

BAŞKANLARIN GENEL KURUL KONUŞMALARI 2. CİLT

1953-2010

Nart Bozkurt

Hazırlayan: Nart Bozkurt
Baskı: Yorum Matbaacılık
Fotoğraflar: TOBB Yayın Müdürlüğü Arşivi
ISBN:978-9944-60-809-1
TOBB Yayın No: 2011/123

İÇİNDEKİLER

Başkanların Genel Kurul Konuşmaları 2. Cilt 343-641

Ersin Faralyalı 343-359

40. Genel Kurul Konuşması 344-351

41. Genel Kurul Konuşması (29 / 31 Mayıs 1986) 352-359

Ali Coşkun 361-435

42. Genel Kurul Konuşması (23 Mayıs 1987) 362-376

43. Genel Kurul Konuşması (1988) 377-391

44. Genel Kurul Konuşması (27 Mayıs 1989) 392-410

45. Genel Kurul Konuşması (26 Mayıs 1990) 411-435

E. Yalım Erez 437-461

46. Genel Kurul Konuşması (25 Mayıs 1991) 438-461

Rona Yırcalı 463-499

47. Genel Kurul Konuşması (30 Mayıs 1992) 464-499

E. Yalım Erez 501-552

48. Genel Kurul Konuşması (Mayıs 1993) 502-511

49. Genel Kurul Konuşması (28 Mayıs 1994) 512-529

50. Genel Kurul Konuşması (27 Mayıs 1995) 530-552

Fuat Miras	553-630
51. Genel Kurul Konuşması (25 Mayıs 1996)	554-565
52. Genel Kurul Konuşması (24 Mayıs 1997)	566-583
53. Genel Kurul Konuşması (30 Mayıs 1998)	584-596
54. Genel Kurul Konuşması (29 Mayıs 1999)	597-605
55. Genel Kurul Konuşması (27 Mayıs 2000)	606-618
56. Genel Kurul Konuşması (26 Mayıs 2001)	619-630
Nostalji.....	631-641

ÖNSÖZ

“Başkanların Genel Kurul Konuşmaları” isimli kitapta, sadece TOBB’un yarım asırı aşkın sürede gelişimini, değişimini değil, aynı zamanda başkanların konuşmalarından Türkiye’mizin ekonomik, sosyal ve siyasal alanındaki gelişimini, değişimini ve dönüşümünü de göreceksiniz.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği’nin Genel Kurulları aynı zamanda bir Türkiye platformudur. Tıpkı derelerin ırmaklara, ırmakların nehirlerle, nehirlerin denizlere kavuşması gibi ülkemizin dört bir yanından seçimle gelen, elini taşın altına koyan delegelerin oluşturduğu, en geniş katılımlı ekonomik zirve toplantıdır. Ekonominin nabzının tutulduğu platformlardır.

Başkanların TOBB Genel Kurullarında yaptıkları konuşmalar, hür teşebbüs camiasının ekonomik sorunlarının yanı sıra dünyanın ve Türkiye’nin ekonomik, sosyal ve siyasal gelişmelerinin değerlendirildiği, ülkemizin ekonomik olarak kalkınması ve zenginleşmesi yolunda çözüm önerilerine yer verildiği, hür parlamenter sisteme, demokrasiye, teşebbüs hürriyetine, cumhuriyet ilkelerine, milli birlik ve beraberliğimize sahip çıktığı, tarihi konuşmalardır. Bu kitapta bunları okuyacaksınız.

Kuruluşundan bu yana geçen süreç içinde, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği’ne çok değerli hizmetler vermiş olan Başkanlarımıza samimi teşekkürlerimi sunuyorum. Aramızda olmayan Başkanları şükranla ve rahmetle anıyorum.

“Başkanların Genel Kurul Konuşmaları” kitabının hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

TOBB Başkanı

Bugün iki yıllık bir gayret ve ihtimamın neticesinde gözle görülür bir varlık haline gelmiş bulunuyoruz. Artık memleket içinde ve dışında tanınan, hürmet edilen, mütalaa ve görüşlerine yer verilen bir Birlik mevcuttur.

Bugün artık, manevi ve maddi varlığı olan, devamlılığı kanunla sağlanan, kitap halindeki neşriyat sayısı 13'ü geçen ve neşir organı Türkiye İktisat Gazetesi ile her hafta fikirlerini umumi erkana muntazam arz edilen bir kuvvet halinde bir Türkiye Odalar Birliği vardır.

Üzeyir Avunduk
TOBB Başkanı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği olarak günlük siyasetin dışındayız, ama milli siyasetin içindeyiz. Bu siyaset, Türkiye'nin zenginleşmesini sağlama siyasetidir. Bu siyaset, yatırım, üretim, istihdam ve ihracatın artırılması, insanımızın mutluluğu ve huzurunun sağlanması, sizlerin hak ve menfaatlerinin korunması siyasetidir.

Siyasete ve siyasi partilere yaklaşımımız, bugüne kadar olduğu gibi bugünden sonra da tarafsızlık ve eşitlik ilkleri çerçevesinde kalacaktır. Siyasetçimize ülkemiz sorunları ve bunların çözümleri konusunda yol göstermeye devam edeceğiz.

M. Rifat HİSARCIKLIOğLU
TOBB Başkanı

Başkanlarımız

Üzeyir AVUNDUK
07.02.1952 - 03.09.1959

Hayri TERZİOĞLU
03.09.1959 - 23.05.1960

Vehbi KOÇ
05.08.1960 - 12.09.1960

Hilmi GÜRGAN
11.06.1960 - 05.08.1960

Ahmet DALLI
23.05.1960 - 11.06.1960

Bülent YAZICI
12.09.1960 - 16.05.1961

Behçet OSMANAĞAOĞLU
16.05.1961 - 31.05.1963

Nuri CİRİTOĞLU
31.05.1963 - 30.05.1965

Sırrı Enver BATUR
30.05.1965 - 25.05.1969

Necmettin ERBAKAN
25.05.1969 - 08.08.1969

Medeni BERK
05.01.1970 - 30.05.1971

Raif ONGER
30.05.1971 - 30.05.1972

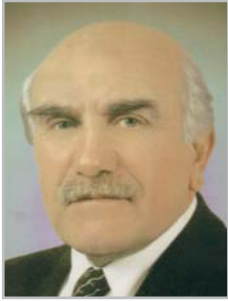
Sezai DIBLAN
30.05.1972 - 27.05.1979

Mehmet YAZAR
27.05.1979 - 04.04.1985

Ersin FARALYALI
04.04.1985 - 04.06.1986

Ali COŞKUN
04.06.1986 - 30.05.1990

A. Rona YIRCALI
29.08.1991 - 29.05.1992

E. Yalım EREZ
29.05.1992 - 09.01.1996

Fuat MİRAS
09.01.1996 - 08.06.2001

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU
16.06.2001 -

ERSİN FARALYALI

04.04.1985 - 04.06.1986

“ Türkiye, ekonomik kalkınmasını kendi öz kaynaklarına dayalı olarak yapacaktır. Türkiye'nin en önemli öz kaynağı tüccarı, esnafı, çiftçisi, memuru, işçi ve hepsinden önemlisi gözbebeğimiz olan Türk gençliğidir. Bu kaynak gönül birliği içinde ve Türk Milletine hizmet yolunda seferber edilmelidir. ”

40. GENEL KURUL

Sayın Başkanım, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Sayın Başkanı, Sayın Sanayi ve Ticaret Bakanımız, Sayın Misafirlerimiz, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumunun Değerli Mensupları, Hür Teşebbüs Camiasının Mümtaz Temsilcileri,

Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin 40'ıncı Genel Kuruluna hoş geldiniz.

Hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulu üyesi arkadaşlarım adına en içten saygılarla selamlıyorum.

Toplantımıza katılmak üzere çok değerli zamanlarını bize ayırmak suretiyle aramızda bulunan başta Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız olmak üzere, sayın bakanımız, seçkin misafirlerimiz ve siz delege arkadaşlarımıza teşekkürlerimizi sunarım.

Geçtiğimiz dönem içinde aziz Milletimize ve camiamıza karşı yüklediğimiz sorumluluğun gereğini sizlere layık bir gayret ve dikkat ile yapabilmek en büyük hedefimizdi. Bu çalışmalarımızda bize Başkanlık yapmış olan Sayın Mehmet Yazar bir süre önce Yönetim Kurulumuzdan istifa etmiştir. 6 yıl süreyle en zor günlerde liyakat ve fedakarlıkla camiamıza hizmet etmiş, yurt içinde olduğu kadar yurt dışında da Birliğimize saygı kazandırmış Sayın Mehmet Yazar'a camiamız şükran borçludur.

İstifasından sonra yapılan görev taksimine müteakip, Yönetim Kurulumuz sizlerin gösterdiği teveccüh ve itimada layık olmak azmiyle çalışmalarına devam etmektedir. Çalışmalarımızda hakikati ara-maktan hiçbir zaman yorulmayacağız. Doğrudan yana olmayı vicdan borcu sayacağız. Milletimize ve camiamıza hizmetin vecibelerini ve yasal sınırlarını iyi bilerek çalışacağız. Bu yolda en büyük güç kaynağımız sizlerin esirgemediğiniz vefakar ilgi, sürekli destek ve teşvikleriniz olacaktır. Buna güveniyor, buna inanıyoruz. Hepinize ayrı ayrı şükranlarımızı sunuyoruz.

Sayın Misafirlerimiz, Çok Değerli İşadamlarımız,

24 Ocak kararları 5'inci yılını doldurmuştur. İstikrar tedbirleri olarak başlayan ve giderek yeni bir ekonomik model haline dönüşen bu kararların hedefleri serbest rekabete dayalı, piyasa ekonomisinin hakim kılındığı bir ortamda enflasyonun aşağıya çekilmesi ve ekonominin dışa açılmasıydı. Söz konusu bu hedefleri biz özel sektör mensupları olarak daima savunduk. Zira biz Türkiye'nin sosyo ekonomik meselelerini sağlıklı ve dengeli bir biçimde ancak bu sistemle halledebileceğimizi ve ülkemizin kalkınmasının bu hedeflerin gerçekleşmesiyle hızlanacağına her zaman inandık.

Bu itibarla biz 24 Ocak tedbirlerinin dayandığı amaçlara ne ölçüde yaklaştığının ve izlenen politikaların başarılı ve başarısız yönlerinin ortaya konulmasının gereğine inanıyoruz. Bu konularda yapı yol alacak yapıcı, samimi ve yol gösterici eleştirilerin ve tartışmaların, toplumsal tercihimiz olan demokratik rejimin de temel ilkelelerine uygun düşeceğine şüphe yoktur. Değerli işadamlarımız; 1984 yılında yüzde 50'yi aşan enflasyon 1985 yılının ilk üç ayında da artış eğilimini toptan eşya fiyatları bu dönemde yüzde 14,8 artmıştır sorunu olmaya devam etmektedir.

Memnuniyetle görüyoruz ki geçtiğimiz son ayda enflasyon oranında nispi bir düşüş olmuştur. Müteakip aylarda da bu düşmenin devam etmesini dileriz.

Bununla beraber her an tekrar artma tehlikesi olan enflasyonla mücadelede bir teşhis hatası içinde olduğumuzu düşünüyorum. Enflasyonla mücadelede gerçek sebepleri ile ilgili teşhiste mutabık olmazsak, başarı şansımızı azaltmış oluruz. Zira sadece ekonomik kalkınmamızı değil, sosyal ve kültürel bünyemizi de derinden yaralayan bu afete karşı verilecek olan mücadelede hükümetimizle birlikte ilgili her şahıs ve kurumun dayanışma, anlayış ve amaç birliği içinde hareket etmesi zorunluluğu vardır. Hemen işaret etmekte yarar görürüz ki, enflasyonla mücadelede seçilen yöntemlerin, enflasyonun zaman zaman değişen vasfına uyum gösteremediği ortadadır.

Evvelce talep enflasyonu teşhisine uygun olarak ve ciddi başarılar sağlamış bulunan para-kredi ve faiz politikalarının artık maliyet enflasyonunun da ağırlık kazandığı son zamanlarda, tedavi için yetersiz kaldığı anlaşılmıştır. Mevcut üretim yapısının daha yüksek maliyet düzeylerinde sürdürülmesine neden olan bu politikaların, ülkemizin ihtiyacı olan yatırımlar üzerindeki caydırıcı etkisini düşürmek mecburiyetindeyiz. Sayın misafirlerimiz, çok değerli işadamlarımız; bütçe açıkları ülkemizde enflasyonu besleyen en önemli sebeplerden biridir. 1981 ve 1982 yıllarında azalma gösteren bütçe açıklarının 1983 ve 1984 yıllarında yeniden artış gösterdiği ortadadır.

Bütçe açıkları devletin gelir-gider dengelerinin sağlıklı kurulamadığının bir göstergesidir. Devletin en önemli geliri vergi gelirleridir. Vergi kaynak tahsisini yönlendirmek ve gelir dağılımını düzeltmek için devletin elindeki en önemli araçtır. 1984 yılında vergi gelirlerinin gayri safi milli hasıla içindeki payı son 10 yılın en düşük düzeyine, yüzde 14'e kadar düşmüştür. Devlet teşkilatının cari harcamalarında tasarruftan uzak işleyişi de söz konusu dengenin kurulmasını güçleştirmektedir. Unutmamak gerekir ki, kalkınmakta olan ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de devlet en büyük tüketicidir. Şu halde tüketimi kısıcı tedbirlere öncelikle devletin riayet etmesi gerekir.

Bunlar yapılamadığı takdirde açıkların kapatılması için devlet önemli ölçüde iç borçlanmaya devam edecektir. Nitekim 1985 Bütçesinde 500 milyar lira olarak öngörülen iç borçlanma sınırına üç ay gibi kısa bir zamanda ulaşılmıştır. Merkez Bankası ve Hazine, dahili tasarruf piyasasına devlet garantisiyle girerek, esasen yetersiz olan fonları hızla kamu kesimine çekmektedir.

Böyle bir piyasada faiz hadlerini geri çekmek ve çok sözü edilmesine rağmen, sağlıklı bir sermaye piyasasını canlandırmak ve yaygınlaştırmak mümkün olabilir mi?

Çözüm aranan sorunlarımızdan bir diğeri de kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu iktisadi kuruluşlarının durumudur. Ekonomimizde

önemli yeri olan bu kurumların piyasa ekonomisi kurallarına göre işleyecek bağımsız ünitelere dönüştürülmesi fikri, prensip olarak çok olumlu bir yaklaşımdır.

Ancak, bu işletmelerin bünyelerinde modern işletmecilik ve verimlilik için gerekli çalışmalar yapılmadan, bütçeye yük olmamaları için devamlı zam yaparak faaliyetlerine devam etmeleri fevkalade mahzurludur. Son zamanlarda en sık zam gören elektrik enerjisinin imalat sanayinde bazı sektörlerde maliyet payı içindeki oranı yüzde 25'lere hatta dün öğrendiğimize göre, çimento sanayinde yüzde 35'e kadar yükselmiştir.

Zamlara gerekçe olarak, geçmiş yıllarda elektrik enerjisi üretim maliyetinde yapılmış olan hesaplama hataları gösterilmektedir. Ancak, senelerin hatasının en zor günlerini yaşamakta olan imalat sanayine kısa bir süre içinde yüklenmiş olmasını yanlış buluyoruz. Kaldı ki, TRT payı da bazı sektörlerde munzam; ama çok büyük yükler getirmiştir. Bu durumun gözden geçirilmesini ve elektrik kullananlara daha adil tarifeler uygulanmasını temenni ediyoruz. İhracat Türkiye için yeni kaynaklar yaratacak en önemli faaliyettir. Bu konuda daha etkin çalışmalar yapmak mecburiyetindeyiz. İhracatımızın son zamanlarda bir duraklama dönemine girmiş olması hepimizi üzer; ama bunu bertaraf etmek için eskiden olduğu gibi ihrac anında paliyatif, geçici tedbirler değil, kalıcı tedbirler gerekir. Dünyanın en ileri sanayi ülkelerinde dahi uygulanmakta olan teşvik sistemlerine baktığımızda, teşviklerin daha çok üretim safhalarında yapılmakta olduğunu görürüz. Devlet sübvansiyonu, damping gibi iddialara muhatap olmamak için de, esasen bu tür teşvikler uygulanmalıdır. Üretimi artırmadan ihracatımızın devamlılığını ve artmasını bekleyemeyiz. Bunu hiç kimse beklemesin, mümkün değildir. Bugün ihracatımız içinde sanayi mamullerimizin payının yüzde 75'e yükseldiğini iftiharla her yerde söylemekteyiz. İhrac edilen sanayi ürünlerimizin kompozisyonuna bir bakıldığında, tarıma dayalı sanayi ürünü mal çeşitlerinin çokluğu görülür. Şu halde tarımın ülke ekonomisi içindeki yerinin önemine uygun tarım politikaları saptanmalıdır. Tarımda mekanizasyon, gübre kullanımı ve verimli-

lik için her türlü çalışma yapılmalıdır. Ürününe değeri ödenerek çiftçimizin üretimi artırması teşvik edilmelidir.

Esasen Türkiye kendi kaynaklarına dayanarak kalkınacaktır derken, en büyük kaynağın ve hayvan ürünlerimiz olduğunu hiçbir zaman unutmayalım. Gerçekçi kur politikası, özlediğimiz ve ihracatımızın gelişimi üzerinde çok olumlu etkileri görülmüş bir araçtır. Ancak, paramızın iç ve dış enflasyon hadleri arasındaki farkı aşan değer kayıpları, ekonomimizin hayatiyetini sürdürebilmesi için ihtiyaç duyduğu, başta petrol ithalatı olmak üzere, ham ve ara malların ithalatını da etkilediğini ve bunun da maliyet enflasyonunu artırdığını da unutmamak gerekir. İhracatımızda dış ticaret şirketlerinin payı büyüktür. Bu şirketlerin kuruluşlarının teşvik edilmesinin gayesi, alıcı pazarlarda diğer ülke satıcıları ile ve diğer ülke satıcılarının pazarlara sunduğu mallarla, Türk mallarına rekabet gücü kazandırmak ve daha etkin bir pazarlama faaliyetine girmektir. Ancak, bütün ikazlara ve alıcı pazar bu şirketler pazarlardan gelen şikayetlere rağmen bu şirket kendi aralarında rekabet ederek, gayeden uzaklaşmışlardır. Temennimiz bu gerçek karşısında sakıncalı olan bu durumun süratle düzeltilmesidir. İthalat hacminin büyümesi kalkınmakta olan ülkemiz için önemli bir unsurdur. İthalatın giderek libere edilmesi, uygulanan dışa açılma politikası ve pazar ekonomisinin bir gereğidir. Nitekim, şu hususlarda faydaları da görülmüştür:

Kaçakçılık önemli şekilde önlenmiştir.

Karaborsa mal ve döviz piyasasında önleyici rol oynamıştır. Zaruri ihtiyaç mallarının spekülâtif maksatlı stokçuluğunun önlenmesinde yine önemli bir rolü vardır. Yerli imalatta kalite kontrolüne önem verilmesini temin etmiş Genel olarak da terbiyevi olmuştur. Ancak, buna mukabil çok dikkat edilmesi gerekli olduğuna inandığımız şu hususlar vardır: Yatırımları ve sanayileşmeyi caydırıcı olmamak kaydıyla ithalat serbestiyete kavuşturulabilir. Büyük fedakârlıklarla kurulmuş olan milli sanayimizi haksız rekabete açmadan

bu işlem yapılmalıdır. İleri sanayi ülkelerinin arazi kriz içinde bulunan sektörleri için uyguladıkları aşırı himayecilik ve haksız rekabete göz yumulmamalıdır.

Özellikle tarım ve hayvancılık sektöründe uzun vadeli milli menfaatlerimizi dikkate almak mecburiyetindeyiz. Zira “Türkiye’de yok yoktur” dedittebilmek için harcayacak bir tek dolar fazlamız da yoktur. Yatırım faaliyeti enflasyonun kontrol altına alınması ve aşağıya çekilmesiyle, aynı zamanda kredi faizlerinin düşmesiyle ancak başlayabilecektir. 24 Ocak kararlarının tabii sonucu olarak yatırımlar yavaşlamıştır. Bu arada kapasite kullanım oranlarında yüzde 50’lerin altından tartılı hesaplamalara göre yüzde 70’lere doğru bir tırmanış vardır. Kullandıkları üretim teknolojisi açısından yeni artışların sağlanması, artık kolay gözükmemektedir.

O halde her yıl artan nüfusumuza iş bulmak ve fertlerin refahını sağlamak için yeniden yatırım faaliyetine girmek mecburiyetindeyiz. Devlet bütçesinde yatırımlara ayrılan pay giderek azalmıştır. Bununla beraber devlet daha çok altyapı yatırımlarına gitmekte ve üretimi özel sektöre bırakmaktadır. Bu bizler için memnuniyet vericidir. Diğer yandan enflasyonu tahrik etmeyecek bir yatırım politikaları izlenmek mecburiyetindedir. Şu halde özellikle orta ve küçük işletmelerin kolaylıkla kabullenebilecekleri makul faiz hadleri ile yatırım kredilerine şiddetle ihtiyaç vardır. Yatırımlarda Türk Lirası karşılığı sabit faiz uygulamasının genişletilmesini temin etmek mecburiyetindeyiz. Bu olduğu takdirde yatırımların artabileceği, geçen yıl yapılan küçük bir denemeyle sabitleşmiştir. Bütün dünyada yeni iş sahaları açmak ve üretimi daha hızlı artırabilmek için orta ve küçük işletmeler teşvik edilmektedir. Bizim de teşvik politikalarında bu hususu dikkate almamız gerekir. Zira bugünün orta ve küçük işletmesi, yarının büyük fabrikalarıdır. Yatırımlarda doğru teknolojilerin seçilmesine özen gösterilmek mecburiyeti vardır. Verimliliği yüksek sahalara kaymak mecburiyeti vardır. Çünkü ancak bu şekilde ihracatta rekabet gücü elde edilir ve ihracatımızın artışı temin edilir.

Camiamızın Kıymetli Mensupları, Sayın Misafirlerimiz,

Yaşamak ta olduğumuz güç ekonomik koşullar şüphesiz toplumu-
muzun mevcut sosyoekonomik yapısı üzerinde olumsuz etkiler
yapmaktadır. Bu nedenle istikrar politikasının sosyal boyutunun da
göz önüne alınması gerekmektedir. Gelir dağılımındaki aşırı bozul-
maların siyasi ve ekonomik istikrarsızlıklara sebep olabilecekleri,
ülkemizde olduğu gibi dünyada yaşanmış olaylarla birçok kere gö-
r÷lmüştür. Siyasal, sosyal, ekonomik planda bütün programlar,
toplumumuzun tüm kesimleriyle birlikte refaha ve huzura kavuş-
ması içindir. Amaç tek tek her bireyimize insanca bir hayat sağla-
mak ve toplumumuzun huzur ve saadetini korumak ve yükselt-
mektir Bu açıdan bütün programlarımızı ve bütün icraatımızı eko-
nomik zaruretler yanında, insan unsuruna duyduğumuz saygı ve
sevgiyle de şekillendirmek mecburiyetindeyiz.

Değerli İşadamlarımız, Sayın Misafirlerimiz,

Türkiye geçmiş dönemlerde birtakım siyasi istikrarsızlıklar yüzün-
den ekonomik büyüme çabalarında oldukça büyük zaman kaybet-
miştir. Kaybettiğimiz bu zamanı telafi etmek için çok ve hızlı çalış-
mak mecburiyetindeyiz. Hiç şüphesiz hızlı icraat yapılan her ülke-
de bazı hatalar da olur. Bu normaldir. Biz inanıyoruz ki, meselele-
rimiz ve güçlüklerimiz ne olursa olsun aziz Türk Milleti kalkınma
mücadelesini mutlaka kazanacak ve Türkiye medeni ülkeler cami-
asında layık olduğu yeri alacaktır.

Sayın Başkan, Camiamızın Çok Kıymetli Temsilcileri

Sözlerimi bitirmeden önce Yönetim Kurulunun çalışmaları hakkın-
da kısa bir bilgi vermek istiyorum.

Önümüzdeki yıl boyunca sizlerin direktifleri istikametinde yapmayı
düşündüğümüz işler bir programa bağlanmıştır. Bu program adım
adım ve dikkatle takip edilecektir. Birliğimizle ABD Ticaret ve Sa-
nayi Odası arasında Türk ve Amerikalı işadamlarına yardımcı ol-
mak, karşılıklı ekonomik ilişkileri geliştirmek amacıyla bir Türk-
Amerikan İşadamları Konseyi kurulması kararlaştırılmıştır. Konse-

yin Türk kanadını tespit çalışmaları devam etmektedir. Türk ve ABD kanadının bir araya gelmesiyle oluşacak konseyin ilk toplantısının bu yıl sonlarına doğru ölkemizde yapılacağını umut ediyoruz.

Türk ve Dünya ekonomisini daha yakından takip edebilmek, alınan ve alınacak kararların ekonomimiz üzerindeki tesirlerini görmek, gerekli verileri depo ederek ihtiyaç halinde kullanmak için merkezde, Odalar Birliğinde büyük bir bilgi işlem merkezi kurulmaktadır. Bu sistem tam anlamıyla işlemeye başladığında çok daha iyi ve verimli çalışmalar yapacağımız şüphesizdir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın Suudi Arabistan ziyaretlerinde her iki ölkenin özel sektörleri arasında müşterek bir şirket kurulması hususunda mutabakata varılmıştır. Bu mutabakat üzerine Birliğimiz, Suudi Arabistan Odalar Birliği ile müşterek çalışmalar yaparak, kurulacak Türk-Suudi Yatırım ve Ticaret Holding Şirketinin ortaklar sözleşmesini sonuçlandırmıştır.

Her yabancı için ilk uğrak yeri olan Ankaramızda daimi bir sergi yeri temin edilmiş ve burada tesis edilecek sergi alanında Türk sanayinin gücü, imkanı ve üretimi yabancılar başta olmak üzere, kendi milletimize de tanıtılacaktır.

Türkiye ile Federal Almanya arasındaki ticari ve ekonomik faaliyetleri geliştirmek maksadıyla hükümetimizin de desteğiyle Mönih'te Birliğimizin bir temsilciliği açılmıştır. Bu sayede hem Türkiye'de iş yapan veya yapmak arzusunda olan Federal Alman işadamlarının, hem de Almanya'da iş yapacak olan Türk işadamlarının bilgi alışverişi için derhal başvurabilecekleri bir merkez tesis edilmiştir. Sizlere bu kısa süre içerisinde sadece önemli birkaç tanesine işaret ettiğimiz bütün bu gayret ve faaliyetlerimiz, siyasi ve iktisadi hürriyetlerimizin gerçek teminatı, milli ekonomimizin temel taşları olan siz değerli mensuplarımıza ve milletimize layık olabilmek içindir. Bunda eğer bir başarı sağlayacaksa, bu sonuç hepimizin ve daha çok sizlerin eseri olacaktır. Saygılarımı sunarım.

41. GENEL KURUL - 29 / 31 MAYIS 1986

Sayın Divan Başkanım, Sayın Sanayi ve Ticaret Bakanımız, Sayın Maliye ve Gümrük Bakanımız, Sayın Diyanet İşleri Başkanımız, Çok Kıymetli Misafirlerimiz, Çok Değerli Delegeler, Basınımızın Güzide Temsilcileri, Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun Kıymetli Mensupları,

41. Genel Kurulumuza hoşgeldiniz. Kıymetli vakitlerinizi ayırarak, bu önemli günümüzde bizimle beraber olduğunuz için sizlere müteşekkiriz ve yine mübarek Ramazan gününde, yurdun dört bir tarafından, memleketine hizmet etmek için şevkle, arzuya bugün buraya gelen siz sayın delegelere, tüm Yönetim Kurulu arkadaşlarım ve şahsım adına hoşgeldiniz, safa geldiniz diyorum.

Birliğimiz bir çalışma yılını daha geride bırakmıştır. Bu geçtiğimiz yıl içerisinde yaptığımız çalışmaları sizlere en muhtasar haliyle ama, çok kapsamlı bir şekilde raporlar halinde takdim ettik. Raporları tetkikiniz, takdirleriniz bizim bu hizmetlerde alabileceğimiz en mutlu sonuç olacaktır. Gayet tabii ki bu çalışmalarınız da, bize her zaman gösterdiğiniz ilgi, itimat ve teşviklerinizden ilham alarak, bir neticeye ulaştıysak mutluyuz.

Sayın Delegeler,

Biraz evvel Sayın Divan Başkanımız, sizlere yeni yasa ile ilgili geniş açıklamalarda bulundular ve Birliğimizin görüşünü fevkalade güzel olarak açıkladılar. Dolayısıyla konuşmanın bu kısmında, bu konuya benim ilave edecek birkaç cümlem olacak.

Herşeyden evvel unutulmasın ki, kanunları insanlar yapar. Başkanlar Toplantısında da söylemiştim, toplantıya katılmış olan arkadaşlarım hatırlayacaklardır; biz sadece bugün yoğuz. Biz, Türkiye Cumhuriyeti oldukça ilelebet varız. Biz, bugünü değil, bundan iki sene sonrasını, beş sene sonrasını, on sene sonrasını düşünürüz. Onun için şevkimiz kırılmamıştır; bu kanun bizim esas işlevimizi yapmamıza engel olmayacaktır. Biz, ülke çıkarları başta olmak üzere, ca-

miamızın görüşlerinin, her devirde olduğu gibi, bundan böyle de inandığımız doğrultularda ifade etmekten kaçınmayacağız. Esasen bunu bizden kimse alıkoyamaz. Yeter ki teşekkürlerimizle ilgili çalışmalarımızda ve bu önemli işlevimizi yaparken bir amaç etrafında birleşelim, birlik ve dayanışma içinde olalım.

Kıymetli Misafirler, Sayın Delegeler

Bu vesileyle sizlere ekonomik konulardaki görüşlerimizin bir kısmını aktarmaya gayret edeceğim. Türkiye, ekonomisiyle, uluslararası diplomatik ilişkileriyle dünyanın her yerinde, hergün gündemde olan bir ülke haline gelmiştir. Takip edilmekte olan ekonomik politikalar nedeniyle ve dünya ekonomisindeki gelişmelerden çok daha çabuk etkilenmek durumunda olan ülkemizde, bu etkiler bazen müspet, bazen menfi neticeler vermektedir. Batılı ülkelerde genel olarak ekonomik büyüme izlenmekte, enflasyon gerilemekte, dolayısıyla faizler de düşmektedir. Ülkemizde ise aynı gelişmeyi memnuniyetle görüyoruz. Enflasyon rakamsal olarak gerilemektedir. Ancak, faizler tersine, en yüksek seviyesini muhafaza etmektedir.

Biz, bu çelişkileri anlamakta güçlük çekiyoruz, izah etmekte güçlük çekiyoruz. Esasen hükümetimiz de hazine bonolarını yüzde 53 faizle satabilmek durumundadır, satmaktadır ve dolayısıyla bizim, faizlerin düşmesini beklememiz mümkün değildir. Üzülerek belirtelim ki enflasyon beklentisi de mümkün değildir. Üzülerek belirtelim ki enflasyon beklentisi de bir taraftan devam etmektedir.

En önemli göstergesi, dayanıklı tüketim mallarına, binek otalara ve konutun bütün maliyet artışlarına rağmen, devam etmekte olan talep yüksekliğidir.

Hal böyle iken ve enflasyonla mücadele için seçilmiş metot, tüketimi kısmak olduğuna göre bugüne kadar ve bunun için vatandaşlardan büyük fedakarlık beklendiği halde, son günlerde tüketimi teşvik kredisi adı altında yeni bir mekanizmanın gelmekte olduğunu basından öğrenmiş bulunuyoruz.

Kıymetli İşadamları, Sayın Delegeler

Şimdi düşününüz: Bir taraftan enflasyonla mücadele için 2,5 yıldır halkımız fevkalade büyük güçlüklerle karşı karşıya kalmış, kemerleri sıkılmaktan artık delik kalmamış, şimdi ekonomik olarak en güçlü durumda olan dayanıklı tüketim mallarında binek otolarda ve konutta tüketiciyi teşvik için kredi öngörülmekte. Demek ki bu memlekette birtakım kaynaklar var veya alışık olduğumuz fonlardan bir tanesi daha geliyor. Eğer bu memlekette yeteri kadar fonlar ya da kaynaklar varsa, öncelikle ve ivedilikle bunun yatırım sahasına kanalize edilmesi lazımdır. Çünkü bizim kalkınmamızı, sanayileşmeden yapmamız mümkün değil. Bunu bilmeyen yok; ama, gelin görün ki, yatırım için de kaynak yok.

Yatırıma değinmişken, müsaadenizle aynı konuya devam etmek istiyorum; 1985 yılı rakamlarına bakıyoruz; kamu yatırımları yüzde 62, özel sektör yatırımları yüzde 38. Gayet tabii ki, nedenlerini hepimiz biliyorsunuz. Bu denge hiçbir zaman özel sektör aleyhine bu kadar bozulmamıştır. Oysa bugünkü hükümetimiz, tamamen, her ekonomik faaliyeti özel sektöre bırakmakta olduğunu ilan etmektedir. Ama tekrar ediyorum; bu çelişkileri bizim izah etmemiz artık mümkün değildir.

1986 yılının ilk 4 ayına bakıyoruz; rakamsal olarak geçen yıla oranla yatırımlarda yüzde 40'lık bir artış var. Tabii bu yüzde 40'lık artışı görmemiz mümkün değil. Çünkü şu anda sadece teşvik belgeleri halinde duruyor. Bu yüzde 40'ı inceliyoruz, yine içerisinde kamu yatırımları ağırlıklı ve kamu yatırımlarının başında da belediyelerle KİT'ler geliyor. O KİT'ler ki, özelleştirilmesi için çalışmalar yapılmakta, özel sektöre devri için girişimlerde bulunmaktadır. Bu çeşitlikleri anlamamız mümkün değildir. Bir taraftan onlara yatırımlar için yeni kaynaklar vereceksiniz, özel sektörün yatırımlardaki payını yüzde 50'lerin altına -1970'lerden beri düşmemiştir- düşmemiştir, düşüreceksiniz, bir taraftan da KİT'leri özelleştireceğiz diyeceksiniz.

Öbür tarafta belediyelerin yatırımlarına bakıyoruz; bizim belediye hizmetlerinden anladığımız, belediyenin o şehirde yaşayan insanların mutluluğu için yapacağı hizmetlerdir. Bu kanalizasyondur, bu

elektrik sudur, bu yolların yapımıdır, velhasıl hepinizin bildiği klasik ve gerekli belediye hizmetleridir; ama gelin görün ki Türkiye genelinde belediyelerin hizmet anlayışı değişmiştir; aralarında iş makineleri satın alma yarışı başlamıştır. Bu satın almaların büyük bir kısmını da, yabancı menşei araçlar oluşturmaktadır. Bir tarafta, Türk sanayiinde büyük bir kriz içerisinde olan ticari araçlar sanayi fevkalade başarılı ve kaliteli imalatını yürütmekte olan damperli kamyon imalatçıları, belediye hizmet araçları imalatçıları boş dururken, fabrikalarını kapatma noktasına gelmişken, belediyeler sadece dışarıdan kredi buldukları için bol bol gerekli veya gereksiz iş makineleri ithal etmektedirler. Bir gün gelecek, bunların bedelini biz millet olarak, döviz olarak ödeyeceğiz. Yalnız onları değil, unutmayı ki bunların yedek parçaları vardır, bunların servisleri vardır ve bütün bunlar bizim dışı bağımlılığımızı artırmaktadır. Buna razı mısınız?

Sayın Delegeler,

Açıkça görülüyor ki, hükümetimizin ekonomideki tercihi değişmemiştir. Yatırım yerine ithalat; bu politikayı değiştirmek için elimizden gelen her türlü gayreti göstereceğiz. Çünkü biz yatırımcı bir kuruluşuz, çünkü biz Türkiye'nin kalkınmasını, fertlerinin refahını, Türkiye'nin kendi öz kaynaklarına dayalı yapacağı kalkınma modeli için mücadele etmiş bir kitleyiz. Bundan sonra da bu mücadelemize devam edeceğiz. Biz, Türkiye'de ithalatta değil, sadece ve sadece yatırımla kalkınmak imkanına sahip olduğumuza inanmışız ve bu gayede büyük fedakarlıklara katlanmışız. Bundan sonra da yapacağız. Unutmayın ki, öz kaynaklarımız dediğimiz zaman, Türkiye'nin öz kaynakları paha biçilmez, herşeyden önce o değerli cefakar, çalışkan millettir, insan gücüdür. Tabii ki bu arada tarım politikalarına değinmek ve tarımı ihmal etmek olmaz.

Biz, Türkiye'nin bugüne kadar tarım politikalarında gerçekleştirmiş olduğu başarıları görmemezlikten gelemeyiz. Ama son iki üç yıldır görüyoruz ki tarımda bir gerileme var. Tarımdaki gerileme var. Tarımdaki gerileme, benim borsacıımı, benim tüccarımı, benim sanayicimi fevkalade yakından ilgilendirmektedir. Çünkü bir Çukurova'daki arazinin 8 katı büyük arazi GAP Projesi dolayısıyla sulandı-

ğı zaman, yalnız insan gücüyle değil, benim sanayim ayakta durduğunda ancak oraları ekip biçeceğiz. Eğer benim sanayim ayakta durmazsa bugünden kapanırsa oraları sulamaya açıldığı zaman hangi araçlar ve gereçlerle ekilip biçilecektir? 70 milyona ulaşmasını beklediğimiz Büyük Türkiye'yi besledikten sonra ihracatımızın esas kaynağı olan tarım ürünlerini ne ile yetiştireceğiz. Bugün tarıma dayalı sanayiye baktığımız zaman, tarıma araç ve gereç üreten sanayiide büyük bir sıkıntı vardır; yalnız traktörden bahsetmiyorum, ta pulluk üreten fabrikalara kadar, fevkalade güç durumdadılar ve tekrar ediyorum eğer bunlara bugün bir tedbir alınmazsa, o hepimizin intihar ettiği mimarı ile tatbikatçısı ile her zaman "Allah Razi olsun" dediğimiz o GAP projesini hiçbir şey beklemek mümkün olmayacaktır, bütün çabalar heba olacaktır. Buna da gönüllümüz razı değildir.

Sayın Misafirler, Kıymetli Delegeler,

Dünyada petrol fiyatlarının düşmesi bir yanda, biraz evvel bahsettiğim, özellikle Batı dünyasındaki ekonomik gelişmeden Türkiye bu yıl payını almak mecburiyetindedir. Bir daha böyle bir fırsatı ele geçiremeyebiliriz.

Petrol fiyatlarının düşmesi, bizim ihracatta bazı pazarlarımızı daraltıyor olabilir, özellikle İran ve Irak'tan bahsediyorum, ama Türk müteşebbisi eğer kırgınlığını üzerinden atabilirse, yeni pazarlar bulmada yine başarılı olacaktır ve bugün eriştiğimiz ihracat seviyesini muhafaza edebilecektir. Yalnız bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum; ihracatta teşvik tedbirleri, bildiğimiz manada, klasik teşvik tedbirleri giderek azalmakta ve kısa bir süre sonra başta vergi ideleri olmak üzere hemen hemen ayrıcalıklar kalkmış olmaktadır. Bu teşviklerin sayesinde ihracata hakim olan büyük ihracat şirketlerinin teşvikler kalktıktan sonra ne yapacağı merak konusudur. Bundan kısa bir süre önce Mersin'i ziyaret ettim. Mersin, Türkiye'nin en eski ihracat yörelerinden biridir. Mersinli ihracatçı kalmamıştır arkadaşlar. Şimdi soruyorum: Eğer bu büyük ihracat şirketleri piyasadan ellerini çekerlerse, bir ayrıcalık kalmadığı için ve yıkılmış olan o Mersin'deki ihracatçı arkadaşlarım tekrar nasıl devreye gi-

recektir, onların elinden kim tutacaktır. Eğer onlar faal olmazsa, Türkiye'nin ihracatını kim yönlendirecektir. Biz, bu konuda, bu kürsüden uzun süre ikazlarımızı yaptık. Şimdi o noktaya geldik; ama yine inanıyorum ki, Türk müteşebbisi bütün zorlukları yenerek, tekrardan ekonomik faaliyet içerisindeki etkinliğini sürdürecektir.

Türkiye Odalar Birliği olarak, Türkiye'nin ihracatında, Türkiye'nin yurt dışına tanıtılmasında elimizden geldiğince gayret ediyoruz. Bu meyanda, geçen sene Moskova'da ve bundan iki ay kadar önce de Fas-Kazablanka'da Türk İhraç Ürünleri Sergisi açtık. Her iki sergi de çok başarılı oldu, çok büyük ilgi gördü. Bunun yanında, Münih'teki temsilciliğimiz, özellikle yayınları ile Almanya'da çok yakinen takip edilen bir ekonomi birimi oluşturmuştur, yayınlarını sadece Almanya'nın ekonomik çevreleri değil, Parlamentosundaki üyeler takip etmektedir. Biz üzerimize düşeni yapıyoruz ve bundan sonra da yapmaya devam edeceğiz.

Sayın Delegates,

Biz burada bugün bu vesile ile birçok ekonomik konulara değinebiliriz; ancak günlük dertleri unuttuğumuzu zannetmeyin. Günlük dertlerle hergün ve her zamankinden daha fazla çalışıyoruz. Çünkü orta ve küçük işletmelerin para sıkıntısı başta olmak üzere, buna paralel hammadde teminindeki, mal teminindeki güçlükler nedeniyle kapanan irili-ufaklı birçok sanayi ve ticari işletmelerimizin olduğunu biliyoruz. Bunu yetkililer acaba görüyor mu? Ondan şüphe ediyoruz; eğer görmüyorlarsa bizim söyleyecek bir tek şeyimiz var; bu bir birikimdir, bu birikim çığ gibi büyümektedir. Bu çığ birgün yukarıdan aşağıya yuvarlanırsa altında kim kalır belli olmaz.

Aslında kabul etmek lazım ki büyük işletmelerin de birçok sıkıntıları vardır. Bunların birçoğunun nasıl suni nefesle hayatiyetlerine devam etmekte olduklarını da biliyoruz. Arkadaşlar, ülkedeki gerçekleri ve beklentileri göremezsek, bunlara doğru teşhisler koyarak devamlı çözüm yolları bulamazsak, geçici tedbirlere teşebbüs etmek hiçbir zaman çare değildir.

Son günlerde kamuoyumuzu ilgilendiren ve bizim de ilgimizi çeken teşebbüslerden biri de, basınımızda fakirlik-fukaralık konusu diye adlandırılan konudur. Hiç şüphe yok ki, fakire-fukaraya yardım, dünyanın her yerinde lazım ve makbul bir şeydir. Hele Türkiye gibi, milli dayanışması çetin imtihanlardan geçmiş, bu ülkede vatandaşlar arası sevgi ve saygının başarısının ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmiştir. İslam dini, muhtaç olanlara yardımı bütün müslümanlara emretmiştir. Bu itibarla, Fakir-Fukaraya Yardım Fonundaki niyetin ne kadar güzel ve saygıdeğer olduğuna hiç şüphe yoktur. Ne var ki, amacın güzel olması başka, bu amaca yapmak için, varmak için önerilen yaklaşım ve yönetim isabetli ve başarılı olması başka şeydir. Ben bu açıdan bazı tereddütlerimizi ifade etmek istiyorum. Önce hemen belirtiyim ki konuya hemen sosyal adalet meselesi gibi yaklaşmak ve konuyu bir sosyal adalet meselesi olarak takdim etmekte fevkalade yanlıştır. Sosyal adalet eğer bu ise, demek ki sosyal adaleti bugüne kadar hep yanlış tanımlamışız. Sosyal adalet, herşeyden önce insanca yaşam için gerekli olan şartların, devlet tarafından temin edilmesidir. İş bulmada, eğitimde, sağlık hizmetlerinde eşitliğin muhafazasıdır, bunun teminidir. Kısaca sosyal adalet bugün maalesef ülkemizde çok bozulmuş olan gelir dağılımının düzeltilmesi, refahın yaygınlaştırılmasıdır. Sosyal adalet bir hamiyet veya bir himaye meselesi değildir. Asıl olan, sosyal adaleti gerçekleştirmektir ve bunun devamlılığını sağlamaktır. İnsanları hamiyet kapılarına muhtaç etmek değildir. Bir işsizlik sigortası ihdas etmek ücretlerde, insan haysiyetine yararlı bir seviye gözetmek, bu ihtiyaçları hepimiz biliyoruz, bunları görmemezlikten gelerek herkesi geçici olarak yardım kapılarına yönlendirmekle sosyal adalet olmaz. Ecdat vakıflarımız var, yardım müesseselerimiz var; ama lütfetsinler de hükümet ne vakıftır, ne de bir yardım cemiyetidir. Eğer öyleyse bunu da burada açıkça ifade etsinler. Bu Fakir Fukaralık Fonu, unutmayınız ki bir tarafta da hükümetin 2,5 sene evveli ilan etmiş olduğu ekonomik programa da fevkalade ters düşmektedir. Eğer bu varsa, demek ki bunun tescilli manasında şimdi yeniden bir fon oluşturulacaktır. Biz bunu kabul etmiyoruz.

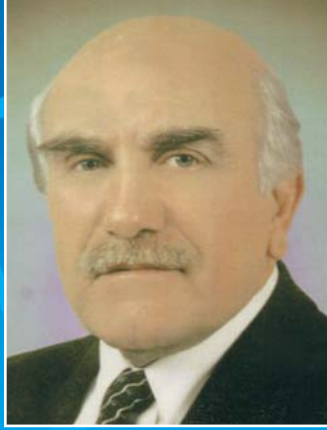
Ayrıca, bu fonun lütfen ilan edilen kaynaklarına bir göz atalım. En başta, trafik cezalarından yüzde 50 pay ayrılacaktır. Binlerce vatandaşımız direksiyonun arkasında, gece demeden, gündüz demeden ailesinin rızkını çıkarmak için çalışacak; bu fona para toplamak için ve yüzde 50'sini ayıracıkları için, sağa baktın ceza, sola baktın ceza.

Bu arkadaşlarımızı ticari faaliyetten men edecek kadar ileriye gidecek ve ondan sonra bunun adına biraz evvel söylediğim gibi himayetsever, yardımsever, bunu dinin bir mecburiyeti sayan bu millette de "Ben sosyal adaleti kurdum" diyeceksiniz, yok böyle şey.

Sayın Misafirler, Çok Kıymetli Delegeler,

Biraz evvel söylediğim gibi, artık iyice anlaşılmıştır ki, Türkiye ekonomik kalkınmasını kendi öz kaynaklarına dayalı olarak yapacaktır. Türkiye'nin en önemli öz kaynağı, tüccarı, esnafı, çiftçisi, memuru, işçisi ve hepsinden önemlisi gözbebeğimiz olan Türk gençliğidir. Bu kaynak, gönül birliği içinde ve Türk milletine hizmet yolunda seferber edilmelidir. Yukarıdan beri arz ettiğim ve izah etmeye çalıştığım gibi, Türkiye ekonomik kalkınmasını mutlaka başarmak zorundadır, başka çaresi yoktur.

ALİ COŞKUN

04.06.1986 - 30.05.1990

“ Gelecek kuşaklarımıza sanayileşmiş ileri ülkeler arasında yer alarak pek çok problemini halletmiş bir Türkiye bırakmak hepimizin başlıca amacı ve görevidir. Sanayileşmeyi sağlamak ne kadar gerekli ise sanayileşme uğruna, ticaret uğruna çevreyi bozmak, tahrip etmek, güzellikleri yok etmenin de mahzuruna inanmaktayız. ”

42. GENEL KURUL - 23 MAYIS 1987

Sayın Başkan, Türkiye Büyük Meclisi'nin Değerli Başkanı, Sayın Bakanlarım, Kıymetli Misafirlerimiz, TRT ve Basınımız Seçkin Temsilcileri, Hür Teşebbüs Camiasının Güzide Mensupları,

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği 42'nci Genel Kuruluna hoş geldiniz. Yüksek huzurlarınızla Genel Kurulumuza şeref verdiğiniz için hepimizi şahsım ve Yönetim Kurulumuz ve Birlik mensupları adına sevgi ve saygı ile selamlar, şükranlarımız arz ederiz.

Bu mübarek Ramazan ayında yurdumuzun dört bir yanında büyük bir ilgi ve şevkle Genel Kurulumuza katılarak bizlere güç verdiniz, sağ olun, varolun. İtimat ve teveccühlerinizle iş başı Genel Yönetim Kurulumuz emanet ettiğimiz sorumluluğun dirayeti içinde birinci faaliyet yılını tamamlamış bulunmaktadır. Bu süre zarfında hür teşebbüs felsefesinin ve milletimizin hizmetlerinde olmanın gayreti içinde çalışmalarını sürdüren yönetimimizin icraatını bütün teferuatı ile burada anlatarak değerli vakitlerinizi almak istemiyorum. Esas çalışmalarımızın özeti faaliyet raporumuzla tetkiklerimize sunulmaktadır. Müsaadenizle burada önemli gördüğünüz birkaç hususu dikkatlerinize arz etmek istiyorum. Çalışmalarımızı üç hedef üzerinde yoğunlaştırarak devam ettirdik. Bunlardan birincisi birliğimizin temeline teşkil eden oda ve borsalarımızla daha yakın işbirliği ve karşılıklı bilgi akışı içinde bütünleşerek camiamızın ve ilgili kuruluşların, bizden bekledikleri hizmetleri zamanında ve eksiksiz şekilde verilebilecek teşkilat yapısına sahip olmaktır.

Bu maksatla 41'inci Genel Kurulun onayı ile uygulamaya konan yenden teşkilatlanma çalışmalarınızı başarı ve cesaretle sürdürmüş, intibakları tamamlamış ve bilgi işlem destekli yönetim uygulamasına geçilmiş bulunmaktadır. İkinci hedef olarak, giderek daha dinamik bir yapıya kavuşmakta olan ekonomik gelişmelere izleyecek tahminlerde bulunacak ve gerçekçi çözüm yollarını ortaya koyabilecek bir anlayışın ve araştırmacı kadroların oluşturulmasıdır. Bu amaçla kurmuş olduğumuz yüksek iştişare kurulumuz ile araştır-

malar bölümümüz üniversite, özel ve kamu kesimlerinin temsilcileriyle her ay toplanarak ekonomimizin en önemli konularını tartışmış ve elde edilen sonuçların ışığında yönetim politikalarımız belirlenmiştir.

Üçüncü hedefimiz olarak, dışa açılan ülkemiz açısından son derece hayati olduğuna inandığımız dış tanıtım konusunda ciddi bir biçimde eğilmek olmuştur. Almanya'da açılmış bulunan resmi temsilcilüğimizin görev alanı genişletilmiştir. Resmi ve özel kuruluşlarla ilişkileri geliştirilmiş ve gerek yayın ve gerekse tanıtım faaliyetleri başarı ile sürdürülmüştür. Birliğimiz önderliğinde hür teşebbüs kardeş kuruluşlarımızın iştirakıyla dış ekonomik ilişkiler kurulu kurulmuş ve bünyesinde oluşturulan iş konseyleriyle birlikte çalışmalarına başlanmıştır.

Bir taraftan ülkemizi sınai ve ticari yönden ilgilendiren ülkelerle iş konseyleri kurulurken, diğer taraftan kurulmuş ve kurulacak olan müşterek ticaret odaları çalışmaları sürdürülmüş, ekonomik ilişkilerimizin yeni canlanma içine girdiği ülkelerle de müşterek ekonomik işbirliği komiteleri oluşturulmuştur. Bunlara ilave olarak hükümetimizin olumlu yaklaşımıyla, hükümetler arası ekonomik karma kurul toplantılarında birliğimiz hür teşebbüs adına üst düzeyde temsil edilerek, kamu yönetimiyle birliğimiz arasında yakın işbirliği içinde uyumlu çalışmalara devam edilmiştir. Bir başka önemli girişimimiz ise; uzun yıllardır başarı ile sürdürülen yurt dışı sergi, fuar ve Türk haftaları düzenlemelerine devam edilmiş, en önemli on ülkede ticaret merkezleri açılması çalışmalarımız sürdürülmüştür. Dış pazarların genişletilmesi, ihracatımızın teşviki ve ülkemizin tanıtılması yönünden çok önemli olduğuna inandığımız bu hususa, hükümetimizce destek ve kaynak sağlanması halinde birlik olarak hizmet vermeye hazır olduğumuzu arz etmek istiyorum efendim.

Değerli Konuklarımız,

Teşkilatlanma, araştırma ve dış tanıtım ağırlıklı çalışmalarımız yanında, camiamızın sorunlarını çözüme kavuşturma gayretlerimiz sadece kısa vadeli değil, geleceğe yönelik bir anlayışla ele alınmış-

tır. Bütün bu faaliyetler arasında birliğimizi günlük siyasi tartışmaların ve çekişmelerin dışında tutabilme hususunda gösterilen hassasiyeti, üzerinde önemle durulması gereken bir nokta olarak takdirlerinize arz ediyorum. Bu dönem zarfında bir taraftan ilk uygulama yılı olmasına rağmen konseylerimiz ve sayın başkanlarıyla, diğer taraftan Genel Kurula niyabeten görev yapan komisyonlarımızla uyum içinde çalışılmıştır. Yapılan konsey çalışmaları Yönetim Kurulumuza başkanvekili sıfatıyla sorumlu olan arkadaşlarımızla koordine edilerek değerlendirilmiş ve oluşan görüşler yönetimimize ışık tutmuştur. Ülkemizin ve özellikle bölgelerin iktisadi sosyal sorunlarının ağırlık taşıdığı programların uygulandığı bölge toplantılarına devam edilmiştir. Bu cümleden olarak doğunun kalkınmasına verdiğimiz önemi vurgulayan toplantının ilki Doğu Anadolu Bölge Toplantısı, Ekim 1986 tarihinde Erzurum'da, ikincisi ise, serbest bölgenin açılışı dolayısıyla genişletilmiş Akdeniz toplantısı olarak Mersin'de düzenlenmiş, ayrıca bölgelerdeki sanayi tesislerimiz, oda ve borsalarımız ziyaret edilerek, sorunlar ve gelişmelerin bizzat yerinde tespit edilmesi fırsatı bulunmuştur. Toplantılara Sayın Başbakanımızın, ilgili bakan ve kuruluş yetkililerinin katılması ise hem toplantıların etkisini artırmış, hem de sorunlara çok hızlı çözüm bulma yolunu açmıştır. Bu vesileyle bilgilerinden dolayı tüm ilgililere şükranlarımızı bir defa daha arz etmek isterim. Barış Harekatıyla ulaşılan askeri zaferin, iktisadi zaferle bütünleştirilemediği takdirde Kıbrıs Türk halkına kalıcı bir huzur verilmeyeceğine inanan yönetimimiz imkanları ve sorunları yerinde değerlendirmek için Kıbrıs'a değerli basınıımızda da yer aldığı şekilde ekonomik bir çıkartma yaparak önemli tespitlerle olumlu gelişmelere imkan sağlamıştır.

İslam Konferansı Teşkilatı'na bağlı olarak kararlar doğrultusunda kurulmuş olan 46 İslam ülkesinden oluşan İslam Ülkeleri Odalar ve Borsalar Birliği'nin Altıncı Genel Kurulu, İstanbul'da düzenlenmiş, Türkiye ilk defa başkanlık divanında ve icra komitesine seçilmiştir. Türk-Arap Müşterek Ticaret Odası'nın daha etkin çalışmalar yapabilmesi için ülkemizde yapılan genel kurulunda, merkezinin Lüb-

nan'dan İstanbul'a nakli kararlaştırılmış ve yönetimde 19 Arap ülkesine karşı Türkiye'nin eşit temsili ilk defa kabul edilmiştir. Dünya ticaretinin genel kuralları ve mevcut sorunların çözüme kavuşturulması konularında, önemli çalışmalar yapan Milletlerarası Ticaret Odası, ülkemizin dışa açılma sürecinde fevkalade önem taşımaktadır. Bu sebeple ilk defa 22 komisyonda Türkiye yer almıştır. Çok etkin çalışmalar yapmıştır, bu konuda bir başka önemli olay milletlerarası ticaret odası tarafından dünyada üç yılda bir tekrarlanan örnek işadımı seçimine birliğimiz ve Türk Milli Komitemiz tarafından değerli büyüğümüz ve kurucu başkanlarımızdan Sayın Vehbi Koç aday gösterilmiş ve Milletlerarası Ticaret Odası Konseyi tarafından bu ödüle layık görülmüştür. Gururla kendisini kutluyoruz ve saygılarımızı sunuyoruz.

Değerli Arkadaşlarım,

Bu konuda Milletlerarası Ticaret Odasının gelecekte daha etkin bir çalışma yapabilmesi için yönetimimizce ve Milli Komite tarafından hazırlanmış olan yeni bir yönetmenlik sayın Genel Kurulumuzun onaylarına sunulmuş bulunmaktadır. İnanıyorum ki bundan sonra daha etkili bir çalışma düzeni kurulabilecektir.

Değerli Arkadaşlarım,

Malumlarımız olduğu gibi ticari hayatımızda önemli bir yeri olan ve birliğimizin kefaleti altında uluslar arası çalışan 333 nakliyeci firmanın bir yıllık 72.287 adet TIR seferi hizmetleri yeni yapılan düzenlemeler ile bilgi işlem destekçi olarak sürdürülmüş ve bu durum Uluslararası Nakliyeciler Birliği, kısa ismiyle İRU tarafından takdirle karşılanmıştır. Bu başarıya bağlı olarak İRU kurulduğu günden beri ilk defa 1988 yılı dünya nakliyeciler konferansını ülkemizde, yani İstanbul'da yapmayı kararlaştırmıştır.

Uzun yıllardır eksikliği hissedilen ilk ticaret merkezimiz BİRTİM, Ankara'da Sayın Cumhurbaşkanımız, Sayın Meclis Başkanımız ve Sayın Başbakanımızın yüksek huzurlarında hizmete açılmıştır. Bir taraftan yerli ve yabancı heyetlere, Türk sanayi ve ihraç malları sergilenirken, diğer taraftan yarının umudu olan okul çağındaki

gençlerimize Türk ekonomisi tanıtılmaktadır. İş aleminin çok önemli bir yayın aracı olan Türkiye Ticaret sicil Gazetesi bilgisayarlı bilgi ve baskı yöntemlerinden yararlanılarak yeni bir düzenleme ile Nisan ayından itibaren yaklaşık yüz sayfa ve günlük olarak yayınına devam etmektedir. Alınan tedbirlerle sizin haklı şikayetlerinize maruz kalan gecikmeler önlenmiş, baskı hataları giderilmiştir. Bekleme süresi 20 günden 2 güne indirilmiştir.

Bu dönemde basınla ilişkilerimize ayrı bir önem verilmiştir. TRT ve basınımız birliğimize takdire şayan ilgi göstermiş, ilk defa bir yıllık dönemde 300 günü aşkın süre ile Türkiye Odalar Borsalar Birliğimiz basında yer alabilmiştir. Ayrıca, yabancı basınla da başarılı bir şekilde ilişkiler sürdürülmüştür. İktisadi ve teknik araştırmalarımız dışında tek yayın organımız olan Türkiye İktisat Gazetesi yeniden düzenlenerek daha okunur ve daha aranır hale getirilmiştir. İştiraklerimizden olan 13 vakıf, 6 şirket, 9 resmi kurum olmak üzere 28 kuruluşla olan münasebetlerimiz yeniden düzenlenmiş, bilgi akışı sağlıklı bir seviyeye getirilmiştir.

Üniversitelerle ilişkilerimizde yeni bir adım atılarak bir taraftan yüzü aşkın ülkemiz onu yavru vatan Kıbrıs üniversite öğrencisine karşılıksız burs sağlanmış, diğer taraftan, ikisi Kıbrıs'a ait olmak üzere 22 doktora tezinin desteklenmesi kararlaştırılmıştır. Bu arada faaliyet dönemimize çözüme kavuşturulan diğer önemli hususlar şunlardır:

5590 ve 3277 sayılı Yasaların öngördüğü tüzük çalışmaları tamamlanmış olup, Danıştay'da incelemeye alınmıştır. Oda ve borsalarımız mesleklerin gruplandırılması esaslarıyla ilgili yönetmenlik yürürlüğe girmiştir. Yıllarca emanet yerlerde hizmet vermekte olan borsalarımız ile ilgili olarak mal satış pazar yerlerinin milli emlaktan borsalarımıza devri işlemi ilgili bakanlığımızın destekleriyle sürdürülmektedir. Oda ve borsaların kayıt, yıllık ve munzam aidatlarını düzenleyen kararname 16 Mayıs 1987 günü yayınlanarak yürürlüğe girmiş ve aidatlar azami addine yükseltilmiştir. Meslek vergi-

sinin kaldırılmasıyla ilgili kanun yayınlanmıştır. Gemilere uygulanan çevre kirletme fonunu atıl seviyeye düşüren kararname yürürlüğe girmiştir. Personel yönetmenliğinde yapılan değişlikle, emeklilik personel tazminat miktarı artırıldığı gibi sözleşmeli olarak istihdam edilecek, birlik ve oda personelinin esnek ücret sistemiyle çalıştırılması mümkün hale gelmiştir. Böylece uzmanlaşmış kadrolarının tesisi imkan dahilinde girmiştir.

Değerli Konuklar, Muhterem Arkadaşlarım,

Bu fırsattan istifade edilerek birliğimizi ilgilendirerek çok acil beklentilerimizi dikkatlerinize sunmak istiyorum: 19.2.1986 tarihlerinde yürürlüğe giren koordinasyon kararına göre esnaf, tacir ayrımı listeleri bakanlıkça halen yayınlanmamıştır. Bu gecikme özellikle büyük şehirler dışında önemli huzursuzluk, ihtilaf konusu olmaktadır. Bakanlıkça mutabık kaldığımız listelerin acilen ilanını bekliyoruz. iç piyasadaki olumsuz gelişmelerden en büyük sıkıntıyı orta ve küçük işletmeler çekmekte, en geniş tabanı oluşturan bu kesimde protestolar artmaktadır ve dürüst tacir ürkütölmektedir. Fırsatçıların türememesi ve üretici ile tüketici arasında köprü görevi yapan, piyasanın bel kemiği olan tacirimize ve küçük sanayiciye düşük faizli ve orta vadeli kredi uygulamasını başlatılmasını beklemekteyiz ve biraz önce telefon ile aradığımız bir haberle Haziran ayında başlatılacağını Sayın Başbakan Yardımcımız Kaya Erdem müjdelemiştir. Arz ediyorum efendim.

1380 sayılı su ürünleri kanunundaki değişlikle 1288 sayılı Kanunla getirilen yükümlölöklere uyum için bir süre talep ediyoruz. Uygulaması büyük şehir belediyelerine verilen gayri sıhhi müesseseler yönetmenliğini genişletilerek, belediyeler arasındaki farkı uygulamalar ortadan kaldırılmalıdır. Bu amaçla birliğimizce bir üst yönetmelik hazırlanarak ilgili bakanlara sunulmuştur. Bunu çok kısa zamanda yürürlüğe girmesini bekliyoruz. Oda, Borsa ve Birlik personelinin sosyal güvenliğinin daha sağlam ve ileri bir düzeyde temini için Emekli Sandiğımızın Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandiğı kapsamına alınması teşebbüsünde bulunmuştur. Bir an önce gerçekleştirilmesini bekliyoruz.

Değerli Konuklarımız,

Şimdi ekonomimizin içinde bulunduğu durumun bir genel değerlendirmesini yapacak ve önemli gördüğümüz sorunlara ve bunlara ait önerilerimizi ifaadeye çalışacağız. Türk ekonomisi iktisadi büyüme açısından oldukça tatminkar ve hatta hızlı denebilecek bir gelişme içindedir. Ekonominin biriken sorunlarının çözümü açısından, istikrar içinde hızlı büyümenin gereğine inanıyoruz. Ancak, iktisadi büyümenin olumsuz sonuçlar yaratmasına özen gösterilmelidir. Bu itibarla büyümenin sağlıklı kaynaklardan finansmanı altyapı ile doğrudan iletken yatırımlar arasındaki denge ve yatırımların sektörel ve bölgesel dağılımı mükale gözönünde bulundurulmalıdır. Türk ekonomisinde genel olarak mevcut kapasitelerinin kullanılma sınırlarına yaklaşmıştır. Bundan sonra iktisadi büyümenin devamı ancak yeni yatırımların özel kesim ağırlıklı olarak devreye girmesine bağlıdır. Türk ekonomisinin kalkınmasının, ekonominin topyekün bütün sektörleriyle sanayileşmesine bağlı olduğuna inanıyorum. Bu itibarla hizmet sektörleri teşvik edilirken, başta tarım, sanayi ve madencilik olmak üzere ekonominin üretken sektörleri ihmal edilmemelidir.

Değerli Arkadaşlarım,

Ülkemizin 1980'den beri uyguladığı dışa açılma politikasında önemli mesafeler aldığı şüphesizdir. Türkiye gerek mal, gerek hizmet hareketleri ve gerekse sermaye hareketleri açısından dünya ekonomisi için bütünleşme sürecine girmiştir. İhracatımızda geçen yılki miktarki gerilemeye rağmen, 1980-1986 döneminde önemli gelişmeler sağlanmış ve ihracatımız mal ve ülke bazında geniş ölçüde çeşitleme içine girmiştir. Ancak, bu gelişmede devamlılık şarttır. Bir yandan Batı ülkeleri ve Avrupa Topluluğu, diğer yandan hiçbir zaman ihmal etmememiz gereken İslam ülkeleri ve en uzun sınırı paylaştığımız Sosyalist Ülkelerle olan dış ticaretimizin dengeli bir biçimde gelişmesi hedeflenmelidir. Ticaret diplomasisinin önem kazandığı günümüzde, politik ve ekonomik ilişkilerin karşılıklı olarak birbirlerini etkiledikleri unutulmamalıdır. Bu çerçevede dış ticaret hacmine oranla, dış ticaret dengesi önemli ölçüde aleyhimize bakiye veren ülkelerle olan dış ticaretimizi dengeli bir

yapıya kavuşturmak için aktif ve esnek bir politika izlenmelidir. İhracatımızın yüzde 45'inde pay sahibi olan ihracatçı sermaye şirketlerinin ihtisaslaşmaya gitmeleri sağlanmalı, sayıları üç bini aşan küçük ihracatçılarımızı caydırıcı olmayan özen gösterilmelidir.

Sayın Misafirlerimiz,

Bu noktada sanayileşme politikası ile dış ticaret ve teşvik politikaları arasında ilişkiler üzerinde kısaca durmakta yarar görüyoruz. Bütün bu gelişmelere rağmen üretimin ve sanayinin yapısında ihracatımızı kalıcı ve sağlıklı bir biçimde sürdürecektir ciddi bir değişme sağlanmamıştır. Bu nedenle üretim gücü ve verimlilik düzeyi yüksek, rekabet gücüne sahip ve ileri teknoloji kullanan bir sanayi yapısı oluşturulmalıdır. Böylece bir strateji içinde teşvik politikasının önemli bir yeri vardır. Teşvik politikası kısa dönemde ürünlerimize rekabet gücü kazandırmak, uzun dönemde ise ihracatımızın yapısını değiştirmek amacına dönük olarak uygulanmalıdır. Bu itibarla ihracatı teşvik politikası ile sanayii koruma politikaları birbirlerini destekleyici bir şekilde yönlendirilmelidir. Bu amaçla ihracatta dönük üretim içinde yerli girdi kullanımını artırıcı ve maliyetlerimizi düşürücü tedbirler hızla alınmalıdır. Özellikle mali mevzuatın yerli girdi kullanımını artırıcı yönde düzenlenmesine gidilmelidir. Avrupa Topluluğundaki uygulamalara benzer şekilde ihracata dönük üretimde kullanılan enerji ve temel girdilerin maliyetlerini düşürücü desteklerin zaman kaybedilmeden sağlanmasında yarar görmekteyiz.

İthalatın liberasyonu politikasının desteklemekle birlikte, bu politikanın sanayileşme hedefimizle tutarlı olmasını, arz talep dengeleri dikkate alınarak ve terbiyevi amaçla sürdürülmesine özen gösterilmesini gerekli buluyoruz. Ülkemizde yatırımların ve ihracatın gelişmesinde, hayati önemi olan faktör; kredi faizleridir. Dünya piyasalarında rekabete girdiğimiz ülkelerde real faizlerin yüzde üç ile yedi arasında olduğunu dikkate alacak olursak, teşvikli kredi faizlerinin dahi oldukça yüksek kaldığı görülecektir. Bugün uygulanan kredi faizleriyle özel sektörün büyük bir yatırım hamlesi içine girmesi hemen hemen imkansız görülmektedir. Sanayicilerimize kay-

nak maliyetini düşürecek yeni faiz uygulamalarının yapılması GAT ve Avrupa Topluluğu politikalarına da ters düşmeyecektir. Hükümetimizin yatırım ve ihracatın teşvikiyle ilgili son kararların, teşviklerinin etkinliğini artıracak ve üretim ihracat zincirini güçlendirecek olumlu yönde atılmış adımlar olarak değerlendiriyoruz ve gelişmelerle uyumlu yeni destekler bekliyoruz.

Sayın Misafirlerimiz, Değerli Arkadaşlarım,

Türkiye'nin müzminleşen ödemeler bilançosu açığını kapatabilmesi için döviz kazandırıcı bütün faaliyetler, dengeli bir biçimde desteklenmeye devam edilmelidir. Yabancı sermayenin ekonomimiz üzerinde yaratacağı dış kaynak, ileri teknoloji ve pazarlama imkanları sebebiyle arz ettiği önemine inanıyoruz. Oldukça liberal yabancı sermaye mevzuatına sahip olmamıza ve son yıllardaki müspet gelişmelere rağmen, sermaye artırımını beklenen düzeyde gerçekleştirememiştir. Bunun siyasi ve iktisadi istikrarımızla çok yakından ilgili olduğunu belirtmek istiyorum.

Turizm sektörü gelecekte büyük döviz potansiyeli vaad etmektedir. Türkiye tabii, tarihi ve kültürel zenginlikleriyle büyük bir turizm pazarıdır. Buna rağmen ülkemiz turist sayısı ve turizm gelirleri bakımından fevkalade yükselmeler izlendiği halde, benzer ülkelere göre oldukça geride kalmıştır. ancak, hızlanan alt ve üst yapılar işletmeye açıldıkça, turizm sektörümüz hızla gelişecektir. Emek yoğun bir hizmet üretimi olan turizm gelişmesi işsizlik probleminin çözümünde de etkili olacaktır.

Döviz kazandırmaya dönük bankacılık, sigortacılık sektörleri, deniz kara ve hava ulaştırma desteklenmeli, üretim ile hizmet sektörlerinin bütünleşmeleri sağlanmalıdır. Dış ticaretimizin gelişmesiyle birlikte, deniz taşımacılığımızın önemi artmıştır. Bir yandan Türkiye'nin coğrafi konumu, diğer yandan dış ticaretinin çok sayıda ülkeye yöneltilmesi, deniz ticaret filomuzu güçlendirmeyi kaçınılmaz hale getirmektedir. Dünya deniz ticaretinin içinde bulunduğu şartlar, devlet desteği olmadan bu sektörün gelişemeyeceğini göstermektedir. Bu itibarla deniz ticaret sektörünün hızla genişleyebil-

mesi için armatör ihracatçı ve ithalatçı işbirliğinin desteklenmesinde fayda görmekteyiz.

Yurt dışı müteahhitlik hizmetleri, yetişmiş insan gücüne ve teknik bilgi birikimine sahip ülkemiz için önemli bir döviz kaynağıdır. Orta Doğu ülkelerinde yaşanan iktisadi kriz ve işlerin zamanında bildirilememesi, bu sektörümüzü ciddi sıkıntılar içinde düşürmüştür. Bu olumsuz konjonktür de dikkatte alınarak, bu sektörün desteklenmesine özel bir önem verilmelidir. Ülkemizin büyük ihraç potansiyeline sahip olan bir sektörü de madenciliktir. Maden kaynaklarımız gerek rezerv ve gerekse üretim imkanları açısından ihracatımızın gelişmesinde önemli rol oynayacak düzeydedir. Madencilerimiz finansman ve teknoloji meselelerini çözebilmek için planlı bir teşvik beklentisi içindedirler. Madencilerimizin problemlerini çözmekte henüz etkili olmayan, yeni Maden Kanununa işlerlik kazandırılması ve devletleştirilen madenlerin eski hak sahiplerine geri verilmesi için başlatılan çalışmaların hızla bitirilmesinde yarar görmekteyiz.

Gerek mal ve hizmet ihracatı ve gerekse dış yatırımlar ve dış tahüt faaliyetlerine kısa ve orta vadeli kredi desteği sağlayacak ihracat ve risk sigortası imkanı getirecek ve sağlayacağı garantilerle, dış ticaretin finansmanını kolaylaştıracak olan Türk Eksim Bankın kuruluş çalışmalarını yakından izliyor ve destekliyoruz. Alıcının iflasi, vazgeçmesi veya politik risklerin oluşması halinde Eksim Bankın devreyi geçecek olması, ihracatçılarımızı ve yatırımcılarımızı cesaretlendirecektir.

Sayın Konuklar, Değerli Temsilciler

Ülkemizin bir yandan tasarruf açığı, diğer yandan döviz açığı içinde bulunması, dış kaynaklara başvurmayı zaruri hale getirmektedir. Ancak, son yıllarda dış borçlarımızın hızla arttığı gözlenmektedir. Nitekim, dış borçlarımız 1986 yılı sonu itibarıyla 31 milyar dolara yükselmiş ve kısa vadelielerin payı yüzde 32'ye ulaşmıştır. Geçen yıllık ihracat gelirlerimizin yüzde 60'ı, bütün döviz gelirlerimizin yüzde 35'i dış borç taksitlerine tahsis edilir hale gelmiştir. Dış borç

ödemelerinde ciddi bir sıkıntıya düşülmekle birlikte, dış borçlanmada daha ihtiyadlı bir politika izlenmesinde yarar görüyoruz. Ülkemizin dış ödemeler dengesinin sağlıklı bir yapıya kavuşmasının, ihracatımızın sürekli olarak artmasının toplumun her kesiminin fedakarlığını gerektirdiği ve sosyal barış ile, siyasi ve iktisadi istikrarın korunmasına bağlı olduğu gerçeğini asla unutmamalıyız. Hükümetimizin Avrupa Topluluğuna tam üyelik için yaptığı başvuru, başta ekonomimiz olmak üzere sosyo kültürel hayatımızı yeni bir imtihanla karşı karşıya bırakmıştır. Bu imtihandan Türkiye başarı ile çıkmak mecburiyetindedir arkadaşlarım. Bunun için Avrupa Topluluğu olgusunu milletimize mal etmek mecburiyetindeyiz. Diğer taraftan tarihi ve kardeşlik bağları içinde olduğumuz islam ülkeleriyle olan iktisadi ilişkilerimizin giderek gelişmesi, Batı dünyası içindeki yerimizi daha da güçlendirecek ve Türkiye'nin tarihten ve coğrafyadan gelen köprü fonksiyonuna yeni bir mahiyet ve anlam kazandıracaktır.

Sayın Misafirler, Değerli Arkadaşlarım,

Şimdi de ekonomik politikanın en önemli araçları olan para ve maliye politikaları ile son aylarda yeniden önem kazanan fiyat artışları üzerindeki görüşlerimizi arz etmek istiyoruz. Her şeyden önce iktisadi gelişmemizi sınırlandıran ve refah düzeyinin geniş kitlelere yayılmasını engelleyen en önemli unsur enflasyondur. Bu itibarla para ve maliye politikalarının en önde gelen hedefi, fiyat istikrarını sağlamak olmalıdır. Ekonomimizde para arzındaki genişlemelerin temel sebebini, kamu kesimi finansman açıkları olarak görmekteyiz. Bu nedenle, maliye politika ile para politikası arasında yakın bir ilişki olduğu dikkate alınmalıdır. Fiyat istikrarını temin için denk bütçe politikası ile sağlıklı para politikası hassasiyetle izlenmelidir. Bütçe açıklarını kapatmak için merkez bankası kaynaklarına sık sık başvurulması, Hazine'nin yüksek faizli iç borçlanmayı sürdürmesi ve kamu cari harcamalarının aşarılığı enflasyonu hızlandıran başlıca sebepler arasındadır. Başka bir ifade ile bütçeden bağımsız bir para politikasının izlenmemesi para politikasını, bütçenin uygulama aracı haline dönüştürmektedir. Bu itibarla, anti enflasyonist politikaların önemi bugün her zamandan daha çok artmıştır. Süregelen enf-

lasyonun bir yandan talep çekişli, diğer yandan maliyet itişli olduğu dikkate alınmalıdır. Maliyetleri yükseltici uygulamaların, özellikle enerji ve KİT ürünleri fiyatlarına yapılan zamların, mal fiyatlarına ve dolayısıyla halka yansıdığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Sayın Bakanlarım,

İktidar olduğunuz zamanki kararlılık içinde enflasyonda ciddi tedbirleri sürdürmenizi ehemmiyetle belirtmek istiyorum. Son zamanlarda faydasına inanmakla birlikte konut edindirme, çıraklık ve mesleki eğitim ve spor tesisi adları altında oluşturulan fonlar; firmalarımıza yeni maliyet artışları getirmiştir. Bu fonlarla birlikte, Kurumlar Vergisi oranı fiilen yüzde 50'nin üzerine çıkmaktadır. Bu itibarla Kurumlar Vergisi oranları düşürülerek getirilen yüklerin etkisi hafifletilmeli ve kurumlaşma eğilimi zayıflatılmamalıdır. Bütçe harcamalarını hem sağlıklı kaynaklara dayandırmak ve hem de vergi adaletini tesis edebilmek için vergi kayıp ve kaçaklarını önleyecek tedbirler cesaretle sürdürülmelidir. Vergi yönetiminde etkinlik daha da artırılmalıdır. Yaygın ve çağdaş bir vergileme türü olan Katma Değer Vergisinin kısa sürede yerleşmiş olması sadece bizim tarafımızdan değil uluslararası düzeyde de takdir edilmektedir. Oto kontrol fonksiyonuna sahip olmasını memnuniyetle müşaaade ediyorum. Bununla birlikte uygulamadaki aksaklıkların hızla giderilmesini gerekli görüyoruz. Ülkemizde mal kıtlığının ve karaborsanın önlenmesindeki sağlanan başarının, enflasyonun kalıcı ve sağlıklı bir şekilde yenilenmesinde ve sağlanabilmesi için üretimi, yatırımı, kapasite kullanımını ve verimliliği artırıcı reel teşvik tedbirlerinden taviz verilmemesini bir kez daha belirtmek istiyorum. Toplumumuzda sosyal hastalık halinde yaygınlaşan tüketim şartlandırılmasının ve gösteriş eğiliminin yol açtığı her türlü israfı engelleyici ve tasarrufu özendirici tedbirlerden yana olduğumuzu arz etmek istiyorum. İktisadi kalkınmamızı frenleyen bir başka sebebin kaynak kıtlığının ötesinde, kaynakların verimsiz yanlış ve etkinlikten uzak kullanılması olduğu göz ününde bulundurulmalıdır.

Değerli Misafirler,

Türk özel sektörünün mümtaz temsilcileri; serbest piyasa ekono-

misinin işlerliği bakımından büyük önemi olan sermaye piyasası, banka sistemimiz ve faiz politikası üzerinde kısaca durmak istiyorum. Kalkınmamızdaki önemli engellerden biri de, sermaye yetersizliğidir. Bu engelin aşılması, bir yandan sermaye birikiminin hızlanmasına, diğer yandan sermaye piyasasının değişmesine bağlıdır. Sermaye piyasası tam olarak işlerliğe kavuşmadıkça, faiz hadlerinin idari ve mali otoritelerce belirlenmesine devam edileceği anlaşılmaktadır. Uygulanmakta olan yüksek faiz politikası, kısa dönemde bazı olumlu sonuçlar vermekle birlikte, bu politikanın uzun süre devam etmesi, bir yandan yatırımları olumsuz yönde etkilerken, diğer yandan maliyet enflasyonunu tahrip etmektedir. Bu itibarla mevduat faizlerini düşürmeden önce kredi maliyetlerini makul düzeye getirecek tedbirler hızla alınmalıdır, yapmış olduğumuz çalışmalar neticesinde kredi faizlerinin yüzde yedi ile on arasında düşürülmesi mümkün görülmektedir.

Ekonomik hayatı darboğaza sokan ve işletme sermayelerini aşındıran yüksek faiz politikasından, belli bir takvim içinde vazgeçilmelidir. Bununla birlikte yüksek faizin kalıcı çözümü, enflasyon hızının düşürülmesinde aranmalıdır. Bankaların likidite ve güvenilirlik ölçülerini ihmal ederek, sadece yüksek karlılık peşinde olmaları, geri dönme ihtimali zayıf, donmuş kredilerin oluşmasına yol açmış ve bu olumsuz etkiler kredi maliyetlerini yükseltmiştir. Ekonomimize büyük yükler getiren, ancak bir kısmının iktisadi ve sosyal fonksiyonları inkar edilmeyecek olan KİT'lerin bir yandan verimliliklerini yükseltici çalışmalar yapılırken, diğer yandan özelleştirme programına bir an önce işlerlik kazandırılmalıdır. Ekonomik ve objektif kriterler çerçevesinde gerçekleştirilecek özelleştirilme, bir yandan mülkiyetin ve sermayenin tabana yılmasını sağlayacak, diğer yandan devlet tekelinin etkisini azaltmış olacaktır.

Finansman ve ödeme zorluğu içindeki firmaların ekonomimize kazandırılması amacına dönük bir programın uygulanmasını desteklemekteyiz. Ancak, desteklenecek olanlar objektif ölçüler içerisinde seçilmiş sektörler veya kuruluşlar olmalı, milletin tasarruflarını, dev-

letin imkanlarını köylüye kullanma fırsatı kimseye verilmemelidir. Firmalara finansman kolaylığı sağlamak bakımından, ihracına imkan sağılan finansman bonoları, bankacılık kesimi üzerinde yoğunlaşan kredi talebini azaltarak, kredi maliyetlerinin düşmesine katkıda bulunabilecektir. Ancak, finansman bonusu ihracı için şart olan asgari 2 milyar liralık sermaye sınırı yüksek tutulmuştur, bunun makul bir seviyeye düşürülmesi şarttır. Sermaye piyasasının geleceği ve aracı kurumlarının asli fonksiyonlarını yerine getirebilmeleri, hisse senedi piyasasının canlandırılmasına bağlıdır. Bu itibarla bir yandan hisse senedi piyasası teşvik edilirken diğer yandan çok ortaklı şirketlerin karlarının yüzde 50'sini dağıtma zorunda olmaları, bu teşviklere olumsuz yönde etkilemektedir. Bu oranın düşürülmesi veya teamüle uyularak ödenmiş sermaye üzerinde hesaplanması zaten çok zor gelişen bu şirketlerin büyümesine imkan sağlayacaktır. Gerek serbest piyasa ekonomisinin işleme ve gerekse sermaye piyasasının gelişmesi için denetim mekanizmasının hukuki ve iktisadi bir çerçeveye kavuşturulmasında yarar görüyoruz. Bu amaçla yeminli muhasebecilik, mali müşavirlik ve denetçilik meslekleriyle ilgili şekilde hızla ve cesaretle yeniden yapılmalıdır. Denetim mekanizmasını kuramadığımız sürece, kaynakların etkin dağılması ve kullanılması mümkün görülmemektedir. Serbest piyasa mekanizmasının en önemli kurumlarından biri de borsalardır. Üreticiler ile satın alanların, yani arz ve talebin karşı karşıya geldiği emtia borsalarımızı geliştirici tedbirler alınmalı, böylece piyasa şartlarına en uygun denge fiyatı üzerinden mübadele yapılması sağlanmalıdır.

Çok Değerli Konuklar, Aziz Arkadaşlarım,

Milletimizin refah seviyesini yükselterek gelişmiş bir Türkiye'ye kavuşmak en önde gelen amacımız olduğuna göre her yıl çalışma hayatına katılan genç nesillere iş ve aş hazırlamak mecburiyetindeyiz. Bu karar bazı fedakarlıkları da tabiidir ki beraberinde getirmektedir. Dün bu toprakları vatan olarak muhafaza için şehit vermiş olan yüce milletimiz, bugün de her türlü fedakarlığı yapmaya hazırdır. Ancak, fedakarlığın toplumun her kesimine adil olarak yayılması tek dileğimizdir. Bu konuda başta hükümetimize ve hepimize bü-

yük sorumluluklar düşmektedir. Dün olduğu gibi bugün de Cumhuriyetimizin kurucusu Atatürk'ün çizdiği muasır medeniyet seviyesine ulaşabilmek için vazgeçilmez hayat tarzımız olan demokrasiden taviz vermeden, milletimizin menfaatlerini her şeyin üzerinde tutarak, daima devletimizin yanında yer alacağımızı gururla belirtmek istiyorum. Tek amacımız gelecek nesillere bizi rahmetle anacakları kalkınmış bir Türkiye bırakabilmektedir, vatana ve yüce milletimize hizmet edebilmektir. Türk özel sektörünün en üst demokratik ve yasal temsilcisi olarak milli ekonomik menfaatlerden ve sosyal refahın yükselmesinden yana olan bütün tedbir ve politikalara destek vermeye kararlıyız ve azimliyiz.

Konuşmama son verirken bir yıl içinde camiamıza yararlı çalışmalar yapabildiysek, en büyük güç kaynağımız oda ve borsalarımızın ve siz değerli temsilcilerin, bizden esirgemediğiniz teşvik ve güvenlerinizin olduğunu bir kere daha zevkle ifade etmek istiyorum. Güven ve desteğiniz devam ettikçe, hür teşebbüs camiasına ve yüce davaya hizmette bize kimse engel olmayacaktır arkadaşlarım.

Bu duygu ve düşüncelerle hepinizi şahsım ve Yönetim kurulumuz adına sevgi ve saygı ile selamlarken, gelecek günlerin milletimizin refah ve mutluluğunu artırmasını gönülden diliyorum. Buradan dönüşte mübarek Bayramı da her birlikte millet olarak inşallah kutlayacağız.

Şimdiden şahsım ve Yönetim Kurulu adına hepinizin mübarek Bayramınızı Kutluyorum. Yüce Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun saygılarımla.

43. GENEL KURUL - 1988

Değerli Divan, Çok Muhterem Başbakanım, Yüksek Yargı Organlarının Muhterem Başkanları, Değerli Bakanlarım, Siyasi Partilerimizin Çok Değerli Temsilcileri, Kardeş Kuruluşlarımızın Sayın Başkanları, Muhterem Misafirler, Basınımızın ve TRT'nin Değerli Temsilcileri, Genel Kurulumuzun Çok Kıymetli Üyeleri, Benim Sevgili Dava Arkadaşlarım,

Hepinizi saygı ve sevgiyle şahsım ve Yönetim Kurulum adına selamlıyorum, hosgeldiniz.

Yüksek huzurlarınızda genel kurulumuzu şereflendirdiğiniz için Yönetim Kurulumuz ve şahsım adına tekrar şükranlarımızı arz ediyorum. Türk ekonomisi son yıllarda oldukça dinamik bir yapıya kavuşmuş, hızla dışa açılmaya başlamıştır. Bu yapı içinde sanayimizin rekabet gücü artarken, Türk ticaret hayatında usuller değişmekte, yeni dengeler oluşmakta ve tüm iş hayatımız kendi bir anlamda yenilemektedir.

Bu çalışma dönemimizde Türkiye'nin kalkınma hızı bir taraftan yüzde sekiz dolaylarına kadar yükselirken, hızlı büyüyen bir ekonomi içinde özellikle kaynak yetersizliği dolayısıyla zaman zaman darboğazlar, sıkıntılar oluşmuştur. Ayrıca, siyasi istikrarın ve sosyal barışın tesisi yönünden son yıllarda önemli gelişmeler elde edilmişti.

Türkiye'nin bu dönemde siyasi tercihini ortaya koyarak Avrupa Ekonomik Topluluğu'na tam üyelik müracaatında bulunması, ülkemizin ekonomik, sosyal ve kültürel yönlerden geleceği için ayrı bir önem taşımaktadır.

Büyük sorumluluklar içinde yüce milletimizin ve ülkemizin menfaatlerini her şeyin üzerinde tutarak çalışmalarını sürdürme azmi içinde bulunan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği yönetimimiz yeni yapıya uyum sağlamak görevlerini başarıyla yürütebilmek ve temsil ettiği kesimin hak ve menfaatlerini gereği gibi savunabilmek

için öncelikle yönetim yapısını yenilemek ihtiyacını hissetmiş, çağın gereklerine uygun bir şevke ve idare gerekliliğini belirlemiştir.

Buna uygun olarak da teşkilat ve personel yasası yenilenecek ihtisaslaşmaya ağırlık verilmiştir. 1986 Mayıs ayında göreve başlayan yönetim Kurulumuz, ekonomimizdeki yapısal değişiklikleri ve camiamızın gerçeklerini göz önünde tutarak çalışmalarını üç ana hedef üzerine yoğunlaştırmıştır.

Yönetim Kurulumuzun üzerinde önemle durduğu konu Birliğimizin tabanını oluşturan odalar ve borsalarımız arasındaki bilgi akışını hızlandırmak, tabanıyla bütünleşmek olmuştur.

İkinci önemli konu, dışa dönük ekonomi politikalarının ve özel kesim öncülüğünde kalkınma modelinin bir gereği olarak Birliğimiz bu faaliyet döneminde dış ekonomik ilişkilerini artırmış, ülkeler arası müşterek yatırımların yapılması, ihracatımızın çeşitlendirilmesi ve yapısal değişikliğe kavuşturulması yönünde yoğun ve faydalı çalışmalar sürdürülmüştür.

Bu ilişkilerde Türk iktisadi hayatının geniş imkanları, turizm, tarım, kültür zenginlikleri yeni bir anlayışla yurt dışında ve yurdumuza gelen heyetlere takdim edilmiştir.

TOBB Kuruluş Kanunuyla kendisine verilen görevleri yerine getirirken olaylara inanarak hedef açısından yaklaşmaya, politik çekişmelerin dışında ve üstünde kalmaya fevkalade özen göstermiştir. Ekonomi politikaları ve uygulamalarıyla ilgili meselelerin bizzat içinde bulunan oda ve borsalarımızın değerli görüşlerini de alarak doğrular cesaretle desteklenmiş, ekonominin bütünü üzerinde kısa ve uzun dönemde olumsuz etkiler doğuracak yanlışlıklarla yılmadan mücadele edilmiştir. Bu çalışmalarda iktisadi meseleler sağlam delillerle delillenirken, çözüm yollarının da birlikte getirilmesinde azami dikkat sarfedilmiştir.

Yoğun siyasi faaliyetlerle geçen 1987 yılında oda ve borsalarımızın seçimlerinin bütün organlarının seçimlerinin tamamlanması haki-katen fevkalade taktirle karşılanacak bir olaydır. Çünkü biliyorusunuz 1987 yılında siyasi tansiyon doruk noktasına varmıştı ve bu kasım ayı içinde bütün oda ve borsalarımızın seçimleriyle birlikte genel seçimler de yapılmıştı.

Böyle yoğun bir dönemde odalarımızın ve borsalarımızın günlük siyasi çekişmelerin dışında kalması, kalabilmesi fevkalade takdir edilecek bir olaydır. Bütün oda başkanlarını ve üyelerini candan kutlamak istiyorum.

Yönetim Kurulumuz, camiamızın meselelerine sahip çıkarken, en alt düzeyde çözüme kavuşturmak için gerekli tedbirleri almış ve her türlü imkanı kullanmıştır. Özellikle konseylerimiz, komisyonlar, odalar ve borsalarla tam bir uyum içinde çalışarak ilgili makamlara götürülecek meselelerde geniş tabanlı destek sağlanmaya önem verilmiştir. İki yıllık faaliyetlerimizi daha önce ayrı bir rapor halinde sizlere takdim ettiğimiz için burada fevkalade önemli olan bazı hususlara değinmek istiyorum.

Özel kesimin sermaye birikimini artırması, sanayi ve ticaret hayatında etkin bir yol izlenmesiyle birlikte, insanlarımızı daha mutlu edecek, lkemizi uygar milletler seviyesine ulaştıracak ekonomik politikaların demokratik parlamenter sistem içinde sağlanması yolunda camiamız inançlıdır ve bu konuda üzerine düşüne yapmıştır ve yapacaktır.

Ülkemizin demokratik parlamenter sistem içinde kalkınmasını şiar edinen hr teşebbüs camiamız, bu hedefe ulaşmakta en uygun olan serbest piyasa ekonomisi modelinin yaşatılabilmesi için kendisine verilen alışılagelmiş görevlerin yanında yeni görev ve sorumlulukları yüklenmenin bilinci içinde, tüm zorlukların üstesinden gelecek güçte ve inantadır.

Bu dönemde basınla ilişkilerimize önem verilmiştir ve iki yıllık dönemde ilk defa TOBB ile ilgili haberler 300 günü aşkın sürede gazetelerimizde yer almıştır.

Ülkemiz için önemli olan dış ilişkiler, milletlerarası bölgesel ve ülkeler arası ikili ilişkiler şeklinde olmak üzere üç kanalla yürütülmüştür. Bunların en önemlisi milletlerarası ve bölgesel, ayrı ayrı ikili olarak kurulan müşterek ticaret odalarıdır. İkinci kanal henüz ekonomimizin yeni yeni geliştiği ülkelerle Odalar ve Borsalar Birliği bünyesinde müşterek ekonomik işbirliği komiteleri kurulmuştur.

Ayrıca, tüm hür teşebbüs camiasının müşterek politikalarını belirlemek ve daha etkili bir çalışma düzeni getirebilmek için ilk defa 9 hür teşebbüs kardeş kuruluşunu çatısı altında toplayan Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu kurulmuştur. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulunun istişari çalışmalarının hemen yanında ülkelerle kurulan iş konseyleriyle yeni fonlar oluşturulmuş ve oradaki hizmetler başarılı ölçüde devam ettirilebilmiştir.

Çok değerli konuklar, bunun dışında faaliyet dönemimizde fevkalade önem verdiğimiz ve olumlu sonuçlar aldığımız bir konu, hükümetimizin büyük anlayışıyla hükümetler arası yapılmakta olan ve KEK diye bilinen Karma Ekonomik Kurul toplantılarında Türk hür teşebbüsünü temsilen TOBB Yönetim Kurulu ya da üst düzey yöneticileri bu toplantılarda resmi çalışmalara katılmakta, böylece ülkeler arasındaki ekonomik gelişmelerde gerçek potansiyeli, gerçekleri ortaya koyabilmekte ve daha yararlı çalışmalara vesile olmaktadır.

Hükümetimizin Avrupa Topluluğuna tam üyelik için müracaatıyla Topluluğu oluşturan ülkelerle aramızdaki ilişkiler ayrı bir önem kazanmıştır. Zira, Türkiye'nin Avrupa Topluluğuna tam üyeliği, ülkemizin ekonomik, politik, sosyal ve kültürel yönden geleceğini fevkalade ilgilendirmektedir. Özellikle kültür varlıklarımızın, milli ve manevi değerlerimizin korunabilmesi yönünden ülkemizin vakit ge-

çirmeden gerekli tedbirleri alarak bu önemli gelişmeye kendisini hazırlaması ve olayı yurt sathında millete mal etmesi gerekmektedir.

TOBB olarak Avrupa Topluluğuyla olan ilişkilerimizde ülke menfaatlerini korumak, tam üyelik ile ortaya çıkabilecek sorunların araştırılıp çözüm yollarının belirlenebilmesi, oda ve borsalarımızla bu kuruluşların bu alandaki çalışmalarına destek verilmesi amacıyla Birlik bünyesinde bir Avrupa Topluluğu Ülkeleri Dairesi kurulmuştur. Bu faaliyet döneminde yabancı ülkelerdeki meslek ve muhtelif kuruluşlarla ilişkiler en üst seviyeye çıkartılmış, özellikle Avrupa Topluluğunun özel sektör kuruluşları en üst kuruluşu olan Avrupa Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği karar organlarında TOBB temsil hakkını almıştır ve diğer ihtisas komisyonları çalışmalarında da eskiye olduğu gibi İktisadi Kalkınma Vakfımız daha aktif çalışmaları sürdürmüştür.

Değerli konuklar, bunun yanında milletler arası ticari kaideleri geliştiren, oluşturan ve karar organlarına mesnet teşkil ettiren Milletlerarası Ticaret Odası'nda sürdürölmekte olan çalışmalar bizim dönemimizde de fevkalade önem kazanmış, yeni bir anlayışla buradaki komisyon çalışmalarına önem verilmiştir. Halen Türkiye 22 komisyonda, görev almıştır. İlk defa icra komitesinde Türkiye yer almıştır ve bu çalışmaların sonucunda 8. Dünya Konferansı Türkiye'de yapılacaktır bu yıl.

Bundan başka Uluslararası Nakliyeciler Teşkilatı'nın 21. Dünya Kongresi Türkiye'de yapılacaktır. Ayrıca, Avrupa Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği'nin Genel Kurulu 1986 yılında Türkiye'de yapılacaktır. Böylece yaklaşık 2 bini aşkın çeşitli ülkelerden işadamı Türkiye'ye gelecek ve düzenlenen iş haftalarında karşılıklı işbirliğinin artırılması ve müşterek yatırımlar konusu görüşülecektir.

Ayrıca, mensubu bulunduğumuz 48 İslam ülkesinin kurmuş olduğu Ticaret Sanayi ve Borsalar Birliğinde Türkiye icra komitesine seçilmiş ve Başkanlık Divanında görev almıştır.

Yine 1970'li yılların başında kurulmuş olan Türk-Arap müşterek ticaret odasının merkezi Türkiye'ye naklettirilmiş ve şimdiye kadar 19'da bir temsil hakkı varken, şimdi yarı yarıya temsil hakkı elde edilmiştir.

TOBB dış ilişkilerinde bu dönemde de ihraç ürünleri sergileri ekonomik toplantılar ve Türk haftalarına önem vermiştir. İhracatın artırılması ve Türk ürünlerinin pazarlama ve dolaşımında karşılaştıkları sorunların giderilmesinin temini için Milletlerarası Mal Numaralandırma Birliğine (EM) Türkiye üye olmuş ve önümüzdeki günlerde stok kontrolleri, maliyet muhasebesi, üretim planlama ve bütün dünyada pazarlarda malı tanıtan çizgi kod sistemi Türkiye'de kullanmaya başlanacaktır. Böylece, ihracatçılarımız ürünlerinde sadece işaretlemeyle bütün dünyada malını, firmasını, fiyatını, kalitesini, özelliklerini tanıtan bir sisteme kavuşmuş bulunacaktır.

Değerli Konuklar, Sevgili Arkadaşlarım,

Bir önemli konu da üyesi bulunduğumuz NATO ile ilgilidir. Bilindiği gibi NATO'nun ikmal ve bakım merkezi olan NAMSA 3 bini aşkın ürün satın almaktadır. Bugüne kadar Türkiye NAMSA'nın NATO kodlandırmasında mallarını yeterince tanıtamadığı için maalesef Türkiye bu büyük pazardan istifade edememiştir. Birliğimizin girişimleriyle yapılan çalışmalar neticesinde NAMSA'da mallarımızın kodlandırılma çalışmalarına hızla devam edilmektedir. Böylece Türk mamulleri yeni bir pazara kavuşacaktır.

Türkiye'nin kendi teknolojisini geliştirmesi için devlet-üniversite-sanayi işbirliği ile batıda kurulmuş ve iyi sonuçlandırılmış teknoparkların kurulması bu dönemde fevkalade önem arz etmektedir. TOBB bu konuda kendine düşen görevini yerine getirerek çalışmalara önyak olmaya devam etmektedir.

Muhtelif odalarımızla sanayilerimiz arasında teknoparklar kurulmaya başlanmıştır. Böylece maddi gücü olmayan müteşebbislere de teknoloji üretme ve yenilikleri takip etme imkânı da beraberinde getirilecektir.

Çok Değerli Konuklar, Değerli Arkadaşlarım,

TOBB bu dönemde sanayi-üniversite ilişkilerine önem vermiş, ilk defa 22 doktora tezini Türkiye çapında destekleme kararı almıştır. şu anda çok değerli doktora çalışması yapan 22 genç Odalar Birliği'nin finans ettiği projeler üzerinde çalınmaktadır. Bu yıllarca devam edildi. Bu taktirde bir müddet sonra büyük bir müracaat kaynağı ortaya çıkacaktır.

Birliğimiz savunma sanayiine de fevkalade önem vermiş, hükümetimizin çalışmalarında yer almış ve bilgi işlem merkezimizde yapılan çalışmalar sonucunda 12500 kuruluşun savunma sanayii envanteri çıkarılmış ve ilgililere teslim edilmiştir.

Ayrıca 20 bin sanayi kuruluşumuzun envanter çalışmaları tamamlanmak üzeredir. Bu konuda bağımlı bulunduğumuz Ticaret ve Sanayi Bakanlığı vasıtasıyla fevkalade önemli çalışmaları sürdürmekteyiz.

Gelecek kuşaklarımıza sanayileşmiş ileri ülkeler arasında yer alarak pek çok problemini halletmiş bir Türkiye bırakmak hepimizin başlıca amacı ve görevidir. Sanayileşmeyi sağlamak ne kadar gerekli ise sanayileşme uğruna, ticaret uğruna çevreyi bozmak, tahrip etmek, güzellikleri yok etmenin de mahzuruna inanmaktayız.

Ancak, özellikle büyük şehir belediyelerimizin çeşitli uygulamalarıyla sanayiciye son zamanlarda büyük yükler getirilmekte ve haksız rekabete sebebiyet verecek uygulamalar devam etmektedir. Bunun kesinlikle önlenmesi hususunda girişimlerde bulunulmuştur. Hükümetimizin yakın ilgisini beklemekteyiz.

Sanayileşmenin ve dışa açılmanın bir sonu olarak hızlı bilgi akışını ve değerlendirilmesini temin için biraz önce de belirttiğim gibi kurulmuş olan bilgi bankasının çalışma alanı genişletilmektedir. ITS diye bilinen kuruluşla bağlantı kurularak halen 25 ülkenin ihracat ve ithalatı devamlı takip edilmekte ve ilgililere günü gününe bilgiler ulaştırılır hale gelinmiştir.

Çeşitli alanlarda yaptığımız faaliyetlerin bir bölümünü sizlere özet olarak sunmaya çalıştım. Sonuç olarak, TOBB sizden aldığı güçle, destekle oda ve borsalarla el ele vererek uzman ve inançlı personeli ve sağlıklı teşkilat yapısıyla her türlü görevi çağın şartlarına uygun, camiamıza yakışır bir şekilde sürdürerek güce ve bilgiye sahip durumdadır.

Değerli Konuklar,

Şimdi de Hükümetimizle yapılan çeşitli toplantılarda ve özellikle son zirve toplantısında ele alınan makro düzeydeki ekonomik meseleler ile odaların ve borsaların daha sağlıklı hizmet edebilmesi ve bu ekonomik modelde üzerine düşeni yapabilmesi için çözüm bekleyen sorunları hakkındaki raporumuz kapsamlı olarak Hükümetimize taktim, edildiğinden, burada ekonomik gelişmeler ve bazı dönemli meseleler üzerindeki görüşlerimizi ve beklentilerimizi özetlemek istiyorum.

Bu arada Sayın Hükümete dün yasalaşan 5590 sayılı Yasa Tadilatıyla ilgili desteklerinden dolayı ve parlamentoda üyesi bulunan siyasi partilerimizin tümüne şükranlarımı arz etmek istiyorum.

Böylece TOBB yeni bir mali desteğe kavuşmuş ve hizmetlerini daha bilinçli yapabilecek bir duruma gelmiştir. Geride bıraktığımız dönemde bazı olumlu gelişmeler yanında iktisadi ve sosyal alanda ciddi meselelerle de karşı karşıya gelinmiştir. Bu meseleler Türkiye’de iktisadi hayatın asıl temeli ve sürükleyici faktörünü teşkil eden hür teşebbüs topluluğumuzu olduğu kadar bütün ülkemizi ilgilendirmektedir. İktisadi ve sosyal hayatımızda enflasyon en başta gelen mesele olma niteliğini maalesef hala muhafaza etmektedir.

Enflasyon, ekonominin genel dengesini bozmaya devam etmektedir. Sosyoekonomik yapı ve konjonktürdeki tahrip edici tesirleri bakımından iktisadi politikanın yürütülmesinde ilk ele alınacak ve çözüme kavuşturulacak konu bizce enflasyondur. Çünkü enflasyon hem gelir dağılımını bozmakta, hem de kaynakların dengeli ve adil olarak dağılmasına mani olmaktadır.

Çeşitli toplantılarda görüşlerimizi de ortaya koyduğumuz gibi Özal Hükümetinin millette kazandığı en büyük güvence ekonomik tedbirleri siyasi tercihlerin önünde tutacağı hakkında vermiş olduğu güvenceydi. 1987 yılında referandumla başlayan, sonra genel seçicilerle devam eden siyasi ortamda üzülmeye belirtelim ki ekonomik tedbirlerin alınmasında gecikilmiş ve bu gecikme bizi 4 Şubat kararlarıyla karşı karşıya getirmiştir. 4 Şubat kararları muhakkak ki alınması gereken tedbirlerdi. Ancak, gecikmiş tedbirlerdir.

TOBB olarak bu kararların alındığı günlerde belirttiğimiz gibi, bu kararları olumlu bulduk. Ancak, bu kararlar beklenen sonuçlarını yavaş yavaş ortaya koyarken, o gün belirttiğimiz endişeleri de beraberinde getirmeye başlamıştır.

Bu bakımdan, şu anda piyasada büyük bir sıkıntı görülmektedir. Nitekim son aylarda geçen yılın aynı aylarına nazaran yüzde 133'leri geçen protestolar artmıştır.

Dürüst tüccarımız ve sanayicimiz bu protestolar karşısında ticaret hayatından yavaş yavaş çekilme durumunda kalmıştır.

Enflasyonun önlenmesi hepimizin arzu ettiği bir konudur. Ancak ani şok tedavilerin devamlılığı, ekonomiyi sarsmaktadır. Sık sık başvurulan ani ve sert tedbirler yerine, enflasyonu tedricen düşürecek devamlı, istikrarlı ve tutarlı politikalar uygulanmalıdır. Bu istikamette atılacak her adımda başlangıçta bizim için zor bile gelse uzun vadede milletimiz için yararlı olacak tedbirlerin daima yanında olduk ve yanında olacağız. Yeter ki bu tedbirler adil ve dengeli olsun.

Enflasyonun diğer bir kaynağı da yüksek faizdir. İşletme finansmanında ağır yükler getiren yüksek kredi faizleri maliyetleri yükseltmekte ve yatırım şevkini kormaktadır. Enflasyon nispetiyle birlikte faiz hadlerini düşürecek yeni bir politikanın beklentisi içindeyiz. Bu iki alandaki yüksek oranlar düşürülmedikçe, ekonominin ateşi katiyen normale dönmeyecektir.

Beklenen her gün Türk ekonomisinin zararına olmaktadır. Değerli konuklar, yapmış olduğumuz bir araştırmaya göre şu bankacılık anlayışımızdan da kaynaklanan ve mevcut sistem içinde yüzde 120'lere varan faizin içinde yüzde 43,7'si mevduat sahibine verilmektedir. Bu bir reel faiz hesabı olarak kabul edilirse, enflasyon artı kazanç olarak bir kenara koyalım. Geri kalan yüzde 37 küsuru devlet almaktadır, geri kalan yüzde 40'ı da banka cebine indirmektedir.

Bankalar da sanayi gibi birer işletmedir, onun da maliyet hesaplarını yapması lazım, verimli çalışması lazım. Şimdi enflasyonun sıfır olduğunu kabul edelim, atalım yüzde 40'ları, demek ki hala Yüzde 80 ile bize faiz uygulanacaktır. Bu faiz anlayışıyla bu bankacılık anlayışıyla Türk ekonomisi sağlıklı bir yapıya kavuşamaz.

Değerli Arkadaşlarım,

Diğer taraftan enflasyonun düşürülmesinde fevkalade önemi olan bütçe açıklarının ve altyapı yatırımlarını taktikle karşılıyoruz, ama yüzde 8'lik, 7'lik kalkınma hızı iftihar edilecek bir hız olmasına rağmen kaynaklar yetersizse ve kaynaklar verimli bir biçimde derhal üretime dönüşecek kanallara sevk edilemezse enflasyonu tahrik etmeye devam edecektir. Dolayısıyla bu açıklar iç borçlanmayla, dış borçlanmayla karşılanmaktadır. Bugün iç borçlanmaya bir göz atalım.

Devlet tahvili ve Hazine bonoları çıkartılmakta ve hazır olarak bekleyen, müşterisi olan bankalar bunları satın almaktadır ve vergisiz gelirlerle bankalar rantiyeye sınıf haline gelmiştir. O bakımdan, mutlak surette bu konuya. Hükümetimizin el atmasını heyecanla, merakla bekliyoruz.

Değerli Arkadaşlarım,

Geçen yıl Hükümetimiz son derece önemli konuyu gündeme getirdiğimiz için destek vermiştir ve ikinci sınıf küçük sanayiciye kredi çıkartmıştır. İlk başlarda çok az uygulanan bu kredi sistemi bugün uygulamaya dışı bırakılmıştır.

Bu kredi sisteminin bütün bankalar tarafından ikinci sınıf defter ve orta direği oluşturan tüccar ve sanayicimize uygulanmasını ivedilikle beklemekteyiz.

Değerli arkadaşlarım, ülkenin geleceğinde sağlam bir kamu maliyesi fevkalade önem taşımaktadır.

Bunun da en büyük girdilerini vergiler teşkil etmektedir. Türk sanayicisi ve tüccarı itibarına düşkün insandır. Vergisi ödenmiş kazancın en kutsal kazanç olduğunun bilinci ve yüce inancı içindeyiz. Mutlak surette ödenecektir, vergisini ödemeyen bizden değildir.

Maliye Bakanlığımız hakikaten son yıllarda büyük reformlar getirmiştir, taktirle karşılıyoruz. En azından fevkalade sıkıntılı plan vergi tahsilatını rahatlatmıştır. Kontrollere karşı değiliz, ama Anadolu'da küçük kasabalara kadar, en küçük esnafın kapısına iki, tane vergi memurunu dikmenin vergi kazancı, sağlıklı vergi getireceğine inanmıyoruz.

Sayın Maliye Bakanımız direktif vermiştir ve son günlerde hakikaten önemli tedbirler alınmaktadır. Bu tedbirleri destekliyoruz ve esas verginin zayii edildiği alanlara yönelinmesini bekliyoruz. İnanıyorum ki bu vergi kaçakları, vergi zayii edilen alanlara inildikçe bu açıklar kapanacaktır, iç borçlanma da normale girecektir ve enflasyon da aşağı çekilecektir.

Çok Değerli Konuklar, Değerli Arkadaşlar,

Diğer önemli bir konu ihracat konusudur. İhracat, ülkenin gelişmesinde fevkalade öneme haiz anahtar bir sektördür. 2000 yıllarında halkın problemini kaldırmak, ülke kalkınmasına devam etmek ve federatif bağımsızlığımıza kavuşmak istiyorsak mutlak surette çok üretip çok ihrac etmek mecburiyetindeyiz. Dış ticaret dengesini sağlamak, enflasyondan sonra hemen fevkalade önem taşıyan ikinci husustur.

İhracatı besleyen kaynak her zaman iftihar ettiğimiz gibi tarım, tarıma dayalı sanayi ve gerçek sanayidir. Nitekim, 1987 yılı sonunda

ihracatımız ilk defa 10 milyar aşarken, sanayi ürünleri bu kompozisyon içinde yüzde 80 gibi bir değere ulaşmıştır, iftihar edilecek bir husustur. Ancak, bu değere ulaşmakta sanayi büyük üretimini kapasite kullanımındaki artışla sağlamıştır. Bugün yine ilk defa Türkiye’de kapasite kullanım oranları sanayideki yüzde 13’ü aşan gelişmeye paralel olarak yüzde 27’ye varmıştır. Bundan sonra ihracatın desteklenebilmesi yeni yatırıma ve yeni üretime bağlıdır.

Bu bakımdan, tüm teşviklerin yeniden gözden geçirilmesine ve esas teşviklerin ağırlıklı olarak üretim ve yatırım bazına indirilmesini beklemekteyiz. Son alınan kararları bu konuda atılmış cesaret verici adımlar olarak görmekteyiz.

Bu teşvikler yapılırken, öncelikle üretime, yatırıma, yerli katkısı daha fazla olan sanayiye, teknolojik yeniliklere, istihdam imkanı sağlayacak alanlara verilmelidir.

Ayrıca, bu yıl elektrik enerjisi üretiminde fevkalade önemli bir noktaya gelinmiştir. Bu noktada ilk defa 2 milyar kilovatsaati aşan bir enerji fazlası görülmektedir. Bu bakımdan, bu enerji fazlasından da güç alarak sanayide elektrik enerjisi fiyatlarında değişik tarifelerle ihracata yönelik sanayide mutlak surette ucuz elektrik tarifeleri uygulanmalı, böylece elde edilen imkanlarla her gün elektriğe zam yapılmamalıdır.

Değerli Arkadaşlarım,

Bütün bunları Sayın Başbakanımızın katıldığı zirve toplantısında kendilerine geniş bir rapor olarak takdim ettik.

Bu kısa sürede hepsini dile getirmeme imkan yok, onun için izninizle ayrıca Hükümete yeni bir rapor takdim, edilmektedir. Bu arada genel olarak konuşmamı toparlamaya çalışacağım.

Dünyada korumacılık tekrar gündeme gelmiştir. Liberal ekonominin en fazla uygulandığı Birleşik Amerika’da bile çeşitli yollarla, kotalarla koruma yapılmaktadır. Biz serbest ekonomiden yanayız. Ekono-

mide liberalleşmekten yanayız. Ancak, halen Türkiye’de bir anti dumping yasası bile çıkmamıştır. Bu yasanın mutlak surette Türk ekonomisinin korunması bakımından ele alınmasını bekliyoruz.

Ayrıca, tüketicinin korunması yönünden yasal boşluk vardır, Sanayi ve Ticaret Bakanlığımızda bu çalışmalar devam etmektedir. Bunun da hızla tamamlanarak yürürlüğe konmasını beklemekteyiz. Birlik olarak her türlü çalışmaların bu konuda yardımcı olmaya amadeyiz. Bir başka önemli konu, 3213 sayılı Kanunla yapılan madenlerimizdeki devletleştirme hareketinin bazı düzenlemelerle madenlerin eski sahiplerine devri konusundaki husustur. Bu konuda henüz arzu edilen sonuçlar elde edilememiştir ve madenciliğimiz hem ihracatı besleme yönünden, hem de gelişme yönünden olumsuz bir ortamdadır.

Bir başka konu, ülkemizin geleceğinde fevkalade önemli olduğuna inandığımız denizcilik sorunudur. Bunun da ele alınmasını beklemekteyiz. Ekonomik illerden sorumlu Devlet Bakanımız 6 Hazirana Deniz Ticaret Odamızda yoğun olarak bu sorunlara muhatap olacak bir toplantıda fırsat vermiştir. Ümit ediyoruz ki o toplantıdan sonra Barbaros’un torunları diye övünen ülkemiz çocuklarının ticaret hayatımızda fevkalade önemli yeri olan denizcilik sorunları büyük miktarda önlenecektir.

Konuşmamın bu bölümünde başta değindiğim gibi AT ile ilgili konuyu tekrar altını çizerek belirtmek istiyorum. Türkiye, bütün anlaşma ve ilişkilerinde eşitlik ilkelerini gözetmelidir. Ülkemiz, ileri derecede kalkınmış Avrupa ülkeleri arasında tutunabilmesi için ekonomisini rekabet edecek yapıya ulaştırırken, diğer taraftan bunu sosyal ve kültürel tedbirlerle desteklenmesi gerekmektedir.

Hükümetimiz siyasi tercihini ortaya koymuştur. Geçen bir yıllık süre içinde fevkalade düzenli ve takdir edilebilecek bir çalışma getirebildiğimizi iddia etmek mümkün değildir. Eğer gerekli hazırlığı yapamazsak, Ortak Pazara girdiğimizde onlar ortak biz pazar durumun gelebiliriz arkadaşlarım.

Rejimin teminatı birlik, beraberlik ve tarafsızlığımızdadır Biz ekonomiyi tek yönlü menfaat hesabı olarak görmüyoruz. Sanayici, tüccar, işçi, çiftçi, esnaf, memur ve tüm kesimler arasında kalıcı ve adil bir denge kurulmadıkça, huzur ve rehin sağlanacağına ve devamlı kılınacağına inanmıyoruz. Ülkemizin refahı ve saadeti bütün bu kesimlerin el ele ve gönül birliğiyle gerçekleştirilecektir.

Bugün artık sanayi ve ticareti tarımdan ayrı düşünmek mümkün değildir. Bu bakımdan, bir bütün teşkil eden tarım, sanayi ve ticaretin iç içe ve yan yana gelişmesi bir ülke ekonomisinin en sağlıklı göstergesidir. Bu bakımdan, halen nüfusumuzun büyük bir kısmını oluşturan köylü ve çiftçimizi ihmal edemeyiz.

Değerli Arkadaşlarım,

İleri iktisadi hedeflere bozuk sosyal dengelerle varılamaz. Hayatlarını ve ailelerinin geçimini emekleriyle kazanan kesimlerin geçim seviyelerinin yeterli hale getirilebilmesi ve sosyal adaletin daima takip edilmesi, TOBB camiasının diğer kesimler gibi bütün mensuplarının vazgeçemeyeceği hedeflerdir.

Biz Türk Milleti olarak bir ailenin fertleri gibiyiz, tabi kardeşlik duygusu ve düşünceleriyle bağlı ve kenetlenmeliyiz.

Bu arada devletin yanında ve milli bütünlüğe hassasiyetle faali olan işçilerimiz ve sosyal barışın temininde vatanseverlik anlayışıyla hareket eden mevcut işçi sendikalarını takdirle karşılıyoruz. Biz işçilerimizle aynı kaderi paylaşan bir bütünü, o yüzden onların refahı bizim refahımız demektir.

Odalar ve Borsalar Birliği olarak çalışmalarımızı sürdürdüğümüz bu dönemde başta Hükümetimiz olmak üzere siyasi partilerimizle, kardeş kuruluşlarımızla ve tüm kesimleri temsil eden kuruluşlarla iyi bir anlayış ortamında iyi bir diyalogla hizmetlerimizi sürdürmeye çalıştık.

İktisadi kalkınma mücadelemizin bütün ciddiyet ve ehemmiyetli devam ettiği ve her yeni gelen günle sosyal meselelerin şekil de-

điřtirdiđi, yurt dışında ilkemizle ilgili olarak gelişen ciddi meselelerin sınırlarımızda sıcak savaşın acımasızca devam ettiği çok önemli bir dönemde gelecek nesillere özlediğimiz mesut ve müreffeh bir Türk bırakmak için elele ve gönül gönüle çalışmalarımızı sürdürmüş bulunuyoruz.

Değerli Konuklar, Muhterem Delegeler,

İktisadi hayatımızın olduğu kadar, hürriyetçi parlamenter rejimimizin de temel taşlarından, olan oda ve borsalarımızın kıymetli ve gayretli yöneticileri sayesinde kendilerinden beklenen hizmeti ehliyet ve dirayetle her zaman olduğu gibi önümüzdeki bu dönemde de yerine getireceğinden ve devamıza sahip çıkacaklarından eminim.

Çalışmalarımızı taktirle tasviplerinize sunarken TOBB olarak gelecekte ülkemizin kalkınması, yüce milletimizin haklı olan refah seviyesine ulaşması yönünde her zamanki birlik ve beraberlik içinde milli ve manevi değerlere bağlı kalarak bulunduğumuz teknolojik çağın gereklerine uygun bir anlayışla çalışmalarını sürdürmesinin önemini bir kere daha belirtirken, bizlere gösterdiğiniz güven ve esirgemediğiniz desteklerinize, ayrıca tüm emeği geçenlere teşekkür ediyorum, şahsım ve Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Yüce Allah'ın selamı ve bereketi üzerinize olsun arkadaşlarım. Saygılarımla.

44. GENEL KURUL - 27 MAYIS 1989

Sayın Başkan, Kıymetli Misafirlerimiz, TRT ve Basınımızın Seçkin Temsilcileri, Hür Teşebbüs Camiasının Güzide Mensupları,

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin 44. Genel Kurulu'na hoş geldiniz. Yüksek huzurlarınızla Genel Kurulumuza şeref verdiğiniz için, hepimizi şahsım ve Yönetim Kurulumuz ile Birlik Mensupları adına sevgi ve saygıyla selamlarken, şükranlarımı arz ediyorum.

Değerli delgelerimizin itimat ve teveccühleriyle iş başına gelen Yönetim Kurulumuz, emanet edilen görevin sorumluluğunun idraki içinde, birinci faaliyet yılını tamamlamış bulunmaktadır. Bu süre zarfında hür teşebbüs felsefesi ve milletimizin hizmetinde olmanın gayreti içinde çalışmalarını sürdüren yönetimimizin icraatını bütün teferruatıyla burada anlatarak değerli vakitlerinizi almak istemiyorum. Esasen çalışmalarımızın özeti, mali raporumuzu da kapsayan faaliyet raporumuzla tetkiklerinize sunulmuş bulunmaktadır. Bununla birlikte, bu seçkin topluluğun Genel Kurulumuzu şerefliendirmesini bir fırsat bilerek, müsaadelerinizle önce ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik durumu değerlendirmek ve beklentilerimizi arz etmek, sonra da vaktin müsaade ettiği ölçüde Yönetim Kurulumuzun çalışmaları hakkında sizlere kısa bilgiler sunmak istiyorum.

Türk ekonomisi, son yıllarda oldukça dinamik bir yapıya kavuşmuş; hızla dışarıya açılmada önemli merhaleler katetmiştir. Bu yapısal değişime içerisinde, her gün birçok sorun çözümlenirken, yeni yeni darboğazlar meydana gelmekte ve farklı sorunlarla karşı karşıya kalmaktayız. Bu değişime paralel olarak, ticaret hayatında da usul-ler değişmekte ve yeni dengeler oluşmakta; böylece tüm iş hayatımız, kendini yenileme çalışmalarına yönelmiş bulunmaktadır.

Sayın Delegeler,

Türk ekonomisi hızla dışarıya açılırken, oldukça dinamik bir yapıya kavuşmuş; bu hızlı gelişmeye paralel olarak, alınmış olan tedbirlerin geliştirilmesi ve yan tedbirlerle desteklenmesi ihtiyacı doğmuş-

tur. 1987 yılı başlarına kadar süren bu olumlu gelişme, aynı yıl içinde yapılan referandum ve genel seçimlerle tırmanan siyasi tansiyon dolayısıyla bir kararsızlık dönemine girmiş; siyasi tercihler ekonomik tedbirlerin önüne geçmiştir. Seçimler sonrası bu siyasi tansiyonun düşmesi beklenirken, bütçe çalışmalarına bağlı olarak aynı havanın devam etmesi ve siyasi gerginlikle dolayısıyla ortaya çıkan belirsizlikler, sonuçta 1988 yılında, önce 4 Şubat kararlarının alınmasını gerektirmiştir. Kısa süreli olması gereken bu şok tedbirlerin olumlu sonuçlarının alınacağı sırada, tekrar genel seçim atmosferini andıran bir referandum yaşanması, ekonominin disiplinini bozmuş ve dengesizlikleri artırmıştır. Bu birikimler, şok nitelikli 12-14 Ekim kararlarının alınmasına zemin hazırlamıştır. Böylece ekonomimiz, etkileri bugüne kadar süregelen darboğazlara girmiştir.

Tabiidir ki seçimler demokrasilerin vazgeçilmez unsurlarıdır. Seçimler yapılacaktır, ama ekonominin de istikrar içinde gelişmesi gerekmektedir. Ekonomik istikrarın sağlanabilmesi için, öncelikle siyasi istikrara ihtiyaç olduğunu ve siyasi istikrarla birlikte sosyal barışın da sağlanabileceğini defalarca belirttiğimiz gibi, bir kez daha vurgulamakta yarar görüyorum. Bugün karşımıza çıkan siyasi istikrarsızlık, mutlak surette en kısa zamanda giderilmek mecburiyetindedir. Çeşitli vesilelerle dile getirdiğimiz gibi, hassas ekonomik dengelerin güçlkle elde edilebildiği ülkemizde, başta Hükümet olmak üzere bütün siyasi partilerimize ve toplumun her kesimine büyük sorumluluklar düşmektedir. Türk özel kesimini en üst düzeyde temsil etmekte olan, 281 oda ve borsasıyla ve bunlara bağlı altıyüzünü aşkın sını ve ticari kuruluşun çalıştıranları, çalışanları ve aile fertleriyle milyonların sorumluluğunu taşıyan birliğimiz, bu çalışma döneminde de sadece yanlışları sıralayan ve tenkit eden değil, yapıcı bir tutum ve davranış içinde olmuş; ülkemiz ve milletimiz yararına olan doğruları savunurken, yanlışlarla mücadele edegelmiştir. Bu düşünce ile yönetimimiz, ekonomik sorunlarımızı sağlam verilere dayanarak ortaya koyarken, çözümlerini de beraberinde getirme gayreti içinde olmuştur.

Türk Hür Teşebbüs camiasının değer yargılarını ve beklentilerini belirlemek amacıyla, oda ve borsalarımızın iki seçim kademesinden sonra oluşan meclislerinin bütün üyelerini, 5277 mensubumuza 64 soruyu kapsayan bir anket uyguladık. Henüz değerlendirme safhasında olmakla birlikte, alınan cevaplara göre, bugün için şu kadarını söyleyebilirim ki, 1988 yılına ait ekonomik yorumlar ve 1989 beklentileri hiç de iç açıcı değildir.

1988 yılının en önemli iki sorununun yüksek enflasyon ve yüksek faiz politikası olduğunu, bunları temel mal ve hizmetlere yapılan zamlar ile kamu harcamalarındaki savurganlığın izlediğini belirtenler büyük bir çoğunluktadır.

1988 yılında:

- Üretim ve satışların azaldığı,
- Kredili satışların ve finansman ihtiyacının arttığı,
- Kapasite kullanım oranının düştüğü,
- Ülke ekonomisinin darboğazlarla karşı karşıya olduğu, faaliyet kolları itibariyle işletmelerin de bundan büyük ölçüde etkilendiği,
- İzlenen serbest piyasa modelinde kararların sık sık değiştirildiği ve uygulamaların özel sektörü yeterince tatmin etmediği,
- Vergi kanunlarındaki son değişikliklerin tedirgin edici nitelikte olduğu,
- Yüksek faizin genel ekonomiyi, faaliyet kollarını ve işletmeleri olumsuz yönde etkilediği,

1989 yılında ise;

- Ekonominin 1988'den farklı olmayacağı ve faaliyet kolları itibariyle işletmelerinde 1988 sıkıntılarını aynen yaşayacağı,
- Enflasyonun aynı seviyede seyredeceği ve hatta daha da artacağı,
- Bütçenin yeni darboğazlara sebep olabileceği,
- Yatırım yapmanın düşünülmediği, bunda siyasi istikrarsızlık ile öz kaynak yetersizliğinin ve finansman maliyetindeki yüksekliğin etkili olduğu,hususlarını belirtenler çoğunluktadır ve bu mensuplarımız aramızda bulunmaktadır.

Sayın Delegeler,

1988 yılında enflasyonu aşağı çekmek ve döviz piyasasında ortaya çıkan dalgalanmaları gidermek için alınan 4 Şubat ve 12-14 Ekim kararları, üretim artışını sağlayacak politikalarla desteklenmediği için, imalat sanayiinde darboğazlar ortaya çıkmış, üretim ve yatırım artış hızlarında büyük gerilemeler olmuştur.

Bugün ekonomimizin önündeki en büyük engelin enflasyon olduğunu artık ülkede kabul etmeyen kalmamıştır. Enflasyon, tüm ekonomik ve sosyal dengeleri bozmakta, adeta tahrip etmektedir. En önemli sonucu da gelir ve kaynak dağılımının bozulması şeklinde ortaya çıkmaktadır. Yatırımları da olumsuz yönde etkilemiş, işsizliğin artmasına ve bugünkü sıkıntıların doğmasına sebep olmuştur. Enflasyon çok bilinmeyenli bir denklem olmakla birlikte, Türkiye’de temelde kaynak yetersizliğine ve mevcut kaynakların verimli bir biçimde kullanılmamasına bağlı olduğu anlaşılmıştır. Kaynak yetersizliği, uygulanan ekonomik modelde bütçe açıklarını, açıklar da sonuçta enflasyonu meydana getirmiştir.

Hepimizi ürküten, ülke rejimini sarsma noktasına getiren enflasyonun önlenmesi için; öncelikle, Hükümetin uyguladığı politikalara güvenin sağlanması şart olduğuna inanıyoruz. Böylece, psikolojik enflasyon beklendisi ortadan kaldırılabilecektir. Bu konuda evvela KİT’lerin düzene sokulması, ölçüsüz ve maliyete dayanmayan zamlardan vazgeçilmesi şarttır. Enflasyonu önlemek için yıllarca uygulanan para politikalarını, maliye politikaları ile desteklenmesi, üretim ve imalatla bütünleştirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde ne maliyet, ne de talep enflasyonu dizginlenemeyecek, üstelik son altı ayda endişelerimizi artıran ve bizi stagflasyonla yüz yüze getiren ve bıçak sırtında yürüme izlenimi veren ekonomimizin dengeleri hızlı bir biçimde bozulacak, yeni darboğazlar ortaya çıkacaktır. Bu bakımdan üretimin mutlak surette artırılması, para ve maliye politikaları ile üretim politikalarının uyumlu bir biçimde uygulanarak arz-talep dengesinin sağlanması ve enflasyonun makul bir sürede aşağıya çekilmesi gerekmektedir.

Enflasyonun bugün bir milli sorun haline geldiği herkesçe kabul edilmiş bulunmaktadır. Böyle milli bir sorunun çözümünde, öncelikle ekonominin belkemiğini teşkil eden bizler, yani sanayiciler ve tüccarlar, hepimiz geçmiş dönemlerde yaptığımız gibi, ciddi ve samimi bir beraberlik içinde olmalıyız. Fırsatçıları aramızda barındırmamalıyız. Siyasi kadrolar, böyle milli bir sorunun çözümünü istismar konusu yapmaktan vazgeçmelidirler. Kendilerinden polemik yerine, çözüm önerileri bekliyoruz. Bu bizim hakkımızdır. Türk milletinin isteğidir. Hükümet, şartlar ne olursa olsun, enflasyonu aşağıya çekme hususunda, doğru politikalardan taviz vermemelidir.

Çoğulcu demokrasilerde değişik görüşlerin olması tabiidir ve olmalıdır da. Ancak ekonomik felsefeleri farklı olmayan, aynı milli ve manevi değerleri paylaştıkları programlarından anlaşılan siyasi güçlerin, farklı kamplara bölünmüş olarak, siyasi geleceğimize böylesine belirsiz bir görünüm kazandırmalarını anlamak mümkün değildir.

Bugün için enflasyonun en önemli kaynağı olarak kabul edilen bütçe açıkları ve bu açıkların finansmanında yapılan yanlışlıklar, diğer dengelemlerin de bozulmasına sebep olmuştur. Bunların başında para dengeleri ve borçlanma gelmektedir. Önceleri büyük ölçüde Merkez Bankası kaynaklarına başvurulması, emisyon hacminin ekonomideki reel gelişmelerin üzerinde seyretmesine ve para politikasında etkinliğin azalmasına yol açmıştır. Bunun yanında, daha sonra kamunun sermaye piyasasından borçlanmaya ağırlık vermesiyle hem faiz hadlerinin yüksek tutulmasının sebebi olmuş, hem de özel sektörün üretmek yatırımlarda kullanabileceği kaynakları daraltmıştır.

Bir başka husus, dış ve iç borçların seviyesiyle ilgilidir. Bugün transfer harcamalarının konsolide bütçenin % 50'sine ulaştığı, transfer harcamaları içinde de faiz ve borç ödemelirinin % 65 oranında olduğu dikkate alınır, borçlanmada kritik sınırdaki olduğumuz ve daha fazla borçlanmaya tahammül edilemeyeceği inancındayız. Bu görünümüyle son yılların bütçeleri "borç ödeme bütçeleri" olmuştur.

Bütçelerin bu görünümü, eğer sağlam gelir kaynaklarına yönelinmezse ve bütçelerde tasarrufa azami riayet gösterilmezse, gelecek yıllarda da devam edebilecektir. Toplumun tüm kesimlerinin ve özellikle kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufa yönelmeleri ve israfla mücadele etmeleri konusunadki bütün iyi niyetli genelgeler rağmen, olumlu adımların atıldığını söylemek mümkün değildir.

Bütçe açıklarının kapatılmasında ve ülke ekonomisinin istikrara kavuşmasında, bizce en önemli unsur, kamu maliyesinin güçlenmesidir, yani vergilerin adil ve dengeli bir yapıya kavuşturulmasıdır.

Ekonomik hayatta dürüstlük ve sosyal devlet ilkeleri esas alındığına göre, bütün kazançların vergilendirilmesi gerekmektedir. Bugün vergi dışı kalan kazançlar, spekülatif etki meydana getirmekte, kamu harcamalarının yükünü, vergisini muntazam ödeyen dürüst mükelleflerin omuzuna yüklemektedir. Bu açıdan, vergi dışı kazançların vergilendirilmesinde mutlak zaruret görmekteyiz. Vergisi yatırılan kazancı kutsal görüyoruz. Ekonominin istikrara kavuşmasında ve enflasyonun düşürülmesinde en emin ve sağlıklı yöntemin kamu maliyesinin kuvvetlendirilmesi, yani mevcut potansiyele göre vergi alınmasına bağlı olduğuna inanıyoruz.

Verginin daima adil, dengeli ve tabana yayın olmasından yanayız. Bu sebeple, bir taraftan yıllardır vergi alınamayan sahalar dururken, vergi ziyai ve kaçaklar devam ederken, diğer taraftan vergisini ödemekte olan tüccar ve sanayicinin baskı altında tutulmasıyla, arzu edilen sonucun elde edilebileceğine inanamıyoruz. Zira bu insanlar, yıllardır meydana getirdiği birikimleriyle topluma ve Devlete yük olmadan ailesinin rızkını kazanmaya çalışmakta, kendi çaplarında istihdam sağlamaktadırlar. Tüccar ve sanayicinin tezgahının başına dikilen denetim memurlarıyla, beklenen vergi tahsilatının gerçekleşmesi mümkün değildir. Bakanlığın niyeti ne kadar iyi olursa olsun, il ve ilçelerdeki vergi denetleme memurlarının baskısı mutlak surette esnafın, tacirin ve sanayicinin üzerinden kaldırılmalıdır.

Sayın Başbakanım, yüksek müsaadelerinizle Anadolu gezilerimiz sırasında girdiğimiz bir mağazada bana söyleneni size arz etmek istiyorum; bir manifaturacı mağazasıydı, arkadaşlarımla içeriye girdim, kendilerine işlerin nasıl olduğunu sordum, önce şükrettiler, yalnız vergi denetim memurlarının baskılarından şikayet ettiler ve kısaca şunu söylediler; “Başkanım, artık ticaret geliştirmek için uğraşmıyoruz. Bütün dikkatimizi vergi memurlarına yönelttik. Raflarımızı görüyorsunuz, depomuza yanlışlıkla bir sinek girse, sineği önce kişliyoruz sonra pullayıp sokağa öyle salıyoruz” dediler.

Günümüzde, resmi rakamlara göre imalat sanayiinde yaklaşık 190 milyon Türk Lirası yatırım yapılacak bir kişiye ek istihdam sağlanabildiği gözönünde tutulacak olursa, bir esnaf veya tüccarın kendi imkanlarıyla devlete yük olmadan ailesinin geçimini temin etmesi yanında kendi çapında istihdam doğurarak birkaç kişiyi ve ailelerini daha doyuruyorsa, bunu bunaltacak derecede denetlemek yerine, devlet olarak ödüllendirmeyiz.

Hükümetimiz, KDV gibi reform nitelikli vergi düzenlemeleri yanında, geçici vergi ve müteselsil sorumluluklar gibi yanlışlıklarla iş alemini zora sokmuştur. Bir taraftan spekülatif haram kazançlar vergilendirilmezken, diğer taraftan peşin vergi olarak adlandırılan bu tahsilat, hukuk düzeni ve vreginin oluşumu yönünden de hatalarla doludur. Kazanılmayan gelirden vergi alınan ülke yoktur. Benzer uygulamaların bulunduğu ülkelerde ise, ekonomik istikrar bulunduğu için olumlu sonuçlar alınabilmektedir. Bir yıl iyi gitmiş olabilir, takip eden yıl kazamanıyorsanız, vergi ödeme mecburiyeti nasıl doğacak, bunu anlamak mümkün değildir. Kaldı ki bir yıl önce vergi kaçırın veya çeşitli muafiyetler dolayısıyla vergi ödememiş olanlar, takip eden yılda da ödüllendirilmiş olmaktadır. Kanun henüz tasarı halindeyken dile getirdiğimiz gibi, bu haksızlığın en kısa zamanda çözüme kavuşturulmasını bekliyoruz. Uygulama başladıktan sonraki girişimlerimiz üzerine, sadece Gelir Vergisi mükellefinin geçici vergi nispetlerinin % 50’den % 30’a indirilmesi sağlanabilmiştir. Bu olumlu adımın kurumlaşmanın teşvik edilmesini bek-

lediğimiz bu dönemde, Kurumlar Vergisi için de sağlanacağına inanıyoruz. Kaldı ki tümüyle mevcut sistemin gözden geçirilmesini talep ediyoruz ve peşin vergi uygulamasına son verilmesinin beklentisi içindeyiz.

En kısa zamanda, bize göre, vergiler sadeleştirilmeli ve sadece bilinen dar gelirli mükelleflerle esnaf, tüccar ve sanayiciden tahsilatın yapılması yerine, Devlet verginin alınmadığı sahalara da yönelmeli ve kaçaklarla kesin mücadele etmelidir. Ek vergilerin veya vergi oranlarının yükseltilmesi yerine, vergi dışı kalan kesimlerin kapsama alınması yoluna gidilmelidir.

Bize göre ekonomimizi bugün darboğaza sokan bir önemli olay da yüksek faiz politikasıdır. Tasarrufların Devlet tarafından emilmesi, bankaların da iktisadi mekanizmanın işleyişinde önemli fonksiyonlara sahip kurumlar olmaktan uzaklaşarak rantiyeye sınıfı haline gelmelidir, mevduatları büyük ölçüde Devlet tahvil ve hazine bonolarına bağlamaları ve vergisiz net kazanç sağlamaları yüzünden; bankacılığımız, son yıllarda tamamen beklenilenin dışında gelişmeler göstermiş ve ekonomimizi olumsuz yönde etkilemiştir.

1988 sonlarında faizlerin serbest bırakılmasıyla, mevduat faizleri % 85'e, işletmeler için kredi maliyeti de % 140'lara çıkmıştır. Bu faiz ve bankacılık anlayışıyla, ekonominin sağlığına kavuşması zaten mümkün değildir. Bütün itirazlarımıza rağmen, bugün bu tabloyla karşı karşıya kalmış bulunuyoruz. Alınan tedbirler sonucu, son aylarda mevduat faizlerinin % 60'lı rakamlara düşmesine rağmen; kredi faizleri, üzülmeye belirtelim ki, aynı oranda düşürülmemiş, bir ay önce bir gece % 12'lik ani bir düşme yapılmıştır. Bu bile bir rahatsızlığın işaretidir. Uygulanan yüksek faiz politikaları yanında, Devletin tasarrufları emmesi sonucu, beklenen sermaye piyasası da oluşamamıştır. Tasarruflar yatırımlara ve üretime kanalize edilemediği gibi, işletmelerimiz ve özellikle sanayi sektörü, son yılların en sıkıntılı devrelerini yaşamıştır.

Bize göre, Türk ekonomisinin ve bu ülkenin üzerindeki yüksek faiz kara bulutlarının bir an önce kaldırılması gerekmektedir. Yüksek faiz, sadece yatırımcıyı, üreticiyi ve işletmeciyi darboğaza sokmakla kalmamış, birçok işletmenin iflas etmesine ve ekonominin dışına itilmesine, atıl halde kalmasına yol açmıştır. Bu yüksek faizler, maliyetleri de artırarak fiyat artışlarını tahrik etmiştir. Neticede milletimiz, geçmiş seçimlerde kendine yöneltilen "hizmet mi, ekme mi" suali karşısında, bütün yapılan altyapı yatırımlarına ve son yıllardaki hızlı kalkınmaya rağmen, tercihini "ekmek" olarak ortaya koymuş bulunmaktadır. Bunda herkes için alınacak dersler vardır. Yüksek faizin sebeplerinden biri de bankacılık kesimidir. Bankacılık sistemimiz, bugün ekonomimizin bir kamburu haline gelmiştir. Ekonominin vazgeçilmez bir unsuru olan bankacılık sektörümüz, son yıllarda ekonomideki değişime ayak uyduramamış, mevcut yapısı ve uygulamaları ile iş hayatına ilave yükler getirmiştir. Bankacılık sistemimizin mutlak surette disipline edilmesinden yana olduğumuzu, bankacılık anlayışının gelişmelere uyum sağlayacak şekilde düzenlenmesinin artık şart olduğunu ve aciliyet kazandığını vurgulamak istiyoruz.

Sayın Delegeler, Değerli Misafirler,

Biz, 1980 yılından sonra uygulamaya konulan ekonomik model felsefesine saygılıyız ve serbest piyasa ekonomisine tam anlamıyla bir an önce geçilmesinden yanayız. Bunun getireceği çalkantılara ve sıkıntılara rağmen, daha önce de belirttiğimiz gibi, başlangıçta Türk Özel Kesimi'nin aleyhine bile olsa, orta ve uzun vadede, memleketin geleceği bakımından, milletin lehine olacak her türlü fedakarlığı göstermeye hazırız. Yeter ki bu fedakarlık, bütün kesimlere dengeli ve adil bir biçimde dağıtılsın. Bize göre bugün karşılaşılan darboğazların sebebi, seçilen modelde değil, uygulamada ve özellikle ekonomik tercihlerin sıralanmasındadır. Yanlılıklar buralarda aranmalıdır.

Gelinen bu noktada, yanlışlarda ısrar edilmeyip, alınacak ekonomik kararlardan önce, meslek kuruluşlarıyla görüşmelerin yapılmasının zaruretine işaret etmek isterim. Özellikle Avrupa Topluluğu'na tam üye olma hususunda siyasi tercihini ortaya koymuş olan

Hükümetimize, Topluluk ülkelerinde ve Brüksel’de çalışmalarını sürdüren "Sosyal ve Ekonomik Komite"ye benzer bir komitenin Türkiye’de de kurulmasını teklif ediyoruz.

Bilindiği gibi, yıllardır biz meslek kuruluşları olarak, Esnaf ve Sanatkarlar Birliği, Türkiye Ziraat Odaları, Türk-İş, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Türkiye İşverenler Sendikası Konfederasyonu Başkanlık Divanları olarak periyodik olarak toplanmakta ve Hükümetimize tespit edilen politikalar arz edilmekte, Hükümetimizle zirve toplantıları yapılmaktadır.

Uzun dönemdir ara verilen bu çalışmalara bu dönemde Hükümetimizin göstereceği anlayış içinde tekrar başlatılmasını talep ediyoruz.

Bir başka önemli husus, ekonomik kararların istikrarlı, fakat dinamik bir yapı içinde sık sık değiştirilmeden uygulanmasıdır. İş alemimiz, ekonomik kararların gecikerek alınmasından ya da çok sık değiştirilmesinden şikayetçidir ve bundan çoğu zaman büyük zararlar da görmektedir. Geleceğe güven içinde bakmak ve planlarınığı sağlıklı yapabilmek için, sanayici ve tüccarımız, Hükümetin kararlarında istikrar aramakta ve tedbirlerin zamanında alınmasını beklemektedir.

Son yıllarda müteşebbisin yatırım heyecanı azalmıştır. Sanayici, yatırım yapmanın pişmanlığı ve endişeleri içindedir. En kısa zamanda teşebbüs gücünün canlanması ve bu heyecanın tekrar kazandırılması elzemdir.

Türkiye sanayileşme davasından vazgeçemez. Kalkınmada itici gücün sanayileşme olduğunu ve bunun vazgeçilmezliğini Hükümet açık seçik ortaya koymalı ve her şart altında desteklemelidir. Her şeyin teşvik edildiği bir ortamda, hiç bir şey teşvik edilmemiş demektir. Bu bakımdan teşvikler anlaşılır şekilde sadeleştirilmeyi, büyük ölçüde yatırım ve üretim esasına dayandırılmalı, bölgelerarası dengelerin kurulması yolunda yeniden düzenlenmelidir.

Ekonomimizi çok yakından ilgilendiren bir başka konu, özelleştirme ve yabancı sermaye konusudur. Bizler, KİT'lerin özelleştirilmesinden yanayız. Türk ekonomisinin sırtından KİT kamburunun da kaldırılması gerekmektedir. Geçen dönemde alınan tedbirlerle KİT'lerin yapısında kısmen bir iyileştirme gerçekleştirilmişti. KİT'lerin bazıları, artık kendi ekonomik güçleri ile ayakta durabilecek seviyeye gelmiştir. Bu kuruluşlarda istenmeyen durumlar yeniden ortaya çıkmadan, özelleştirmelere gecikmeksizin başlanmalıdır.

Ancak bu özelleştirme hazır ve karlı işleyen işletmelerimizin yabancılaştırılması şeklinde görüntü verilmemelidir.

Özellikle siyasi partilerden bu köklü ekonomik politikanın devlet politikası olarak benimsenmesini talep ediyoruz. Aksi takdirde cesaretler kurulmaktadır, bir partimizin özelleştireceğimiz talebi, öbür parti iktidara gelince, biz geri alacağız şeklinde ekonomiyi bir yere götüremeyiz.

Kaynak yetersizliğinin olduğu ülkemizde, akıllıca seçilmiş yabancı sermaye, ekonomimizin canlanmasında ve istihdam sağlanmasında önemli bir unsurdur. Ama yabancı sermayenin, gerek doğrudan yatırımlar ve gerekse özelleştirme yoluyla gelmesinde, özellikle teknoloji, dış pazar ve döviz kazandırıcı imkanların genişletilmesi ve ek istihdam sağlanması konuları üzerinde hasasiyetle durulmasının yararına inanıyoruz.

Bir başka önemli konu, Avrupa Topluluğu'na yapılan tam üyelik müracaatımızla ilgili gelişmelerdir. Bilindiği gibi Avrupa Topluluğu, yalnız bir iktisadi birlik değil, bunun ötesinde bir siyasi bütündür. Türkiye, bu gerçekleri çok iyi görmeli ve buna göre bütün tedbirlerini almalıdır.

Türkiye, yıllardan beri, tüm Batı ittifakları içinde yer almış ve en zor günlerinde bile görevini fedakarlıkla yerine getirmiştir. Şimdi, vecibelerini yerine getirmiş bir ülke olarak, tarihten gelen vakarımızla,

şahsiyetli bir politika güderek, kazanılmış haklarımızdan vazgeçmeden ve taviz vermeden, Avrupa Topluluğu karşısında çalışmalarımızı sürdürmeliyiz.

Bize göre, 1992 tek pazar olayı gerçekleştirilmeden, Avrupa Topluluğu ülkelerinin Türkiye hakkındaki tavırlarını açık ve seçik ortaya koymalarını talep etmemiz tabii hakkımızdır. Zira, son temaslardan da edindiğimiz intiba odur ki, Avrupalı dostlarımız bizi bir belirsizlik ve oyalama ortamına sürüklemektedir. 1992 tek pazarı oluştuktan sonra, bu oyalama süresi daha da uzayacaktır. Dolayısıyla Avrupa Topluluğu'na kabul edilelim ya da edilmeyelim, böyle bir oyalama Türkiye'nin aleyhine olacaktır. Çünkü Türkiye bir beklenti içine itilecektir.

Bir an önce, kabul edilip edilmeyeceğimize göre tavrımızı almak mecburiyetindeyiz. Ama en önemlisi, Avrupa Topluluğu'na girelim ya da girmeyelim, Türkiye'nin ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel yönden geleceğini çok yakından ilgilendiren bu konunun bütün boyutlarıyla çok ciddi bir biçimde ele alınması ve tüm hazırlıkların buna göre yapılmasıdır. Bu çalışmaların tam olarak yapıldığını ve tüm kesimlere yayıldığını ve daha da önemlisi milletimize mal edildiğini iddia etmek mümkün değildir.

Diğer taraftan, Türkiye, son yıllarda uyguladığı ve geliştirdiği dış politikalarını daha şahsiyetli bir biçimde götürmelidir. Bir taraftan 48 İslam ülkesiyle sürdürdüğu kardeşlik bağlarıyla ekonomik işbirliğini kuvvetlendirirken, diğer taraftan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği ve diğer Doğu Bloku ülkeleri yanında, Pasifik ve Afrika ülkeleri ile olan ilişkilerini pekiştirmeli, Türkiye-İran-Pakistan arasında oluşturulmakta olan ekonomik işbirliği çalışmalarını sürdürmeli ve OECD ülkeleriyle mevcut bağlarını fevkalade dengeli bir biçimde güçlendirmelidir. Böylece bütün dünyadaki gelişmelere ayak uydurabilecek ve çıkacak zorlukları yenecek dengeleri aramalıdır. Bu arayış, Türkiye'ye her gruba karşı pazarlık gücü de kazandıracaktır.

1989 yılı, alınması gereken tedbirler bakımından, dengelerin fevkalade hassas kurulması gereken bir yıl olarak bilinmelidir. Aslında 1989 yılını, sadece Devlet değil, fert olarak, aile olarak ve işletmeler olarak, neticede toplumu oluşturan bütün kesimler için, bir derlenme ve toparlanma yılı olarak kabul etmek mecburiyetindeyiz. Bütçede belirlenen hedefler, bize göre, son gelişmelerin ışığında çok gerçekçi olmaktan uzaklaşmaktadır.

Bilindiği gibi, bütçede enflasyon hedefi yüzde 38, kalkınma hızı yüzde 5, deflatör yüzde 49 ve doların değışimesi ortalama 2170 lira olarak belirlenmiştir. Dolar burada transfer harcamaların bütçe içindeki ağırlığından dolayı önem taşımaktadır.

Bu bakımdan, bu gelişmeler karşısında eğer enflasyonu yıl sonunda yüzde 55-60'larda tutabilirsek, bunu büyük bir başarı olarak özel kesim olarak değerlendirmek istiyoruz.

Tabiidir ki enflasyon tehlikesinden kurtulabilmek için Beş Yıllık Planda Hedef alınan her yıl yüzde 10'luk küçülmelerle beş yılın sonunda 10'lu rakamlara inmemiz, istikrar içinde kalkınmamızın bir garantisi olacaktır.

Kısaca Beş Yıllık Plana da değinmek istiyorum izninizle. Beş Yıllık Plan, kendi içinde teknik bakımdan çok tutarlı bir plan olarak hazırlanmıştır, ama hedefler biraz iyimser olarak hazırlandığı anlaşılmaktadır. Gerçekçi olmadığımız takdirde hedefleri de yakalamamızın mümkün olmadığını hatırlamakla yetiniyoruz.

Eğer bugün ulaştığımız refah seviyesinin korunmasını ve daha da geliştirilmesini istiyorsak, ihracatın artırılması gerektiğini, sadece hükümetler değil, iş hayatının elemanları olarak bizler de aklımızdan çıkarmamalıyız. Döviz teminini güçleştirdiği ve döviz darboğasının yaşadığı yıllarda, ne kadar büyük refah kayıplarına uğradığımızı bir düşünürsek; ihracata verilmesi gereken önemin değeri, daha açıkça ortaya çıkacaktır.

Tarım ve sanayi sektörlerini birbirinin tamamlayıcısı olarak görmekteyiz. Gelişme sürecinde tarım ve sanayi arasında bir paralellik sağlanamaz ise, bundan hem sanayi ve hem de ticaret sektörü zarar görecektir. Tarım, yapısı gereği, belli bir himayeyi her zaman her ülkede görmek durumundadır. Liberal ekonominin en yaygın uygulandığı AT ülkelerinde bile, ortak bir politika izlenerek, çeşitli araçlarla himaye edilirken; serbest piyasa modelinde tarım sektörünün, rekabetin çarkları arasına atılmasına gönlümüz razı değildir.

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında, kamu kaynaklarının tahsisinde bölgelerin gelişme potansiyeli dikkate alınarak, Kalkınmada Öncelikli Yörelere lehine bir uygulama yapılacağı ifade edilmektedir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin görüşünü de yansıtan bu politikanın, iktidar ve muhalefetiyle bütün partiler tarafından benimsenmesi ve uygulamanın bir an evvel ve aksatılmadan başlatılması, milli bir arzudur.

Sayın Başbakan, Değerli Konuklar,

Burada da yine bölge toplantıları sırasında karşılaştığımız ve yoğun delege ziyaretlerinde bize intikal eden birkaç olayı anlatmak istiyorum.

Bugün Doğu Anadolu'da, özellikle Erzurum'u örnek verebilirim. 22 bin müstahsilin veya besicinin kapısında icra memuru takibata geçmiştir.

Bir başka konu, tasarruf tedbirleri içinde yatırımlar durdurulurken, 28 il ile tarif edilmiş olan kalkınmada öncelikli yöreler, ki bunların zannediyorum yüzde 20'sinde organize sanayi bölgeleri inşaatı devam etmektedir ve bunlar tespitlerimize göre yüzde 70'in üzerinde tamamlanmıştır, özellikle doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki organize sanayi bölgelerinin yüzde 70'itamlanmış inşaatların durdurulmamasını talep ediyoruz.

Bu yörelerdeki özel kesim yatırımlarının artırılmasını sağlamak amacıyla gecikilmeden bir özel fon oluşturulmalıdır.

Önemle durulan ve bizim hemfikir olduğumuz bölge ve altbölge planlarının hazırlanarak uygulamaya konulmasını sabırsızlıkla bekliyoruz.

Diğer bölge müteşebbislerinin Kalkınmada Öncelikli Yörelere yatırım yapması ve sermayenin bu yörelere çekilmesinin olağanüstü teşviklerle gerçekleştirileceği hususundaki kanaatimiz, çeşitli ülkelerdeki benzer uygulamalar ile teyid edildiğinden; müteşebbisleri Doğu'ya yöneltecek yeni ve cazip teşviklerin getirilmesini en kestirme çözüm olarak görüyoruz.

Türkiye'yi Ortadoğu'nun ve komşu ülkelerin tarım ambarı haline getirecek, enerji davamızda çok önemli imkanlar sağlayacak, ekonomimize yeni boyutlar kazandırarak bölgelerarası dengesizliğin giderilmesinde çok büyük fonksiyonlar üstlenecek olan Güneydoğu Anadolu Projesi'nin, bütün sıkıntılara rağmen ihmal edilmemesi gerekir. Bölgedeki yatırımlara kaynak akışının aksatılmadan devamı ve projelerin planlanan zamanda devreye girmesi en büyük arzumuzdur.

Ekonomik ve sosyal kalkınmanın candamarı sayılan orta ve küçük işletmeler, kendi imkanlarıyla faaliyetlerini sürdürürken, başta hammadde tedariki, finansman ve kalifiye personel temini olmak üzere muhtelif darboğazlarla karşılaşmaktadırlar. Sayıca büyük çoğunluğu oluşturan (%97.5), üretim gücü yüksek olan ve büyük sanayiye girdi sağlayan bu işletmelerin her alandaki sorunlarına çözüm yolları aranmalıdır. Her biri birer müteşebbis okulu olarak nitelendirilebilen ve oluşturdukları sermaye birikimi ve diğer olumlu yönleriyle, büyük sanayiye geçişte basamak olan orta ve küçük işletmelerin, üretim girdilerinden pazarlamaya kadar daha elverişli çalışma şartlarına kavuşturulması, iktisadi ve mali yönden rehabilite edilmesi maksadıyla daima desteklenmesi gerekmektedir.

Ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel boyutlara sahip olan turizm, döviz kazandırıcı bir sektör olarak ekonomik açıdan önemli olduğu

kadar, milletleri birbirlerine yaklaştıran ve dostluk bağlarını güçlendiren beşeri bir olgudur. Bu sektörden elde edilecek döviz gelirlerini artırabilmek için, turizm alanında faaliyette bulunan işletmelerimizin karşılaştığı sıkıntılar giderilmelidir. Türk turizminin bugünü ve yarını düşünülerek, turizm alanında eğitilmiş vasıflı elemanların azlığı, tesislerdeki hizmetlerin eksikliği, ulaştırma, tanıtma ve pazarlama tıkanıklıkları gibi sorunlara süratle çözümler getirilmelidir.

Sektörler bakımından en fazla üzerinde durulması gereken konulardan da bahsetmek istiyorum. Denizcilik setörümüz hızla dışa açılan ekonomimizin ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaktır. Deniz ticaret filosunun yetersizliği ve yaşlı gemilerden oluşması, gelecekte daha büyük problemlere yol açabilecektir. Bu yüzden deniz ticaret filomuzun yenilenmesi kaçınılmaz olmuştur. Ayrıca dış ticarete, özellikle ihracatta yabancı bandıralı gemilerden yararlanılması hususu, kendi filomuzda boş kapasitenin kalmaması durumunda düşünölmeli ve denizcilik setörü de her yönden desteklenmelidir. Madencilik setörümüz hem sanayimize hammadde temini, hem de ihraç imkanları çerçevesinde düşünöldüğünde, layık olduğu ilgiyi toplayamamaktadır. Liberal ekonomi uygulamasında bile madencilikle özel sektöre dönük bir politikanın izlendiğini söyleyemiyoruz. KİT'lerin özelleştirildiği bu dönemde, önceki yıllarda devletleştirilen madenlerin sahiplerine iadesi konusunda Hükümetimizin etkili kararını beklemekteyiz.

Önemli bir döviz kaynağımız olan karayolu taşımacılığı, 1988 yılında bir gerileme göstermiştir. Yurt içi ekonomik faaliyetin genişlemesi veya daralması, bu sektörümüzü doğrudan etkilemektedir. Daralma dönemlerinde dış taşımacılığın mevcut taşıma kapasitemizin kullanımına imkan vermemesi, sektörü zor durumlarda bırakmamaktadır. Avrupa ölkelerinin kendi taşıma filolarına öncelik tanınmaları, ayrıca bazı ölkelerin de siyasi ve idari engeller çıkarmaları, sektörümüzü zorlamaktadır. Bu yüzden imkanların genişletilmesinde Hükümetimizin yardımı gerekli görölmektedir.

İstihdam imkanı, döviz girdisi, ihracata katkısı, bilgi ve tecrübe birikimi ve ülkelerarası yakınlaşma açısından gittikçe önem kazanan yurt dışı müteahhitlik hizmetleri, son yıllarda bazı sıkıntılar yaşamaktadır. Dış müteahhitlik alanında karşılaşılan bürokratik engellerin kaldırılması, sektörün desteklenmesi açısından gerekli görülmektedir. İç müteahhitlik alanında karşılaşılan en önemli sorunlardan biri, istihkakların büyük gecikmelerle ödenmesinden ileri gelen finansman darboğazıdır.

Ziraat Bankası'nca ikinci sınıf defter tutarın tacirler ile küçük sanayiciler için ihdas edilen krediler, hemen hemen hiç kullanılamamaktadır. Bu kredilere işlerlik kazandırılması, tavanının yükseltilmesi ve bütün kamu bankalarına teşmil edilmesi, bu kesimin sıkıntılarını kısmen hafifletecektir. Böylece yıllardır talep ettiğimiz ve bu yıl uygulamaya alınan tüketici kredileriyle bütünleşerek önemli bir sorun çözülecektir.

Bilindiği gibi konut sektörü imalat sanayiinin itici gücüdür. Bu bakımdan Hükümetçe yürütülen konut edindirme seferberliğinde, son aylarda toplu konut kredilerinin kullanılmasında görülen duraklama ve darboğazların bir an evvel giderilerek, sektöre canlılık kazandırılması ve konut edinmek isteyenlerin kayıplarının önlenmesi, acil bir mesele teşkil etmektedir.

Enflasyonun işletmeler üzerinde yaptığı olumsuz etkiler, Hükümetimizin aldığı kararlar sonucu, sabit varlıkların yeniden değerlendirilmesi suretiyle kısmen giderilebilmiştir. Fiyat artışları karşısında hızla erozyona uğrayan işletme sermayesinin de yeniden değerlendirme kapsamına alınmasını acilen beklemekteyiz.

Uygulanan ekonomik model, işletmelerin rekabet ortamında varlığını sürdürmesi esasına dayanmaktadır. Bunun için de sermaye yapısının güçlendirilip, öz sermaye/borç oranının yükseltilmesi gerekir. Bu amaç doğrultusunda harekete geçen bir işletmenin sermaye piyasasından yararlanması için bürokratik işlemler sebebiyle yaklaşık 10 aylık bir süre gerekmektedir. Bu sürenin kısaltılma-

sına dönük tedbirlerin alınması, işletmelerimizin finansman sıkıntılarını büyük ölçüde hafifletecektir.

Sayın Başbakanım, Değerli Bakanlarım, Değerli Konuklar,

Finansman bonolarında da aynı süreç devam etmektedir. Bir tarafta bürokrasiyle savaş verilip çok bürokratik engeller alışırlırken, burada bürokrasinin uzaması hakikaten oldukça piyasayı olumsuz etkilemektedir.

Değerli konuklar, yılların beklentisi haline gelen yeminli mali müşavirlik tasarının bir an önce kanunlaşmasını beklemekteyiz. Dışa açılan sanayimizin haksız dış rekabet karşısında korunması için anti dumping kanunu da daha fazla geciktirilmeden çıkarılmalı ve uygulamaya konulmalıdır.

Adil rekabet şartlarının zedelenmesi sadece dış ekonomik çevrelerden değil, kanuni hükümlere uymayan bazı kamu personeli tüketim kooperatiflerinin satış ve pazarlama politikalarından da ileri gelmektedir. Bu uygulamalardan özellikle Anadoludaki küçük ve orta çapta iş yapan ticaret erbabı zarar görmektedir. Bu alanda gerçek kooperatifçilik prensipleri uygulanarak kooperatif ortakları dışındakilere satış yapılmaması önlenmeli ve haksız rekabet ortadan kaldırılmalıdır. Bunlar, devletin tahsis ettiği yerlerde kirasız oturdukları için, elektrik ve su gibi işletme masrafları ödemedikleri için, çalıştırdıkları personelin ücretlerini başka kanallardan karşıladıkları için tabii ki ucuz maliyetlerle piyasadan yüzde 35-40 mal satmaktadırlar ve son zamanlarda otobüsleri mahallelerde dolaştırıyorlar, tüketim kooperatiflerine gidiyorlar. Eğer bunları liberal ekonomi içinde gelişen Türkiye’de kooperatifler yapacaksa, benim esnafım tacirim ne yapacak?

Çok Değerli Konuklar,

İktisadi faaliyetlerin asıl hedefi insandır. İnsanın ise tek boyutlu olmadığı bir gerçektir. Dolayısıyla, toplumumuzdaki milli ve manevi değerlere sahip çıkarak, onların gelişmesini sağlamak mecburiyetindeyiz. Ekonomik başarılar iyi planlarla ve iyi eğitilmiş, kendi kül-

türüne sahip, yüksek ahlaki ve moral değerleri olan nesillerle sağlanabilir. Bu açıdan, ekonominin yanında manevi ve kültürel değerlerimizin gelişmesine mutlak öncelik vermeliyiz. Ancak bu şekilde dengeli bir toplum ve kendisini milletine adanmış çağdaş bir gençlik ortaya çıkabilir.

Muhterem Konuklar,

TOBB olarak ülkemizdeki kültür ve bilim hizmetlerine daima kendi ölçümüzde katkıda bulunduk. Bugün karşı karşıya bulunduğumuz sorunların çözümü kadar geleceğimizi de en doğru şekilde yönlendirmek, ancak geniş bilimsel tartışmalarla mümkündür. Bu cümleden olarak, 1981 yılında düzenlenen ve Birliğimizin de önemli katkılarıyla gerçekleşen 2. Türkiye İktisat Kongresinde ülke sorunları tartışılmış ve bunların çözümünde takip edilecek politikalar şekillendirilmiştir. Bu defa da gene makro ve sektörel seviyelerde ülke sorunlarını ele almak, her boyutta ve çok yönlü değerlendirmeler yapmak, tutarlı çözüm yolları bulabilmek, ortak politika ve stratejilerin tespitine zemin hazırlamak amacıyla 3. Türkiye İktisat Kongresinin 1990 yılında yapılmasını huzurlarınızda öneriyoruz. Kuruluşumuzun 40. yılını da kutlama heyecanı ile bu şerefli hizmetin gerçekleştirilmesinde görev almaya talibiz. Bu vesileyle, bütün milletimizin ve Türk hür teşebbüs camiasının TOBB'nin 40. kuruluş yıldönümünü kutluyorum.

Sayın Delegeler, Kıymetli Misafirler,

Şimdi de müsaadelerinizle faaliyetlerimize geçmek istiyordum; ancak, zamanın kıtlığı dolayısıyla ve öğleden sonra da çalışmalar devam edeceğine göre, eğer Yüce Divan müsaade ederlerse faaliyetleri burada okumak istemiyorum, zaten faaliyet raporumuz dağıtılmıştır, bundan sonraki konuşmalar sırasında muhterem delegelerin sualleri olursa cevaplandırırım. İzin verir söz verirsiniz bazı açıklamalarda bulunmak isterim. Sözlerimi burada sona erdirirken, beni sabırla dinlediğiniz için şükranlarımı sunuyorum.

Şeref verdiniz, hepiniz sağ olun, var olun. Yüce Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Saygılarımla.

45. GENEL KURUL - 26 MAYIS 1990

*Sayın Başbakan,
Sayın Bakanlar,
Siyasi Partilerimizin Sayın Başkanları,
Türk Hür Teşebbüsünün Değerli Temsilcileri,
Aziz Misafirler,
TRT ve Basınımızın Seçkin Mensupları,*

Yüksek huzurlarınızla şereflendirdiğiniz 45. Genel Kurulumuza hoş geldiniz. Sizleri, şahsım, Yönetim Kurulumuz ve çalışanlarımız adına saygı ile selamlıyor, şükranlarımızı arz ediyorum.

Ülkemizin kalkınması, milletimizin refah seviyesinin yükselmesi, ekonomimizin istikrar içinde gelişmesi bakımından, hür teşebbüsün önemini ve yerini yıllardır dile getirmekteyiz. Bu inançla ortaya koyduğumuz ilkeler ve savuna geldiğimiz model, artık bugün bütün çıplaklığıyla ortaya çıkmış; dünyada da aynı yönde gelişmeler olmuştur, aksi görüşler yıkılıp gitmektedir.

Ekonominin özel sektör öncülüğünde ve ferdi teşebbüs katkısıyla gelişebileceği, insanın hür inanç ve düşüncesiyle kabiliyetlerini ortaya koyabileceği, vazgeçilmez rejimimiz olan demokrasinin bütün müesseseleriyle çalışır hale geldiği bir Türkiye'nin oluşmasında; özel kesimin sorumluluğu, giderek artmaktadır.

1980'li yıllarla birlikte, hür teşebbüs kuruluşlarının benimsediği şekilde, ekonomide serbest piyasa modeline geçilmek suretiyle dışa açılırken; savunduğumuz bu modelle ilgili uygulamalarda, hür teşebbüsün temsilcileri olan Odalarımıza ve Borsalarımıza ve onun en üst yasal kuruluşu olan Birliğimize önemli görevler düşmüştür. Bu anlayışla, sorumluluğunu idrak eden Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetimi; sizlerden aldığı destekle, ülkemizin menfaatlerini her şeyin üzerinde tutarak, temsil ettiği hür teşebbüs kuruluşlarının haklarını, her zaman ve her zeminde savuna gelmiştir.

Sayın Başkan, Aziz Misafirler, Sayın Genel Kurul Üyeleri,

Göreve geldiğimiz günlerde, ben ve arkadaşlarım, bazı temel prensipler ortaya koyduk ve seçmiş olduğumuz amaçlar doğrultusunda çalışmalarımızı sürdürdük.

Birinci temel prensip şu idi: 1980’den sonra, Türkiye’de hızlı bir değişim sürecine girilmişti. Bu, hem ekonomik kavramların ve idari yapının değişmesi, hem de siyasi hayatımızda yeniden yapılaşma döneminin başlamasıydı. İşte böyle kritik bir dönemde, Birliğimiz yönetimi, her an ekonomik politikaların içinde, fakat günlük siyasi çekişmelerin dışında kalacaktı. Böylece, ülke menfaatini grup menfaatinin, grup menfaatini de kişisel menfaatlerin üzerinde değerlendirebilecek ve camiasına hizmet edecekti.

İkinci önemli prensip ise, kavram kargaşası doğuracak yaklaşımlardan arınmış olarak, doğru verileri araştırarak ve meseleleri çikış yollarıyla birlikte ortaya koyacak; ülke yararına doğruların yanında yer alırken, yanlışlarla da ne pahasına olursa olsun mücadele edecekti. Bu iki prensibi başarıyla uyguladığımızı belirtmek isterim.

Sizlerden aldığı güçle Yönetim Kurulu, öncelikle, 40 yıldır hizmet verilmekte olan Birliğimizde, yapısal bir değişikliği gerçekleştirmiş ve yeniden teşkilatlanmıştır. Amaca yönelik bir sevk idare modeli getirilmiş, bölümlerin iş tanımları yapılarak, bilim çağına yaklaştığımız bu dönemin gerektirdiği yönetime kavuşturulmuştur. Burada amacımız, çalışmalarda verimi artırmak ve tabanımızı oluşturan Odalar ve Borsalarımızla bütünleşmek, geleceğe dönük çalışmalarını sağlıklı bir biçimde sürdürebilmek olmuştur.

Bu yeni yapılaşma içinde, “Dış İlişkiler” ve “Araştırma-Geliştirme” bölümleri ile Türkiye’nin en kapsamlı “Bilgi Bankası”nın kurulması yanında, özel ihtisas isteyen ve ekonominin geldiği noktada ihtiyaç duyulan konularda ve sektör bazında oluşturulan ihtisas kurulları sayılabilir. Diğer taraftan, hizmetlerin zamanında ve tam yapılabilmesi için, Birliğimiz mali bakımdan da güçlendi-

rilmiş; 413 kişilik kadromuz 307'ye indirilmekle beraber, alınan tedbirlerle hizmet verimliliği birkaç kat artırılabilmiştir.

Sayın Üyeler,

2000'li yıllar, bilim yüzyılı olacaktır. Bu bilgi çağına girerken, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin, meseleleri sadece tenkit eden ve yoklan sayan bir görünümünden kurtulup, başta Hükümet olmak üzere ekonomiyi yöneten ve yönlendiren kurum ve kuruluşlara tutarlı görüşler bildirmesi, konulan ilmi esaslara dayalı olarak tartişan bir kuruluş olması gerekmektedir. Bu anlayişla, ilk defa Araştırma-Geliştirme bölümleri oluşturulmuş; iktisadi, sosyal ve kültürel alanlarda ciddi çalışmalar yapılmış ve seçilen 55 konuda araştırmaya başlanmıştır. Bunlardan 35'i tamamlanmış ve 28'i yayımlanarak ilgili-lerin bilgisine sunulmuştur.

Araştırma-Geliştirme Bölümümüzün kendi uzmanlarına ya da dışarıdan seçilen uzmanlara yaptırdığı bu araştırmalar, ilgili kuruluşlarda ve kamuoyunda oldukça dikkat çekmeye başlamıştır. Özellikle, yılda bir defa yayımladığımız İktisadi Raporumuzun Türkçe ve İngilizce nüshaları, yurt içinde ve dışında kaynak kitap olarak kullanılmakta ve üç üniversitemizde de ders kitabı olarak izlenmektedir.

Bir başka önemli gelişme, hızlı değişim içinde ortaya çıkan sorunların sağlıklı bir biçimde çözülebilmesi için, Kalkınmada Öncelikli Yörelere, Orta ve Küçük İşletmeler, Müteahhitlik Hizmetleri, Ulaştırma Hizmetleri, Dış Ticaret, Yabancı Sermaye, Turizm ve Turizm İşletmeleri, Çevre Koruma gibi çok önemli konularda; resmi kuruluş temsilcilerinin ve olayları bizzat yaşayan Oda ve Borsalarımız temsilcilerinin doğrudan katıldığı kurullar oluşturulmuştur. Oda ve Borsalarımızın ilgili meslek komitelerinden gelen görüşlerden de yararlanılarak, bu kurullarda meseleler daha iyi bir biçimde yoğurulmuş, tartişılmış ve çözümler tespit edilmiştir. Böylece, kesimlerin sıkıntılarına büyük ölçüde sahip çıkmıştır. Bu yeni çalışma şekli, inanıyorum ki önümüzdeki dönemlerde daha da önem kazanacaktır.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği olarak, fevkalade hassasiyet gösterdiğimiz bir diğer yaklaşımımız şu alanda olmuştur: Dünyada ülkeler arasındaki haberleşme ve iletişim ağının genişlemesi yanında, Türkiye'nin çok hızlı bir biçimde dışa açılması neticesinde, dünya nazaran bugün, Türkiye'nin tanıtılması konusu, bir kez daha ciddi boyutlarıyla gündeme gelmiştir. Bilindiği gibi, günümüzde eski devlet anlayışı kalkmış, dış ticaret hacminin geliştirilmesi ve iktisadi işbirliğinin kuvvetlendirilmesi için; devlet ve hükümet başkanları ya da ilgili heyetlerce, ülkeler arasında dostluklar kurulmasına çalışılmaktadır. Bu dostluklar çerçevesinde gelişen ticari ilişkiler, daha sağlıklı bir siyasi tablonun oluşmasında, ülkeleri birbirlerine bağlayıcı harç görevini yapmaktadır.

Bu gerçeği yakından yaşayan Birliğimiz, Türkiye'nin turizm, yetişmiş insangücü ve tarım zenginlikleri ve potansiyeliyle tüm iktisadi, sosyal ve kültürel yapısını gerçek yüzüyle tanıtabilmek için, yoğun faaliyetlere girmiş; bir taraftan bunları, sesli ve görüntülü olarak, ülkemize gelen heyetlere, yurt dışında düzenlenen konferans, kongre, fuar ve sergilerde sunarken, diğer taraftan ikili ilişkilere, bölge ve uluslararası alanda yeni boyutlar getirmiştir. Bunları üç grupta özetlemek mümkündür.

Birincisi, uluslararası veya bölgelerdeki müşterek ticaret odalarının kuvvetlendirilmesi ve yenilerinin kurulmasıdır. Eskiden beri üyesi olduğumuz Milletlerarası Ticaret Odası (ICC/MTO), Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı (OECD), OECD iş ve Sanayi Danışma Komitesi (BIAC) gibi kuruluşlarla ilişkilerimiz kuvvetlendirilmiştir. Çeşitli komisyonlarda yoğun görevler alınmış, MTO Türk Milli Komitesi yeni bir hüviyete kavuşturularak başarılı çalışmalar yapılmıştır. Gerçekleşen bu yeni ortamda, bilindiği gibi bir işadamız, ilk defa dünyada "Örnek işadamı" olarak seçilmiş; yine 8. Dünya Konferansı, "Büyüme için Yatırım" ana sloganı ile Türkiye'de toplanmış, binlerce uzman ve yatırımcının ülkemize gelmesi sağlanmıştır.

60'lı yılların başından beri ortak üyesi olduğumuz ve dış ticaret hacmimizde en önemli yeri işgal eden Avrupa Topluluğu ile ilişkilerimizde ciddi ve şahsiyetli yaklaşımlarda bulunulmuş, bu konuda ihtisas kuruluşumuz olan iktisadi Kalkınma Vakfı (IKV) aracılığıyla çalışmalarımız sürdürülmüştür. Eurochambers kısa adıyla bilinen ve üyesi olduğumuz Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği'nde de doğrudan kurulan ilişkiler çerçevesinde olumlu çalışmalarımız olmuş, Genel Kurul toplantılarından birinin Türkiye'de yapılması sağlanmıştır.

Dünya karayolu taşımacılığının üst kuruluşu olan IRU'nun 21. Dünya Kongresi de Türkiye'de düzenlenmiştir.

Diğer taraftan, 48 İslam Ülkesinin oluşturduğu ve merkezi Karacı'da bulunan İslam Odalar Birliği'nde de önemli çalışmalar yapılmış ve 6. Genel Kurulu gene Türkiye'de düzenlenmiş, sonraki faaliyetlerine de çeşitli ülkelerde aktif olarak katılmıştır. Böylece çok önemli dört kuruluşun uluslararası kongrelerinin ülkemizde ilk defa yapılmasıyla, yoğun olarak dünya kamuoyunda Türk Ekonomisi gündeme gelmiştir.

Türkiye-İran-Pakistan Ekonomik işbirliği çerçevesinde Müşterek Ticaret Odası (ECOChamber) kurulmuş, Balkan Ticaret Odası'nı kurma konusunda Birliğimiz koordinatörlük görevini üstlenmiş ve bu konuda önemli gelişmeler elde edilmiştir. Türk-Sovyet Müşterek Ticaret Odası kurulması için de Birliğimizce Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. Böylece ilişkilerimiz, Balkanlardan Asya ülkelerine doğru yaygınlaştırılmak istenmiştir. Bu yaygınlaştırma, tabiidir ki, Sovyetler Birliği'ndeki yeni oluşuma paralel olarak, Balkanlar'dan Çin'e kadar uzanan Türk Cumhuriyetleri'nin, doğrudan Türkiye ile ticaret yapmasına ve ilişkilerin geliştirilmesine imkân verecek; sınır ticaretiyle de artacak ekonomik canlılık, ilişkilerimize büyük katkılar sağlayacaktır. Sonuçta, başka Cumhuriyetlerin de katılmalarıyla genişleyecek olan Müşterek Ticaret Odalarımızın, bölgede güçlü birer kuruluş haline geleceğini ümit etmekteyiz.

Bir başka atılım olarak, Arap Ülkeleri arasındaki gelişme ve bütünleşmede, Türkiye'nin yerini oluşturma bakımından; Türk-Arap Ticaret Odası'nın merkezinin İstanbul'a alınması ve yeniden teşkilatlanması konusunda önemli adımların atılmasıdır. Ayrıca, Körfez Ülkeleri ve Mağrip Ülkeleri gibi bütünleşmelerde de yerimizi ve payımızı almak için yoğun çalışmalarda bulunulmuştur.

Dış ülkelere dönük ikinci grup çalışmalarımıza, ekonomik ilişkilerimizin yeni başladığı ve geliştirmek istediğimiz ülkelerle kurmakta olduğumuz Ekonomik İşbirliği Komitelerini örnek olarak gösterebiliriz.

Üçüncü grup çalışmalarımız ise, dışa açılmada, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) bünyesinde sürdürülen faaliyetlerimizdir. Bu konuda, ilgili özel kesim kuruluşlarından sağlanan aidat ve hizmet karşılığı alınan ücretlerle müstakil ek bütçeler oluşturulmuş; Birliğimiz bütçesinden büyük ölçüde yük kaldırılmış, "kime hizmet, ona külfet" düşüncesiyle bu çalışmalar yönlendirilmiştir. Bu hususta Devlet katkısının da bulunduğunu belirtmeyi önemli bir görev addetmekteyim. Böylece, DEİK şemsiyesi altında, yasaların Birliğimize verdiği yetkiler çerçevesinde, 12 ülke ile İş Konseyleri oluşturulmuştur.

Dış ekonomik ilişkiler bakımından kısaca belirttiğim bu üç grup çalışmalarımız neticesinde elde edilen gelişmeler, siyasi ilişkilere zemin hazırlama yönünden önemli katkıda bulunmuş; işadamlarının tanıştırılması, resmi kurum ve kuruluşlar nezdinde işadamlarına yeni bir hüviyet kazandırılması, sorunların ciddiyetle ele alınarak çözüme kavuşturulması, ticaret hacminin artışı için engellerin kaldırılması yanında; müşterek yatırımlara yönelme, teknoloji transferi ve teknik işbirliği şeklinde önemli gelişmelerin de elde edildiğini belirtmek isterim. İhracatın büyümesinde ve yabancı sermayenin ülkemize akışında, hiç şüphesiz, Birliğimizin bu çalışmalarının da önemli bir katkısı ve payı vardır.

Geldiğimiz bu haklı noktada, dış ülkelere yönelik çalışmalarımızın sonuçlarını değerlendirme bakımından, iki önemli hususu daha

dikkatlerinize sunmak istiyorum. Bunlardan biri, Hükümetimizin gösterdiği anlayış içinde, ülkelerle yapılan Karma Ekonomik Kurul (KEK) toplantılarında, Birliğimiz üst yönetiminin resmi delege olarak yer almasıdır. Gerek ülkemizde, gerekse diğer ülkelerde yapılan toplantılara Birliğimiz iştirak etmekte, Odalarımızdan ve Borsalarımızdan gelen görüşlerin ışığında, ikili anlaşmaların camiamız ihtiyaçlarına uygun olarak gerçekleşmesine katkıda bulunmaktadır. İkinci önemli nokta, gerek heyetlerimizin yurt dışına yaptığı seyahatlerde ve temaslarda, gerekse ülkemize gelen üst düzey heyetlerin Birliğimizle olan ilişkilerinde, daima olumlu gelişmeler kaydedilmiştir. Böylece Birliğimizin Türk iktisadi hayatındaki ağırlığı, yurt içinde olduğu kadar, yurt dışında da büyük ölçüde artmaktadır.

Sayın Üyeler, Değerli Konuklar,

Daha önce de belirttiğim gibi, Yönetim Kurulumuz meseleleri ele alırken, özellikle yapısından gelen bir gerçeğe çözüm yollarının tespit edilmesinde, ülke menfaatlerini her şeyin üzerinde tutmuştur.

Birliğimize intikal eden sorunlar, sektörler bazında ve ülke çapında ele alınmış; Hükümete ve ilgili kurum ve kuruluşlara daha sağlıklı çözüm yolları sunulmuştur. Bu süreç, zaman zaman, kararların verilmesinde ve kamuoyuna duyurulmasında, belki de bazı gecikmelere sebep olmaktadır. Ama, bize göre önemli olan, meselenin ülke yararına çözüme kavuşturulmasıdır. Yoksa, konunun iyice incelenmeden, derhal açıklanması ve basına intikali, her zaman çok sağlıklı çözümleri beraberinde getirmemektedir. Belki de şimdiye kadar bize yöneltilen tenkitler buralarda odaklaşmıştır. Biz, sağlıklı çözüm yolunu her şeyin önünde tutmaya çalıştık. 600 bini aşan tüccar ve sanayi kuruluşumuz ile 286 Oda ve Borsamızı temsilen bu gerçeği daima göz önünde bulundurduk.

Çalışmalarımızda, istişari kuruluşlarımız olan Konseylerin yaptığı toplantılarda, kendi konularında ihtisas sahibi olarak dile getirilen meseleleri değerlendirirken; düzenlediğimiz Bölge Toplantıları, Başkanlar Toplantıları, Yüksek İstişare Kurulu ve İhtisas Komisyonları Toplantılarında ülke ve camiamızın sorunları hakkında elde et-

tiğimiz bilgilerin ışığında, politikalarımızı oluşturma imkânını bulduk ve böylece meseleleri çözüme kavuşturmaya çalıştık.

Sayın Başkan, Sayın Üyeler,

1988-90 Faaliyet Raporu’nu incelediğinizde göreceğiniz gibi, camiamızla ilgili birçok konu kapsamlı olarak ele alınmış ve büyük ölçüde çözüme kavuşturulmuştur. Hepimiz, adli mekanizmanın bazı zorluklarını ticari hayatımızda yaşamaktayız. Adalet ne kadar hızlı işler ve tecelli ederse, adaletsizliklerin de o kadar azalacağına inanmaktayız. Bu bakımdan, ilgili bakanlıklarımızla mutabakat sağlanarak, Türkiye’de kendi üyelerimiz arasında, kendi üyelerimiz ile yabancılar arasında, yabancılar ile yabancılar arasında çıkabilecek ihtilafların hızla çözüme kavuşturulması için, Türkiye’de ilk defa “Tahkim Divanı”nın kurulmasını gerçekleştirdik. Tahkim Divanı çalışmalarlarıyla, siz üyelerimize ve Türk ticaret hayatına önemli hizmetler getirileceğine inanmaktayız.

Bir başka önemli konu, özellikle dışa açılmamış orta ve küçük işletmelerimizin sorunlarının ele alınmasıdır. Finansman sıkıntısı, eğitilmiş insan gücü ihtiyacı, pazar sorunları, teknik ve teknolojik sorunlar, yatırım yerinin seçilmesi ve yatırımda kullanılacak tekniklerin belirlenmesi gibi bir dizi sorunlar üzerinde durulmuş ve çok olumlu rehber çalışmalar yapılmıştır.

Bu çerçevede, Amerika Birleşik Devletleri Uluslararası Kalkınma Teşkilâtı (AID) ile imzalanan protokol uyarınca, ortak yatırımları değerlendirme konusunda “Yatırım Projeleri Geliştirme Dairesi” kurulmuş; bu teşkilâttan sağlanan destek ve Birliğimizce yapılan katkılarla, yabancı uzmanların da iştirakiyle çalışmalar başlatılmıştır.

Böylece, bir taraftan ekonominin dışına itilmiş zor durumdaki şirketlerin tahlilleri yapılarak yeniden ekonomiye kazandırılması çalışmaları sürdürülürken; diğer taraftan da bölgeler taranarak, ne tür yatırımların yapılmasının verimli olacağı ya da çeşitli sorunları olan işletmelerin ortak, sermayedar, pazar ve teknoloji arayışlarına çözümler getirilmektedir.

Değerli Arkadaşlarım,

Birliğin sesinin yurt içinde ve yurt dışında daha kuvvetle çıkması-
nın ve kamuoyunda saygınlık kazanmasının araçlarından biri de
yaptığı yayınlardır. Bu dönemde, bu alanda da çok önemli gelişme-
ler elde edilmiş, yıllardır yayımlamakta olduğumuz “Türkiye İktisat
Gazetesi”, yeni bir anlayışla çıkartılırken; okunan, aranan ve bek-
lenen bir gazete haline getirilmiştir.

Diğer taraftan, Birliğimiz tarihinde ilk defa, şimdilik üç ayda bir
“Türkiye iktisat” ve altı ayda bir “Turkey Economy” adlı Türkçe ve
İngilizce dergilerimizin yayımlanmasına başlanmış, ÷lkemizi ve Bir-
liğimiz faaliyetlerini tanıtıcı bu dergilerimiz, kısa zamanda, yayın
hayatında yerlerini almıştır.

Türkiye’nin dışarıda tanıtılması ve temsil edilmesi konusunda, yine
bu dönemde önemli bir adım atılmış, Brüksel’deki ve Federal Al-
manya’daki çalışmalardan da elde edilen tecrübelerin ışığında; ya-
bancı ÷lkelerde “fahri temsilcilikler” açılması, böylece bir taraftan
Uzak Doğu’ya uzanırken, diğer taraftan da Afrika ÷lkelerine ve
Amerika’ya kadar bu temsilciliklerimizin yaygınlaştırılması kararları
alınmıştır. Önümüzdeki dönemlerde, bu kararların sağlıklı bir bi-
çimde uygulanmasına geçilecektir.

Takdir edilir ki; bir kuruluşun basarı derecesi mali yapısına da bağ-
lıdır. Birliğimizin mali bünyesinin kuvvetlendirilmesi bakımından,
geçmiş yıllara nazaran çok önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Faali-
yet Raporu’nun incelenmesiyle gör÷leceği gibi, bu hizmet yoğunlu-
đuna karşılık; gider bütçemiz, tasarruflu harcamalarla planlananın
altında gerçekleştirilirken, gelir bütçemiz de bulunan yeni kaynak-
larla ve imkânlarla giderek artırılmış ve bugünkü gücüne ulaştırıl-
mıştır. Böylece Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, son dört yılda,
planlananın üzerinde hizmet gerçekleştirirken, mali bakımdan da
gücünü artırmış ve son yılların en kuvvetli dönemine kavuşmuştur.

Değerli Konuklar, Sayın Üyeler,

Bütün çalışmalarımız yapılırken, tabiidir ki, Oda ve Borsalarımızdan

gelen sorunlar öncelikle ele alınmış, Bilgi İşlem Merkezi'nde değerlendirilmiş, hızla ilgili merciler nezdinde takip edilerek çok büyük ölçüde çözüme kavuşturulmuştur. Özellikle tabandan gelen bu sorunların çözümünde, takdir edersiniz ki; muhataplarımız, üst düzey bürokratlar ve bakanlarımızdır.

İşte bu sorumlulukla, hür teşebbüs camiamızın meselelerinin çözümünde ve haklarının savunulmasında, çatışma yerine, bütün kesimlerle uzlaşma yolu izleyen Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, çalışmalarında, daha önce de belirttiğim gibi ülke menfaatini her şeyin üzerinde tutmuştur. Üretim kapasiteleri de büyük rol oynamıştır. Ayrıca dış talebin güçlü olması, bilhassa İslâm ülkeleri talebinin Türkiye'ye yönelmesi de dış ticaretin gelişmesine büyük katkılar sağlamıştır. Dış ticarete ortaya çıkan sevindirici durum, 1988 yılına kadar sürmüştür. İhracat teşviklerinin daraltılması ve yenilerinin yeterli olmaması, ithalatın yerli üreticiyi büyük güçlüklerle karşı karşıya bırakacak derecede serbestleştirilmesi ve en önemlisi Türk lirasının aşırı değerlendirilmesi; ihracatın 1989 yılında gerilemesine yol açmıştır. Bu politika 1990 yılında da sürdürülmektedir. Enflasyonun ilk üç ayda %14.2 artmasına karşın, Dolar ve Mark yaklaşık %7 civarında değişmiştir. Geçen yılın aynı ayına göre, ihracat %15.5 artarken, ithalat %43 oranında büyümüştür.

1988 yılında açılmaya başlayan ithalât-ihracat arasındaki makas, daha da büyümektedir. Artan dış ticaret açığına rağmen, turizm, işçi dövizleri ve diğer gelirlerle, geçen yıl cari işlemler 1 milyar dolar civarında fazlalık vermişse de bugün için elimizde yeterli miktarda döviz rezervinin bulunması, ekonomiyi yöneten ve yönlendirenleri rehavete sevketmemelidir.

Sayın Üyeler,

Türk ekonomisi son iki yıldır bir daralma döneminden geçmektedir. 1988 ve 89 yıllarında büyüme hızı düşmüş yatırımlar azalmış ve ekonomide sürükleyici sektör durumundaki ihracat yavaşlamıştır. Bu olumsuzluklar yanında enflasyon ve işsizlik önemini korumuştur.

Bu sıkıntılarının temeli, dış kaynağa dayalı genişletici politikaların uygulanmasıyla yüksek büyüme hızlarına ulaşıldığı yıllarda atılmıştır. Ayrıca ülkenin ihtiyaç duyduğu altyapı yatırımlarının çok kısa süreye sığdırılması bazı sıkıntıları beraberinde getirmiştir. Diğer taraftan takip edilen iç ve dış borçlanma politikası sonunda, ekonominin üretken alanlarında kullanılacak kaynakları, borç ana para ve faiz ödemeleri ile dışarıya transfer edilmekte; bu da kaynak kıtlığının şiddetini artırmaktadır.

Enflasyon için takip edilen mücadeleler de kısmen, enflasyonun devamına yol açmıştır. Talebi kısarak enflasyonu kontrol altına almak için uygulanan para ve yüksek faiz politikaları sonucu; kaynak kullanımını maliyetlerinde artışlar, maliyet enflasyonuna da sebep olmuştur.

Türk ekonomisinin en önemli çıkmazlarından biri olarak gözüken kamu maliyesinin zayıflığı da etkisini sürdürmektedir. Kamu gelirleri, hızlı gelişme yolundaki ekonomimizin ihtiyaç duyduğu seviyede artırılamamakta; buna karşılık kamu giderleri devamlı olarak yükselmektedir. Bu yüzden bütçe ve vergi politikaları ekonomik istikrarın sağlanmasında etkin bir araç olarak kullanılamamaktadır. Esasen vergi gayretinin zayıf olduğu her ekonomide karşılaşılan bu sorunun, devletin sağlam gelir kaynaklarına kavuşturulmasıyla çözülebileceği muhakkaktır. Bunun için de verginin verenden alınması değil, vermesi gerekenden alınması yoluna gidilmelidir.

Bir başka önemli husus da verginin toplanması kadar, sarf edilmesi konusunda, yetkililerin israftan uzak ve yerinde bir tutum içinde, millete ve vergisini ödeyenlere güvence vermesidir.

Dış dünyada meydana gelen çok hızlı değişmelere uyum sağlamak ve bundan daha önemlisi sosyal ve siyasi huzurumuzu bozacak gelişmelere dur diyebilmek açısından; ekonomik istikrarın sağlanması ve düzenli bir büyüme ve gelişme seviyesinin sürdürülmesi, çözmek zorunda olduğumuz en acil meselemizdir. Bu doğrultuda

ekonomimize yön veren ilgililere bir kere daha seslenmek istiyorum: İç ve dış dengeleri birlikte gözeten tarım ve hizmetleri de ihmal etmeyen ve sanayileşme hedefini daima ön planda tutan makro ekonomik politikaların uygulanması kaçınılmaz olmuştur.

Bugün gelişmiş ülkelerin hepsinin de sanayileşmiş ülke haline geldiği gerçeği dikkate alındığında, kalkınmada öncü sektörün sanayi olduğunu herkes kabul etmektedir. Bu itibarla, kalkınma stratejisinde sanayileşmeye özel bir önem verilmeli, yeterli teşviklerle sanayi sektörünün dünya ile rekabet edebilir seviyeye çıkarılmasına çalışılmalıdır. Sanayileşme olgusundan vazgeçildiği anda, Türkiye'nin geleceği zor günlerle dolu olacaktır. Ekonomik yapıyı değiştirerek, istihdamın artmasına, arz talep dengesinin kurulmasına ve toplum refahının yükselmesine hizmet eden sanayinin gelişmesi; aynı zamanda sosyal huzursuzlukları da azaltacaktır.

Sanayileşme politikasının başarıya ulaşması için, bunun diğer politikalarla desteklenmesi şarttır. Fakat ne yazık ki, ithalât rejiminde yapılan son değişikliklerle, gümrük vergi oranları ve fonları önemli ve kapsamlı ölçüde azaltılmış; böylelikle sanayideki koruma oranları fevkalade düşürülmüştür.

Türk sanayiinde uzun vadede korumacılığın yarar getirmeyeceği açıktır. Koruma oranlarındaki değişikliğin, uzun vadeli bir program çerçevesinde değil, ani bir şekilde yapılması; Türk sanayiini kaderi ile baş başa bırakmış, birçok tesis el değiştirmiş ve bir kısmı da kapanma durumuna gelmiştir. İthalâtın cazip hale getirilmesi, yerli sanayi üretiminin azaltılmasına yol açacak, bu da büyümeyi olumsuz yönde etkileyecektir. Türk insanının binbir zorluk ve fedakârlıkla kurduğu tesislere en başta devletin sahip çıkması ve sanayinin makûl bir süre daha korunarak yeterli teşviklerle desteklenmesi şarttır. Yatırımcı ve sanayicinin sürpriz kararlarla karşılaşması yerine, belirli bir zaman perspektifi içinde belirlenmiş politikalar çerçevesinde korumacılık kaldırılmalıdır. Yatırımcı için verilecek en büyük güvence budur.

İthalatın serbestleştirilmesinin diğer bir yönü de kalitesiz, standart dışı ve satış sonrası servis ihtiyacı karşılanmayan mallar tüketicinin zarara uğratılmasıdır. Ayrıca çoğu ülkeler, stoklarını eritmek amacıyla, damping fiyatı uygulama ve pazar kim olma stratejisini sıkça kullanmaktadır. Bu, sanayimiz çok zararlı bir haksız rekabet ortamı doğurmaktadır. Anti damping yasası ve diğer tedbirler, beklenen sonucu ya vermez ya da mekanizma ağır işlediğinden, doğan zararların telcisi mümkün olmamaktadır.

Takip edilen kur politikası ve yüksek maliyetler dolayısıyla dış pazarlarda rekabet gücümüzün eridiği şu günlerde, sanayimizin mutlaka maliyet azaltıcı tedbirlere ihtiyacı vardır. Aksi takdirde yıllarca hızla geliştirilmesinden gururlandığımız ekonomi tıkanıp kalacaktır. Faiz hadlerindeki düşmeye rağmen, maliyetlerinin yüksekliği, iş âlemimizi zora koşmaktadır. Mal girdilerimizi teşkil eden KİT ürünlerine gerekçesiz zam furyası devam etmektedir. Bu, hem sanayinin maliyetlerini yükseltmekte ve hem de piyasada yüksek fiyat baskısı tadır. Bütün bunlara dünya standartlarına oranla hayli olan elektrik enerjisi fiyatları da eklenince, ürünlerimizin içerde ve hem de dışarda rekabet gücünü nasıl koruyacağını anlamak mümkün değildir.

Sanayicimiz bu durumda, özkaynağı ile veya dış kaynakla yoğun bir yapıya kavuşması için nasıl yatırım yapacaktır? Bugün için, teşebbüs gücünün ve yatırım hevesinin bayağı altında olması dolayısıyla, yatırımların artırılması imkânları görünmektedir. Çünkü, yeni yatırımın getirdiği maliyet artışları,, rekabet gücüne ulaşılmasını engellemektedir. Diğer taraftan, düne kadar teşvik ettiğimiz emekyoğun teknolojilerle bu rekabet sürdürülememekte, her iki taraftan çıkmaza girilmiş bulunmaktadır.

Sanayi politikamız ve teşvikler mutlaka bir bütün olarak yeniden ele alınmalı ve yönlendirilmelidir. Aksi takdirde dünün kahraman sanayicileri, yarının ithalatçısı durumuna girecek; bundan da ülke büyük zarar görecektir. Nitekim bu tablo, komşumuz Yunanis-

tan'da Avrupa Topluluğu'na girişle başlamış ve çok acı gerçekler yaşanmıştır. Henüz Avrupa Topluluğu'na girmeden, pazarlık masasına oturmadan, bu gelişmelerle karşı karşıya kalmamız; bizce oldukça erken atılmış bir adımdır. Mutlak surette bu politikanın gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Aziz Misafirler, Sayın Üyeler,

Ekonominin gelişmesinde önemli yeri olan taşımacılık, bütünüyle, tarım ve sanayi ile dış ticaretin büyüme hızlarında ortaya çıkan azalmalardan etkilenerek, durgun bir dönem yaşamıştır. Ekonominin seyrinden ve konjonktürel değişimlerden çok çabuk etkilenen taşımacılıkta meseleler büyümektedir. Karayolu taşımacılığında, transit yükte meydana gelen azalma ve alternatif güzergahların çoğalması sebebiyle, âtil kapasiteler meydana gelmektedir. Ayrıca kullanılmakta olan araçlar yaşlanmıştır. Sektörün giderek durgunlaşması sebebiyle araçların yenilenmesi oldukça güçleşmiştir. Türkiye'nin diğer ülkelerle rekabet şansının devam edebilmesi için, sektörün mutlaka ek teşviklerle desteklenmesine ihtiyaç vardır.

Diğer taraftan denizciliğimizde de benzer sorunlar yaşanmaktadır. 1988 yılına kadar dünya deniz taşımacılığında etkinliğini bütün ağırlığı ile sürdüren navlun krizi gerilerde kalmış ve deniz ticaret piyasalarında nispeten rahatlama olmuştur. Ancak, ülkemiz deniz ticaret kesimi navlun krizinin etkin olduğu dönemlerde bir hayli ucuzlayan gemi fiyatlarından, o günkü şartlar sebebiyle yararlanamamış ve gemi alımı yoluna gidememiştir. 1980'li yılların başında gözlemlenen sektördeki hızlı büyüme; zamanla duraklamış ve filodan çıkan gemilerle gerileme dönemine girmiş ve tonaj azalmıştır.

Duruma çözüm getirilmesi amacıyla Hükümetin, son zamanlarda müşahade edilen olumlu yaklaşımları memnunlukla karşılanmıştır. Ancak, gemi yapım sanayimizde durum tatmin edici düzeyden uzaktır. Yaşlı olan filomuzun gençleştirilmesi için yeni gemilerle desteklenmesi ve bu amaçla gemi yapım sanayimize de işlerlik kazandırılması, bunun için de finansman ihtiyacını karşılayacak

kaynakların sağlanması gerekmektedir. Hükümetimizin bu konuyu bakanlık düzeyinde ele almasını ve olumlu yaklaşımlarını beklemekteyiz.

Madencilüğimizin kendine has meseleleri devam etmektedir. Yıllardır çözüm bekleyen bu sorunlar üzerinde hassasiyetle durulmalıdır. Yeraltı zenginliklerimizin ekonomiye daha büyük katkıda bulunabilmesi için, madencilüğümüz günün şartlarına uygun olarak desteklenmeli, yatırım şevkini kırmayacak kalıcı politikalar uygulanmalıdır.

Yatırım yapmadan istihdam imkânı, bilgi ve tecrübe birikimi, döviz girdisi, ihracata katkısı ve ekonomiyi bütünüyle canlandırıcı etkisi olan yurt içi ve yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinin desteklenmesi ihtiyacı devam etmektedir.

Türk müteahhitleri, Orta ve Kuzey Afrika ülkeleri dışında, yeni pazarlara açılmaya çalışmaktadırlar. Bu pazarlardan daha büyük paylar alabilmek için, siyasi ve ekonomik destekler sağlanmalıdır. Müteahhitlerimizin, rekabet edebilmesi için, uluslararası finans kuruluşlarıyla işbirliği imkânlarına zemin hazırlanmalıdır.

İç müteahhitlik hizmetlerinin durumuna gelince; ekonomik sıkıntıların ve bürokratik engellerin sonucu zaten geç ödenen müteahhit istihkakları, finansman sıkıntısı içindeki bu sektörü zor duruma düşürmektedir. Buna ilaveten, istihkaklara uygulanan %5 oranındaki stopaj, mali sorunları daha da artırmaktadır. Bu sebeple stopaj kesintisi makul bir seviyeye indirilmelidir.

Turizm, mevcut imkânlarımız değerlendirildiğinde, hem milli gelire ve istihdama yapacağı katkı, hem de büyük bir döviz kaynağı olması dolayısıyla gerçekten önem verilmesi gereken sektörlerimizdendir. Ancak, turizmi caydırıcı altyapının tamamlanması, öncelikle turistik bölgelerdeki halkın eğitilmesi ve turizmin olumsuz etkilerinin giderilmesi gerekmektedir.

Tarımın, her ne kadar milli gelir içindeki payı giderek azalmakta ise de; vazgeçilmez bir ekonomik faaliyet dalıdır. İmalât sanayii alt dallarının tarıma olan bağımlılığı ve tarım ürünlerindeki geniş ihracat potansiyeli ile çiftçi ve köylünün refah seviyesinin artırılması bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Bu bakımdan tarım sektörü ekonominin gelişme seyrini yakından etkileme gücüne sahiptir. Tarımla ilgili politikaların tesbitinde bu durum gözönüne alınarak, makro seviyede bir tarım politikası oluşturulmalıdır.

Sadece verim artışını hedefleyen politikalar, tek başına yeterli politikalar olmaktan uzaktır. GAP'ın da devreye girmesiyle ortaya çıkacak üretim durumu, dış pazar imkânları ve ekonominin tarımsal ürün ihtiyacını da dikkate alacak politikaların izlenmesi gerekmektedir. Bu politikalar modernizasyon, tarımın desteklenmesi ve korunması alternatiflerini de kapsamalıdır.

Hayvancılığımızın meşelerinin çözümü için, düşük faizli ve yeterli kredilerle desteklenmesi, hayvansal üretimin en önemli girdisi olan yem fiyatlarındaki artış hızının önüne geçilmesi gibi köklü önlemler alınması gerekmektedir.

Tarımsal ürünlerde fiyat istikrarının korunması herşeyden önce düzenli bir üretim politikası yanında, pazarlama aşamasında da belli bir sistem gerektirir. Ticaret Borsalarımızın bu konuda yapacağı hizmet büyüktür. Bu bakımdan Ticaret Borsalarımızın çağın şartlarına ayak uydurması için girişilen faaliyetler yanında, etkinliklerini artırıcı diğer tedbirler üzerinde de durulmalıdır. Borsalarımıza bina ve hizmet tesisi için arsa temini, kredi ve devlet desteği de sağlanmalıdır. Borsaların il bazında yaygınlaştırılarak etkinliklerinin artırılması, hayvan park ve pazar yerlerinin Ticaret Borsalarına devredilmesi ve randımanlı çalıştırılması şarttır. Borsalarda tescil kaçaklarının önlenmesi ve tescil istisnalarının kaldırılması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Müstahsil makbuzları Borsalar tarafından dağıtılmalı, tescil belgeleri de ibrazı gerekli belgeler gibi mütalaa edilmeli ve tescil ücretinin tavanı artırılmalıdır.

151 sayılı ve müteakip Gelir Vergisi Genel Tebliğleri ile getirilen, satın alınan tarım ürünlerinin alış bedelleri üzerinden yapılan Gelir Vergisi tevkifatı çıkarılış gagesine ulaşmamış aksine, namuslu mükellefi çalışamaz hale getirirken, türedi firmaların artmasına ve buna bağlı olarak vergi kaybına sebebiyet vermiştir. Faydası görül-meyen bu uygulama genişletilerek tarım ihracatçısına da stopaj zorunluluğu getirilmiştir.

Borsalarımızı kapanma tehlikesi ile karşı karşıya getiren bu uygula-maların kaldırılması için derhal Maliye ve Gümrük Bakanı nezdin-de teşebbüse geçilerek 163 no.lu tebliğin yayınlanması sağlanmış-tır. Ancak bu yeterli değildir.

151 sayılı ve müteakip tebliğlerin mahzurlarını ortadan kaldırmak ve kesin olarak çözüm getirmek maksadıyla Maliye ve Gümrük Ba-kanlığı ile Birliğimizden oluşan komitenin kararlarının biran önce yürürlüğe konulması gerekmektedir.

Böylece borsa dışı satışlar önlenecek ve borsalarımızın fonksiyon-larını artırma çalışmaları tam olarak verecektir. So-nuçta borsalarımızın sağlıklı yapıya kavuşmasıyla, vergi kayıp ve kaçakları da önlenmiş olacaktır.

Tüketiciye ve ekonominin bütün sektörlerine hizmet sunan ticaret sektörü, modern ekonomik hayatın gerektirdiği düzenlemelere ih-tiyaç duymaktadır. Çoğu zaman tüketici ile tüccarımızı karşı karşı-ya getiren ve Türk sanayiinin de dışarıya karşı rekabetinde çok önemli bir yeri olan standartlara uygunluk ve kalite güvencesini ürünlerimize yaygın bir şekilde kazandırmalıyız. Ayrıca özellikle sa-nayide küçük üreticilerin büyük işletmeler karşısında rekabet gü-cünü sürdürmeleri ve tüketicinin de fiyat yönünden mağduriyetini önleyecek ve haksız rekabeti ortadan kaldıracak olan ve Birliğimi-zin de katkıda bulunduğu “Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşmalar ve Uygulamalar” hakkında yapılan çalışmaların hızla kanunlaştırılması gerekmektedir.

Üzerinde durmak istediğim bir konu da şudur: Türk özel kesimi olarak, özelleştirmenin karşısında değiliz. Türkiye'nin gündemine 1980'li yıllarda giren özelleştirme kapsamına bugüne kadar 76 KİT ve kamu iştiraki alınmıştır.

Ancak özelleştirmenin başarısı için birtakım hususlara dikkat edilmesi gerekir. Bunlardan biri zamanlamadır. Sermaye piyasasının gelişmişliği, alıcıların istekliliği ve mali durumu, enflasyon ve faiz oranları gibi genel ekonomik şartlar, özelleştirme zamanının tayininde oldukça önemli unsurlardır. Kamu işletmelerinde hangilerinin daha önce özelleştirileceği de üzerinde durulması gereken bir konudur.

Özelleştirmede belli bir model oluşturulmalıdır. Bu konudaki teklifimiz şudur: Özelleştirilecek kuruluşların rehabilitasyona tabi tutulduktan sonra, hisse senedine dönüştürülebilir gelir ortaklığı senetleriyle halka tanıtılmalı, hisse senetlerinin önce çalışanlara, yöre halkına, özel kesime ve istihdam ve üretimi artına, teknoloji getiren ve yeni pazarlar sağlayan yabancı sermayeye satışı yoluna gidilmelidir. Böylelikle, sermayenin tabana yayılarak, gelir dağılımındaki eşitsizliğin kısmen giderilebilmesi, rekabet şansının artırılması imkânı da doğacaktır. Ayrıca özelleştirmenin, henüz emekleme aşamasında bulunan sermaye piyasası ve menkul kıymetler borsasının gelişmesine yapacağı katkıyı da unutmamak gerekir.

Sayın Misafirlerimiz, Aziz Arkadaşlar,

Makro seviyedeki bir değerlendirme ve beklentilerimiz dışında, camiamızı yakından ilgilendiren bazı meselelerimizi de dile getirmek istiyorum.

Bugün, sosyal güvenliklerini sağlamak amacıyla Bağ-Kur'a ümit bağlamış onbinlerce üyemiz, yıllardan beri sosyal güvenliklerini tam olarak garanti altına alamamanın üzüntüsünü yaşamaktadır. Bağ-Kur'un emekli, dul ve yetimlerine ödediği aylıkları ve sağladığı sosyal imkânları, SSK ve Emekli Sandığı'na göre çok düşük seviyede bulunmaktadır. Bağ-Kur'a ümidini bağlayanlar, muhtaç duruma

düşme noktasına gelmiştir. Farklılıkların acilen giderilmesini bekliyoruz. Artık Bağ-Kur uygulaması, yasak savma görünümünden kurtarılmalıdır.

Diğer taraftan, Birliğimiz ile Oda ve Borsalarımız personelini kapsayan “Sigorta ve Emekli Sandığı”nın, her ne kadar bugün için mali durumu yeterli ise de, bir yandan üyelerin uzun vadede sosyal güvenliklerinin teminat altına alınabilmesi, öte yandan da özellikle küçük oda ve borsalarımız üzerindeki sağlık yardımları yükünün kaldırılması bakımından, Sandığın SSK veya Emekli Sandığı’na bağlanması konusundaki teklifimizin bir an önce uygulamaya geçirilmesini bekliyoruz.

Sadece üyelerine hizmet götürmek amacıyla kurulan ve genellikle kamu kuruluşlarının imkânlarından yararlanan “tüketim kooperatifleri”nin herkese satış yapması, piyasada haksız rekabete yol açmaktadır. Amaç dışı faaliyette bulunan bu tür kooperatifler yanında; artık mağaza önlerinde bile tezgah açan, belediye ve vergi dairelerinin denetiminden uzak kalan seyyar satıcıların faaliyetleri de acilen önlenmelidir.

Birçok defalar tekrar etmemize rağmen, hâlâ, tüccar ve sanayici için önem taşıyan acil ihtiyaç kredisine köklü bir çözüm getirilememiştir. 15 milyon liralık limite çıkarılması ve normal ticari faiz haddinden 10 puan düşük uygulanması kararına rağmen, faizlerin çok yüksek olması sebebiyle, Ziraat Bankası’nın bu imkânından yaygın bir şekilde istifade edilememektedir. Bu sisteme işlerlik kazandırılması ve diğer kamu bankalarına da yaygınlaştırılmasını beklemekteyiz.

Burada bir noktaya daha değinmek istiyorum. Esasen kamu kesiminde yolsuzluklarla mücadele etmek amacına dönük olarak uygulanması gereken mal beyanının kapsamı genişletilerek birçok özel kesim kuruluşunu da içine alması, fayda yerine karmaşa getirecektir. Kamu nitelikli kuruluşlarda görev almış ve seçilerek gelmiş kişiler olarak, esasta mal beyanına karşı değiliz. Bize göre daha çok

seçimle gelmiş ve icra organında görev almış Yönetim Kurullarının buna muhatap olması, Oda ve Borsa Meclis Üyelerinin kapsam dışı tutulması gerektiği kanaatinde olduğumuzu belirtiyor ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca konuya bir açıklık getirilmesini temenni ediyoruz.

Son günlerde kamuoyunda tüketicilerin bazı mallardaki fiyat artışlarına ve özellikle et fiyatlarına gösterdiği tepkiyi, demokratik toplum olmanın ve liberal ekonominin bir gereği olarak görmekteyiz. Ancak bazı resmi kurum ve kuruluşların boykotları destekleyici açıklamalarda bulunması yerine; kalıcı tedbirler almasını uygun görmekteyiz.

Bu vesileyle belirtmek isterim ki, et üreticisini desteklemek üzere, verilmesi kararlaştırılan ve 1 Mayıs 1990'dan geçerli olan prim sistemi için hazırlanan kararlar biran önce uygulamaya konulmalıdır. Günümüzde çevre sorunları, ciddi boyutlarda ağırlığını hissettirmektedir. Şehir planlaması, çevre düzenlemesi ve tabii dengenin korunması hususunda karşılaşılan sorunların çözümünde, Organize Sanayi Bölgeleri'nin önemini dikkate almak durumundayız. Ülkemizde ekonomik kalkınmanın tüm bölgelere dengeli dağılımının sağlanması ve bölgeler arasındaki sosyal ve ekonomik dengesizlikleri dikkate alarak sanayileşmenin sürdürülmesi gerekmektedir. Bu bakımdan, son yıllarda sağlanan desteklerle Organize Sanayi Bölgelerinin yaygınlaştırılması devam ederken, karşılaşılan kredi ve finansman gibi kaynak sorunlarının çözümünde beklenen destek verilmelidir.

Sayın Başkan, Sayın Misafirlerimiz, Değerli Üyeler,

Şimdi, biraz da dış dünya ile ilgili meseleler üzerinde durmak istiyorum. Son yıllarda meydana gelen değişimler, Dünya ekonomisi ve siyaseti üzerinde derin etkiler yapmakta, yeni ekonomik ve siyasi güç odakları oluşmaktadır. Bunların ülkemiz ve ekonomimiz üzerindeki muhtemel etkilerini iyi değerlendirmek durumundayız. Mevcut kuvvet dengelerinin yeniden şekillendiği bir dönemde Türkiye çok rahat değildir. Türk ekonomisine yön verilirken, dış dün-

yada olup bitenle daha yakından ilgilenmesi bir mecburiyettir. İdeolojik ağırlıklı dengelerin yerini, ekonomik ve teknolojik dengelerin aldığı bugünkü ortamda, Türkiye'nin iktisaden güçlenmesinin öne mi bir kat daha artmaktadır. Çünkü dünya dengeleri yeniden kurulurken, kendimize daha iyi bir yer bulabilmemiz, ekonomik ve sosyal yapımızla doğrudan ilgilidir.

Uluslararası ilişkilerde itibarın korunması ve Türkiye'nin caydırıcılık gücünü hem siyasi, hem de askeri bakımdan artırması; ekonomik istikrarı ve hızlı gelişmeyi en kısa zamanda gerçekleştirebilmesine bağlıdır. Bunun için ÷lkemize ve milletimize hiç bir şey kazandırmayan kısır çekişmeleri bir tarafa bırakıp, dikkatlerimizi, esas ilgilenmesi gereken alanlarda yoğunlaştırmamız gerekmektedir.

Geçmiş dönemlerdeki siyasi bloklaşmalar yerini, ekonomik birleşmelere terketmektedir. ABD ile Kanada, Japonya ile uzak doğunun yeni sanayileşen ÷lkeleri arasındaki işbirliği ve Avrupa Topluluğu'nun Tek Pazara dönüşme hedefleri en çarpıcı örnekleri oluşturmaktadır. Doğu Avrupa'nın demokratikleşen sosyalist ÷lkelerinin Avrupa Topluluğu'na girme tartışmaları, bu yöndeki gelişmeleri daha da güçlendirmektedir. Buna karşılık Türkiye'nin AT'ye girme teşebbüsü şimdilik sonuçsuz kalmıştır. İleride AT'nin bu konuya karşı nasıl bir tavır takınacağı da belli değildir.

Aslında Türkiye, Avrupa Topluluğu'na girsin veya girmesin, Topluluğu'nun seviyesine ulaşmak için; ekonomik, sosyal ve kültürel dengelerini kurması, özet olarak milletin refah seviyesini yükseltmesi ve kalkınması şarttır. Bu, dünya milletleri arasında kendimize hayşiyetli bir yer edinebilmemiz için de gereklidir. Türkiye, kendine yeni ufuklar ararken, milli menfaatleri her şeyin üstünde tutarak şahşiyetli politikalar takip etmek zorundadır.

Nitekim, 1990 Nisan ayında AT konusunda 5385 Meclis Üyemiz için hazırlanan ankete, bugüne kadar verilen cevapların ilk değerlendirmesinde; üyelerimizin çoğunluğu da bu görüşümüzü paylaş-

maktadır. Topluluğun yıllardır bizi oyaladığı ve başka ülkelere gösterilmeyen zorlukların Türkiye'ye uygulandığını belirten üyelerimiz, tam üyeliğimizin geciktirilmesinde en önemli unsurların ekonomik güç, sosyal ve kültürel yapı ile din unsuru olduğunu ifade etmişlerdir.

AT karşısında genelde yeterli rekabet gücünden yoksun olduğumuzu belirten mensuplarımız, üyeliğin gecikmesi veya gerçekleşmemesi durumunda, başka alternatifler aranması gerektiğini, sırasıyla İslâm Ülkeleri, Sosyalist Ülkeler ve Uzakdoğu Ülkeleri'yle ilişkilerimizin artırılmasını istemektedirler.

Aziz Misafirler,

Doğu Blokundaki gelişmeler, bir yandan sermayede ve teknolojiye ileri ülkelere geniş yatırım alanları açarken, diğer yandan bütün dünyayı ürünleri ile besleyen ihracatçı ülkelere de yeni pazar imkânları sağlamış bulunmaktadır. Türkiye de ihracatı artırma durumunda olan bir ülke olarak, bu yeni pazarlardan azami istifadeyi sağlayacak politikaları oluşturmak ve tedbirleri almak zorundadır. Çünkü birçok ülkenin hesabı, yeni doğan bu imkânlardan nasıl ve ne ölçüde pay alacağı ve bu payı nasıl azamileştireceği üzerine kurulmuş bulunmaktadır.

Sözkonusu gelişmelerin Türkiye'yi ilgilendiren ikinci yönü şudur: Batı Avrupa ülkeleri, yeni demokratikleşen ve hızla kalkınma ihtiyacında olan bu ülkelere bütün imkânlarını seferber ederek yardım edecektir. Sonuçta bu hareket, Türkiye'nin bugüne kadar elde ettiği dış kredi ve finansman kaynaklarının daralmasına yol açabilecektir. Bu bakımdan Türkiye'nin, stratejilerini tespit edip kaynaklarını uzun dönemli hedeflere şimdiden yönlendirmesi gerekmektedir.

SSCB'deki değişimin Türkiye'yi ve gelecek yüzyılımızı ilgilendiren en önemli yönü Türk Cumhuriyetleri meselesidir. SSCB'deki yenden yapılanma hareketi sonucu ortaya çıkan bağımsızlık hareketlerini en yakından takip etmesi gereken ülke Türkiye'dir. Çünkü Sovyet hakimiyeti altında 100 milyon civarında Türk yaşamaktadır. Buralarda oluşmaya başlayan bağımsızlık fikrinin çok yakın bir za-

manda harekete dönüşmesi büyük bir ihtimaldir. Türkiye bu gelişmelere hazırlıklı olmalıdır.

Ancak hemen şunu belirtmek gerekir ki; bu ihtimali gören ve Türkiye'nin büyüüp serpilmesini istemeyenler, var güçleriyle ülkemizi zaafa uğratabilecek her türlü harekete destek vermekte ve Türkiye'yi yalnızlığa itecek politikalar takip etmekten geri kalmamaktadırlar. Bu politikaların içinde, Türkiye ile SSCB'deki Türk Cumhuriyetleri arasına set çekme gibi bir strateji dahi sözkonusudur. Bu yüzden ülkesini seven her Türk, bu gelişmeleri yakından izleyerek gerekli değerlendirmeleri yapmalı, Türkiye ve Türkler üzerinde oynanmak istenen oyunlara fırsat vermemelidir. Dost görünenlerin insafına sığınmaktansa, mutlak surette çok ciddi boyutlarda tutarlı politikalarla geleceğimize şimdiden yön vermemiz gerekmektedir.

Aziz Misafirler, Sayın Üyeler,

Toplum kalkınmasını etkileyen unsurlardan biri de kültürel değerlerdir. Fertler ve toplumlar, kendi kültür değerleriyle kimlik kazanmakta, bu değerlerden uzaklaştıkça kimlik bunalımına düşmektedirler. Bir milleti ayakta tutan kendi kültür yapısıdır. Bu yapıyı korumak, milleti ve devleti korumakla eşdeğerdir. Bundan dolayı yabancı ideolojiler, milli kültüre, kültürel değerlere karşıdır. Kültür değerleri içinde "dil", "din" ve "milliyet" aşağılanıyor, yabancı unsurlar karşısında savunmasız bırakılıyor; fakat yabancı kültüre angaje olanlar övülüyor, saygı görüyor ve ödüllendiriliyorsa; o toplumda, fanatik ve ideolojik bir tarafgirlik cereyanı var demektir. Bu da geriliğin, bir başka deyişle çağdışı kalmanın açık bir göstergesidir.

Gençlerimizi, kültür zenginliklerimiz içinde, milli ve manevi değerlerle mücehhez olarak, teknolojik gelişmelere açık ve geleceğe dönük yetiştirebilirsek, Büyük ve Çağdaş Türkiye idealinin gerçekleştirilmesi kolaylaşacaktır.

Bugün, ekonomik ve teknolojik gelişmelerin ağır bastığı bölgeler ve ülkelerarası gelişmelerde, esas motivasyonun milliyetçilik ve kültür zenginliğinden kaynaklandığını görüyoruz. Japonya'nın ge-

lişmesinde ve Sovyetler Birliği'ndeki çatlama ve kabuk değiştir-
mede, esas öz kùltürün korunmuş olduğunu görmek hiç de zor ol-
mayacaktır.

Değerli Misafirler, Sayın Arkadaşlarım,

İktisadi faaliyetlerin asıl hedefi insandır. İnsanın tek boyutlu olma-
dığı bir gerçektir. Dolayısıyla toplumumuzda milli ve manevi değer-
lere sahip çıkarak, onların gelişmesini sağlamak mecburiyetinde-
yiz. Ekonomik başarılar, iyi eğitilmiş, yüksek ahlâki değerleri olan
nesillerle sağlanabilir. Bu açıdan ekonomik dengeleri kurarken,
sosyal ve kùltürel değerlerimize de önem vermeliyiz.

Sosyal barış için, her şeyden önce emek-sermaye-teşebbüs den-
gesinin korunması gerekir. 1989 yılı işçi işveren ilişkileri açısından
olumsuz bir yıl olmuş, taraflar arasındaki uyuşmazlıklar ve özelli-
le kamu işletmelerinde endüstriyel ihtilaflar, ekonomimizde 2.9
milyon işgünü kaybına sebep olmuştur. Biz, emeğin kutsallığını ka-
bul ediyor, vefalı ve basiretli Türk işçisine saygı duyuyoruz, işçi - iş-
veren kesimleri arasında çeşitli sürtüşmelere yol açacak tahrikçi
unsurlara fırsat verilmemesinden yanayız. Bu konuda, başta hükü-
met olmak üzere, siyasi partilerimize ve diğer ilgili kesimlere bü-
yük görevler düşmektedir. Birlik ve beraberlik içinde, ÷lke yararına
âdil ölçülerde fedakârlıkta bulunmak zorundayız.

Sadece maddeyi hedef alarak iş yapan, fakat manevi hiç bir so-
rumluluk taşımayan ve bu yüzden de yaptıkları iş ile vicdanlarının
bağlantısı bulunmayan insanlar çoğaldıkça, toplumun nereye vara-
cağını da gözden uzak tutmamak gerekir. Bu anlamda Türk tücca-
rı ve sanayicisi, en az kendisi kadar ÷lkesinin zenginliğini ve kalkın-
masını düşünen kişilerdir. Çalışma hayatında, çalışkanlık, disiplin
ve dürüstlük esastır. Biz, milli ekonomiyi zaafa uğratan gayri meş-
ru hareketleri asla tasvip edemeyiz, dürüst tüccardan ve dürüst sa-
nayiciden yanayız.

Geçmişimiz, dürüst çalışmanın örnekleriyle doludur. İnançlarımız-
da kul hakkına verilen önem dolayısıyla; dürüst çalışanların, şehit-

lerle birlikte olacağı bildirilmiştir. Cumhuriyetimizin Kurucusu Aziz Atatürk de tüccarı, “milletin emeği ve üretiminin kıymetlendirilmesi için, eline ve zekâsına emniyet edilen ve bu emniyete liyakat göstermesi gereken” kişi olarak tarif etmiştir. Hile yapan ve haksız kazançta bulunanların hiç bir toplumda yerleri yoktur.

Değerli Misafirler,

Ekonomik Hayatımızın Mücahitleri Aziz Arkadaşlarım,

İşte bu inançla, el ele, gönül gönüle, daha gelişmiş, daha verimli, daha huzurlu bir Türkiye için hep beraber hizmet edeceğiz. Bu azimle bütün güçlükleri yenecek durumdayız.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu olarak, ülkemizde bilim ve teknolojiye yeni hamlelerin gerçekleştirilebilmesi, milletimizin layık olduğu refah seviyesine ulaşabilmesi, ekonomide ve sanayide istikrarlı ve dengeli büyümenin sağlanabilmesi yönünde; birlik ve beraberlik içinde, milli ve manevi değerlerimize bağlı kalarak, daha çok çalışmamızın ve ülke meselelerine sahip çıkmamızın gereğini bir kere daha belirtirken; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğimizin 40’inci yılını idrak ettiğimiz bugünlerde, Türk hür teşebbüsünden ebediyete intikal etmiş olanları rahmetle anıyor, bugüne kadar esirgemediğiniz güven ve desteğiniz için sizlere şükranlarımı sunuyor, Birliğimiz çalışanlarına da teşekkür ediyoruz. Sizleri şahsım ve Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

E. YALIM EREZ

30.05.1990 - 29.08.1991

“

Pek çok yanlış uygulamalara ve engellemelere rağmen Türk İşadaminin sağduyulu, vatansever, akılcı davranışları ve olağanüstü problem çözme yeteneği sayesinde sorunlar aşılabilmekte ve dünyaya örnek olabilecek mucizeler yaratılmaktadır.

”

46. GENEL KURUL - 25 MAYIS 1991

Doğru Yol Partisinin Sayın Genel Başkanı, Sayın Bakanım, SHP'nin Sayın Genel Sekreteri, Değerli Milletvekilleri, Değerli Konuklar, Hür Teşebbüs Camiasının Seçkin Temsilcileri,
TOBB'un 46. Genel Kuruluna hoş geldiniz.

Hepinizi şahsım, Yönetim Kurulum ve Birlik mensuplarım adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce geride bıraktığımız 41 yıl boyunca Birliğimiz bünyesinde hizmet vermiş olan tüm arkadaşlarıma huzurlarınızda en içten teşekkürlerimi sunuyorum, aramızdan ebediyen ayrılmış olanları da rahmet ve minnetle anıyorum.

Değerli Delegeler,

Türkiye Odalar Borsalar Birliği'nin her genel kurulu, Türkiye'nin gündemindeki meseleleri ciddi bir biçimde ele alınıp, hür teşebbüs camiasının nazbının attığı bir toplantı haline gelmiştir.

Bu nedenle, ülkemizin kritik günler yaşadığı şu dönemde toplantımızın geleceğe ışık tutacak ciddi mesajlar ve öneriler getirmesini, hem Birliğimiz, hem de ülkemiz açısından hayırlı olmasını diliyorum.

Konuşmama önce Yönetim Kurulumuzun bugüne kadar nasıl bir görev anlayışıyla hareket ettiğini açıklamaya çalışacağım. Bundan sonra, hür teşebbüs camiası olarak hepinizin savunduğuna inandığım temel ilke ve hedeflere kısaca değineceğim. Daha sonra da, ekonomimizin mevcut durumu hakkında görüşlerimi bilgilerinize arz edeceğim.

Birliğimizin rutin faaliyetleri ile ilgili konulara burada girmek istemiyorum. Bu konu Faaliyet Raporumuzda tetkiklerinize sunulmuş bulunmaktadır. Ancak bu konuda tüm soru ve önerilere açık olduğum.

muzu ve bunları öğrenmekten büyük memnuniyet duyacağımızı da ifade etmek isterim.

Değerli Konuklar,

TOBB yönetimi olarak görev anlayışımızı belirleyen faktör TOBB'un zor koşullarda yaşama ve gelişme mücadelesi veren küçük ve orta işletmelerin ağırlıkta bulunduğu Türk özel sektörünün en üst düzeydeki ve en güçlü yasal temsilcisi olmasıdır. Bu ayrıcalıklı durumumuzun gereklerini yerine getirmeyi sorumluluklarımızdan birisi olarak telakki ediyoruz.

Türk Ekonomisinin, Türk Demokrasisinin ve sosyal hayatının, sağlıklı bir gelişme gösterebilmesi için bu kesimin sesinin duyurulması önemli sorunlardan birisidir.

TOBB olarak görev anlayışımızı belirleyen ikinci önemli husus Odalarımızla, Hükümet ve Bürokrasi ile, dış dünya ile, basın ve kamuoyunu oluşturan çeşitli kurum ve kuruluşlar ile çok yönlü, çok boyutlu bir diyalogu sürekli olarak temin etmeye birinci derecede önem vermektir. TOBB'nin bu dörtlü ilişki alanından herhangi biriyle ilişkilerini aksatmasının önemli olumsuz sonuçlar yaratacağının bilincindeyiz. TOBB olarak, bu ilişkilerin modern yaşamın gerektirdiği ve imkan verdiği şekilde yürütülmesinin gereğine de inanıyoruz.

Görev anlayışımızın üçüncü önemli unsuru, zaman içinde değişen şartlara uyum sağlamak, öncelikleri iyi tespit etmektir.

Çalışmalarımızı sadece ekonomiyle sınırlı tutmayıp sosyal, kültürel ve politik alanlarda da görüş ve önerilerimizi ortaya koymaya özen göstermemizdir. Ekonomik hayatın sosyal, kültürel ve politik olaylardan soyutlanması mümkün olmadığı gibi bunlar arasında sıkı bir bağlantı da mevcuttur. Diğer bir ifade ile iktisadi alanda karar alanların bu kararlarını yönlendirirken göz önünde tuttıkları tüm faktörler bizim ilgili alanımız içerisinde olmak durumundadır. Takip ettiğimiz önemli bir husus da ülke çıkarlarını gözetten bir tarafsızlık,

objektiflik ve yapıcılık ilkesine önemle riayet etmektir.

Belki hiçbir demokratik temsil kuruluşu TOBB kadar farklı beklenti ve değerlendirmelere sahip bir tabana dayanmamaktadır. Hükümetin aldığı her karar bazı üyelerimizi olumlu yönde etkilerken bazılarını çok olumsuz bir yönde etkileyebilmektedir. Belli koşullar altında bazı üyelerimiz altın bir yıl yaşarken, bazıları çökme noktasına gelebilmektedir. TOBB Yönetimi olarak bize yansıyan bu çelişkili değerlendirilmeler ve beklentilere karşı izlediğimiz yol ülke çıkarlarını ön planda tutarak, konuları objektif bir biçimde değerlendirmektir. Bu durumda bazı üyelerimizin aleyhine bile olsa bazı doğruları desteklemek, ülke çıkarlarına ve genel menfaate aykırı gelişmeleri de bazı tepkiler çekmek pahasına eleştirmek yoluna gidiyoruz.

TOBB olarak en fazla ağırlık verdiğimiz konulardan birisi her türlü soruna çözüm üretme ve sorunların çözümüne katkıda bulunan bir tutum izlemektir. TOBB yüzlerce kanun teklifinin hazırlanmasına katkıda bulunmuş, idari kararların alınmasında yol gösterici olmuş her eleştirisine bir çözüm önerisi eklemiştir. Ayrıca, TOBB doğru kararlara da daima destek vermiştir.

Dürüst, açık, katılımcı ve rasyonel bir yönetim anlayışı oluşturmaya da birinci derecede özen gösterdiğimizi bilhassa belirtmek istiyorum.

Ana hatlarıyla tanımlamaya çalıştığımız bu görev anlayışıyla hareket etmek, çeşitli zorluklar arz etmektedir.

Her şeyden önce bu anlayış içerisinde hareket etmemiz nedeniyle zaman zaman bazı çevrelerce politika yapmak ithamıyla karşılaşmaktayız. Burada hemen şunu ifade edeyim ki TOBB gibi bir kitle örgütünün böyle bir görev anlayışı içinde hareket ettiği takdirde, ülkenin geleceği konusunda alınacak kararlardan kendisini soyutlaması mümkün değildir. Biz gelir dağılımındaki bozukluklara, sağlık ve eğitim sistemimizdeki yetersizliklere bigane kalamayız. Ana-

yasa'da yapılacak değişiklikler konusunda suskun duramayız. TOBB'un tüm bu ekonomi ötesi konularda da fikir oluşturması, görüş ve önerilerini ortaya koyması kaçınılmazdır. Aslında bu durum Hür Demokratik Rejimin de temel gereklerinden birisidir.

Yönetim olarak karşılaştığımız bir diğer önemli sorun da TOBB'un Türk Özel Sektörünün en üst yasal kuruluşu olduğu hususunun aynı çevrelerce gözardı edilmeye çalışmasıdır. Bu husus her türlü diyalogun oluşmasında TOBB'un ikinci plana etilmek istenmesi şeklinde kendisini göstermektedir. Bu gibi davranışların bizi yıldırma-
yacağını huzurlarınızda açıklıkla ifade ediyorum.

Değerli Delegeler,

Yönetim olarak Camiamızın bazı temel ilkeler ve hedefler etrafında tam bir görüş birliği içerisinde olduğunun kamuoyunca da bilmesinin gerektiğine inanıyoruz.

Türk iktisadi, siyasi, sosyal ve kültürel hayatının yönlendirilmesi ile ilgili olarak tüm camiamızca benimsenen temel ilkeler ve hedefler şunlardır:

Biz tüm müesseseleriyle işlerlik kazanmış bir Hür Demokratik Rejime yürekten inanıyoruz. Böylece bir sistemin anayasal ve yasal düzenlemelerden çok demokrasi bilincinin gelişmesi ve tüm kesimlerin demokratik değerlere sahip çıkması ile mümkün olabileceğini biliyoruz.

Temel özgürlüklerin gelişmesi, insan haklarında en ileri noktaya ulaşılmasını önemli hedeflerden birisi olarak görüyoruz. Bireyin ön plana çkamadığı, kendisini tam anlamıyla özgür hissedemediği bir toplumun Yirmibirinci yüzyılın şartlarına uyum göstermesi mümkün değildir. Bireyin kenisini hür hissedebilmesi için çok partili bir düzen içinde tuvvetler ayrılığı prensibine en üst düzeyde uyulmasının gereğinin bilincindeyiz ve takipçisiyiz. Laiklik prensibinin de uç görüşlerin etkisinden bağımsız olarak uygulandığında insan haklarının gelişmesinin temel şartlarından birisi olduğuna inanıyoruz. Bu

konuda atılacak her samimi adımın en büyük destekçisi olacağımızı herkesin bilmesini istiyoruz.

Hür Teşebbüs Camiası olarak ülke bütünlüğünün savunucusu ve takipçisiyiz. Ülke bütünlüğünü sağlayan en önemli faktör insan haklarına en üst düzeyde saygılı olunması ve refahın yaygınlaştırılmasıdır. Bu amaçların gerçekleştirildiği bir ülkede, ülke bütünlüğünü tehdit eden unsurlar daima yok olmaya mahkumdur. Bu anlayış içinde ülke bütünlüğünü sağlama hedefine ulaşılması için insan haklarına saygılı olunması ve refahın yaygınlaştırılması konusunda tüm engellerin aşılmasının öncelikli bir hedef olduğuna inanıyoruz.

Ülkelerarası barışın korunması ve barışı tehdit eden pürüzlerin giderilmesinin gereğine inanıyoruz. Türkiye'nin öncelikle tüm komşularıyla en ileri düzeyde bir dostluk ve işbirliği kurmasının gelecekteki refah ve mutluluğumuzun en temel koşullarından birisi olduğunun bilincindeyiz. Yakın zamanda yaşadığımız tecrübeler savaşın çözüm olmadığını, aksine çözdüğünden daha büyük sorunlar yarattığını göstermiştir. Bu nedenle Türkiye'nin ekonomik, sosyal, kültürel işbirliğinin en üst düzeyde savunucusu ve öncüsü olarak barışa ve işbirliğine katkıda bulunmak için yapacağı girişimlerin en büyük destekleyicisi olacağımızı belirtmek istiyorum.

Sayın Delegeler,

Ülkemizdeki kıt kaynakların tam ve etkin kullanımı ve halkımızın refahının hızla artırılabilmesi için, teşebbüs özgürlüğünün ve rekabetin egemen olduğu serbest piyasa ekonomisinin en uygun tercih olduğuna inanıyoruz. Serbest piyasa ekonomisinin işleyebilmesi için devletin, kendisinden başka kimsenin gerçekleştiremeyeceği faaliyetleri tam olarak yapması (güvenlik, adalet, temel eğitim, temel sağlık, altyapı gibi) büyük önem ve öncelik taşımaktadır. Devletin Hür Teşebbüsün apabileceği görevleri yapması (sanayicilik, bankacılık, ticaret vs.) büyük kaynak israfına neden olması yanında, esas görevlerini yapmasını da engellemektedir. Devletin kendi temel ve asli görevlerinin dışındaki işlerle Türkiye'de Hür Teşebbüsün refahın artmasına yapabileceği katkıyı ve serbest piyasa eko-

nomisinin yaratacağı dinamizmi engelleyen temel faktörlerden birisi oludđuna inanıyoruz. Bu şekilde Hür Teşebbüsün de Devletten beklentilerinin deđiŖeceđine inanıyoruz. Hür Teşebbüsün Devletten teşvik beklentisine girmesinin en önemli nedenin Devletin altyapı eğitim, sağlık, hatta güvenlik ve adalet konusundaki görevlerini tam anlamıyla yerine getirememiŖ olmasından kaynaklandığıнын herkes tarafından görülmesini ve anlaşılmasını istiyoruz.

Deletten beklentimiz istikrar içine büyüme ortamının yaratılmasıdır. Bunun temel koŖulu enflasyonun serbest piyasa mekanizmasının işlemesine imkan verecek düzeyde olmasıdır. Türkiye’de son on yılda yaŖadığımız sorunların serbest piyasa ekonomisinden değil, enflasyondan kaynaklandığıнын bilinmesini istiyoruz.

Ülkemizde enflasyondan özel kesimin sorumlu tutulamayacağını, enflasyonunun tek sorumlusunun kendi finansal dengesini kuramayan kamu kesiminin oludđunu herkesin bilmesini istiyoruz.

İnandığımız temel ilke ve hedeflerden birisi de dışa açılmadır. Dışa kapalı, rekabetçi olmayan bir anlayış içerisinde ülkelerinnereye gelebileceklerinin çarpıcı bir örneği Doğu Bloku ülkelerinde görölmüştür.

Doğu Almanya’da bugün mevcut sanayinin %80’inin adeta çöp tenekesine atılması, dış rekabete açık olmayan bir stratejinin ne kadar büyük çaba gösterilirse gösterilsin, ne kadar büyük eserler yaratılırsa yaratılsın büyük bir hüsrarla sonuçlandığını açık bir şekilde ortaya koymuŖtur. Bu nedenle Türk Hür Teşebbüsü olarak, maliyetleri ne kadar ağır olursa olsun dışa açılmanın gereğine inanıyoruz ve bu hedefin öneminin bilincindeyiz. Ancak enflasyonda olduğu gibi dışa açılmada da kumanda düğmeleri hür teşebbüsün elinin altında değildir.

Bu alanda Devletin izlediği politikalar Hür Teşebbüsün başarısını tayin eden temel faktörlerden birisini oluŖturmaktadır. Devletten beklentimiz istikrarlı, bilinçli, kademeli ve belli bir program içinde

dışa açılmadır. Hür Teşebbüs Camiası olarak dışa açılmanın gereklerini yerine getirmeye hazır olduğumuzu her vesile ile ifade ettik. Ancak devletin kendi programını bir türlü ortaya koyamamış olması bugünkü sıkıntıların temel kaynağıdır.

Sayın Delegeler,

Yıllardan beri Avrupa Topluluğu'na tam üyelik konusunda istekliliğimizi ve kararlılığımızı ortaya koymuş bulunuyoruz. AT'a tam üyelik konusunda atılacak olumlu adımların destekçisi ve takipçisi olduğumuzu kamuoyunun bir defa daha duymasını istiyorum.

AT'na tam üyelik çabamız, sonucu ne olursa olsun Türkiye'nin dışa açılması amacına hizmet eden olumlu bir adımdır. AT'na tam üyelik isteğini Türkiye'nin Hür Demokratik rejim, insan hakları, serbest piyasa mekanizması ve hür teşebbüse dayalı, etkin, rekabetçi, mücadelecı, yaratıcı, kendine güvenli, uygar, müreffeh ve barışçı bir toplum olma tercihinin samimi bir ifadesi olarak değerlendiriyoruz. Burada önemli olan bizim bu tercihi yapmış olmamız ve bu tercihimizde samimi olmamızdır. Ancak, AT ülkelerinin, ülkemiz aleyhine öteden beri yürüttükleri çifte standardı da şiddetle kınıyoruz.

Değerli Arkadaşlar,

İnanığımız temel ilke ve amaçlardan birisi de refahın tabana yayılması ve orta sınıfın güçlendirilmesidir. Küçük ve orta boy işletmelerin ekonominin bel kemiği olduğunun idraki içindeyiz.

Bu kesime verilecek önem nispetinde serbest rekabet ortamında dengeli kalkınmanın gerçekleşeceğine inanıyoruz.

Orta sınıfın güçlenebilmesi ve refahın dengeli dağılımı teşebbüs özgürlüğünün tam olarak işlerlik kazandığı ve fırsat eşitliğinin sağlandığı bir ortamda, küçük ve orta işletmelerin teşviki ile ekonomideki ağırlığın artırılması suretiyle mümkün olacaktır. Bunun gerçekleşmesi herşeyden önce Devletin temel ve asli görevlerini tam ve mükemmel olarak yerine getirmesine bağlıdır.

Ayrıca enflasyon hastalığının kesin olarak tedavi edilmesi gerekmektedir. Dünyada hiçbir despotun gelir dağılımında enflasyonun yaptığı tahribatı yapabilmesi mümkün değildir.

Türkiye’de gelir dağılımını bozan en önemli faktör, nüfusun yarıya yakın bölümünü oluşturan kırsal kesimin milli gelirden aldığı payın giderek azalmasıdır. Türkiye’nin öncelikle ve bilinçli olarak ele alması gereken temel ve ulusal bir hedeftir. Bu hedef aynı zamanda ülkemizin modernleşmesi, nüfusun ifade ettiği pazar büyüklüğüne ulaşması, istihdamın gelişmesi, gelir dağılımının düzelmesi, orta sınıfın güçlenmesi, her boyutta insan hakları ve demokrasi konusunda mesafe alınması açısından önem kazanmaktadır. Bu nedenle hür teşebbüs camiası olarak Türkiye’de sağlıklı bir şehirleşmenin gerçekleştirilebilmesi için gerekli tüm tedbirlerin alınmasının takipçisi ve tarafları olduğumuzu belirtmek istiyorum.

Değerli Misafirler,

Bölgeler arası dengesizlikler ve gelir dağılımındaki bozukluklar camiamızı rahatsız etmektedir. Devletin bu konudaki görevleri tam olarak yerine getirmemiş olduğu kanaatindeyiz. Devletin bölgelerarası dengesizlik ve gelir dağılımını düzeltmek için yapacağı hiçbir müdahale, altyapı, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik gibi temel hizmetleri yurt çapında tam olarak yerine getirmesinden daha etkili olamayacaktır.

Bu vesileyle, Bağ-Kur üyelerine yapılan adeta ikinci sınıf vatandaş muamelesinin de camiamızı üzdüğünü kesinlikle ifade ediyor ve kınıyorum. Büyük bölümü esnaf, küçük tüccar ve imalatçı olan Bağ-Kur sigortalılarına tanınan hak ve imkanların, diğer sosyal güvenlik kuruluşlarının düzeyine yükseltilmesi, üzerinde önemli durduğumuz sorunlardan biri olmaya devam edecektir. Önerimiz tüm sosyal güvenlik kurumlarının tek çatı altında toplanmasıdır.

Sayın Delegates,

Temel sorunlardan birisi de şühesiz sosyal barışın korunmasıdır. Hür demokratik rejime ve serbest piyasa mekanizmasına inancımız nedeni ile toplu pazarlık sisteminin, dolayısıyla hür sendikacılık an-

layışının ve grev hakkının en samimi savunucusu ve takipçisiyiz.

Bu hakların sadece sosyal açıdan değil, iktisadi açıdan da yararına inanıyoruz. Çünkü, çalışma koşullarının iyileştirilmesi, ücretlerin yükseltilmesi yönündeki taleplerin ve baskıların verimliliğin artması, üretimde etkinliğin artırılması ve rasyonalizasyon çabalarının yoğunlaştırılması için itici bir güç oluşturduğunu ve nihayet artan ücretin bir maliyet unsuru olması yanında bir talep unsuru olarak iç pazarın canlanmasına katkıda bulunduğunu biliyoruz. Bu nedenle işçi ve işveren ilişkilerinde tarafların anlayış ve sorumluluk içinde hareket etmemeleri halinde ekonomi ötesi amaçlarla kolayca bir çıkar çatışmasına dönüştürülebileceği de ibretle müşahade ediyoruz. Türk işçisinin bu tür amaçlara alet olmayacağına inancımız tamdır.

Verimlilik artışlarını gözeten, rekabet gücünü olumsuz etkilemeyen, istihdam kapasitesini olumsuz etkilemeyen sendikal talepler için samimi olarak destek vereceğimizi burada açıkça belirtmek istiyorum. Ülkemizde yaşanan enflasyonist ortamın işçi-işveren ilişkilerini ne ölçüde tehdit ettiğinin de bilincindeyiz. Ancak ne enflasyon ne de verimlilik artışı ile açıklanması mümkün olmayan, tüm ekonomiyi tahrip eden, pek çok kişinin işini kaybetmesine yol açan % 500-1000'lik artış talepleriyle yapılan grev uygulamalarını da bu temel hakkın istismarına yönelik art niyetli talihsiz girişimler olarak değerlendiriyoruz. Bu tür akıl almaz isteklerle taviz verilmeden sonuna kadar mücadele edilmelidir.

Sayın Delegeler, Kıymetli misafirler,

Yönetim Kurulumuz kısaca açıklamaya çalıştığımız bu ana, ilke ve amaçlar doğrultusunda bugüne kadar atılan tüm olumlu ve samimi adımları desteklemiş bu amaç ve prensiplerden, sapma niteliği gösteren her türlü icraata da karşı çıkmıştır. Kısaca tekrarlamak gerekirse TOBB Yönetim Kurulu olarak;

- Hür demokratik rejimin ve insan haklarının geliştirilmesi,
- Ülkenin bütünlüğünün korunması,
- Barışın korunması ve uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi,

- Serbest piyasa ekonomisine işlerlik kazandırılması,
- İstikrar içinde büyüme ortamının geliştirilmesi,
- İstikrarlı ve programlı bir dışa açılma,
- Refahın yaygınlaştırılması ve orta sınıfın geliştirilmesi,
- Bölgesel dengesizliklerin ve sektörel dengesizliklerin giderilmesi,
- AT'na tam üyelik gibi temel konularda atılacak olumlu adımları desteklerken tüm hür teşebbüs camiasının görüş ve dileklerini yerine getirdiğimiz inancını taşıyoruz.

Yukarıda belirtilen tüm konularda son 5-10 yıldır bazı önemli adımlar atılmış olduğunu da memnuniyetle müşahade etmekteyiz. Ancak yine son 5-10 yıl içinde çeşitli nedenlerle bu amaç ve ilkelere tamamen aykırı olan uygulamaların süreklilik kazandığını hatta temel stratejinin bir parçası haline geldiğini, bu presiplerin uygulanmasında büyük hatalar yapıldığını ve hataları düzeltmek yerine bunları adeta yüceltme çabalarının ön plana çıktığını, tüm bu uygulamalar nedeniyle bugün ülkenin kritik bir noktaya geldiğini de maalesef teslim etmek zorundayız.

Ancak burada tüm bu olumsuz faktörleri tek tek sıralamak için zamanın müsait olmadığını takdir edeceğinizi umuyorum

Sayın Delegates, Kıymetli Misafirler,

Son ekonomik gelişmelere değinerek görüşlerime açıklık kazandırmak istiyorum.

Türk ekonomisinin son beş yıldaki gelişme trendine bakıldığında, çeşitli temel ekonomik göstergeler, plan ve program hedeflerinin tamamen dışında ve oldukça istikrarsız bir görünüm arz etmektedir. Bu istikrarsız gelişme trendi içinde herhangi bir yılda önceki yıla göre yapılan karşılaştırmalar anlamını yitirdiği gibi, bazen çok yanıltıcı sonuçlar da verebilmektedir.

Nitekim 1990 yılında Türk ekonomisinde bir önceki yıla göre olumlu gelişme gösteren gösterge sayısı olumsuz gelişme gösterenlerden daha fazladır. Özellikle büyüme hızının %10'un üzerine çıkmış olması dikkat çekici bir husustur. Ancak bu durum 1990 yılında

Türk ekonomisinin yüksek bir performans göstermesinden çok 1988 ve özellikle 1989 da üstüste oldukça kötü ekonomik sonuçlar alınmasından kaynaklanmaktadır. Örneğin 1990 da tarım %11'lik bir gelişme gösterdiği halde ancak 1988 deki üretim düzeyine ulaşabilmiştir.

Türk ekonomisinin özellikle 1980'lerin ikinci yarısından bu yana adeta hiç kimsenin önceden kestirmesi mümkün olmayan bir serüven izlemekte, gerek Hükümetin gerekse diğer kişi ve kuruluşların yaptıkları tahminlerin tamamen dışında oluşan bu gelişmelerin bilimsel açıklaması da ancak, dönem sonlarında belli bir ölçüde mümkün olabilmektedir.

Bugüne kadar Türk ekonomisindeki istikrarsızlık sorununa genellikle enflasyonla mücadele anlayışı içinde bakılmış ve bu anlayış içinde reçeteler aranmıştır. Oysa son beş-altı yıldır ortaya çıkan gelişmeler konuya milli gelirdeki dalgalanmalar açısından da yaklaşılmasını gerekli kılmaktadır. Milli gelirdeki dalgalanmalar enflasyonla çeşitli açılardan ilişkili olmakla birlikte enflasyondan bağımsız olarak ele alınması gereken boyutları olan bir konudur. 1980'lerden sonra müzminleşen enflasyonla mücadele, hızlı ve programsız liberalleştirme programları çerçevesinde ekonomideki otomatik istikrar araçları giderek etkinliğini kaybetmiş, buna karşılık milli gelirden dalgalanma yaratabilecek faktörler giderek önem kazanmıştır.

KİT fiyatlarında, teşvik politikalarında, koruma oranlarında, fonlarda, devlet borçlarında gözlenen, öngörülemez nitelikteki ani ve büyük boyutlu değişimler, yönüne göre, toplam arz ve toplam talebi önemli ölçülerde etkilemektedir.

Nitekim 1990 yılında gerçek çapraz kurlardaki dolar aleyhine değişimler, gerekse kısa vadeli dış kaynak teminindeki kolaylıklar nedeniyle, döviz kurları enflasyonun oldukça altında bir seyir takip etmiş, bunun sonucu olarak milli geliri etkileyen önemli kalemlerden biri olan ithalatta büyük bir patlama görülmüştür.

Böylece sadece döviz kurlarındaki değişmeler bile ekonomideki arz ve talep miktarını ve yapısını önemli ölçüde etkileyebilmiştir.

Zaman zaman faiz oranlarının enflasyonla bağlantısının kırılması, faizin bazen pozitif bazen negatif değer kazanması, döviz kurlarının da gelişimine bağlı olarak bazı dönemlerde TL'yi, bazı dönemlerde yabancı paraları cazip bir kredi ve tasarruf aracı haline getirebilmektedir.

Nitekim 1990 yılında reel faiz oranlarının negatif değer alması sonucunda reel mevduat nispeten azalmış, kredi talepleri artmış ve özellikle tüketici kredisi uygulamasının yaygınlaşması ile dayanıklı tüketim malları talebi önemli ölçüde artış göstermiştir. Ancak, faizlerin kurların üzerinde seyretmesi nedeniyle dış kredi kullanımı iç kredi kullanımından daha cazip hale gelmiştir.

Halen izlenen politikalar çerçevesinde devletin teşvik politikaları (yatırım ve ihracat) da ekonomide milli gelirin teşekkülünde ve makro dengelerin oluşumunda istikrar aracı rolü oynamaktan çok, dalgalanmaları adeta teşvik eden politikalar olarak etki göstermektedir.

Türkiye'de gümrükler ve fonlar da hiçbir ülkede görülmeyen bir hızla, öngörülmesi mümkün olmayan bir biçimde, küçük veya büyük oranlarda geriye dönüşlü veya dönüşsüz olarak değişebilmektedir.

Türkiye'deki fon uygulaması devamlı genişleyen kapsamı ve sürekli değişen tahsis alanları ile bir destabilizasyon unsuru olmaktadır. Çünkü Türkiye'de fonlar, kullanımında hiçbir ciddi programlamanın yapılmadığı yedek ve serbest kaynak statüsünde yönetilmektedir.

Özet olarak denebilir ki; Türk ekonomisinde gerek toplam arz, gerekse toplam talebin çeşitli unsurları öngörülmesi mümkün olmayan ve sürekli değişen karmaşık ve çok yönlü etkilerle karşı karşıyadır. Bu sürekli değişen etkilere ve güçlere karşılık ekonomide

dengeyi sağlayabilecek otomatik istikrar unsurları çok cılız kalmaktadır. Bu durum geçmiş yıllarda olduğu gibi gelecekte de Türk ekonomisini tehdit etmektedir.

1980'den bu yana Türkiye'de uygulanmakta olan istikrar politikaları kısa vadede sadece enflasyonu önlemeye yönelik politikalar-
dır. Ancak bu politikalar aynı anda milli gelirdede dalgalanma yarata-
bilecek özelliklere sahiptir. Bu nedenle, bu politikalar ancak büyü-
me hedefinin ikinci, hatta üçüncü plana itildiği kısa dönemler için-
de anlamlı sonuçlar verebilecek niteliktedir.

1984'den sonra büyüme hedefi ile enflasyonla mücadele hedefinin
birlikte sağlanmaya çalışılması ve bu adada dışa açılma hedefinin
de hızlı bir biçimde devreye sokulması istikrarsızlığının 1980 önce-
sini aratan boyutlara ulaşmasına, daha da önemlisi ekonominin ay-
rılmaz bir parçası haline gelmesine yol açmıştır.

Değerli Arkadaşlar,

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında başarılı iktisat politikaları istikrar
içinde büyümeyi ve refahın yaygınlaştırılmasını sağlayan politikalar-
dır. İstikrarsızlık içinde büyümenin, başarı olarak nitelendirilmesi
mümkün değildir. Çünkü istikrarsızlık ortamında büyümenin bir ve-
ya iki adım ilerisinde içinden çıkılması zor bir çukura düşülmesi ka-
çınılmazdır. Bu nedenle büyümenin sürekli kılınması, enflasyonu
kontrol altında tutan ve ödemeler dengesini düzeltici yönde olma-
sını sağlayan istikrarlı politikaların uygulanması ile mümkün ola-
caktır.

Sayın Delegeler,

Türk ekonomisi 1991 yılına bir önceki yıla girerken sahip olduğu
avantajlardan mahrum olarak girmiştir. Buna ilaveten 1991 yılı,
Körfez Savaşı'nın etkisiyle şanssız bir başlangıç yapmıştır.

Türkiye 1991 yılında döviz kurlarını enflasyonun çok altında tuta-
rak enflasyonu aşağı çekme ve arz tıkinıklarını giderme şansını
kullanamayacaktır. Aynı şekilde 1991 yılında uluslararası piyasa-

lardan kısa vadeli kaynak çekme şansı fevkalade sınırlanmıştır.

1991 yılında dünya ekonomisinde durgunluk sinyallerinin artması nedeniyle dış pazarlarda 1990 düzeyinde bir hareketlilik şansı da bulunmamaktadır.

1991 yılında bütçe açıklarının da, hedeflenenden çok yüksek olması sözkonusudur.

1991 yılında devletin iç borçlanma ihtiyacı 1990'dakinden daha fazla olacak, bu nedenle bankalar kredi veme konusunda daha seçici davranacaklardır.

1991 yılının işçi-işveren ilişkileri açısından daha zor bir yıl olması sanayinin dış rekabet gücünün azalması sözkonusudur.

1991 yılında para programının açıklanması geciktiği gibi, uygulaması da 1990 yılına nazaran daha zor olacaktır.

Artan döviz kuru baskısı, faiz baskısı ve işgücü maliyeti baskısı, dış kaynak daralması sonucunda 1991'de çok daha hızlı ve daha yüksek oranlarda KİT zamları kaçınılmaz görünmektedir.

1991 yılında hava şartları ne olursa olsun tarımsal malların fiyat endeks artışlarında 1990'da görülen nispi yavaşlamanın ortaya çıkma ihtimali zayıftır.

1991 yılı tüketici kredisıyla yaratılan talebin reel olarak nispeten daha düşük bir artış kaydedeceği ve tüketicilerin borç ödemeye ağırlık vererek taleplerini kısacakları bir yıl olacaktır.

Görünen bu dezavantajlara karşılık 1991 yılı bazı hususlarda 1990 yılından farklı ivmelere sahip olacaktır.

Döviz kurlarındaki nispi yükselme sonucunda ihracatın 1991 yılında canlanma şansı, 1990 yılına göre daha fazla görülmektedir.

1991 yılında sanayinin artan döviz kurları nedeniyle dış rekabete karşı daha etkin bir korunmayla üretimi artırma şansı bir miktar yükselmiş olacaktır.

1991'in ikinci yarısından itibaren Körfez Krizi nedeniyle ertelenmiş olan bazı yatırımların ve projelerin devreye sokulması ile bir canlılık olması olasılığı vardır. Nihayet 1991'de özellikle yılın ikinci yarısından sonra muhtemelen seçim ekonomisine geçilmesi nedeniyle kamu harcamalarında, özellikle maaş ve ücretlerde, taban fiyatları uygulamalarında yapılacak artışların talep yaratıcı etkileri kendisini gösterebilecektir.

Tüm bu muhtemel gelişmelerin ışığında 1991 yılında özellikle ilk yarıda büyüme hızının düşmesi enflasyon hızının artması temayülleri kendisini gösterirken, yılın ikinci yarısında durgunluğu giderici gelişmelerin ağırlık kazanmasıyla büyümenin hızlanma temayülleri ortaya çıkması, ancak enflasyonist eğilimlerin artarak varlığını sürdürmesi beklenebilir.

Sayın Delegeler,

Bugün görünen odur ki, en iyimser tahminlerle bile 1991 yılında düşük bir büyüme hızı ve yüksek bir enflasyon kaçınılmaz görünmektedir. Tablonun çok daha kötü çıkması olasılığı ise küçük değildir. Burada esas önemli olan husus bu gidiş sürerse 1990'lı yılların 1980'li yılları da aratacak bir gelişme göstermesi olasılığının kuvvet kazanmasıdır.

Sayın Delegeler,

Yukarıda çizdiğim tablo çerçevesinde konuşmama Türk Hür Teşebbüs Camiasının üzerinde hemfikir olduğumu sandığım bazı temel beklentiler ve somut önerileri ana başlıklarıyla vererek devam etmek ve sözlerimi bağlamak istiyorum.

İktisadi alanda en temel beklentimizin enflasyonun önlenmesi ve istikrarsızlığın giderilmesi olduğu herkesin malumudur. Bunu gerçekleştirmenin yolu da her şeyden önce istenmeyen kamu açıkla-

rının ortadan kaldırılmasıdır. Kamu açıklarının hızlı bir şekilde büyümesinde ve Milli Gelirin %10'unu aşmasında uygulanan politikaların büyük etkisi olmuştur.

Bütçe denkliğinin sağlanması yolunda öncelikle ele alınacak konu bütçeler üzerinde iç ve dış borç yükünün hafifletilmesidir.

Bütçe denkliği, normal vergi gelirleri ile sağlanarak, Hazinesin, ekonomide teşekkül eden fonlara el koyması önlenemediği süreçte, özel teşebbüsün yatırımları için kaynak bulması, üretimi ve istihdamı artırması mümkün olmayacaktır.

Türk ekonomisinde vergi kaybının, vergi kaçacağıın çok üzerinde olduğu inancındayız. Vergi kaybı, çoğu zaman vergi kaybı olarak görüldüğünden, ekonominin yeterli bir vergi performansı göstermediği şeklinde yorumlanmaktadır.

Bütün bütçe açıklarının ulaştığı boyutlar karşısında vergi veren mükellefi bezdirici vergi denetimleri ile soruna çare aramanın çözüm olmadığını bilhassa belirtmek istiyorum. Bütçe açığıı azaltacak ve vergi gelirlerini artıracak asıl önlemler başka alanlarda aranmalıdır.

Türk vergi sisteminin adil, daha düşük oranlı ve yaygın olması ve enflasyonun işletmelerin sermayeleri üzerindeki yıkıcı etkilerini giderici bir yapıya sahip bulunması gerekmektedir.

Vergi, kendi kaynağını kurutmamalıdır. Bu amaçla önerdiğimiz enflasyon muhasebesi, biran evvel vergi mevzuatımızda yer almalıdır.

KİT finansman açıklarına KİT'lerin özelleştirilmesi, satılması, hiçbir şey yapılamaz ise kapatılması suretiyle çare bulunması istenmektedir. KİT'lerin bölge ekonomisi ve istihdam açısından taşıdığı önem karşısında kısa sürede kapatılmalarının birçok ekonomik, sosyal ve hatta politik sorunlar çıkaracağı unutulmamalıdır. KİT'ler bugünkü yapıyla hazineye değil, asıl tüketiciye daha doğrusu Millete yüküdür.

KİT'ler inhisarcı yapıları ile Hazineye, Devlete değil, asıl tüketiciye, millete yüküdür. Ancak, KİT'lerin verimli çalışmasını sağlayacak tedbirleri almadan KİT'lerden şikayet etmenin de bir anlamı yoktur.

KİT'lerin rasyonel çalışmaları, Hazineye yük olmadan ihtiyaç duydukları kaynakları yaratabilmeleri için bunların özelleştirilmesi en kestirme ve etkili çaredir. Bu alanda son senelerde sarfedilen bütün çabalara rağmen, başarılı sonuçlar alındığı söylenemez. Özelleştirme politikasının bazı hallerde belirli hedefleri olmaması, Hazineye gelir sağlamak amacıyla alelacele uygulanması ve nihayet Sermaye Piyasası ve Menkul Kıymetler Borsası'nın henüz gelişme sürecinin başında bulunması, özelleştirme operasyonlarından beklenen verimliliğin elde edilmesini engelleyen belli başlı etkenleri teşkil etmektedir. Devletin ekonomideki ağırlığını azaltmak ve tekelleri kırarak piyasa ve rekabet ekonomisini geliştirmeyi amaçlayan özelleştirmede, blok satışlardan kaçınmak lazımdır. Zira, blok satışlarda Devlet küçülse bile tekeller kırılmamakta, Devlet tekeli yerine başka çeşit tekeller ortaya çıkmaktadır.

Genel ekonomi politikasıyla ilgili olarak bir diğer önemli beklentimiz, üç temel fiyat niteliğinde olan ve ekonominin gidişini çok yönlü bir biçimde ve hem kısa hem de uzun vadeli olarak etkileyen faiz, temel mal ve faktör fiyatlarının istikrarının temini ve bu fiyatlar arasında optimal dengenin kurulmasıdır.

Genel ekonomi politikalarıyla ilgili olarak değinmek istediğim önemli bir konu da dışa açılmayla ilgili istikrarsızlık unsurlarının ve tıkanıkların giderilmesidir.

Değerli Arkadaşlar,

Türkiye'nin son yıllarda ihracatın geliştirilmesi hedefini adeta unuttuğu gözlenmektedir. İhracatımızın 11-12 milyar sınırında duraklaması kabul edilmez bir olgudur.

Bu nedenle Türkiye'nin ihracatını artırma ve geliştirme hamlesine sürekli olarak devam etmesi ve ihracatın büyümeye öncülük ede-

cek bir faktör haline gelmesi sağlanmalıdır. İhracatın teşviki, sanayin ve üretimin teşviki ile birlikte yürütülmelidir. İhracat artışı üretimi, üretim artışı ihracatı kamçılacaktır.

Son iki yıldır dışa açılma ve serbestleştirme politikası sonucu, sanayi gerekli teşvikten mahrum kalırken, yüksek enflasyon ve yüksek faiz sonucu da ortaya çıkan belirsizlikten aşırı ölçüde etkilenmektedir. Gelişmeler ülkeler dahi, sanayin korunması ve teşvikini, reaksiyon çekmemek için çoğu zaman gizli ve dolambaçlı yollarla sağlamakta, bu mümkün olmadığı takdirde, açık destek ve sübvansiyonlara başvurmaktan dahi çekinmemektedir.

Durum böyleyken, Türkiye'nin prensipler uğruna tek taraflı taviz vermesi ve sanayini ve sanayicisini, korumasız, teşviksiz bırakması, işadamları için anlaşılmaz bir davranıştır.

Sayın Delegates,

Üzerinde durduğumuz temel hususlardan birisi sanayileşmenin devamıdır. Dışa açık rekabetçi ekonomi ancak dışa yönelik sanayiler kurulması ile mümkündür. Son on yıldır Türkiye'nin bu alanda ciddi hamleler yapabildiğini söylemek maalesef mümkün değildir. Bugün ihracatımızın önemli bir bölümü ithal ikamesi döneminde kurulmuş sanayiler aracılığıyla yürütülmektedir.

Dış ekonomik ilişkiler konusunda önemli bir husus da AT başta olmak üzere uluslar arası işbirliği ve entegrasyon politikalarıdır. Bu politikaların başarısını tayin eden temel faktör pazarlık gücüdür. Türkiye'nin pazarlık gücünü arttırabilmesi için iki hususa dikkat edilmesi önem taşımaktadır.

Bunlardan birincisi kendisini sürekli olarak AT'na tam üyelik konusunda hazırlamak, ikincisi de sürekli olarak yeni işbirliği imkanları geliştirmeye çalışmaktır. Bu nedenle Karadeniz Ekonomik İşbirliği Projesi, İran ve Pakistan ile İşbirliğini Geliştirme Projesi nihayet ABD ve Kanada ile İşbirliği Projesi konularında yapılan çabalar sürdürülmelidir.

Sayın Delegeler,

Nüfusun yarısına yakın kısmının tarım ve hayvancılıkla geçindiği ülkemizde bu kesimin kaderine terk edilmesi doğru değildir. Bir an önce verimlilik artışları yanında, dış Pazar talebini göz önüne alan ve tarımsal gelir dengesizliğini gidermeyi hedefleyen yeni bir tarım ve hayvancılık politikasının uygulanmaya konulmasının gerektiğine bir kere daha dikkatleri çekmek istiyorum. Bunun için AT ortak tarım politikalarına paralellik sağlanması amacıyla harekete geçilmesi yararlı olacaktır.

Bu arada geniş bir kesimi ve camiamızı yakından ilgilendiren buğday borsası düzenlemelerinin 5590 sayılı Kanun çerçevesinde Ticaret Borsalarının çalışma alanı içine dahil edilmesi gerekmektedir.

Madencilik sektörü, son on yıldır uygulamada olduğu söylenen liberal ekonomik kararlardan hiç istifade edememiş ve bu alanda halen koyu bir devletçilik anlayışının hüküm sürmesi sonucu sektörün Gayri Safi Yurt İçi Hasıla içindeki payı yıllardır %2 seviyelerinde kalmıştır.

1978 yılında getirilen demir, bor ve kömür madenlerinin devlet eliyle işletilmesine yönelik kanunla bir devlet sektörüne dönüştürülmüş ve bilahare yürürlüğe konulan 3213 sayılı Maden Kanunu ile de bu devletçi politika aynen muhafaza edilmiştir. Genelde sürdürüldüğü söylenen liberal ekonomik politikaların bu sektöre yansıtılmasında sektörün gelişimi açısından zaruret vardır. Bu değişikliğin ilk adımı ise devletletleştirilen madenlerin eski hak sahiplerine iadesi şeklinde olmalıdır.

Ayrıca Madencilik Fonu Yönetim Kurulu'nda özel sektörü temsilen TOBB'dan bir üyenin bulundurulmasında yarar gördüğümüzü belirtmek isteriz.

Sayın Delegeler,

Bankacılık sektörü ile ilgili görüş ve önerilerimizi de iletmek istiyorum. Çünkü bu sektördeki sorunlar tüm ticari ve sınai hayatımıza

yansımaktadır. Tüm bankacılık sisteminde kamu bankalarının ve kamu müdahalelerinin büyük bir ağırlık taşıması sektörün rekabetçi bir yapı kazanmasını ve kaynakların en etkin bir biçimde kullanılmasını engellemektedir. Bu nedenle; kamu bankalarının tabi oldukları özel statü kaldırılarak tüm bankaların aynı mevzuat hükümlerine (Bankalar Kanunu) bağlı hale getirilmesi sağlanmalıdır.

Hükümetin ve bağlı kuruluşların bankalar üzerinde sahip oldukları müdahale yetkileri en aza indirilmelidir. Bugünkü mevduat faizleriyle kredi faizleri arasındaki fark makul bir düzeye acilen indirilmelidir. Türk ekonomisinin, Türk yatırımcısının ve tüccarının bu kredi faizleriyle yatırım yapması bir yana ayakta durması dahi mümkün değildir.

Bugünkü banka kredi faizleriyle tefeci faizleri aynı seviyeye gelmiştir. Arada iki tane fark vardır; bankadan kredi aldığımız zaman faizi masrafa yazabilmektesiniz, tefeciden aldığınız zaman faizi masraf yazamamaktasınız. Ancak kolaylık vardır, bankalardan kredi almak için ananız ağlamaktadır, tefeciden daha kolay para almaktasınız. Tabii burada bankaları suçlamak istemiyorum. Burada suç, devletin bankalara yüklediği külfetten kaynaklanmaktadır. Bu külfetler bir an evvel asgariye indirilmesi ve kredi faizleri düşürülmelidir.

Değerli arkadaşlarım, bildiğiniz gibi, birkaç gün önce verilen bir kararla faizlerde birkaç puanlık düşme yapıldı. Onun üzerine gazeteciler benden beyanat istediler. "Ne diyorsunuz" dediler, ben de beyanat verdim. Hemen ikinci günü, Sayın Cumhurbaşkanı, benim bu beyanata karşılık Bursa'da karşılık verdi. Tabii aslında bu sevindirici bir olaydır, Sayın Cumhurbaşkanının, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin çalışmasını bu kadar dikkatle ve günü gününe takip etmesi memnuniyet vericidir. Bu da Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin nasıl bir güç olduğunu ortaya koymuştur.

Değerli arkadaşlar, biz faizlerin indirilmesi karşısında değiliz, açıklıkla ifade ediyorum. Biz, keyfi kararların ve keyfi uygulamaların

karşısındayız. Hiçbir nedene dayanmadan faiz indirenlerin yarın faizleri indirmeyeceğinden emin misiniz? Sizlere soruyorum.

Sayın konuklar, sayın delegeler; bence, bu ülkenin ekonomik sorunları kadar çok daha önemli bir sorunu vardır; maddi değerlerin yanında, toplumları ayakta tutan manevi değerler de vardır. Maddi değerlerden meydana gelen tahribatlar kısa sürede düzeltilebildiği halde manevi değerlerdeki tahribatların düzeltilmesi çok uzun zaman alır.

Son yıllarda manevi değerlerde meydana gelen bozulmalar toplum vicdanında derin yaralar açmıştır. Bu çerçevede artan yolsuzluk ve suiistimal söylentilerinin mutlaka ciddiye alınarak tahkik edilmesi ve konunun ciddiye alındığı hususunda kamuoyuna güven verilmesi gerekmektedir. Namuslu insanları namuslu olduklarına pişman etmememiz lazımdır.

Sayın Başbakanım, Sayın Muhalefet Lideri ve SHP'nin Sayın Genel Sekreteri buradadırlar, işte hiç değilse bu konuda milli mutabakat sağlasınlar. Bu devleti kimseye soydurmasınlar.

Biz vergimizi kuruluşuna kadar ödemekten çekinmeyeceğiz, çekinmedik de, ama bundan sonra harcanan her kuruluşun hesabını soracağız.

Sayın Delegeler,

Burada hür teşebbüs dünyasının karşı karşıya olduğu tüm sorunlara değinerek bunlara karşı önerilerimizi tatmin edici bir biçimde ortaya koymanın gücünü takdir edersiniz. Bu nedenle, sözlerimi bitirirken yine diyalog ihtiyacını vurgulamak istiyorum.

Giderek büyümek, gelişmek isteyen ve kabına sığmayan bir Türkiye'nin sorunları herhalde bir veya birkaç kişinin görüş ve önerileriyle çözümlenemeyecek kadar kapsamlı ve karmaşıktır. Devlet yönetiminde görev alanlar ne kadar bilgili ve tecrübeli olurlarsa olsunlar yine de pek çok meselenin bazı önemli yönlerini mutlaka gözden kaçıracaklardır.

Sorunların içinde yaşıyanlarla diyalog mutlaka gereklidir. Bu diyalog sadece Hükümetin bizi anlaması açısından değil, bizim de Hükümeti anlamamız açısından gerekli ve yararlı olacaktır.

Değerli Konuklar,

Konuşmamın çeşitli noktalarında işaret ettiğim temel prensipler ve hedefler çerçevesinde Türk işadamlarının üzerlerine düşen görevi layıkıyla yaptıklarını belirtmekten gurur duyuyorum.

TOBB olarak yaptığımız çeşitli anketler işadamlarımızın ülke sorunlarını fevkalade yakından takip ettiğini göstermektedir.

- Yine yaptığımız anketler işadamlarımızın doğru ve rasyonel politikaların kendilerine yüklediği külfetlere katlanmaktan çekinmediğini ortaya koymaktadır.

- Nihayet işadamlarımızın iktisat politikalarına çok hızlı uyum gösterdiğini ve en rasyonel kararları süratle uygulamaya koyabildiğini memnuniyetle müşahade ediyoruz.

Pek çok yanlış uygulamalara ve engellemelere rağmen Türk işadamlarının sağduyulu, vatansever, akılcı davranışları ve olağanüstü problem çözme yeteneği sayesinde pek çok sorun aşılabilmekte ve tüm dünyaya örnek olabilecek mucizeler yaratılmaktadır.

Türk ekonomisi bu isimsiz kahramanların olağanüstü çabaları sayesinde ayakta durmaktadır. En büyük arzumuz ve temennimiz Türk işadamlarının şu anda içinde bulunduğu belirsizlik ortamından bir an önce kurtulmasıdır. Bu aydınlık günlere ulaşmanın tek çaresi ise, ekonomiyi istikrara kavuşturacak, ciddi, kapsamlı, tutarlı ve uzun süreli bir istikrar programının uygulamaya konulmasıdır.

Ekonomik istikrarın ön şartı ise siyasi istikrardır.

Ekonomi, kısa bir süre sonra genel bir seçime gidecek hiçbir siyasi kadronun, uygulamaya cesaret edemeyeceği, sert, yerine göre

acımasız tedbirlerin alınmasını gerektiren kritik bir noktaya ulaşmıştır.

Ekonomiyi istikrara kavuşturacak tedbirlerin alınmasında daha fazla gecikildiği takdirde, mevcut sorunlar daha da ağırlaşacak, çözüm çok daha ağır fedakarlıklar pahasına elde edilebilecektir.

Saygıdeğer Arkadaşlar,

Siyasi istikrarın sağlanması, önünde bir seçim endişesi bulunmayan, uzun süreli bir ekonomik istikrar programını ciddiyetle, cesaretle ve sabırla uygulayabilecek siyasi kadroları gerektirmektedir.

Bu konudaki görüşümüzü bütün açıklığı ile bir defa daha huzurlarınızda ifade etmekte yarar görüyorum.

TOBB ve işadamları olarak yegane isteğimiz ekonomik istikrarın sağlanmasıdır. Ekonomik istikrarın ön şartının siyasi istikrar olması nedeniyle erken bir seçimi öneriyoruz.

Değerli İşadamlarımız,

Erken bir seçim, bazı sorunlar yaratsa bile aynı zamanda birçok sorunu da çözecek ve sorunların çözümlerini de kendi dinamiği içinde üretecektir.

Bir kere daha tekrar ediyorum: Biz ekonomik istikrarın bir an evvel sağlanmasını istiyoruz. Bunun çaresini ve yollarını bulmak politikacıların ve siyasi partilerin görevidir.

Sayın Delegates,

Bugüne kadar bize devrettiğiniz yetkileri TOBB'nin Türk Özel Sektörü'nün en üst düzey kuruluşu olmasının verdiği vakar, sorumluluk ve diyalog kurma amacına ağırlık vererek, dürüst, samimi ve objektif bir anlayışla kullanmaya çalıştık.

Bu hizmetleri yaparken şüphesiz bazı eksiklerimiz olmuştur. Bunları gidererek, daha iyiyi, daha güzeli bulmak ve en önemlisi Türk

Hür Teşebbüs Camiasının sesini Türkiye’de ve Dünya’da çok daha iyi duyurmak için bundan böyle de elimizden gelen gayreti göstermeye kararlı olduğumuzu bilmenizi istiyorum. Bu alanda bir başarı elde ettiysek ve edeceksek şüphesiz bu başarı tüm Camiamızın olacaktır.

Sayın Delegeler,

Kıymetli Misafirler,

Sözlerime son verirken gelecek Genel Kurulumuzda, çok daha elverişli şartlar altında, istikrar içinde hızla büyüyen, sorunları azalmış bir Türkiye’yi konuşmayı temenni ediyorum, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

RONA YIRCALI

29.08.1991 - 29.05.1992

“

Bugün dünyanın en kıt kaynağı teşebbüs gücü eksikliğidir. Müteşebbis okul kurularak yetiştirilecek, teşvikle hasıl edilebilecek bir faktör değildir. Müteşebbis, bir yenilikçidir. Müteşebbis, ileriye görebilen kişidir. Müteşebbis, risk yüklenebilen kişidir. Müteşebbis, iyi bir organizatör, rekabet için savaş veren bir stratejistir.

”

47. GENEL KURUL - 30 MAYIS 1992

*Sayın Başkan,
Kıymetli Başbakanım,
Siyasi Partilerimizin Saygıdeğer Başkanları,
Sayın Bakanlarım ve Değerli Milletvekillerimiz,
Kıymetli Konsey , Oda ve Borsa Başkanlarımız,
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin Seçkin Temsilcileri
Kıymetli Delegeler,
Sayın Bürokratlar,
Kıymetli Misafirlerimiz,
Televizyon ve Basınımızın Seçkin Temsilcileri,*

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin 47. Genel Kurulu'na hoş geldiniz. Hepinizi şahsım, Yönetim Kurulu'muz ve Birlik Mensuplarımız adına saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Genel Kurulumuzu onurlandıran Başbakanımız Sayın Süleyman Demirel'e, Siyasi Partilerimizin Sayın Başkanlarına, Sayın Bakan, Milletvekili ve Yüksek Bürokratlarımıza, Değerli Misafirlerimize Camiamıza gösterdikleri ilgiden dolayı en samimi teşekkürlerimizi arz ediyorum. Bu büyük Camiaya hizmet verip, şu anda aramızda bulunmayan tüm arkadaşlarımızı minnet, kaybettiklerimizi de rahmetle anıyorum.

Mart ayında yapılan oda ve borsa seçimleriyle Hür Teşebbüs Camiası yeni temsilcilerini ortaya çıkarmış ve şimdi hizmet yansının ön planında olacağı yeni bir dönem başlamıştır. Bu Genel Kurul'da Camiamız kendi geleceğini. ve ülkemizin kaderini çok yakından etkileyecek önemli tercihler yapacaktır. Bu tercihler sadece Birliğimizi yönetecek ve camiamızı temsil edecek kişilerin seçimiyle ilgili değildir. Bu Genel Kurul, Hür Teşebbüs Camiasının nabzının nasıl attığını, beklentilerin neler olduğunu onaya çıkaracak, geleceğe ışık tutacak mesajlar ve önerilerin ortaya konulmasına imkan verecektir.

Geçen Genel Kurulumuzdan bu yana ülkemizde çok büyük değişiklikler olmuştur. Ülkemiz Hür Demokratik rejim içinde en zorlu sınavlardan geçerek kritik ve zor günleri geride bırakmıştır. Demokrasi sına-

vında elde ettiğimiz başarı milletçe geleceğe daha büyük ümitlerle ve daha emin bir biçimde bakmamıza imkan vermiştir. Bizim ümidimiz ve inancımız odur ki bu kadar zorlu sınavları veren bir ulusun çözebileceği hiçbir sorun, aşamayacağı hiçbir güçlük yoktur. Türk Milleti olarak en büyük dayanağımız, güç kaynağımız, demokraside ulaştığımız yüksek aşamanın daima iyiyi, doğruyu ve en hayırlı yolu bulmamıza imkan vereceğine olan inancımızdır.

Seçkin Konuklarım, Delege Arkadaşlarım,

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin varlık nedeni Hür Demokratik Rejimdir. Birliğimizin üzerine düşen görevleri yapabilmesi de bu Rejimin ne ölçüde işleyebildiğine bağlıdır. Birliğimiz, zor koşullarda yaşama ve gelişme mücadelesi veren küçük ve orta işletmelerin oluşturduğu orta sınıf ağırlıklı bir kesimi temsil etmektedir.

Birliğimiz Türkiye'de orta direğin sesidir. 700 bin üyenin oluşturduğu 305 oda ve borsanın sesi, tarımda, sanayide, hizmetlerde faaliyet gösteren 6 milyon Türk müteşebbisinin de sesidir. Bu nedenle bu sese kulak vermek, burada atan nabzı dikkatle dinlemek lazımdır.

Demokrasi diyalog demektir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin en temel görevlerinden birisi her düzeyde açık, samimi ve verimli bir diyalog sağlamaktır. Diyaloga kapalı Hükümetlerin Camiamıza ve ülkemize ne büyük sıkıntılar getirdiği yaşanarak görülmüştür.

Bu nedenle: Bizim açımızdan demokrat Hükümet, diyaloga açık Hükümettir. Demokrat idare, diyaloga açık idaredir.

Demokrasi açıklık, şeffaflık demektir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin dayandığı Hür Teşebbüs Camiasının en önemli ihtiyaçlarından birisi açık ve şeffaf bir idaredir. Türk Hür Teşebbüsü, kapalı kapılar ardında gizli saklı alınan kararların Camiamıza ve ülkemize ne büyük sıkıntılar getirdiğini yaşayarak görmüştür. Bu nedenle bizim açımızdan demokrat Hükümet açıklık ve şeffaflık ilkelerine samimiyetle uyan Hükümet demektir.

Demokrasi çoğulculuğa samimiyetle inanmak, her türlü partizan tutumdan titizlikle kaçınmak demektir. Türk Hür Teşebbüsü partizan idarelerin kendi düşüncesinden başka hiçbir düşünceye hak tanımadığını iyi bilmektedir. Bu nedenle, bizim açımızdan demokrat idare, çok sesliliğe inanan idaredir.

Demokrasi uzlaşma demektir. Demokraside diyalog, şeffaflık ve çoğulculuk uzlaşmanın temel ön koşullarıdır. Uzlaşmanın yerini çatışmanın ve kavganın aldığı acı dönemler milletçe yaşanmıştır. Bu nedenle Birliğimiz her zaman uzlaşma yolunu aramış, Hükümetlerden ve tüm kesimlerden uzlaşmacı bir tutum sergilemesini beklemiştir.

Demokrasi dürüst idarenin en büyük teminatıdır. Yolsuzluğun, suistimalin ve kayırmanın Hür Demokratik Sistem içinde yeri olamaz. Türk Hür Teşebbüsünün en büyük beklentilerinden birisi dürüst yarışma ortamının yaratılmasıdır. Demokrasi, dürüstlükten saparak karanlık yöntemlerle sonuca ulaşmak isteyenlerin teşhir edilebileceği ve gereği gibi cezalandırabileceği bir rejimdir.

Demokrasi katılımcılık demektir. Türk Hür Teşebbüsü hem kendi bünyesini hem de Devlet idaresini ilgilendiren tüm kararlara katılmanın artık tercih değil zorunluluk olduğuna inanmaktadır. Katılımcılığı üst düzeye çıkarmadan, Dünyadaki hızlı gelişmelere ayak uydurulması imkansızdır. Daha demokrat Türkiye, daha katılımcı Türkiye demektir.

Nihayet Demokrasi akılcılık demektir. Akılcılık çağdaşlık demektir. Akılcılık bilim ve teknolojinin çizdiği yol demektir. Akılcı çözümler ancak ve ancak diyalogun, şeffaflığın, çoğulculuğun, uzlaşmanın, katılımcılığın ve dürüstlüğün egemen olduğu bir ortamda ortaya çıkabilir.

Bu prensipler, dışa açık serbest piyasa ekonomisinin kurulabilmesi ve tam olarak işletilebilmesinin ön koşuludur. İyi işleyen demokratik rejim içerisinde Devlet temel ve asli görevlerini yapmaya yönelecektir. Demokratik bir düzende devletin temel görevi istikrar ve güven orta-

masını yaratmak, vatandaşların teşebbüs güçlerini arttıracak koşulları oluşturmaktır.

Hür Demokratik Düzen, toplumda huzurun, güvenin ve ülkemizin bütünlüğünün teminatıdır. Bu düzen terörist ve bölücü faaliyetlerin oksijensiz kalarak yok olacağı bir düzendir. Onların çabaları, Hür Demokratik Düzeni tahrip etmeye ve ona olan inancı sarsmaya yöneliktir.

Hür Demokratik Düzen, uluslararası düzeyde barışın korunması ve işbirliğinin güçlenmesi için de önemlidir. Savaş, demokrasiye dayanamayan rejimlerin gıdasıdır. Demokrasi mücadelesi barış ve kardeşlik için yapılan mücadeledir.

Hür Demokratik Düzen, adalet, refah ve sosyal barışın ön koşuludur.

İşte bu nedenlerle Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği önderliğinde Hür Teşebbüs Camiası demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla gelişmesi için mücadele etmeyi en önemli görevleri arasında saymaktadır. Demokrasi için mücadele, dar anlamda siyaset yapmak değildir. Demokrasi için mücadele, vatandaşlık sorumluluğu taşıyan tüm insanların temel hakkı ve asli görevidir. Bu nedenle bizim tercihlerimiz daima demokrat idarelerden yana olmuştur ve olacaktır.

Kıymetli Delege Arkadaşlarım,

Türk Özel Sektörü, ülkemizin ekonomik, sosyal ve siyasi hayatının en önemli istikrar unsurudur. Bu nedenle Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin temel çizgisi hiçbir zaman değişmemiştir. Birliğimiz daima; Hür Demokratik Rejimin ve insan haklarının gelişmesi, Ülke bütünlüğünün barış ve huzurun korunması, Uluslararası işbirliğinin gelişmesi, Serbest piyasa düzeninin işlerlik kazanması, istikrar içinde büyümenin sağlanması, Programlı bir dışa açılmanın gerçekleşmesi, Refahın yaygınlaşması ve orta sınıfın gelişmesi, Bölgesel ve sektörel dengesizliklerin giderilmesi,

Çalışma barışının korunması,
Ortak temel değerleri paylaştığımız Avrupa Topluluğu ile tam bütünleşme doğrultusunda çaba sarfetmiştir.

Birliğimiz, bu konularda atılan olumlu adımları desteklemiştir ve desteklemeye de devam edecektir.

Bugün ülkemizde diyalog ve şeffaflığı, uzlaşmacılığı, katılımcılığı, çok sesliliği, dürüstlüğü ve akılcılığı ön plana çıkaran bir Hükümetin mevcudiyeti geleceğe yönelik ümidimizdir. Bu prensipler çerçevesinde Türkiye'nin öncelikleri değişmiş ve en önemli hedef, her alanda huzur, güven ve istikrarın temini, bozulan dengelerin yeniden kurulması olmuştur. Türk Özel Teşebbüsü bu temel hedefler çerçevesinde Hükümetimize ileri düzeyde destek vermiştir. Demokrasinin temel prensipleri çerçevesinde belirlenecek önceliklere ağırlık verildiği sürece bu destek devam edecektir.

Hiç kimse bu sözü dar anlamda bir siyasi angajman olarak değerlendirmemelidir. Bizim desteğimiz demokrasiyedir. Bizim desteğimiz demokratik prensiplere saygılı bir idare anlayışınadır.

Kıymetli Misafirlerimiz,

Türkiye'nin geçmişten alacağı çok önemli dersler vardır. Demokrasi ve dışa açık serbest piyasa ekonomisi dünyanın hiçbir ülkesinde tarihinin bir hediyesi olarak yerleşmemiştir. Demokrasi ve serbest piyasa düzeni pahalı tecrübeler ve büyük mücadeleler sonunda adım adım olgunlaşmış ve yerleşmiştir. Geçmişten gerekli dersler alınmadığı takdirde demokrasi ve serbest piyasa düzeninin faturası çok ağır olmaktadır. Geçen yıl yaşadığımız 20 Ekim Erken Seçimleri Türkiye'nin tüm kurumlan ve halkıyla gerekli dersleri alabildiğini göstermiştir.

- Milletçe aldığımız önemli ders en zor günlerde bile demokrasiyi terketmemek, tüm sorunlarımıza hür demokratik rejim içinde çözüm aramaktır. Türkiye artık 27 Mayıs'lar, 12 Eylül'ler yaşamamalıdır ve yaşamayacaktır.

- Geçmişten aldığımız önemli bir ders de milletin tercihlerine ve eşsiz

sağduyusuna inanmaktır. Milletimiz gerektiğinde bir tek siyasi partiye iktidar verebildiği gibi koalisyonlara da görev vermektedir. Seçimlerden sonra siyasi yelpazenin iki tarafında yer alan iki siyasi partimizin koalisyon ortaklığı kurabilmesi, demokrasimizin tek parti iktidarı olmadan da işleyebilecek olgunluğa ulaştığını kanıtlamıştır. Millet in yaptığı tercihlerin siyasi iktidara yansımından korkulmamalıdır. Millet iradesini en iyi yansıtan Meclis mutlaka çalıştırılmalıdır. Hukuk düzeni içinde yasama, yürütme ve yargı arasındaki kuvvetler ayrılığı ilkesine tam olarak uyulmalıdır.

- Hür Demokratik Rejim ve serbest piyasa düzeni içinde hiçbir iktidar enflasyonu bir politika ve hayat tarzı haline sokmamak. Savaş hali bile bu ülkede enflasyonu bir kader haline getirmemelidir.

- Şartlar ne olursa olsun Devlet mutlaka eli silahlı teröre haddini bildirmelidir. İnanıyoruz ki, Türkiye her sorununu Hür Demokratik Rejim kuralları içinde konuşarak, uzlaşarak çözecek hiçbir zaman teröre prim verilmeyecektir.

Geçmişten bu dersleri çıkaramayanlar, Türkiye'nin geleceği üzerinde söz sahibi olmayı hayal etmemelidir, edememelidir.

KÜRESELLEŞME

Sayın Başkan,

İçinde bulunduğumuz şartlar bu kürsüde ekonomi dışı konulara belki de alışılmışın ötesinde yer vermemize neden olmuştur. Ancak yaşadığımız tecrübeler Hür Demokratik Rejim'in tüm kurallarıyla işletilmediği, istikrar, huzur ve güvenin sağlanamadığı bir ortamda serbest piyasa düzeninin de işleyemediğini, Hür Teşebbüs'ün üstün yaratıcı ve atılcı gücünü tam olarak kullanamadığını göstermektedir. Özgürlük, istikrar ve güven ortamı Hür Teşebbüs'ün yaşam kaynağıdır. Bu koşulların yerine getirilmediği ortamda Hür Teşebbüs için ayakta kalmak mümkün değildir. Hiç kimse Hür Teşebbüs'ü bulanık suda balık avlamaya, meraklı kişilerle karıştırmamalıdır.

Değerli Arkadaşlarım,

2000’li yıllara yaklaşırken genel ekonomik politikaların belirlenmesinde dünyadaki gelişmelere ayak uydurulması büyük önem taşımaktadır. Dünyadaki gelişmelerin kavranabilmesi için globalleşme veya küreselleşme denilen olguyu çok iyi anlamamız gerekmektedir. Küreselleşme olgusu ekonomik alanda Milli Sınırlar’ın giderek anlamını yitirmesini ifade etmektedir. Küreselleşme ile kaynak tahsisi, tüm dünyadaki gelişmeler göz önüne alınarak yapılmaktadır.

Küreselleşme giderek uluslararası düzeyde üstünlük kazanmış teknolojilerin seçimini, küreselleşme, firmaların uluslararası düzeyde faaliyet göstermesini, Küreselleşme, sermaye piyasalarının uluslararası düzeyde organize edilmesini gerektirmektedir.

Küreselleşme hadisesi biz istesek de istemesek de, vardır ve yoluna devam etmektedir. Aslında bu, Türkiye açısından milli imkanların aşılması, her alanda yepyeni ufukların açılması demektir. Bu gelişme Türkiye gibi hızla gelişmek isteyen ülkeler için büyük fırsatlar ve imkanlar vaat etmektedir. O halde küreselleşmenin gereklerini süratle yerine getirmek zorundayız.

Türkiye 1980’lere kadar milli ekonomi çerçevesinde yaptığı birikimlerle küreselleşme olgusunu değerlendirebilecek bir aşamaya gelmiştir. 24 Ocak 1980’de yapılan dışa açılma tercihiyle bu alanda en önemli adımlar atılmıştır. Ancak yapılan bazı hatalar Türkiye’nin globalleşmede daha büyük adımlar atmasını maalesef geciktirmiştir.

Milli Ekonomi anlayışından küreselleşmeye geçişte önemli koşullardan birisi fiyat sisteminin yol gösterici özelliğinin artırılmasıdır. Bunun yolu ise fiyat istikrarının sağlanmasıdır. Türkiye bu konuda 24 Ocak’ta başlatılan kararlı tutumu sürdürmemiş, 1980’li yıllar ortalama %50 enflasyon yaşanarak geçmiştir. Böyle yüksek enflasyonun yaşandığı bir ortamda fiyat sisteminin yol gösterici rol oynaması mümkün olmamıştır.

Bu nedenle Türk Ekonomisi küreselleşme olgusunun gerektirdiği kaynak tahsisi değişikliğini tam olarak yapamamış, yapılan değişiklikler de büyük bir sosyal ve ekonomik maliyetle gerçekleştirilmiştir.

Enflasyon sorunu Türkiye'nin küreselleşme hadisesini takip etmesinde temel engel olarak karşımızda durmaktadır. Dünya'ya ayak uydurmak istiyorsak bu sorunun kısa zamanda ve gereken her türlü bedel ödenerek aşılması sağlanmalıdır. Aksi halde Türkiye önündeki fırsatları değerlendiremeyeceği için büyük kayıplara uğrayacaktır. Bu nedenle TOBB olarak biz Hükümetimizin enflasyonla mücadeledeki kararlılığını destekliyoruz. Bu kararlılığın hiç bir şüpheye yer bırakmayacak şekilde tüm kesimler tarafından da anlaşılması için gerekeni yapmasını Hükümetimizden önemle talep ediyoruz.

Milli Ekonomi anlayışından küreselleşmeye geçişte ikinci önemli koşul KİT'lerin uluslararası rekabete ayak uydurabilen ve kaynak yaratan kuruluşlar haline getirilmesidir. KİT'lerin mevcut yapılarıyla küreselleşmenin gereklerini yerine getirmesi mümkün değildir.

Türkiye küreselleşmenin yarattığı büyük fırsatlardan yararlanmak istiyorsa KİT sorununa da mutlaka cesaretli ve acil bir çözüm getirmek zorundadır. Bu sorunun nihai çözümü bize göre özelleştirmede yatmaktadır. Ancak özerkleştirme de Hükümet Programı'nda belirtilen amaçlara uygun olarak yapıldığında özelleştirme sürecine esneklik kazandırabilecek bir ara çözüm olarak görünmektedir.

TOBB olarak bizim Hükümetimizden beklentimiz bu konuda programda öngörülen sistemin kararlı bir biçimde uygulanmasıdır. Burada hemen şunu ifade edeyim ki, küreselleşme hareketine ayak uydurabilmek için KİT'lerin özelleştirilmesinde yabancı sermayenin katkısından faydalanmak gerekir. Ancak küreselleşmeye ayak uydurmak yerli sermayeyi ön plana çıkaran bilinçli bir strateji oluşturulmasına engel değildir. Buna karşılık özelleştirmede yerli sermayeye üvey evlat muamelesi yapılması kabul edilebilecek bir yaklaşım değildir. Hükümetimizin bu konuda gereken hassasiyeti göstereceğinden de kesinlikle eminiz.

Küreselleşmeye ayak uydurmanın diğer bir koşulu vergi sistemimizin her bakımdan adil, modern ve etkin hale getirilmesidir. Türk Vergi Sistemi bugünkü yapısıyla milli ekonomi anlayışı içinde varidat temin etmeye ve yatırımları yönlendirmeye yönelik gayri adil ve aynı zamanda etkin olmayan bir sistemdir. Bu sistemin uluslararası rekabet gücünü engellemeyecek ve dış sermaye akımından gerekli ölçüde yararlanmamızı teşvik edecek bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir. Bu nedenle vergi oranlarının yeniden düzenlenmesi bir zarurettir. Ayrıca belge sisteminin tam olarak oturtulması, vergi dairelerin de modern bir anlayışla etkin çalışır hale gelmesi büyük önem taşımaktadır. Vergi sistemimiz, firmaların birleşmesini, araştırma, geliştirme faaliyetlerine yönelmesini, eğitim hizmetlerine ağırlık vermesini, uluslararası piyasalardaki faaliyetlerini gerçekten teşvik eden tedbirlerle donatılmalıdır. Hükümet Programında öngörülen vergi reformu modern bir vergi sistemi vaat etmektedir. Bu sistemin bir an önce kamuoyunun tartışmasına açılması ve bütünlük içinde gerçekleştirilmesi en samimi temennimizdir.

Küreselleşme gelir yönünden olduğu kadar gider yönünden de Devletin sıkı bir mali disiplin kurmasını gerektirmektedir. Türkiye’de kamu maliyesini ilgilendiren tüm politikalar şimdiki kadar milli ekonomi anlayışı çerçevesinde yürütülmüştür. Bu anlayış içinde artan bütçe açıklarının Merkez Bankası imkanlarıyla finansmanı hem mümkün hem de gerekli olabilmektedir. Buna karşılık küreselleşen ekonomik ilişkilerde milli paranın konvertibl hale gelmesi ve çok istikrarlı bir seyir takip etmesi büyük önem taşımaktadır. Bunun gereği olarak da Hazinesinin mali dengeleri kurmada titizlik göstermesi bir zarurettir. Bu amaçla giderek mali disiplinin bozulmasına yol açan fonların bütçeye dahil edilmesi ve kamu giderlerinin bir bütün olarak çok ciddi bir biçimde disiplin altına alınması hayati önem kazanmaktadır. Küreselleşme bir anlamda Devletin para politikalarını serbestçe kullanma alışkanlığından vazgeçmesini gerektirmektedir. Nitekim Avrupa Para Birliği ile kurulacak Ortak Merkez Bankası milli para politikalarını ortadan kaldıracak-

tır. Dolayısıyla Türkiye'nin bir an önce Merkez Bankasını tam özerk hale getirerek bu yolda ciddi bir adım atması gerekmektedir. Bu şekilde mali disiplini sağlanması kaçınılmaz hale gelmiş olacaktır.

Muhterem Misafirlerimiz,

Çağa ayak uydurmanın temel koşullarından birisi de korumacılığın kademeli olarak kaldırılması ve dış ekonomik ilişkilerde kararlı bir serbestliğe gidilmesidir. Bu alanda 1980'lerden sonra önemli adımlar atılmıştır. Ancak bu, keyfi, ani ve sürpriz kararlarla yapılmış Türk sanayisinin yabancı malların haksız rekabetine karşı korunmasına gereken önem verilmemiştir. Bu nedenle serbetleşmenin yapıcı etkileri yanında yıkıcı etkileri de görülmüştür. Türk Özel Sektörü kendisini sıkıntıya soksa da gerçekçi ve kararlı bir dışa açılmaya karşı olmamıştır. Ancak Türk Özel Sektöründen 24 saat içinde on yılların birikimini ve alışkanlıklarını değiştirmesi de istenmemelidir. Ayrıca sanayicimiz dışarıda anti dumping soruşturmalarıyla bunalırken içeride de dumpingli mallarla rekabet etmek mecburiyetinde bırakılmamalıdır. Dolayısıyla bizim Hükümetimizden beklentimiz programlı ve kademeli bir biçimde dış ticaret libere edilirken sanayimizin de haksız rekabete karşı etkin bir biçimde korunmasıdır.

Geçmişteki tecrübeler dış piyasalarda aşırı teşviklerle sağlanan rekabet üstünlüğünün de sürekli olamadığını göstermektedir. Ayrıca parasal teşvikler hayali ihracat söylentileri ile ciddi ihracatçılarımızın da tahrip olmasına neden olmuştur. Bu yüzden bizim beklentimiz Türk ihracatçısına her şeyden önce uluslararası kurallara uygun yöntemlerle rekabet imkanının sağlanmasıdır. Bunun için de Hükümetimizin uluslararası fiyatlarla girdi teminine ve EXİMBANK kredileriyle kaynak teminine öncelik veren politikalarını destekliyoruz. Ancak ihracatın finansmanı için daha fazla kaynak ayrılmasını, KDV iadelerinin zamanında yapılmasını, limanlardaki darboğazların acilen giderilmesini bekliyoruz. İhracatta önemli bir husus da döviz kurunun gerçekçi ve istikrarlı biçimde değerlendirilmesidir. Bu koşullar yerine getirildiği zaman Türk İhracatçısı dünya piyasalarında layık olduğu yeri mutlaka bulabilecektir.

İŞÇİ - İŞVEREN İLİŞKİLERİ

Kıymetli Misafirler, Değerli Delegeler,

Değişen dünya koşulları işçi-işveren münasebetlerini de önemli ölçüde etkilemektedir. İşçi-işveren münasebetlerinde XIX. Yüzyılda hakim olan çıkar çatışması yerine, giderek çıkar birliği anlayışı ön plana çıkmıştır. Sanayide rekabet gücünün korunması ve geliştirilmesi çağımızın en önemli ve hayati gereklerinden birisidir. Rekabet gücünün geliştirilmesi, işçi ve işveren arasındaki münasebetlerin yepyeni bir anlayışla düzenlenmesini gerektirmektedir. Bu yeni anlayış, sorumlu bilinçli, yapıcı ve esnek bir sendikacılık anlayışının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Aksi halde dış pazarların kaybedilmesi, sanayinin dünyanın başka yerlerine kayması ve işsizliğin artması kaçınılmazdır. Buna karşılık sorumlu ve bilinçli sendikacılık kademe kademe verimliliğin artmasına, sermaye birikiminin hızlanmasına dolayısıyla istihdam imkanlarının ve ücretlerin de sağlıklı bir biçimde arttırılmasına imkan vermektedir.

Biz Türk Sendikacılığımın yeni gelişmeleri çok iyi değerlendirebilecek bir bilinç düzeyine ulaştığına inanıyoruz. Bu nedenle önümüzdeki dönemlerde sendikalarla işveren kuruluşları arasındaki diyalogun mutlaka verimli bir biçimde artmasını hedefliyoruz. Bu şekilde işçi-işveren arasında suni çıkar çatışması yaratmaktan medet umanlara da iyi bir ders verilebileceğini düşünüyoruz.

TARIM

Tarım politikasında da bazı değişikliklerin yapılması gerektiğini burada vurgulamakta yarar görüyorum. Toprağa ve doğal koşullara bağımlı olan tarım ve hayvancılığın milli gelir içindeki payı hızla küçülmemektedir. Ancak ülkemizde tarımdan geçimini sağlayan nüfus aynı hızla azalmamaktadır. Bu nedenle tarımdan geçimini sağlayan nüfusun da tarımın milli gelir içindeki payına paralel olarak azaltılması önem taşımaktadır. Bu çerçevede tarıma yapılacak desteğin yapısal değişimleri de teşvik edecek nitelikte olması gerekmektedir. Bunun

için de tarıma dayalı sanayi komplekslerinin teşvik edilmesi, tarımda hayvancılığın ağırlığının arttırılması önem kazanmaktadır. Bu açılardan bakıldığında 1980’li yıllar maalesef kaybedilmiş yıllar olmuştur. Dünyada tarımı modernleşmeden ve kapitalistleşmeden sanayileşmede ileri bir düzeye ulaşmış bir tek ülke yoktur. Bu nedenle tarımın geleneksel üretim yapısından kurtarılması Türkiye’nin en hayati sorunları arasında yer almaktadır. Tarımda modernleşmenin sağlanabilmesi için öncelikle Devletin tapu ve kadastro işlemlerinin tamamlanması ve dağınık mülkiyetin birleştirilmesi konusunda üzerine düşen görevi mutlaka yapması gerekmektedir. Türkiye’nin bu alanda adeta bir seferberlik ilan etmesinde büyük bir gereklilik görüyoruz.

Modern tarımsal altyapının oluşmasında şüphesiz borsalarımıza da çok büyük görevler düşmektedir. Biz, borsalarımızın dünyaya açılması ve geliştirilmesi ile tarımsal destekleme alımlarının Devletin yükünü azaltarak çiftçiyi ve tüketiciyi koruyacak, bir biçimde yapılabileceğine inanıyoruz. Böylece dünya fiyatlarından girdi sağlamak isteyen sanayicimiz de mağdur edilmeyecektir. Böyle bir uygulamanın değişen ve bütünleşen dünya ekonomisi koşullarına da en uygun yaklaşım olacağını vurgulamak istiyorum.

Bu açıdan Hükümetimizin tarımı yeniden kapsamlı bir biçimde ele alma yaklaşımını destekliyoruz. Bu yaklaşım içinde borsalarımıza gereken önemin verileceğini umuyoruz. Bu arada çiftçimize, tüketicimize ve sanayicimize ne ölçüde faydalı olduğu belli olmayan, ancak ekonomimize büyük yük getiren tarım kooperatif ve birliklerinin borsalarımızla entegre bir biçimde çalışması zamanının geldiğine önemle işaret etmek istiyorum. Nihayet Toprak Mahsulleri Ofisi’nin faaliyetlerinin de borsaya entegre edilmesi çok yararlı sonuçlar verecektir. Bu nedenle Toprak Mahsulleri Ofisi’nin yeni alım ve satım merkezleri kurarak hububat piyasasına hakim olması yolundaki çalışmaların faydadan çok zarar getireceğini düşünüyoruz.

Saygıdeğer Konuklarımız,

Dünyada haksız rekabet olgusu çok büyük bir önem kazanmıştır. Gelişmekte olan ülkeler ve özellikle eski Doğu Bloku Ülkeleri henüz ser-

best ticaret ve serbest rekabet anlayışıyla hareket etmemektedir. Avrupa Topluluğu başta olmak üzere gelişmiş ülkeler tarım ve tarıma dayalı sanayilere çok önemli sübvansiyonlar vermektedir. Bu durumda korumacı yaklaşımdan uzaklaşan ülkelerin haksız rekabet olayına karşı ciddi ve etkin önlemler alması gerekmektedir. 1980’li yıllarda gerek Türk Sanayisi gerekse Türk Tarımı bu haksız rekabet olayından dolayı çok büyük darbeler almıştır. Bugün de bu duruma henüz köklü bir çözüm getirilebilmiş değildir.

Türkiye’de uygulanan Anti-Damping soruşturması etkin bir biçimde çalışmamaktadır. Gümrük duvarları ve fonların yükseltilmesi bu soruna bir çözüm getirmediği gibi büyük sakıncalar arz etmektedir. Bu nedenle Türkiye’nin gelişmiş ülkelerde olduğu gibi haksız rekabete karşı etkin bir uyarılı koruma sistemi mutlaka oluşturulmalıdır.

Çeşitli tüketim mallarında ve özellikle dayanıklı tüketim mallarında dış haksız rekabetin önlenmesi için Tüketiciyi Koruma Mevzuatı’nın etkin bir rol oynayabildiği görülmektedir. Bu nedenle ülkemizde de tüketiciyi koruma mevzuatı oluşturulurken bu hususa ağırlık verilmesinin büyük yararlar sağlayabileceği gözden uzak tutulmamalıdır.

Bu arada ülke içinde de haksız rekabetin engellenmesi giderek önem kazanmaktadır. Seyyar satıcıların haksız rekabeti tüm ticaret sektörümüzü rahatsız edecek boyutlara ulaşmıştır. Seyyar satıcılık istisnai bir faaliyet olmaktan çıkıp adeta normal faaliyet halini almış, ticaret erbabımız mallarını sokağa dökmeye zorlanmıştır. Modern şehircilik açısından da büyük sakıncaları olan bu konuya her türlü imkan kullanılarak kesin bir çözüm yolu getirilmesini ısrarla talep ediyoruz.

Nihayet kamu sektöründen kaynaklanan haksız rekabetin önlenmesinin de acil bir sorun haline geldiğini görüyoruz. KİT’ler başta olmak üzere kamu kuruluşlarının bünyesinde oluşturulan çeşitli ticari faaliyetler ayrıca belediyelerin geliştirdiği ticari ve sınai faaliyetler, önemli haksız rekabet odakları haline gelmiştir. Kamu imkanlarını bedelsiz

kullanarak yapılan bu faaliyetlerin tüketicimize bir yarar sağlamadığı muhakkaktır. Çünkü sonuç itibariyle kullanılan kaynak bu milletin kaynağıdır. Kağıt üzerinde sağlanan avantajlar gerçek toplumsal maliyetin hesaba katılmamasından kaynaklanan bir aldatmacadır.

TEŞEBBÜS GÜCÜ VE HÜR TEŞEBBÜS SAYGINLIğI

Kıymetli Misafirlerimiz,

Giderek değişen dünyamızda milletlerin yerini ve başarısını tayin eden en önemli unsur teşebbüs gücüdür. Günümüz şartlarında evrensel boyutta sermaye yetersizliği diye bir şey yoktur. Asıl sorun teşebbüs gücü eksikliğidir. Günümüz şartlarında, modern dünyada teknoloji darboğazı diye birşey kalmamıştır. Asıl sorun teşebbüs gücü eksikliğidir. Günümüz şartlarında, gelişen dünyada kalifiye insan gücü yetersizliği diye bir sorun yoktur. Asıl sorun teşebbüs gücü eksikliğidir. Nihayet günümüzde pazar yetersizliği diye bir sorun yoktur. Asıl sorun teşebbüs gücü eksikliğidir. Bugün dünyanın en kıt kaynağı teşebbüs gücüdür. Müteşebbis okul kurularak yetiştirilebilecek, teşvikle hasıl edilebilecek bir faktör değildir. Müteşebbis bir yenilikçidir. Müteşebbis ileriye görebilen kişidir. Müteşebbis risk yüklenebilen kişidir. Müteşebbis belirsizlikleri aşır karar verebilen kişidir. Müteşebbis iyi bir organizatör, rekabet için savaş veren bir stratejisttir.

Türk Milleti, kıymetli askerler yetiştirebildiği gibi kıymetli müteşebbisler de yetiştirebildiğini tüm dünyaya kanıtlamıştır. Büyük Atatürk'ün bu konudaki özlemi ve koyduğu hedef gerçek olmuştur. Türk Milleti'nin teşebbüs potansiyeli henüz tam olarak değerlendirilmiş değildir. Ortaya çıkan ve görünen bu potansiyelin çok küçük bir parçasıdır. XXI. yüzyıla hazırlanan Türkiye'nin en büyük önceliği bu potansiyelin tümüyle kullanmasını ve su yüzüne çıkmasını sağlamaktır.

Bunun için önce müteşebbisin toplumda layık olduğu saygınlığı tam olarak kazanması gerekmektedir. Müteşebbis imajı toplumsal önyargılarla tahrip edilmekten kurtarılmalıdır. Müteşebbisimiz bürokrasi ile ilişkilerinde horlanan, protokolde yeri belli olmayan, tüm toplumsal

sorunlarda günah keçisi olan bir insan olmaktan kurtarılmalıdır. Kamuoyu Türk Müteşebbisi'nin ne büyük güçlüklerle savaşarak varolma ve ülke refahına katkıda bulunmak mücadelesi verdiği mutlaka anlamalıdır. Türk Kamuoyu yaratılan her istihdamda, verilen her kuruş vergide, atılan her olumlu adımda Hür Teşebbüsün yaptığı büyük katkıları görebilmelidir.

Akıl almaz yasal ve idari düzenlemelerin ve icraatların yarattığı çarpıklıkların ve sorumsuzlukların faturası iş dünyasına çıkarılmamalıdır. Enflasyon'u yaratan Türk Müteşebbisi değildir. Bu nedenle enflasyonun Türk İş Hayatı'nda yarattığı binlerce çarpıklık ve aksaklığın sorumluluğu Türk Müteşebbisi'ne fatura edilmemelidir. Türkiye'de yasal ve idari alandaki boşlukların ve aksaklıkları yaratan da Türk Özel Sektörü değildir. Bunlardan kaynaklanan çarpıklık ve bozuklukların sorumluluğu da müteşebbise yüklenmemelidir. Türk Hür Teşebbüsü dışa açık serbest rekabet düzeninin tüm kurumlarıyla ve en ileri düzeyde geliştirilmesinden yanadır. Türk Hür Teşebbüsü Devletin küçülmesinden, müdahaleci rolünün azaltılıp tanzim edici ve denetleyici rolünün kuvvetlendirilmesinden yanadır. Türk Hür Teşebbüsü ileri ülkelerde özel sektör nasıl bir statü içinde çalışıyorsa aynı koşullarda çalışmayı istemektedir. Kısaca Türk Özel Sektörü kısa vadede kendi zararına bile olsa ülke ve milletin menfaati ne ise o doğrultuda hareket etmeye ve gerekli fedakarlıkları da seve seve yapmaya razıdır. Bugüne kadar yaşanan tecrübeler de bunu açıkça kanıtlamaktadır.

TURİZM

Kıymetli Misafirlerimiz,

Ülkemiz stratejik konumuyla, doğal kaynakları ve güzellikleriyle, iklimiyle, zeki, çalışkan, işbilir, kadirbilen halkıyla dünyanın gelişmeye en müsait yörelerinden birisidir. Tek başına turizm potansiyelimizin tam olarak kullanılması bile zengin petrol yataklarından elde edilebilecek gelirlere denk bir dış gelir sağlama şansını vermektedir. Turizm başlı başına ülkenin kaderini değiştirebilecek bir potansiyeldir. Türkiye tanıtıma yeterli kaynak ayırabilir pazarlarma faaliyetlerini güçlendirebi-

lır, altyapıdaki eksikliklerini giderebilir, personel yetersizliğini giderebilir, çevreyi tahrip etmeden koruyabilir ve yatırımlarına gerekli kaynağı ayırabilirse turizmimizin çok büyük hamleler yapması kaçınılmazdır. Buna ilaveten turizmin dört mevsime yayılması, yaz turizmi yanında kış turizminin güçlendirilmesi, dağ, spor, mağara, kongre, nehir turizmi, termal turizm, kış turizmi yoluyla hizmetlerin çeşitlendirilmesi, nihayet özel yazlıkların iç ve dış ticari turizme açılması ile turizmimiz büyük hamleler yapabilecektir. Turizm önemli bir döviz kaynağı olması yanında geri kalmış yörelerimizin hızla kalkınması için de büyük bir umuttur. Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgemizin ve diğer bölgelerimizdeki pek çok yörenin kalkınmasında turizm, motor rolü oynayabilecek bir sektördür.

Hükümet Programımızda turizmimizin sorunlarına sağlıklı teşhisler getirilmesi ve çözüm yolları önerilmesi geleceğe ümitle bakmamızı sağlamaktadır. Bu tedbirlerin bir an önce uygulamaya konulması en büyük temennimizdir. TOBB olarak bizler de bu konuda üzerimize düşen görevleri yapmaya kararlıyız.

ÇEVRE

Saygıdeğer Konuklarımız,

Çağımızda çevre konusu hem turizm, hem de çocuklarımıza yaşanabilir bir dünya bırakmamız açısından büyük önem kazanmıştır. Türkiye çevre konusunda geç kalmış bir ülke değildir. Ancak hızla artan nüfusumuz ve özellikle de hızla büyüyen şehirlerimiz, gelişen sınai ve turistik faaliyetlerimiz büyük tehdit oluşturmaktadır. Ayrıca denizlerimiz de dışarıdan gönderilen atıkların tehdidi altındadır. Dünyanın en güzel beldesi İstanbul ise başlı başına ele alınması gereken bir konudur. Türkiye'nin çevre konusunda başarılı olabilmesi yasakçılık gibi kolay yollara sapsamamakla mümkündür. Çevre konusunda başarı ciddi bir altyapı master planının yapılmasını şehir plancılığının yapılmasının, önüne geçmesini, organize sanayi bölgelerinin ve küçük sanayi sitelerinin hızla geliştirilmesini, çevre gözetleme hizmetlerinin etkin ve yeterli bir düzeye çıkarılmasını, şehir yapılarının yeterli hale ge-

tirilmesini, çevre koruyucu yatırımların batılı ölçülerde teşvik edilmesini nihayet çevre bilincinin hızla geliştirilmesini gerektirmektedir.

Çevre konusu hepimizin sorumluluğundadır. Ancak çevre korumanın gelişmeyi durdurulmaması için Devletin üzerine düşen görevleri öncelikle yapması gerekmektedir.

AİLE PLANLAMASI

Kıymetli Delegeler,

Altmış milyona ulaşmış Türkiye hepimize gelecek açısından büyük ümitler vaat etmektedir. Türkiye 100 Milyonluk bir nüfusu da barındırabilecek ve refaha ulaştırabilecek bir ülkedir. Ancak Türkiye’de nüfus artışının geri kalmış yörelerimizde ve maddi açıdan yeterli gelire sahip olamayan kesimlerde hızlı bir biçimde devam etmesi aile planlaması konusuna önem vermemizi gerektirmektedir. Aile planlaması her ailenin istediği kadar çocuk yapmasını temin etmeyi amaçlar. Bu açıdan Türkiye’de istenmeyen hamileliklerin önlenmesi gerekmektedir. İstenmeyen hamilelikler ülkemizde çocuk ve ana ölümlerinin dünya standartlarının çok üzerinde olmasına neden olmaktadır. Aile planlaması hizmetlerinin geliştirilmesi aşırı nüfus artışının engellenmesi, ana ve çocuk ölüm oranlarının düşürülmesi, gelir dağılımının düzeltilmesi, temel kamu hizmetlerinin hızla iyileştirilmesi ve geri kalmış yörelerimizin daha hızlı kalkınabilmesinin sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır. Geleceğin Türkiye’sinin mimarları olarak Türk Özel Sektörü bu konuda hassasiyetini ortaya koymak mecburiyetindedir.

EĞİTİM

Sayın Başkan,

Türkiye Dünyadaki yeni gelişmeler nedeni ile büyük sorumluluklar yüklenmiş bir ülke durumundadır. Türkiye’nin tarihin ve coğrafyanın kendisine yüklediği sorumlulukları yeterince üstlenebilmesi için mutlaka temel sosyal sorunlarını çözmüş olarak 2000’li yıllara hazırlanması gerekmektedir.

Türkiye eğitim sorununu maalesef çözebilmiş değildir. Yapılan büyük çabalara rağmen hem okullaşma oranlarında hem de eğitim kalitesinde büyük sorunlar vardır. Eğitimde fırsat eşitliği sağlanamamıştır. Orta öğretimde okullaşma oranları %42 gibi yetersiz bir düzeydedir. Yabancı dille eğitim sorunu halkımızın yüksek talebine rağmen çözülememiştir. Yüksek öğretimde okullaşma oranı halkımızın beklentilerine cevap verecek düzeyde değildir. Daha da önemlisi yükseköğretim gençliğimiz istediği ve ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlarda eğitim görememektedir. Yükseköğretim çağındaki gençlerimizin ancak %2'si istediği ve tercih ettiği bir alanda eğitim görebilmektedir.

Yüksek öğretim sorununun köklü bir biçimde çözülebilmesi için mutlaka paralı eğitime geçilmelidir. Bu şekilde gerekli kaynak sağlanabilecektir. Ayrıca yükseköğretim arzının talebe ve ihtiyaçlara daha uygun hale getirilmesi kolaylaşmış olacaktır. Paralı eğitim, meslek liselerimizde yetişen gençlerin de hayata kısa yoldan atılma tercihi yapmasını kolaylaştıracaktır. Maddi durumu yetersiz olan gençlerimize ise kredi, burs yolu ile destek sağlanabilecektir. Türk Özel Sektörü bu konuda da üzerine düşen görevi yapmaya hazırdır.

Hükümetimizin eğitim alanında yapmak istediği hamleler bizlere ümit vermektedir. Ancak eğitimde özel sektöre ve özel katkılara daha fazla ağırlık verilmesi şüphesiz tüm ulusumuz açısından hedefe ulaşmayı kolaylaştırıcı bir faktör olacaktır.

SAĞLIK

Ülkemizde sağlık sorunu da maalesef bugüne kadar çözülebilmemiş değildir. Sağlık hizmetleri seviyesi insan haysiyeti ile bağdaşmayan bir düzeydedir. Türkiye artık sağlık hizmetlerinde genel sağlık sigortasını uygulama aşamasına geçmelidir. Hükümetimizin bu konudaki yaklaşımını olumlu buluyoruz. Ayrıca sağlık hizmetlerinin vatandaşın ayağına götürülmesi ve tüm sağlık sorunlarının her bölge içinde çözümlenebilir hale gelmesi önem taşımaktadır. Her bölgede tam teşkilatlı ve gelişmiş sağlık merkezleri oluşturulması yaklaşımını

da hararetle destekliyoruz. Esasen genel sağlık sigortası uygulamasının anlamlı olabilmesi için temel ön koşullardan birisi sağlık hizmetlerinin yurt çapına tam olarak yaygınlaştırılmasıdır. Genel sağlık sigortası özel sektörden de tam anlamıyla yararlanmaya imkan verecek bir biçimde düzenlenmelidir. Bir yanda onbinlerce özel sağlık kabinesi atıl beklerken vatandaşlarımızın poliklinik kuyruklarında sefil olması kabul edilebilir bir durum değildir.

SOSYAL GÜVENLİK

Türkiye’de sosyal güvenlik kuruluşlarının da tek çatı altında toplanması artık zorunlu hale gelmiştir. Bugün sosyal güvenlik sistemimizin dağınlıklığından en fazla zarar gören Bağ-Kurlulardır. Bağ-Kurlular gerçekten bir sosyal güvenlik dramı yaşamaktadırlar. Bağ-Kur’un yüzeysel tedbirlerle iyileştirilmesi kesinlikle mümkün değildir. Sistemin tümüyle yenilenmesi ve tüm sosyal güvenlik kuruluşlarının bir çatı altında birleşmesi gerekmektedir. Bu konuda bürokraside büyük bir direnç vardır. Bu nedenle Hükümetimizin insiyatifi ele alarak bu yarayı kalıcı bir biçimde tedavi etmesi gerekmektedir.

Sosyal güvenlik sistemimizde uzun yıllardır gündemde olan bir eksikliğin de giderilmesi gerekmektedir. Bu eksiklik işsizlik sigortasıdır. İşsizlik sigortasını sadece sosyal bir tedbir olarak görmek bu kurumun yanlış bir biçimde yapılmasına neden olmaktadır. Nitekim bu yüzyılın başlarından itibaren batılı ülkelerde kurulmuş olan işsizlik sigortasının ülkemizde de kurulmasını geciktiren en temel faktör konuya sadece sosyal devlet anlayışı içinde yaklaşmış olmasıdır.

İşsizlik sigortası aslında piyasa ekonomisinin sağlıklı işleyişini kolaylaştıran ekonomik yönü ağırlıklı bir kurumdur. Bu açıdan işsizlik sigortasının işini kaybedene öncelikle fon aktaran değil iş bulmaya çalışan bir kuruluş olarak değerlendirilmesi gerekir. Bu durumda işsizlik sigortasının işgücü piyasasında berraklığı ve akıcılığı kolaylaştıran fonksiyonu ağırlık kazanmaktadır. İşsizlik sigortası işgücü arzı ile işgücü talebi arasındaki uyumsuzluğu da eğitim hizmetleriy-

le giderme amacına ağırlık verecek şekilde uygulandığında beşeri sermayeyi geliştirme açısından büyük hizmetler verebilmektedir. Ayrıca işsizlik sigortası ekonomideki konjonktürel dalgalanmaların giderilmesini sağlayan bir otomatik stabilizatör görevi görmektedir. Nihayet işsizlik sigortası ekonomide fazla istihdamdan kaynaklanan dengesizliklerin aşılması için gerekli yeniden yapılanmayı kolaylaştıran bir kurumdur. Bu açıdan KİT'lerde aşın istihdamın sosyal sorun yaratmadan çözülebilmesi için işsizlik sigortası uygulaması büyük önem taşımaktadır.

Kısaca işsizlik sigortası istihdam piyasasına büyük bir esneklik ve uyum kabiliyeti kazandıran bir müessese olarak yapılandırıldığında ekonomimize büyük yararlar sağlayabilir. Gerçekten şu anda Türk Sanayinin karşı karşıya olduğu en önemli sorunlardan birisi kamu ve özel sektörde istihdam koşullarındaki katılıktır. Bu katılığın temel nedeni de kıdem tazminatı uygulamasıdır.

Hal böyleyken ve Türkiye'de öncelikle emek piyasasına esneklik getirecek atılımlara ihtiyaç duyulurken Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın İş Güvencesi Yasa Taslağı'nı öncelikli bir konu gibi kamuoyuna takdim etmesi ülkemiz için büyük talihsizlik olmuştur. Tamamen yanlış varsayımlardan yola çıkarak ve işveren hakkında haksız peşin yargılardan hareket edilerek hazırlanan ve iş aleminin görüşleri dikkate alınmadan Başbakanlığa sunulan bu taslak, Türk Ekonomisi ve çalışma hayatını adeta sabote edecek hükümler getirmektedir.

Tüm çabalarımıza rağmen konunun vahameti kamuoyuna gerektiği ölçüde yansıtılmamıştır. 6 milyon Türk girişimcisini temsil eden Hür Teşebbüs Konseyini altı yıl aradan sonra toplayarak yaptığımız uyarının etkili olacağına inanıyoruz.

Burada kısaca şunu ifade edeyim ki bu yasa taslağı kanunlaştığı takdirde işsizliği arttıracak, sanayileşmemizi engelleyecek, çalışma barışını bozacak, özel teşebbüsün dinamizmini ve uyum gücünü yok ede-

cek, yani özel sektörü de KİT'leştirecektir. Aynı zamanda Türk Adalet Sistemi'ni yıpratacak, kısaca ekonomik ve sosyal hayatımızda derin yaralar açacak bir potansiyel tehlikedir. Hükümetimizin, Meclisimizin ve kamuoyunun bu sesimize kulak vererek herkesin zararına olacak bu girişimi sonuçsuz bırakmasını ve mahkum etmesini ısrarla ve önemle bekliyoruz.

YERİNDEN YÖNETİM

Hür Teşebbüs Camiası'nın Seçkin Temsilcileri,

Geleceğin büyük demokrat ve müreffeh Türkiye'sinin kurulmasında merkezi yönetimin yerinden yönetimle takviye edilmesi de büyük önem taşımaktadır. Başbakanımız Sayın Süleyman Demirel'in yıllar önce söylediği gibi "Türkiye Ankara'dan yönetilemeyecek kadar büyümüştür."

Yıllar önce yapılan bu teşhis bugün için çok daha fazla geçerlidir. Ankara'da oluşturulan merkezi idare ne kadar güçlendirilirse güçlendirilsin yerel konularda üstlendiği yetki ve sorumlulukları zamanında ve isabetli bir biçimde sonuçlandıramamaktadır. Bugüne kadar geçerli olan merkeziyetçi idare anlayışı sistemi Türkiye'nin gelişmesini engelleyen ve zorlaştıran temel faktörlerden birisidir.

Bu nedenle mahalli idarelerin güçlendirilmesi, yeni yetki ve sorumluluklarla donatılması acil bir sorun haline gelmiştir. Hükümetimizin ilk icraatlarından birisi olarak mahalli düzeyde sorunların tartışılmasına imkan verecek bir genelge yayınlaması bu konuda gerekli hassasiyeti gösterdiğinin bir delilidir. Bizim beklentimiz bu alanda daha da ileri gidilerek gerçek bir Ademi-i Merkeziyetçi anlayışın ve sistemin yerleştirilmesi için cesaretli adımların atılmasıdır.

Türkiye'de Prens Sebahattin'den beri gündemde olan Ademi-i Merkeziyetçi anlayışın yerleştirilmesi hem demokrasimize hem de ekonomik ve sosyal hayatımıza çok büyük bir dinamizm ve yeni boyutlar kazandıracaktır. Hür Teşebbüs Camiası da bu şekilde kendi yaşadığı

bölge ve çevreye her açıdan daha büyük katkılar yapma fırsatını bulacaktır. Aynı zamanda müteşebbisimiz en basit sorunlar için bile günlerce merkezi idarenin ağır bürokratik çarkları ile mücadele etmekten kurtulacak, teşebbüs gücünü daha verimli ve daha etkin bir biçimde kullanma fırsatını bulacaktır.

GENÇLİK

Değerli Arkadaşlar,

Türkiye’de yıllardır üzerine yeterince eğilemediğimiz bir konu da gençlik konusudur. Dünyanın en geniş genç nüfusuna sahip olan ülkemizde geleceğimizi ellerine teslim edeceğimiz gençlerimizin büyük bir bölümü kahve köşelerinde vakit öldürmeye mahkum bir aylaklar kitlesi durumundadır. Bu eşsiz gücü geleceğin büyük, müreffeh ve demokrat Türkiyesi için seferber etmemiz en büyük hedeflerimizden birisi olmalıdır. Tüm gençlerimize istediğı eğitimi vermek, tüm gençlerimize spor yapma imkanını getirerek yarışmacı ve mücadeleci ruhu geliştirmek, isteyen gençlerimize girişim yapma fırsatını yaratmak, öncelikli sorunlarımızın en başında yer almalıdır. Bu nedenle risk sermayesi kurumu bir an önce düzenlenmeli, özel sektöre de bu alanda katkı yapma imkanı getirilmelidir. Özel sektör olarak bizlerin de bu alanda daha aktif bir sorumluluk almamız gerekmektedir. Her girişimci kabiliyetli bir veya birkaç gençimizi çevresinde toplayarak bir girişimci fidanlığı oluşturmalı ve onlara her açıdan yol göstererek başarı şanslarını arttırmaya çalışmalıdır. Ayrıca özel sektörümüz başarılı gençleri teşvik edecek çeşitli faaliyetlerde öncülük yapmalıdır.

DİN VE LAİKLİK

Kıymetli Misafirlerimiz, Değerli Delegeler,

Türkiye Cumhuriyeti, nüfusunun büyük çoğunluğu Müslüman olan laik bir Cumhuriyettir. Türkiye’nin İslam Alemi’nin tek laik ve demokratik ülkesi olması bir tesadüf değildir. Türkiye çok çeşitli din ve ırkların yüzyıllarca birarada kardeşçe yaşadığı bir dini hoşgörü

ve özgürlük geleneğine sahiptir. Laiklik, dinin ihmal edilmesi veya inkar edilmesi değildir. Laik ülkelerde dinin toplumsal yaşamın biçimlenmesinde çok büyük bir rolü olduğunu kimse görmezlikten gelemeyiz. Din birliği bizim uluslararası ilişkilerimizi de yönlendiren fevkalade önemli bir faktördür.

Bugün Türkiye İslam Dünyası içinde ayrıcalıklı bir yere sahip olan örnek ülke konumundadır. Bu konum gelecekte Türkiye'nin Dünya üzerinde oynayacağı rolü belirleyen önemli faktörlerden birisi olacaktır. Orta Asya'daki yeni gelişmeler Türkiye'nin laik İslam kimliğini ön plana çıkarmıştır. Türkiye İslami kimliğini istese de istemesi de çok boyutlu olarak değerlendirmek zorundadır.

Türkiye yıllarca hilafet yoluyla İslam Dünyası'nın liderliğini yürütmüştür. Bugün ise laik ve demokratik kimliğiyle İslam Dünyası'nda liderlik rolü oynayabilecek bir ülkedir. Ancak Türkiye'nin bu rolü oynayabilmesi laik ve demokratik esasları tartışılmaz bir biçimde benimsemesiyle mümkündür.

Bu nedenle Türkiye'nin İslam Dünyası'nda söz sahibi olması ne İran ne de Suudi Arabistan'dan ithal edilen fundamentalist yaklaşımlarla mümkün olamaz. Biz, iş dünyası olarak bu konuda tutumumuzu net bir biçimde ortaya koymak mecburiyetindeyiz.

Türkiye laik ve demokratik bir anlayış içinde olmasına rağmen İslamiyette hiçbir ülkenin gerisinde değildir. Aksine Türkiye'nin oluşturduğu yaklaşım tüm dünyada İslamiyetin insanlık varoldukça yaşayabileceği ve gelişebileceği en doğru yoldur.

Türkiye bu yaklaşımı ile Batı Dünyası'nda zaman zaman ön plana çıkan haçlı seferi ruhuna da en büyük darbeyi vurmaktadır. Türkiye Avrupa Topluluğu'na tam üye olarak tüm insanlık tarihi için örnek olacak bir yakınlaşmayı da sağlamış olacaktır. İslam kimliğinin laik ve demokratik çerçevede sahip olduğu kendine güveni tüm dünyaya kanıtlayacaktır.

PİS İLİŞKİLER

Sayın Divan,

Dini, kültürel ve tarihsel bağları nedeniyle dış dünyadaki bazı gelişmeler bugün Türkiye'yi iç olaylar kadar yakından ilgilendirmekte ve etkilemektedir. Tuna'dan Çin Seddi'ne kadar yeni bir Müslüman-Türk Dünyası doğmuştur. Sovyetler Birliği ve Yugoslavya'nın dağılmasıyla ortaya çıkan Müslüman-Türk Devletleri'nden bazıları bugün bir varolma mücadelesi vermekte ve en hunhar katliamlara maruz kalmaktadır. İnsan Hakları şampiyonluğunu yapan Avrupa'nın gözleri önünde Bosna-Hersek'te Türk ve Müslüman halk en temel hak olan yaşama hakkını kullanamamaktadır.

Azerbaycan'da yaşanan katliam ve silahlı işgal karşısında yine tüm batının sessizliği ibret vericidir. Türkiye şimdi de sınırlarını garanti ettiği komşu ve kardeş ülke Nahcivan'dan gelen feryatların acısını duymaktadır.

Tüm bu katliamlar, insanlık ve hukuk dışı saldırılar karşısında hepimizin hassasiyeti aynıdır. Hepimizin yüreği, bu insanların feryadına cevap vermeyi ve kısa yoldan bu insanlık dışı katliamları ne pahasına olursa olsun durdurmayı emretmektedir. Ancak Türk ve İslam Dünyasının lideri konumunda olan Türkiye hisleri ile değil, akıl ve sağduyu su ile hareket etmek mecburiyetindedir. Türkiye'nin geçmişte yaşadığı tecrübeler ve Dünya gerçekleri çok daha zor bir yol olan diplomatik kanallarla mücadeleyi sonuna kadar sabırla sürdürmesini gerektirmektedir. Türkiye bu şekilde hareket ettiği zaman hem kendi çıkarlarını hem ye yardıma ihtiyaç duyan kardeŐlerimizin çıkarlarını çok daha iyi koruyabilecektir. Nitekim Türkiye'nin sabırlı, aktif ve olgun dış politikası meyvelerini vermeye başlamıştır. Ancak Türkiye bu ülkelere manevi desteğini ihmal etmemelidir.

Tüm olumsuzluklara rağmen XX. Yüzyılın sonlarında hiçbir ülkenin şiddet kullanarak sınırlarını değiştirmesi, yüzbinlerce, milyonlarca insanı yerinden, yurdundan etmesi mümkün değildir. Mümkün olama-

yacaktır. Diplomatik yollarla sonuca ulaşmaya çalışmak, güçsüzlüğün değil aksine haklılığın ve güçlülüğün işaretidir. Türk Devleti güçlüdür. Türk Milleti sabırlı ve barışçıdır. Tüm tarih bu sabrı ve barışçılığı zayıflık olarak yorumlayanların hüsrana uğradığının örnekleriyle doludur.

Değerli Arkadaşlar,

Türkiye, tüm dünyaya refah ve mutluluk getirecek tek yolun her alanda işbirliğini geliştirmeye katkıda bulunma olduğunun bilincindedir. Bu anlayış içinde Türkiye eski Sovyetler Birliği'ni oluşturan bölge ülkeleriyle Karadeniz Ekonomik İşbirliği Projesi'ni ortaya atmıştır. Bu Proje Karadeniz Havzası'nda barış ve işbirliğini kuvvetlendirmeyi yıllarca birbirine düşman gözüyle bakan ülkeleri çıkar birliği içine sokmayı amaçlamaktadır. Bugün Bulgaristan, Romanya, Ukrayna, Gürcistan ve Rusya Federasyonu ile gelişen iyi münasebetler Türk Ulu-su'nun Dünya Barışı'na çok somut bir katkısıdır. Türkiye kendisini can düşmanı gören Ermenistan'ın bile bu projeye katılmasını teşvik etmiştir. Gelecekte bu projeye Makedonya, Bosna-Hersek ve Yunanistan'ın da katılmasıyla bölgede barış ve istikrarın yaygınlaştırılması imkanı doğabilecektir.

Bizim açımızdan önemli olan, Karadeniz Ekonomik İşbirliği'ne iş dünyası olarak kendimizi hazırlamaktır. Bu ülkeleri ziyaret etmemiz çeşitli bağlantılar kurmamız ve artık kendimizi sadece Türkiye için değil yüzmilyonlarca insanın yaşadığı geniş pazarlar için hazırlamamız ve teşhiz etmemiz gerekmektedir.

Türkiye Orta Asya'daki Türk Cumhuriyetleri ile ilişkilerini en üst düzeyde geliştirmek durumundadır. Bugüne kadar bu konuda gerekli ilk adımlar atılmıştır. Hükümetimiz'in bu ülkelerle ilişkilerin geliştirilebilmesi için gerekli herşeyi yapmaya kararlı tutumu bizleri ziyadesiyle memnun etmektedir. Türk Özel Sektörü de Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ile ilişkilerin geliştirilmesi konusunda büyük bir sorumlulukla hareket etmektedir. TOBB olarak yaptığımız araştırma ve inceleme gezisi başarı ile sonuçlanmış, bu ülkelerde özel sektörün kısa, orta ve uzun vadede nasıl bir rol oynayabileceğini anlamamıza fırsat vermiştir.

Burada kısaca şunu belirtmek isterim ki Türkiye'nin Türk Cumhuriyetleri'nde oynayabileceği en önemli rol bu ülkelerde henüz doğuş aşamasında olan özel sektörün sağlıklı bir biçimde gelişmesine ve güç kazanmasına yardımcı olmaktır. Türkiye'nin bu ülkelerde sahip olduğu en önemli mukayeseli üstünlük bu noktada kendisini göstermektedir.

Gerçekten Türkiye bu ülkelerin en çok ihtiyaç duyduğu Orta ve Küçük İşletmeler konusunda büyük bir potansiyele sahiptir. Bu nedenle bu ülkelerde teşebbüs ruhuna sahip genç girişimcilerle temas kurarak onları her açıdan eğitmek ve desteklemek bizim stratejimizin temel unsuru olmalıdır. Bu amaçla Türkiye'nin bu ülkelerde bir Risk Sermayesi Kurumu oluşturması da başarılı sonuçlar verebilecektir.

Ayrıca Türkiye'nin bu ülkelere yabancı yatırımcıları çekmesi ve büyük firmalarımızın çeşitli yatırım fırsatlarını değerlendirmeleri imkanları da mevcuttur. Nihayet kamu sektörü düzeyinde de ilişkilerin geliştirilmesi için önemli bir potansiyel mevcuttur.

Türkiye bu çabalar yanında şüphesiz İran ve Pakistan ile oluşturulan ECO çerçevesinde de işbirliği imkanlarını geliştirmeyi ihmal etmemek zorundadır. Orta Asya Cumhuriyetleri yanında zamanla Afganistan'ın da ECO'ya dahil edilmesi gündeme gelecektir.

Türkiye'nin Ortadoğu ülkeleri ile ilişkilerini geliştirme konusunda da dinamik ve aktif bir yaklaşım içinde olması gerekmektedir. Körfez Krizi pek çok ülke için sona erdiği halde Türkiye bu krizin olumsuz sonuçlarını çok yönlü olarak hissetmeye devam etmektedir. Irak Petrol Boru Hattı hala açılmamıştır. Bu ülkeye karşı ambargonun devam etmesi en fazla Türkiye'yi olumsuz yönde etkilemektedir. Bunun ötesinde Irak'ta yeni durum bölücü terörün önemli ölçüde güç ve hareket kabiliyeti kazanmasına yol açmıştır. Bu nedenle Türkiye, ya Irak ile ilişkilerin normale dönmesi konusunda, ya da uğradığı kayıpların telafisi bakımından sonuç elde etmeye çalışmalıdır.

Ortadoğu'da meydana çıkan önemli bir değişiklik de Lübnan İç Savaşı'nın sona ermesi ve Suriye'nin bölgedeki durumunun kuvvetlenmesidir. Türkiye bu iki ülke ile de ilişkilerini daha kapsamlı bir biçimde geliştirmeye özel önem vermelidir. Bu arada Hükümetimizin Suriye ile temasa geçerek PKK'nın Bekaa Vadisi'nden uzaklaştırılmasını sağlaması çok önemli bir adımdır.

Ortadoğu'da İsrail ile Arap Ülkeleri arasında bir görüşme zemininin oluşması da bölgesel işbirliğinin geliştirilmesinde yeni fırsatlar yaratmaktadır. Bu konuda Hükümetimizin özel sektörle ortak hareket imkanları değerlendirilmelidir.

Nihayet Türkiye Ortadoğu'nun zengin petrol ülkeleri ile Orta Asya Türk Cumhuriyetleri arasında bir köprü olma görevini de mutlaka üstlenmek durumundadır.

CAMIAMIZ

Konuşmamın bu bölümünde de Camiamızın sorunlarına yaklaşımlarımızı ortaya koymak istiyorum.

Yönetim Kurulumuzun Camiamızın sorunları karşısındaki temel yaklaşımı, tüm faaliyetlerimizi tabandan gelen istek ve beklentiler doğrultusunda yönlendirmektir. Bu yaklaşım hem demokrasi hem de hizmet anlayışımızın bir gereğidir. Camiamızın isteklerini mümkün olduğunca iyi takip edebilmek için çeşitli yöntemlere başvuruyoruz.

Çalışmalarımızda bize yol gösteren ve taban ile temasımızı artırma imkanını veren en önemli araçlardan birisi Sanayi, Ticaret, Ticaret ve Sanayi ve Borsa Konseylerimizdir. Bu Konseylerle yaptığımız toplantılar gerçekten Camiamızın çeşitli kesimlerinin sorunlarını en yetkili ağızlardan öğrenme, çözüm yollarını kararlaştırma ve yapılan icraatı gözden geçirme açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle geçmiş dönemde yönetimimize birinci derecede destek olan ve yol gösteren tüm Konsey Başkan ve Üyelerimize

huzurlarınızda en içten teşekkürlerimizi şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına sunmak istiyorum.

Bir diğer yöntem üç ayda bir gerçekleştirdiğimiz İş Dünyası'nın nabzı anketleridir. Bu anketler Camiamızın çeşitli konulardaki görüşlerini, eğilimlerini ve sıkıntılarını sistematik bir biçimde takip etme imkanını vermektedir.

Üzerinde hassasiyetle durduğumuz bir konu da şimdiye kadar TOBB tarafından ziyaret edilmemiş il ve ilçe, oda ve borsalarına öncelik vererek yaptığımız yerinde tetkik ve araştırma gezileridir. Bu geziler Birliğimizin, Hükümetimizin ve basınımızın yerel sorunları daha somut bir biçimde tespit etmesini ve ele almasına imkan vermektedir.

Camiamızın sorunlarını takip etmede kullandığımız diğer bir yöntem odalarımızla yazışma ve ikili görüşmelerle elde ettiğimiz bilgilerdir. Bu yöntem de pek çok sorunun resmi kanallara intikalinde önemli rol oynamaktadır.

Nihayet çeşitli konularda düzenlediğimiz toplantılar, Özel İhtisas Komisyonları ve yaptırdığımız bilimsel çalışmalar da Yönetim Kurulu olarak çalışmalarımızda bizlere ışık tutmuştur.

Bizim Yönetim Kurulu olarak tüm bu kanallardan yaptığımız tespitlere göre Camiamızı en fazla endişelendiren konulardan birisi anarşi ve terördür. Burada şunu memnuniyetle ifade etmek isterim ki üyelerimizin tamamına yakın bir bölümü Hükümetimizin anarşi ve terörle mücadele konusundaki yaklaşım ve icraatını desteklemektedir. Hükümetimizin bu alandaki başarısının en önemli unsuru şüphesiz anarşi ve teröre karşı halkımızın desteğini arkasına almış olmasıdır. Bu zamanda güvenlik güçlerimizin cansiperane mücadelesinin rolünün çok büyük olduğu muhakkaktır. Bu vesileyle bu mücadelede hayatını yitiren güvenlik görevlilerimize Allahtan rahmet niyaz eder, geride kalanlara sabır dilerim. İş Dünyası olarak bu mücadelede hayatlarını koyanlara her türlü desteği vermeye hazır olduğumuzu beyan ederken tüm Camiamızın hislerine tercüman olduğuma eminim.

Üyelerimizi rahatsız eden ikinci önemli konu enflasyondur. Burada yine memnuniyetle ifade etmek isterim ki Camiamız Hükümetimizin enflasyonla mücadelede kararlı olduğu düşüncesini muhafaza etmektedir. Gerçekten enflasyon konusunda beklentileri aşağı çekecek bir istikamete girilmiştir. Ancak iş dünyası bu konuda aşırı bir iyimserlik içinde değildir. Enflasyon beklentilerinin ciddi bir biçimde aşağı çekilebilmesi için alınan rahatlatıcı önlemlerin arkasından fazla vakit geçirmeden fedakarlık gerektiren önlemlerin alınması gerekmektedir.

Çünkü enflasyonun gerçek nedeni Devlet ve Millet olarak imkânlarımızın üzerinde yaşamamızdır. Yapılması gereken fedakarlık herkesin ayağını yorganına göre uzatmasını sağlamaktan ibarettir. Bu konudaki en büyük görev de Devlete düşmektedir. Çünkü imkanlarının üzerinde harcama yapma eğilimi en fazla kamu kesiminde kendisi göstermektedir.

Bu nedenle KİT'lerin özelleştirilmesi mutlaka ve en etkin yöntemlerle hızlandırılmalıdır. Hükümetimizin dört KİT'in daha özelleştirilmesi için aldığı kararın diğer KİT'leri de kapsayacak şekilde devamını temenni ediyoruz. Türkiye bu konuda eski komünist ülkelerin bile gerisinde kalma gibi bir duruma düşmemelidir. Bu nedenle Camiamız Hükümet Programı'nda öngörülen biçimde kararlı ve cesaretli bir şekilde konunun üzerine gidilmesinin beklentisi içindedir. Aynı şekilde fonların bütçeye dahil edilmesi konusunda da Camiamız Hükümet Programı'nda sergilenen kararlı tutumun uygulamaya konulmasını beklemektedir.

Camiamız Hükümet Program ve Koalisyon Protokolü'nde enflasyonu düşürme konusunda sergilenen kararlı tutumun 18 Ocak'ta açıklanan İstikrar Paketi'ne tam olarak yansımadağı görüşündedir. Bu husus özellikle vergi ile ilgili düzenlemelerde kendisini göstermektedir. Hükümetimizin bugüne kadar yaptığı vergi düzenlemeleri şüphesiz bazı Önemli pratik sorunların çözümüne yönelik tedbirler getirmiştir. Ancak daha önce ifade ettiğim gibi ülkemizde belge

düzeninin yerleştirilmesi, vergi adaletinin sağlanması ve vergi kayıplarının önlenmesi konusunda çok ciddi adımların atılması gerekmektedir. Türkiye’de artık, Devletin yorganının boyu belli olmalıdır. Camiamız vergi konusunda atılacak akılcı ve gerçekçi tüm adımların gerektirdiği fedakarlıklara katlanmaya hazırdır.

Enflasyonun durdurulabilmesi için sendikalarımızın da Türkiye’nin imkânlarının ötesinde ücret artışı talepleriyle ortaya çıkarak maliyet enflasyonunu körükleyici, özel sektörü küçültmeye mecbur edici davranışlardan kesinlikle kaçınmaları gerekmektedir. Nihayet taban fiyatları politikası da imkânlarının ötesinde yaşamaya teşvik edecek nitelikte olmamalıdır.

Camiamızı endişelendiren ve olumsuz yönde etkileyen diğer önemli bir konu da durgunluğun devam etmesidir. Bu konuda oldukça karamsar görüşlerin hakim olduğunu söylemek hatalı olmayacaktır. Yaptığımız anketin sonuçlarına göre çok büyük bir kesim 1992’de büyüme hızının %3’ün altında olacağını tahmin etmektedir. İlk üç aydaki izlenimleri yansıtan bu beklentilerin önümüzdeki dönemlerde değişmesi en büyük temennimizdir. Türkiye’de büyümeyi en fazla olumsuz yönde etkileyen faktörün belirsizlik olduğu görölmektedir. Bu nedenle Hükümetimizin iş aleminin kafasında belirsizlik ve kötümserlik yaratan unsurları gidermeye daha fazla önem ve ağırlık vermesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Bizi endişelendiren diğer bir konu da ihracattaki tıkanmadır. Türkiye’nin ihracatı son üç yıldır reel olarak artmamakta ve 12 milyon ECU düzeyinde seyretmektedir. Döviz kurlarında istikrarsızlık ihracat tıkanmasını aşmamızı engellemektedir. Döviz kurlarında kısa dönemde ortaya çıkan ani artışlar spekülative kazançla yönelme eğilimini kuvvetlendirmektedir. Merkez Bankası’nın serbest döviz piyasasına yaptığı müdahalelerin spekülative kazançları kolaylaştırmaktan ötede bir etki yaratmadığı görölmektedir. Ne ihracatçı ne ithalatçı ne de sanayici dövizin nasıl bir gelişme göstereceğini tahmin edememekte, çok kısa vadeli bakış açısı içinde hareket etme mecburiyetinde

kalmaktadır. Bu nedenlerle en kısa zamanda istikrarlı bir döviz kuru oluşturulabilmesi için gerekli tedbirler alınmalı, Hükümetin koyduğu hedeflere inananlar zarar görmekten kurtarılmalıdır. Bunun için daha önce de belirttiğimiz gibi Merkez Bankası tam özerk hale getirilmelidir.

Menkul Kıymetler Borsası'ndaki gelişmelerin ekonomideki performans düzeyini yansıtamadığı ve borsanın modern ekonomilerde üstlendiği rolü Türkiye'de oynayamadığı görülmektedir.

Ülkemizde sermayenin tabana yayılması maalesef gerçekleşememiş ve borsamızda istenen derinleşme sağlanamamıştır. Hükümetimizin finans kesiminde yapacağı reform bu bakımdan büyük önem taşımaktadır. Bugüne kadar sermaye piyasası daima Devletin kontrolünde gelişmiştir. Yeni Sermaye Piyasası Kanunu'nda arz yönünü temsil açısından Odalar Birliği'ne yer verilmemesi bizleri hayal kırıklığına uğratmıştır. Bu eksikliğin ilk fırsatta giderilmesini bekliyoruz.

Camiamızın önemli isteklerinden birisi de güçlü bir Denizcilik Bakanlığı'nın kurulmasıdır. Hükümetimizin bu konuda yaptığı çalışmaları bir an önce tamamlayarak üç tarafı denizle çevrili olan ülkemizin dünya denizciliğinde layık olduğu yeri almasını bekliyoruz.

TOBB üyelerini hayal kırıklığına uğratan diğer bir konu da kredi faizlerinde bir düşüş beklerken yükselme ile karşılaşılmasıdır. Hükümetimizin iç borçlanmayı azaltma çabalarını bu açıdan takdirle karşılıyoruz. Ancak kamu sektörü özelleştirme ile ciddi ölçüde küçülmeden kamu bankaları özelleştirilmeden ve bankalarımız rekabetçi ortama çekilmeden kredi faizlerinde beklenen düşüşün sağlanabileceğine de maalesef inanmıyoruz. Şunu açıkça söylemek istiyorum ki bizler artık bankalar için çalışmaktan, kazandığımızı ve kazanacağımızı onlara vermekten yorulduk.

Sayın Başkan, Değerli Arkadaşlar,

Üyelerimiz Türkiye'nin siyasi ve sosyal alanda demokratikleştiril-

mesine de büyük bir önem atfetmektedir. Çünkü demokratik rejimden uzaklaşmanın bedelini en ağır ödeyen kitlelerden birisi iş alemi olmuştur. Bu nedenle iş dünyasının büyük bir kesimi Hükümetimizin siyasal ve sosyal yapının demokratikleşmesi konusundaki yaklaşım ve icraatını olumlu bulmakta ve desteklemektedir.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin Türkiye'de siyasal, sosyal ve ekonomik alanda demokratikleşmeden büyük beklentileri vardır. Demokratik bir Türkiye anlayışı çerçevesinde TOBB her konuda fikrinin alınmasını talep etmektedir. Demokratik bir Türkiye anlayışı çerçevesinde TOBB her düzeyde karar alma süreçlerine daha geniş bir biçimde katılmayı beklemektedir. Bugün TRT Yönetim Kurulu'nda, TOBB'un bir temsilcisinin olmaması büyük bir eksikliktir. SSK'da Bağ-Kur'da hatta Milli Güvenlik Kurulu içinde iş dünyasının temsil edilmesi demokrasimiz ve tüm bu kuruluşların daha iyi işle-mesi açısından büyük bir kazanç olacaktır. TOBB'un Özelleştirme konusunda da önemli bir rol oynaması mümkündür. Bu nedenle SPK ve TÖYÖK bünyesinde iş dünyasının en üst kuruluşu olan TOBB'ne mutlaka yer verilmelidir.

Demokratikleşme sorunu Türkiye'nin dış dünya ile ilişkilerinin gelişmesinde de büyük sorun teşkil etmektedir. Bizler, iş dünyası olarak demokratikleşmeyi dış dünya istediği için değil kendi öz tercihimiz doğrultusunda istiyoruz. Ancak bu alanda dış dünyaya önyargılı davranma fırsatının verilmemesinin de önemine inanıyoruz. Geleneksel dostumuz Birleşik Almanya'nın Türkiye'nin demokratik rejim konusundaki mevcut zaafalarını nasıl istismar ettiği henüz belgelerimizden silinmemiştir. İş dünyası bu tutuma gereken cevabı vermiş, bu durumdan gereken dersleri de çıkarmıştır.

Türkiye'de artık reaksiyoncu esaslara dayanmayan tam demokratik ve kalıcı bir Anayasa düzenlenmesi zamanı gelmiştir. Bu Anayasa Türkiye'yi her açıdan XXI. Yüzyıla taşıyabilecek bir Anayasa olmalıdır. Bu Anayasa "ancak"ları mümkün olduğu kadar az kullanan, halkın sağduyusuna ve Demokrasi inancına dayanan bir Ana-

yasa olmalıdır. Bu Anayasa halkın iradesine ve dolayısıyla meclisin iradesine güvenen bir Anayasa olmalıdır. Bu Anayasa işçi işveren arasında çıkar birliği yaratmaya yönelik bir Anayasa olmalıdır. Bu Anayasa örgütlü demokrasinin bir tehlike değil bir dinamizm olduğu gerçeğinden hareket etmelidir. Bu Anayasa, siyaset yapma yasağına değil, geniş kitlelerin siyaset yapma özgürlüğüne dayanan bir Anayasa olmalıdır. Bu Anayasa Hükümetlerin elini kolunu bağlayan değil, kuvvetler ayrılığı prensibi çerçevesinde Hükümetlere halkın isteklerine cevap verebilme imkanını veren bir Anayasa olmalıdır. Bu anlayış içinde biz siyaset yapma yasağı ile eli kolu bağlanmamış bir iş dünyasının sorumluluk anlayışı içinde Türkiye'ye çok daha büyük katkılar yapabileceğine inanıyoruz.

Anayasamızda yapılacak değişimler Türkiye'nin sadece demokratik açıdan değil sosyal ve ekonomik açıdan da önünü açacaktır. Geleceğin büyük demokrat ve müreffeh Türkiye'sinin yasal temelleri ancak bu değişiklikten sonra atılmaya başlanacaktır. Bu nedenle önümüzde oldukça uzun bir yol vardır.

Türkiye'de yasal demokratik örgütlenmeye siyaset yasağının getirilmesi, türedi derneklerin ön plana çıkmasına neden olmuş, bundan da Camiamız yarardan çok zarar görmüştür. Siyaset yasağının getirdiği sınırlamalar yasal demokratik örgütlenmeyi adeta ikinci plana itmiştir.

Sayın Başkan, Kıymetli Delegeler,

Oda ve Borsalarımızın ve Birliğimiz'in faaliyetlerini düzenleyen 5590 Sayılı Kanun ve diğer bazı düzenlemeler Camiamızı adeta felç edecek hükümlere yer vermektedir. Birliğimiz bu yasanın ihtiyaçlar doğrultusunda değiştirilmesi için bir taslak hazırlayarak Ticaret ve Sanayi Bakanlığımızın görüşlerine sunmuştur. Ancak taslak genel seçim, hükümet kurulması ile oda ve borsa seçimlerinden dolayı bugüne kadar Bakanlar Kurulu ve Meclis gündemine girememiştir. Mevzuat Komisyonu Raporu'muzda detaylı olarak açıklanan bu taslağın bir an önce ele alınması Camiamızı büyük sıkıntılardan kurtaracaktır.

Oda ve Borsalarımızın gelirlerinden yapılan çeşitli kesintilerin kaldırılması, siyaset ve 10 yılı aşkın görev yapamama engelinin aşılması, servet beyanı, tek dereceli seçim yapılması gibi değişiklikler, çeşitli hükümlerin değiştirilmesi Oda ve Borsalarımızın hizmet şevki ve kapasitesini önemli ölçüde arttıracaktır.

Sayın Başkan, Değerli Arkadaşlarım,

Uzun yıllar Camiamız için Birliğimiz bünyesinde hizmet veren ve kısa bir dönem için de Birliğimizin Başkanlığını üstlenme şerefine nail olan bir arkadaşınız olarak Yönetim Kurulu'muzla yaptığımız olumlu hizmetleri burada sergilemek istemiyorum. Bu hizmetlerimiz faaliyet raporunda yer almıştır. Dolayısıyla ben, geleceğe yönelik bazı düşünce ve önerilerimi burada bilgilerinize arz etmek istiyorum.

Hepimizin ortak düşüncesi ve hedefi Türk İş Dünyası'nın en üst düzey yasal, demokratik örgütü olan Birliğimizin her konuda ağırlığını ortaya koyabilen, sesini duyurabilen ve Türkiye'nin önünü açabilen bir kuruluş haline getirilmesidir.

Bu nedenle hızla değişen Dünya ve Türkiye koşullarına Birliğimizin de uyum sağlaması büyük önem taşımaktadır.

Odalarımızın ve Birliğimizin istediğimiz düzeyde bir rol oynayabilmesi için herşeyden önce mevcut KİT'leşmiş yapıdan kurtulması gerekmektedir. Gerçekten zaman zaman bazı Odalarımız, Borsalarımız ve Birliğimiz adeta bir istihdam deposu haline gelmiş, her yeni idarenin yaptığı farklı tasarruflarla yapısal ve işlevsel etkinliği zedelenmiştir. Mevcut yapı Birliğimiz'in işlevlerini tam olarak yapmasına yeterli olamamaktadır. Dolayısıyla Birliğimizin bütünlük ve etkinliği mutlaka artırılmalıdır.

Birliğimiz geçmiş dönemlerde hızla gelişen dış faaliyetlerinin bir bölümünü İKV ve DEİK gibi yan kuruluşlara devretmiştir. Ancak zamanla bu kuruluşlarla ilişkilerde bir kopukluk olmuştur. Gelecekte bu kuruluşlarla ilişkilerin güçlendirilmesi, ayrıca Birliğimiz bünye-

sinde dış ekonomik ilişki kapasitesini arttırıcı bazı düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Çünkü Birliğimiz dış dünyada yeniden önemli sorumluluklar yüklenme durumuna gelmiştir. Orta Asya Türk Cumhuriyetleri Odalar Birlikleri ile kurulması kararlaştırılan Konfederasyonun işler hale gelmesi için çok ciddi çaba gösterilmesi gerekmektedir. Birliğimiz, Karadeniz Ekonomik İşbirliği, Ortadoğu ve AT konusunda da daha aktif bir görev alma durumundadır.

Diğer taraftan Birliğimizin daha katılımcı bir demokratik ortamda varlık gösterebilmesi için tecrübeli ve yetenekli personel ile takviye edilmesine ihtiyaç vardır. Bunun yanında üniversitelerimizdeki mevcut araştırma enstitüleri ile daha sıkı bir işbirliği içinde çalışmak gerekirse odalarımızla ortak enstitüler oluşturmak yararlı olacaktır.

Odalarımızın ve Birliğimizin mesleki eğitim konusunda daha aktif bir rol oynaması gerektiği de giderek belirgin bir biçimde ortaya çıkmaktadır.

Odalarımızın bizden çeşitli beklentileri vardır. Bir banka kurulması, Ankara'da Oda mensuplarımızın kalabilecekleri bir misafirhane oluşturması gibi talepler giderek çoğalmaktadır.

Bizim görüşümüz, Birliğimizin ve Odalarımızın öncelikle asli fonksiyonlarını tam olarak yerine getirmelerini sağlamaktır. Ancak Camiamızın büyük bir bölümünün ihtiyacına cevap verecek şekilde özellikle teminat sorununu çözmeye yönelik bir finansal garanti kuruluşunun oluşturulması üzerinde çalışma yapılmalıdır.

Ayrıca Birliğimizin faaliyetlerini kucaklayabilecek yeni bir yerleşim alanına ihtiyaç olduğu muhakkaktır. Bu konuda daha önce başlatılan girişimler son safhaya getirilmiş, 100 dönümlük bir arazi Birliğimiz için ayrılmıştır. Böylece yeni yönetimin sonuca ulaşabilmesi için gerekli zemin hazırlanmıştır.

Çok Kıymetli Delege Arkadaşlarım,

Geride bıraktığımız 8 aylık hizmet dönemi içerisinde devraldığım TOBB Başkanlığı görevini Yönetim Kurulu arkadaşlarım ve tüm Camiamızın katkı ve destekleriyle dürüstlük, ciddiyet, kararlılık ve inançla yürütmeye çalıştım. Bu kısa dönemde mevcut imkanlar ve kısıtlamalar çerçevesinde sizlere mümkün olabilen en iyi hizmeti vermeye gayret ettim. Seçilerek bu görevi almam halinde daha iyi bir hizmet verebileceğime inandığım için TOBB Başkanlığı'na adaylığımı koymuş bulunuyorum. Bu hizmet yarışının demokratik kuralları içinde geçmesini Birliğimiz ve Camiamız açısından sonuçların hayırlı olmasını yüce Allah'tan dilerim.

Bana ve Yönetim Kurulu'muza teveccüh gösteren tüm arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Ayrıca bu toplantıya katılarak bizlere şeref veren Başbakanımız Sayın Süleyman Demirel'e, Sayın Parti Başkanlarımıza, Sayın Bakanlarımıza, Milletvekillerimize, Yüksek Bürokratlarımıza, tüm değerli konuklarımıza, Televizyon ve Basınımıza ve siz değerli Başkan ve delege arkadaşlarıma ayrı ayrı teşekkür ediyor, hepinizi saygı ve sevgilerimle selâmlıyorum. Allah'tan Devletimizi, Yüce Milletimizi, Camiamızı korumasını niyaz ediyorum.

E. YALIM EREZ

30.05.1990 - 29.08.1991

“

Pek çok yanlış uygulamalara ve engellemelere rağmen Türk İşadaminin sağduyulu, vatansever, akılcı davranışları ve olağanüstü problem çözme yeteneği sayesinde sorunlar aşılabilmekte ve dünyaya örnek olabilecek mucizeler yaratılmaktadır.

”

48. GENEL KURUL - MAYIS 1993

**Sayın Başkan,
Sayın Konuklar,
Değerli Delege Arkadaşlarım,
Yazılı ve Görsel Basının Değerli Temsilcileri,**

TOBB'un 48. Genel Kurulu'na hoşgeldiniz. Hepinizi şahsım, Yönetim Kurulum ve Birliğimiz mensupları adına saygıyla selamlıyorum.

Birliğimizin bütün Genel Kurulları, Türkiye'nin önemli siyasi, ekonomik ve sosyal meselelerinin ele alınıp tartışıldığı, Hür Teşebbüs Camiasının bu meselelerin çözümü ile ilgili görüşlerinin dile getirildiği ve ekonomimizin nabzının tutulduğu toplantılar haline gelmiştir. Dünya'da ve Türkiye'de hızlı değişimlerin yaşandığı bir siyasi ve ekonomik ortam içinde bulunmamız, Bu Genel Kurulumuzun önemini daha da arttırmaktadır. Bu nedenle ülkemizde önemli günlerin yaşandığı bir dönemde yapılan Genel Kurulumuzun geleceğe ışık tutacak ciddi mesajlar ve öneriler getireceğine inanıyorum.

Sayın Konuklar, Değerli Arkadaşlarım,

Sovyetler Birliği ve Doğu Bloku ülkelerinde meydana gelen önemli değişiklikler sonucunda, Dünyamız 1990'lı yıllara büyük umutlar ve barış rüzgarlarıyla girmişti. 1993 yılının şu günlerinde gördüğümüz manzara maalesef ilerisi için fazla iyimserlik yaratmamaktadır. 1990 yılında Irak'ın Kuveyt'i işgali, Daha sonra Kafkasya Orta Asya ve Balkanlarda görülen çatışmalar sonucu, Barış rüzgârları yerini bu bölgelerde ateş ve gözyaşına terketmiştir. Başta gelişmiş ülkeler olmak üzere dünyanın bu olaylar karşısında takındığı farklı tavır ve izledikleri politikalar geleceğe iyimser bakmamızın temel nedenini oluşturmaktadır.

Huzurlarınızda Bosna ve Azerbeycan'da işlenen cinayetlerle insanlık dışı hareketleri ve gelişmiş ülkelerin bu olaylar karşısında takındığı tavrı şiddetle kınıyor şehit düşen kardeşlerimize Tanrıdan rahmet diliyorum.

Bu siyasi gelişmelerin yanında Dünya ekonomisindeki gelişmelere baktığımızda, Amerika'nın öncülüğü ile 1980-1990 arası süren refah döneminin yerini 1990 ortalarında başlayarak bütün sanayileşmiş ülkelere yayılan bir ekonomik durgunluğa terk ettiği görülmektedir.

Bugün Amerikan ekonomisi yeni Başkanın işbaşına gelmesine rağmen ciddi bir canlanma dönemine girememiştir. Japon ekonomisinde geçen yıl başlayan yavaşlama halen devam etmektedir. Almanya hızla resesyona sürüklenmektedir.

İtalya ve Fransa'da büyüme hızı bu yıl muhtemelen sıfıra düşecektir. İngiltere, Kanada ve diğer sanayileşmiş ülkeler içinde buldukları ekonomik durgunluktan bir türlü çıkamamaktadırlar. Dünyanın bugün çözüm aradığı temel ekonomik sorun, durgunluğun giderilerek ekonomilerin yeniden hızlı bir büyüme sürecine sokulması ve işsizliğin azaltılmasıdır.

Dünya ülkeleri arasında yeterli işbirliği ve dayanışmada ortadan kalktığı için ekonomilerdeki resesyonu önleyecek tedbirlerde bir koordinasyon ve işbirliği çeşitli ekonomik zirvelere rağmen mümkün olamamaktadır.

Rekabet şartlarını bozan sübvansiyon ve desteklerin kaldırılması amacı ile sürdürülen müzakereler başta tarım sektörü olmak üzere bir çok konuda tıkanmış 1980'li yılların serbest ticaret ilkesi yerini dengeli ticarete terketmiştir.

Sayın Konuklar, Değerli Delegates,

Dünyada bu siyasi ve ekonomik gelişmeler sürerken Komünizmin çökmesi ile başlayan evrensel demokratikleşme hareketi bizde de olumlu etkilerini göstermiş siyasi ve ekonomik bir doktrine dayanan sağ-sol zıtlığı geniş ölçüde törpülenmiş, siyasi partilerimiz arasındaki doktriner farklılıklar uzlaşma sağlayacak ölçüde azalmıştır. Farklı görüşlere sahip siyasi partilerimizin bir uzlaşma zemininde ortak Hükümet kurması ve Cumhurbaşkanı seçmesi her şeyden

önce bu güne kadar yaşanmayan ve siyaseti bir çekişme sanatı sayanlara memleket çıkarları söz konusu olduğunda politikacıların bir araya gelebilmesi ve uzlaşabilmesinin mümkün olduğunu ispatlaması bakımından önem taşımaktadır.

Bilindiği gibi ülkemizde demokratik hakların ve müesseselerin kötüye kullanılması geçmişte demokrasinin kusuru olarak gösterilmiş, Demokrasi üç kez bu gerekçelerle kesintiye uğramıştır.

Ancak günümüzde varılan uzlaşma ortamında, ülkemizde büyük sorun haline gelen terörün demokrasi askıya alınmadan tam aksine demokratik hakların arttığı ve demokrasinin işlerlik kazandığı bir ortamda önlenebildiği görülmüştür.

Bu tür terör olaylarının demokraside kesintiye yol açmadan çözülmesinde kararlı bir politika izleyen Hükümetimize, Hükümete her türlü desteği veren tüm siyasi partilerimize ve kahraman silahlı kuvvetlerimizle, güvenlik güçlerimize Türk iş alemi adına şükranlarımı sunuyorum ve aziz şehitlerimizi rahmetle anıyorum.

Değerli Arkadaşlarım,

Ülkemizdeki siyasi gelişmeler yanında ekonomimizdeki gelişmelere baktığımızda Türk ekonomisinin çeşitli sorunlar ve darboğazlarla karşı karşıya olduğu görülmektedir.

Bugün karşılaştığımız en temel sorun giderek büyüyen kamu kesimi açıklarıdır. 1993 yılının ilk üç ayında bütçe açıklarının 32 trilyon liraya ulaşmış olması endişe vericidir.

Türk ekonomisinde kronik hale gelen enflasyonun ve yüksek faizin temel nedeni olan kamu kesimi açıklarının önlenebilmesi için ekonomide mali disiplinin sağlanması artık kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmiştir.

Bu konuda Hükümetlerden kararlı bir tutum ve etkin politikalar beklemekteyiz.

Mali disiplinin sağlanmasının en temel aracı vergi reformudur. Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan Vergi Tasarısının kamuoyunun bu konudaki beklentisini karşılamaktan çok uzak olduğunu açıkça belirtiyorum.

Bu nedenle, vergi sistemini basitleştiren, vergi oranlarını azaltarak vergi tabanını yaygınlaştıran, vergide adaleti sağlayarak vergi verenin verdiği pişman etmeyen yeni bir tasarımın hazırlanmasını gerekli görmekteyiz.

Bir diğer ekonomik sorun ise, kamu iktisadi teşebbüsleri yani KİT açıklarının giderek büyümesi ve bu kuruluşların kaynak yaratan değil, kaynak yutan kuruluşlar haline gelmesidir. KİT sorununun temelden çözümü siyasi iradenin cesaretine ve kararlılığına bağlı olarak hızlı bir özelleştirme ile rasyonel çalışmayan KİT'lerin rehabilitesi veya bir program çerçevesinde kapatılması ile mümkündür.

Enflasyon, yıllardır ekonomimizin bir numaralı hastalığı haline gelmiştir. Bu nedenle ekonomide birinci öncelik enflasyonla mücadelede verilmelidir. Enflasyon bu ülkenin ve milletin kaderi olmamalıdır. Enflasyon istenen seviyeye gelmeden faizlerin faizler düşmeden de kalkınmanın hızlanması ve işsizliğin azaltılması mümkün olmayacaktır.

Kaldı ki devam edegelen bu enflasyon oranları ile 2000'li yıllarda arzu ettiğimiz gelişmiş ülkeler seviyesine ulaşmak mümkün değildir. Enflasyonun önlenmesi ile ilgili alınacak her türlü ciddi tedbir Türkiye iş alemi adına destekleyeceğimizi önemle belirtirim.

Bu vesile ile altını çizerek belirtmeliyim ki kronik enflasyon büyük gruplar dışında kalanların yatırım yapmasına imkan vermemektedir.

Oysa, istihdam sorununun çözülmesi ve halkımızın refah seviyesinin yükseltilmesi sürekli bir ekonomik büyümenin sağlanmasına bağlıdır. Bu anlamda istihdamı artırmanın ve büyümenin sağlan-

masının en önemli aracı, Küçük ve Orta Boy İşletmelerdir. Küçük ve Orta Boy İşletmeler, ekonomik işlevlerinin yanı sıra , adil gelir dağılımının sağlanmasında ve sosyal dengesizliklerin giderilmesinde toplumsal yaşamın temel öğeleridir.

Ülkemizde işletmelerin %98'ini oluşturan, imalat sanayi çalışanlarının %53'üne iş olanağı sağlayan Orta ve Küçük İşletmeler ülkemiz ihracatının %40'ını gerçekleştirmektedir.

Ancak ne yazık ki Orta ve Küçük ve Boy İşletmelerin toplam kredilerden aldığı pay ancak ve ancak %4 civarındadır.

Özetlediğim bu çarpıklık, ülkemizde kaynak transferinin yanlış yapıldığının açık bir örneğidir.

Ülke ekonomisinin temelini oluşturan, istihdamı artıran ve ekonomik istikrarın garantisi olan bu işletmelerin sorunlarının çözümüne gereken önem ve öncelik mutlaka verilmelidir.

Kaldı ki, ekonomideki en ufak bir durgunlukta ya da değişimde, ülke kaynakları üzerinde baskı yaratmadan öz kaynak yaratarak gerekli uyumu sağlayan işletmeler de Orta ve Küçük Boy işletmelerdir. Bu uyumu gösteremeyen bazı büyük şirketlerin ise ekonominin başına dert olduğu hepimizce malumdur.

Ancak yıllardan beri altını çizerek söylediğimiz bu gerçeklere rağmen, sistemin Orta ve Küçük Boy işletmeler aleyhine gelişmesini hayretle karşılıyorum.

Sayın Konuklar,

Nüfusunun %60'ı genç olan ülkemizde işsizlik sorunu ancak Orta Küçük Boy İşletmelerin ekonomide hak ettiği payı ve yeri alması ile çözümlenebilir.

Sayın Konuklar, Değerli Arkadaşlarım,

Ülkemizin sorunlarından biri de son yıllarda sanayinin ihmal edil-

mesi ve sanayileşmenin durmasıdır. Oysa 1993 başında dünyada sanayileşme ve sanayi yatırımları yeniden ön plana çıkmış, ekonomik büyümede itici güç olarak özel sektör ve özel sektörün sınai yatırımları yeniden önem kazanmıştır.

Bu yeni akıma uygun olarak Türkiye ihmal edilen sanayi yatırımlarına yeni bir ivme kazandırmalı ve yeni bir sanayi atılımına hazırlanmalıdır.

Globalleşen ve bir bütün haline gelen dünya ekonomisinde rekabet gücüne sahip sanayii kurarken yeni politikalara ve yeni teşviklere ihtiyacımız olacaktır.

Yeni teşvik politikasında üç temel hususun göz önüne alınması gerektiğini özellikle vurgulamak istiyorum.

Teşvik politikasının birinci amacı işletmelerimizin kullandığı kredi ve temel girdilerin fiyatlarının dünya fiyatlarına uygun seviyeye getirilmesi olmalıdır.

Teşvik politikasının ikinci amacı işletmelerimizi ileri teknoloji kullanmaya ve verimliliği arttırmaya yönlendirmek olmalıdır.

Ve nihayet yeni teşvik politikası haksız rekabetle tekelleşmeyi önleyecek ve bölgeler arası dengesizliği giderecek şekilde düzenlenmelidir.

Bölgeler arası dengesizliğin azaltılması için imalat sanayi ve alt yapı yatırımları ülkemizin geri kalmış yörelerinde yoğunlaştırılmak. Buralardaki organize sanayi bölgelerine özel bir önem verilerek ülkemizin geri kalmış yörelerinin ekonomimize tam olarak entegre edilmesi için kapsamlı bir bölgesel gelişme planı yürürlüğe konulmalıdır.

Tarım politikasındaki yanlışlıklar ve destekleme alımları ekonomimizin bir diğer önemli sorunudur. Bugün dünyanın bütün ülkelerin-

de tarım bir şekilde destek görmektedir. Ülkemizde de tarımda çalışanların istihdamın %45 gibi yüksek düzeyde olması tarımsal desteklemeleri hem siyasi hem de gelir dağılımı açısından gerekli kılmaktadır.

Ancak tarımsal desteklemeler bugünkü şekliyle üreticiyi kalkındırmadığı gibi, makro ekonomik dengelerin bozulmasına ve yanlış üretimin teşvik edilmesine yol açmaktadır. Türk sanayicisine dünya fiyatlarından girdi sağlayacak, uluslararası rekabet sürecini arttıracak ve fiyatlarda istikrarı sağlayarak, çiftçimizin gelir seviyesini yükseltecek tarımsal yapının iyileştirilmesine yönelik bir tarım politikası oluşturmak zorundayız.

Tarım ürünlerinin devlete yük olmadan gerçek değerini bulması sanayi ve ihracat için gerekli girdilerin uygun Fiyatlarla temini ve belge düzeninin yaygınlaşması için Ticaret Borsalarının gelişmesi sağlanmalıdır.

Türk ekonomisinde dışa açılma sürecinin devam etmesi ve Türkiye'nin dünya ekonomisine entegrasyonu ihracatın hızla gelişmesine bağlıdır. Oysa ihracat giderek statik bir hal almaya başlamıştır. Yeni bir ihracat modeline duyulan ihtiyaç büyüktür. İhracatın geliştirilmesi için EXİMBANK kredileri arttırılmalı ve özellikle ihracat yapan küçük orta boy işletmeler daha uygun şart ve miktarda kredilendirilmelidir.

İhracatın gelişmesini sağlayacak araçlardan bir tanesi de gerçekçi kur politikasıdır. Ancak son aylarda kurların baskı altında tutulduğu ve mevcut kur politikasının ihracatçıyı cezalandırıcı, ithalatı teşvik edici hale geldiği gözlenmektedir.

Sayın Konuklar, Değerli Delegeler,

Aslında gelişen ve büyüyen ekonomilerin zaman, zaman dar boğazlarla karşılaşması kaçınılmazdır. Türkiye'mizde ekonomik kalkınma sürecinde aynı sıkıntıyı yaşamaktadır.

Önemli olan sorunların ciddi, rasyonel ve gerektiğinde radikal önlemlerle çözülmesi ve çıkacak yeni sorunlara karşı mücadeleyi göze alabilmektir.

Ülkemiz, Sovyet Bloğunun dağılması ve oluşan yeni cumhuriyetlerin doğması ile yepyeni bir stratejik öneme kavuşmuştur.

Bu tarihi fırsat ülkemizin önüne yeni imkanlar getirmiş olup, önemli olan bu fırsatın ciddi ve istikrarlı politikalar uygulanarak kaçırılmamasıdır.

Bu oluşumda tüm batı dünyasının dikkatini çeken husus bu bölgede içinde insan haklarına dayalı, serbest piyasa ekonomisi kurallarının ve dolayısıyla demokrasinin uygulandığı tek ülkenin Türkiye olmasıdır. Bu durum ülkemizi bir cazibe merkezi haline getirmiştir.

Değerli Konuklar,

7 yıl sonra dünyamız 2000 yılına girecektir. Ülkemizin 21. yüzyılın başladığı 2001’li yıllarda hedefi dünyanın gelişmiş ilk 15 ülkesi arasına girerek modern, çağdaş, demokrat bir Türkiye olmasıdır.

Türkiye’nin 21. yüzyılın başlayacağı 2000’li yıllarda bu hedefi yakalayabilmesi için uzun vadeli, siyasi iktidarlara göre değişmeyecek gerçekçi ve tutarlı plânlara ve politikalara ihtiyacı vardır. Bu anlamda; “Uzun vadeli tedbirler için geçmişini iyi değerlendirmek, bugüne bakmak ve gelecek için büyük düşünmek zorundayız.”

21. yüzyılın özlediğimiz güçlü büyük Türkiye’sine ulaşmak için: Anayasa, Toplumun istek ve ihtiyaçları doğrultusunda değiştirilmelidir.

Demokrasinin tüm kurum ve kurallarının işlerlik kazandığı özgürlükçü ve parlamenter rejim içinde siyasi istikrarın devamı sağlanmalıdır.

Ülke bütünlüğü hiç bir koşul ve şartla tartışma konusu yapılmamalıdır.

Asli görevi güvenlik, adalet ve savunma olan Devletin ekonomideki rolü giderek hızla küçültülmelidir. Ekonominin tüm dengelerinin bozulmasının temel nedeni olan yüksek enflasyonla mücadele ilk planda ele alınmalıdır.

Fiyat istikrarı ile ekonomik büyümede devamlılık sağlanmalıdır. Serbest piyasa ekonomisi sistemi kurumsallaştırılmalıdır. Devletin gelir-gider dengesizliği sağlam kaynaklarla giderilmeli ve KİT'lerin özelleştirilmesi politikasına programlı, kararlı ve bilimsel bir şekilde hız kazandırılmalıdır.

Nüfus artışını yavaşlatmak amacıyla nüfus plânlaması çalışmaları bir programa bağlanmalı. Sağlıklı bir nesil yetiştirilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.

İşsizliğin azaltılması ve gelir dağılımındaki dengesizliğin giderilmesi yönünde ciddi önlemler alınmalı.

Refah seviyesinin yükselmesi ve artan refahın adil dağılımı, sanayileşme ve sanayileşmenin dengeli bir şekilde yurt sathına yayılması ile mümkündür.

Bu nedenle sanayileşmeye gereken önem verilmeli çevre sorunları sanayileşme paralelinde özenle ele alınmalıdır. Devlet Personeli Rejimi mutlaka değiştirilmeli ve sosyal güvenlik kurumları tek bir çatı altında toplanmalıdır.

Merkezi yönetimin yükünü hafifletmek ve katılımı arttırmak açısından yerel yönetimler güçlendirilmelidir.

Bütün bunların gerçekleşmesi ise, eğitilmiş, değişimi kavrayan, girişimci, sağlıklı ve çağdaş düşünen Türk insanının yetişmesine bağlıdır. Bu nedenle eğitim sistemimiz küreselleşme sürecini kavrayacak insanı yetiştirecek şekilde yeniden düzenlenmeli, yaratıcı Türk insanını yetiştirecek bir eğitim sistemi benimsenmelidir.

Değerli Konuklar,

Böylece ölkemizin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal sorunlarla ilgili görüşlerimizi ifade etmiş bulunuyorum.

Toplumlar var oldukça, problemler de var olacaktır. Önemli olan bu sorunları doğru teşhis etmek, zamanında ve doğru politikalar ile çözümlerini üretmektir. Demokrasi bir kurumlar rejimidir. Demokratik kurumların düşüncelerinin parlamentoya ve Hükümete intikalinin sağlıklı bir şekilde çalışması, dolayısıyla parlamentonun demokrasinin temeli kurumlardan halktan kopmaması demokrasinin sağlıklı işleyişinin temel şartıdır.

Bu nedenle ülke sathında 300'ü aşkın odası 700.000 aşkın üyesi ile Türk Özel Sektörünün temsilcisi TOBB'nin belirttiğim bu görüşlerine siyasi iktidar ve siyasi partiler dikkatle eğilmek zorundadır. Zira, TOBB, kendi üyelerinin çıkarlarından çok ülke çıkarlarını gözeten bir kuruluştur.

700.000'i aşkın üye adına sesleniyor ve diyorum ki: Türkiye'nin artık kaybedecek zamana tahammülü yoktur, Siyaset hiç bir şekilde ekonominin önüne geçmemeli, ekonomik kararlar siyasi tercihlere göre alınmamalıdır, Türkiye her türlü kaynağa sahip bir ülkedir. Gelecek yüzyıl Türkiye'nin olabilir. Geleceğin temelleri ise bugünden atılacaktır. Bu nedenle, yeni oluşumlar içinde değişimi kavrayan, yorumlayan ve değişimin gereklerini yerine getirerek ölkemizi bu yarış içinde istediğimiz hedefe ulaştırabiliriz.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve üyeleri adına sesleniyorum. Bu yarışta hepimiz üstümüze düşen görevi yerine getirmeye hazırız. Ölkemizin mutlu yarınlarına ulaşması dileği ile, hepimizi saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

49. GENEL KURUL - 28 MAYIS 1994

***Sayın Başkan, Sayın Konuklar, Sayın Bakanlarım,
Değerli Delege Arkadaşlarım,
Basın ve Televizyonun Seçkin Temsilcileri,***

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin 49'ncü Genel Kurulu'na hoş geldiniz. Hepinizi şahsım, Yönetim Kurulum ve Birliğimiz mensupları adına saygıyla selamlıyorum.

Birliğimiz Genel Kurulları Türkiye'nin önemli ekonomik, siyasi ve sosyal meselelerinin ele alınıp tartışıldığı ve bu sorunlara çözüm önerilerinin öne sürüldüğü formlar haline gelmiştir.

Bu nedenle, ülkemizin darboğazlardan geçmeye çalıştığı şu zor dönemde firik ve önerilerimiz, yapıcı eleştirilerimiz, muhakkak ki gereken ilgi ve önemle izlenecektir kanısındayım.

Değerli arkadaşlarım,

Ülkemiz, kuruluşundan bu yana her türlü sıkıntıları aşarak bugünlere gelmiştir. İnancımız bugün içinde yaşanan sorunları da aşacağımız yolundadır. Bu perspektif içerisinde değişen dünya koşulları 2000'li yıllara 6 yıl kala Türkiye'nin seçeneklerini ve tercihlerini hata yapmadan uygulanması gereğini ortaya koymaktadır.

21. yüzyıl sanayi sonrası veya bilgi toplumu dediğimiz yeni bir toplum tipine gebedir. Teknoloji ve bilgi üretiminde önemli değişiklikler yaşanacaktır. Bu değişikliklere uyum sağlamayan ekonomilerin bir atılım yapmaları mümkün değildir.

Bu anlamda, ülkemiz teknolojik yenikleri yakalamış, dünya pazarlarında mal satabilen bir sanayi toplumu bir üretim toplumu olma yolunda önemli mesafeler katetmiştir. Ancak, yılların çözümü ertelenen sorunlarının günümüzde adeta bir kabus gibi sanayicimizin, işadamımızın başka bir deyişle üreticimizin, sırtına yüklenmesi yakaladığımız teknoloji ve bilgi toplumu olma şansını yok etme durumundadır.

Bugün ortaya çıkan bu durumun nedeni, şimdiye kadar Türk ekonomisinde sürekli olarak kamu ve özel sektörün kısa vadeli çözümlerle uğraşabilmesi, temel sorunlar ve çözümlerin ise sürekli olarak ertelenmesidir.

Şimdi hep birlikte bu kısır döngüyü kırmak için ulus olarak yapmamız gerekenleri beraberce irdeleyelim.

Arkadaşlar,

Mevcut kurumsal yapı ve bir yumurtayı on kişinin taşıdığı dev ama verimsiz bürokrasi ile çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak mümkün değildir. Bugünkü şekli ile bürokrasi, verimliliğe ve idari alanda demokratikleşmeye bütün gücü ile direnmektedir. Türk insanı bürokrasi ile boğuşurken, hayatı belge tanzim ve ibrazı ile geçmektedir. İnsanımız sürekli devlete davalıdır. Yargı sistemi artan dava hacmi nedeniyle kilitlemiştir.

Şu halde Türkiye'ye yapılacak işlerin en önemlilerinden biri ve belki de birincisi, bürokrasi reformudur. Bu reform siyasi ve ekonomik, reformun ön koşuludur. Her ne pahasına olursa olsun bürokraside etkinlik sağlanmalı, bürokratik formaliteler azaltılmalıdır. Girişimciyi yatırım yapmaktan ihracata mal satmaktan caydıran engeller kaldırılmalı, insanlarımızı devlet dairelerinde dolaştıran usuller en basite indirgenmelidir. Ancak en iyi kurallar dahi iyi ellerde sonuç verebilir, bu bakımdan devlet mekanizmasının emin, yetenekli ve ehliyetli ellere teslim edilebilmesi için yepyeni önlemler alınmalıdır. Birinin yakını veya bir grubun yandaşı olduğu için işe yerleştirme dönemi bir daha geri dönmemesine kapanmalıdır.

Evet! Aksayan, toplumun artan ihtiyaçlarını, modern dünyanın taleplerini karşılamakta yetersiz kalan pek çok uygulamamız, kurumumuz ve görevlimiz vardır. 2000'li yılları bu şekilde karşılamamız mümkün değildir. Bu yapıda ısrar ederek, gerekli düzenlemeleri yapmazsak; açıkça belirtiyim ki; İstikrarımızı, Bütünlüğümüzü, Bölgemizde hatırı sayılır bir güç olma iddiamızı sürdüremeyiz. Bu ve

sile ile şunu da belirtmekte fayda vardır. Bugün devleti ve bürokrasiyi eleştirmenin yanı sıra, özel sektör olarak kendimizi de eleştirmemiz gerektiği kanaatindeyim.

Bu anlamda, kurumlaşma sürecini hala başaramadığımızı görmek ve şirketlerin aile şirketi yapısından kurtulamaması evrensel bir eksikliktir. Kurumlaştırmayı geciktiren en önemli olgu, yönetenlerin ilke ve kuralları hiçe saymaları ve keyfiliktir. Böyle bir ortamda kararları hep "belli kişiler" almakta ve verilemeyen, ya da geç verilen kararların bedelini toplum ödemektedir.

Değerli Arkadaşlarım,

Yeniden yapılanmanın bir diğer vazgeçilmez şartı da, devleti asli görevine çekmek ve ekonomideki payını küçültmektir. Bu hem siyasi, hem de ekonomik bir zorunluluktur. Tüm beyanlara rağmen bu konuda fazla bir ilerleme sağlanamamıştır. Devleti, her yerde koşan ve sonuçta hiçbir yere varamayan konumdan kurtarmak gerekmektedir.

Bize göre devleti küçültmek, devleti küçük düşürmemek için gereklidir. Zira, devletin aciz, müsrif ve beceriksiz bir konuda tutulması, onun küçük düşürülmesi demektir. Devletin kaynak ve imkanlarının önemli bir kısmı lüks hizmet binaları, makam arabası, sosyal tesis, yazlık, dinlenme yeri şeklinde tüketilmiştir.

Temel alt yapı hizmetleri sunmak için kaynak bulunamazken, yabancı ülkelerde gereksiz yere yüzlerce işlevsiz kadro ihdas edilmiştir. Devletin üst kademelerindeki israf, bürokrasinin tümüne yayılmıştır. Şu halde devletten başlayarak bir "milli tasarrufu teşvik politikası" oluşturulmalıdır. Hükümetimizin son olarak almış olduğu tasarruf tedbirlerini bu yolda atılmış önemli bir adım olarak görüyoruz. Daha kapsamlı, kalıcı ve akılcı olmasını diliyoruz.

Yeri gelmişken belirtmeliyim ki, Türkiye çok sık seçim havasına girmektedir. Bu durumda getirisi çok düşük amaçlı harcamalar yapmakta, seçim ekonomisi uygulanarak ekonomi için hayati kaynak-

lar israf edilmektedir. Bu durum, ekonomide istikrarın bozmakta ve gelecek için belirsizlikler yaratmaktadır. Yerel ve genel seçimlerin belirli periodlarda ve bir defada yapılması gerekir.

Türkiye ekonomisi ağır bir nüfus artışının baskısı altındadır. Her 25 yılda nüfusumuz ikiye katlanmaktadır. Ülkemiz genç bir nüfus yapısına sahiptir. 0-14 yaş grubunun toplam nüfustaki payı yaklaşık %40'dır. Bu nüfus yapısı Türkiye'nin gelecekteki en önemli potansiyel gücünü oluşturmakta; ancak konut, sağlık, eğitim, altyapı ve istihdamı arttıracak yatırımlara olan ihtiyacı arttırmaktadır.

Türkiye 1983 yılında enflasyonu düşürmeyi birinci hedef olarak ilan etmiştir. Ancak, bu tercih maalesef zamanla önemini kaybetmiş, genel makro hedefler arasında enflasyon geri plana itilmiştir. Kanaatimizce bu doğru bir yaklaşım değildir. Bugün Türkiye yüksek bir enflasyon süreci içinde bulunmaktadır. Hedeflenen enflasyon oranları, genellikle ikiye katlanarak gerçekleşmiştir. Oysa enflasyon tüm ekonomik hastalıkların kararlarda tereddütler ve belirsizlikler devam edecektir. Ekonomide istikrarın sağlanması ve buna bağlı olarak Türkiye ekonomisinin sağlıklı bir yapıya kavuşması, tümü ile enflasyonun kontrol altına alınmasına bağlıdır. Bu nedenle enflasyonla mücadeleye makro hedefler arasında birinci öncelik verilmelidir.

Ülkemizin ekonomik sistemi, piyasa ekonomisinin temel kurumlarına dayanmaktadır. Ne var ki, bu kurumlara rağmen sisteme tam olarak işlerlik kazandırıldığını söylemek mümkün değildir. Bu nedenle Türkiye'de piyasa ve fiyat mekanizmasına etkinlik ve işlerlik kazandırmak, toplumun en temel ve stratejik sorunlarından biridir. Türkiye'de piyasa mekanizmasına işlerlik kazandırmak amacı ile, Devletin ekonomi içinde payı azaltılmalı ve özelleştirme hızlı ve etkin bir şekilde uygulanmalıdır.

Bugün ülkemizde fiyat serbest piyasa kurallarına göre oluşmamaktadır. Devlet ve özel sektör tekelleri fiyat anlaşmaları ile piyasayı bozmakta ve haksız kazançlar elde etmektedirler.

30 yıldır meclis raflarında tozlanan Kartel-Tröst Yasası'nın Kanunlaşması zamanı gelmiş ve geçmiştir.

Altını çizerek bir hususu belirtmekte fayda görmekteyim. 5 Nisan 1994 Kararlarının ardından doların 40.000 TL'sına çıkmasını fırsat bilen bu monopol ve oligopol çevreler, fiyat anlaşmaları ile mamullerine %150-200'e varan zamlar yapmışlardır. Bugün dolar 32.000 – 33.000 TL'sı civarındadır. O halde şimdi soruyorum:

Doları bahane edip, koruma duvarları arkasında fiyatlarını arttıranlar, şimdi neden fiyatları en az %30 oranında aşağıya çekmiyorsunuz.

Bu konu açılmışken ülkedeki bayilik sistemi üzerinde de durmak istiyorum. Bugün maalesef bayiler üretici firmalar karşısında giderek ezilmekte bu şirketlerin yönetim hatalarının bedellerini ödemektedir.

Üretimden-tüketime giden yolda en önemli unsur olan bayilik sisteminin yasal yapıya kavuşması gerekmektedir.

Değerli Delegates,

Ülkemizde kaynak yaratılması ve kaynakların en etkin bir biçimde kullanılması konusunda fazla titiz davranıldığı söylenemez. Oysa, ekonomilerinde mucizeler aradığımız ülkelerin, kalkınmalarında tasarruf ve verimlilik artışına verilen önemin birinci derecede rol oynadığını görüyoruz.

Hiç şüphesiz, Türkiye ekonomisi hızlı büyümek zorundadır. Ancak, büyüme hedefi tespit edilirken kaynak harcama dengesinin özellikle dikkate alınması gerekmektedir. Buna dikkat edilmemesinin ülkede nasıl bunalımlar yarattığını, geçmiş deneyimler bize göstermiştir.

Türkiye imkanlarının üstünde yaşayan bir ülke görünümündedir. Hiç kimse sürekli imkanlarının üstünde yaşayamaz. İster devlet, is-

ter firma ve isterse tüketici olsun, herkes bütçesinde gelir-harcama dengesini mutlaka sağlamak zorundadır.

Diğer taraftan finansal maliyetin büyük boyutlara ulaşmasına rağmen, firmalarımızın, beklenenin aksine hala öz kaynaklara yeterince ağırlık vermemeleri ve bankacılık sistemine bağımlılıklarını sürdürmeleri de dikkati çeken önemli bir husustur. Türk iş alemi artık bankacıların istismarına ve bankacıların esiri olmasına müsaade edilmemelidir.

Türkiye'nin çağdaş bir sanayi toplumu olması, büyük ölçüde yetenekli ve iyi donanımlı beyinlerin yetiştirilmesine bağlıdır. Madem ki Avrupa Birliğine tam üye olmaya karar verdik, o halde önce birlik insanları ile rekabet edebilecek insanlar yetiştirmek zorundayız. Ne var ki eğitim sistemimizin "çağdaşlığı" kuşkuludur ve hızla gelişmek durumundaki toplumumuzun ihtiyaçlarına cevap vermekten uzaktır. Her kademesinde ciddi bir kalite aşınması görünen Milli Eğitim Sistemimizin yeniden Atatürkçü ve laik bir görüşle düzenlenmesi gerekmektedir. Yatırım sektörleri içinde insan faktörünün önemi, sermayenin de önüne geçmiştir. Bu doğrultuda gerçekleştirilecek iyileştirmelerin değişikliklerinin yerine getirilmesini konusunda siyasi kadrolarımıza ve üniversitelerimize büyük görevler düşmektedir. Unutmamak gerekir ki, en verimli yatırım insana yapılandır. En önemli üretim girdisi de bilgidir. Teknoloji, üretim bilgisidir. Bilgili adam yetiştiremezsek, teknoloji üretemeyiz. Teknoloji üretemezsek, gelişmiş ülkeler katarına katılamayız. Çağdaşlık yolunda, deyim yerinde ise dekovil ile ilerlemeye çalışırız. Yani hep geri kalırız.

Değerli Arkadaşlarım, Saygıdeğer Konuklar,

Şimdi son bir yılda Türk ekonomisinde ortaya çıkan gelişmelere ve Hükümetimizin 5 Nisan 1994 tarihinde uygulamaya koyduğu ekonomik önlemlere değinmek istiyorum.

Türk ekonomisinde 1993 yılında olumlu ve olumsuz gelişmeler bir arada yaşanmıştır. 1993 yılında Türkiye kamu yatırımlarının bir ön-

ceki yıla göre azalmasına karşın özel sektör yatırımlarının %30 oranında yüksek bir büyüme gerçekleştirmiştir. Özel sektör yatırımlarındaki genişleme, Türkiye’de büyümenin itici gücünün Türk özel sektörü olduğunu açıkça göstermektedir. Ancak, hızlı büyüme, beraberinde bazı sorunları da getirmiştir. Hızlı bir şekilde artan iç tüketim talebi ve büyük ölçüde genişlemeyen yatırımlar, ithalatımızın 1993 yılında patlamasına yol açmıştır.

Diğer taraftan, 1989’dan beri gerçekçi bir kur politikasının uygulanmaması ve ihracat teşviklerine yeterli ağırlığın verilmemesi sonucunda, ihracatımızda 1993 yılında sınırlı bir artış olmuştur: dolayısıyla, dış ticaret açığı 14,2 milyar dolara ve cari işlemler açığı 6,4 milyar dolara ulaşmıştır. Bu açık, büyük ölçüde kısa vadeli dış borçlarla finanse edilmiş ve Türkiye’nin dış borçlarında önemli bir artış meydana gelmiştir. Bu gelişmeler, Türkiye’nin dış kredi notunun düşürülmesine yol açmıştır.

Türk ekonomisinde 1993 yılında ortaya çıkan en olumsuz gelişme, kamu kesiminde meydana gelmiştir. kamu kesimi harcamalarının hızla artması ve vergilerin geniş tabana yayılmaması sonucu, kamu kesimi açığı, gayri safi milli hasılanın %16,4 gibi çok yüksek bir orana ulaşmıştır. Kamu kesimi açıklarının kapatılması için, bir yandan büyük ölçüde emisyonla başvurulmuş diğer yandan yoğun biçimde borçlanmaya gidilmiştir. Bunun sonucunda, ekonomideki enflasyonist baskılar ve beklentiler yükselmiştir. Buna karşın, hazine çok hatalı bir uygulama yaparak, faiz hadlerini yapay olarak düşürmek istemiştir. Oysa bütün dünyada nominal faiz hadleri, enflasyon beklentisine göre belirlenmektedir. Enflasyon beklentilerini kırmadan nominal faiz hadlerini aşağı çekmek mümkün değildir. Türkiye Cumhuriyeti yöneticileri bu gerçeği acı biçimde öğrenmişlerdir. Ama asıl acıyı tüm ulus ve müteşebbisler çekmiştir.

Bu hatalı uygulamalar, kredi notumuzun düşürülmesine neden olmuştur. Diğer yandan faiz hadlerinin yapay olarak aşağıya çekilmesi dövize olan talebi büyük ölçüde arttırarak Ocak ayı ortasın-

dan itibaren döviz krizinin patlak vermesine yol açmıştır. Döviz kurundaki büyük artışlar beraberinde faiz hadlerinde aşırı yükselmeyi getirmiştir. Bunun sonucunda, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda büyük düşüşler yaşanmış ve mali piyasalar bütünü ile bunalıma girmiştir.

Makro iktisat politikalarının yapılan hatalardan ve ekonomi bürokrasinin yetersizliğinden kaynaklanan mali piyasalardaki bunalım, giderek ekonominin diğer alanlarına yayılmakta ve özel sektör kuruluşlarımız ciddi sıkıntılar içine düşmektedir. Faiz oranlarının artması ve astronomik seviyelere çıkması bu gün iş aleminin en büyük sorunu olarak ortada durmaktadır.

Bugünkü faiz oranları ne Türk Ekonomisi ne de siz sanayici ve iş adamı arkadaşlarım kaldırabilir.

Halen uygulanan faiz oranlarının ekonomik gerçeklerle hiçbir ilgisi bulunmamaktadır. Bu nedenle, hükümetimizin bundan sonra uygulamaya koyacağı tedbirler yönünden çok dikkatli olması gerektiğini özellikle belirtmek istiyorum. Ekonomimizde istikrar sağlanmalı, ancak ekonomimiz hiçbir şekilde durgunluğa düşürülmemelidir. Bu yönden hükümeti özellikle ikaz etmek istiyorum.

Değerli Arkadaşlarım,

Hükümetimizin 5 Nisan 1994 tarihinde uygulamaya koyduğu Ekonomik Önlemler Uygulama Plan'ının iki temel unsuru vardır. Bunlardan birincisi, para ve maliye politikası alanında alınan tedbirlerle, Türkiye ekonomisinde istikrarın sağlanmasıdır. Türkiye ekonomisindeki sorunların temel kaynağı, kamu kesimi açıkları olduğu göz önüne alınır; bu doğru bir yaklaşımdır. Hükümetimizden kamu kesimindeki israf ve aşırı harcamaların önlenmesini, beklemekteyiz.

Merkez Bankası Kanununun değiştirilerek, bu bankaya özerklik tanınmasını ve Merkez Bankasının Hazineye ve kamu müesseselerine vereceği avans ve reeskont kredilerinin sınırlandırılmasını ekonomimizin sağlıklı bir yapıya kavuşturulması açısından doğru bulmaktayız.

Diğer yandan, hükümetimiz, mali piyasalarda güven ortamını yeniden yaratmak ve tasarruf sahibinin döviz yönelişini önlemek için tüm Türk lirası ve döviz mevduatlarını sigorta kapsamına almıştır. Normal olarak serbest piyasa ekonomilerinde sigorta sistemi ile ve makul bir tasarruf haddi için sağlanan bu güvencenin bugünkü koşullarda devletçe sağlanması uygun olmakla birlikte, bunun hazine ve Merkez Bankasının bankaları denetlemesi ve izlemesi konusunda yeni sorumluluklar yüklediğini belirtmek isterim. Bu konuda gerekli adımların zaman geçirilmeden atılması eksik olan yasa ve kurumsal düzenlemelerin yapılması esas olmalıdır. Böylece, şimdi olduğu gibi "piyasa dışı" müdahalelere gerek kalmayacaktır.

Ekonomik önlemlerin temel unsuru yapısal düzenleme tedbirleridir. Burada en önemli husus, Türkiye'nin 1989 yılından itibaren uygulamaya koyduğu ithalatın ve tüketimin sürüklediği içe dönük bir sanayileşme ve büyüme modelinden dışa açık ve ihracata dönük bir sanayileşme ve büyüme modeline geçmesidir. Bu modelin orta dönemde etkili bir biçimde uygulanabilmesi için, gerçekçi kur politikasının esas alınması yanında, kamu açıklarının daraltılarak enflasyonun kontrol altına alınması gereği aşikardır.

Türkiye'nin sanayileşmesini tamamlaması ve Avrupa Birliği ile bütünleşmesini gerçekleştirebilmesi için dışa açık ve ihracata dönük sanayileşme politikasını ısrarlı bir biçimde uygulanması zaruridir. Çünkü, gerek ithalatçıların, gerekse içe dönük üretim yapan bazı büyük sanayicilerin kur ve faiz makasından yararlanan bazı bankaların yönlendirmesi ile Türkiye'nin gerçekçi kur uygulamasından uzaklaşarak söz konusu grupların etkisiyle ucuz döviz politikası izlemeye başlaması bugün Türkiye ekonomisinde karşılaştığımız iktisadi bunalımın temel nedenlerinden biridir.

Değerli Arkadaşlar,

Türkiye'de uygulanacak yapısal düzenlemelerin diğer önemli unsuru, özelleştirmedir. Ülkemizde bu konunun önemini anlamayan veya anlamak istemeyen kişiler ve gruplar vardır. Hemen belirtiyim ki, piyasa ekonomilerinde rekabetin temeli olan kar ve büyüme, ya

da zarar ve iflas etme güdülerinden veya olgularından soyutlanmış olan KİT'lerin devletin arkasına sığınak yaratmadıkları kaynakları oburca tüketmelerini engellemek için tek çözüm, bu kamu işletmelerini özelleştirmektir. Bu bakımdan, KİT'lerin özelleştirmesi ile yalnızca bu kuruluşların kamu finansman açığı üzerinde rekabetçi piyasa ekonomisinin gelişmesi için çok önemli bir adım atılmış olacaktır.

Altını çizerek belirtmek istiyorum ki, özelleştirmede ilk adım kamu bankalarında başlamalıdır.

Bize göre özelleştirme, rekabetçi bir piyasa ekonomisi tesis etmenin temel şartlarındandır. İnsanın yaratıcılığına ve girişimciliğine dayalı, kurum ve kuralları belirginlik kazanmış bir piyasa ekonomisi, sınırlı kaynakların en verimli ve akılcı kullanımında en etkin ekonomik mekanizmadır.

Bu nedenle, kamu ağırlıklı olan ekonomimizi yeniden yapılandırmak ve rekabetçi bir nitelik kazandırmak için KİT'lerin özelleştirmesini gerçekleştirmek zorundayız.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği konunun kamuoyu gündeminde öncelikle konumuna yerleşmesini ve tartışılmasını sağlamak için, özelleştirme konusundaki raporlarını ve önerilerini yayınlamak suretiyle yönlendirici görevini yapmıştır ve yapmaya devam edecektir.

Değerli Arkadaşlar, Saygıdeğer Konuklar,

Ekonomimizin içinde bulunduğu durum, kamu maliyesi alanında da kapsamlı ve çok boyutlu önlemlerin alınmasını gerektirmektedir.

Bu önlemlerin başında vergi reformu gelmektedir. Ekonomik Önlemler Uygulama Planı'ndaki vergi önlemleri, kısa vadede gelir getirmeyi amaçlayan önlemlerdir. Türk Vergi sisteminin, kendisinden beklenen kapsamlı ve dengeli mali, ekonomik ve sosyal işlevleri yerine getirebilmesi için vergilendirme usullerinde köklü ve uzun vadeli iyileştirmelere gitmesi gerekmektedir.

Her Şeyden 6nce vergiler yaygınlaştırılarak, vergi oranları d6Ő6r6lmelidir. Milli gelirin 6nemli boyutuna ulaşan kayıt dışı ekonominin disiplin altına alınması i6in vergiye konu iŐlemlerin yoğun bi6imde cereyan ettiği bankacılık, borsa, g6mr6k gibi alanlarda kapsamlı 6nlemler alınmalıdır. Vergi y6netim ve denetiminde bilgisayar kullanım işlemlerinin hızı, kayıtların muhafazası denetimin s6rekliliği ve etkinliği a6ısından zaruridir.

G6t6r6 vergilendirmenin sınırları olabildiğince daraltılmalı, B6y6kŐehir belediyesi i6inde kaldırılmalı ve uygulamada geri adım atılmamalıdır.

Tapu harcı d6Ő6r6lerek iŐlemlerin kayıt dışına kayması ve dolayısıyla vergi kaybı 6nlenmelidir.

Mali y6netim ve denetiminin yeniden yapılması sağlanmalı ve b6ylece, belge d6zeninin yaygınlaŐmasının 6n6ndeki engeller kaldırılmalıdır. KDV oranları toplumun her kesiminde kabul g6recek ve tartıŐılmayacak tarzda d6Ő6r6lmelidir.

Vergileme olgusu, kamu harcamalarının finansmanında en sağlıklı ara6 olmakla birlikte, inanılmaz boyutlara ulaşan kamu a6ıklarının sadece vergi gelirleri ile kapatılmasını beklemek ger6ek6i g6r6lmemektedir. Vergi konusunda m6kellefe aşırı y6klemenin 6ok y6nl6 maliyetleri olduğu da unutulmamalıdır.

Vergi reformunun kamu harcamalarında tasarruf, etkinlik ve verimlilik sağlayıcı 6nemlerle desteklenmesi gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle vergi reformuna harcama ve tasarruf reformu eŐlik etmelidir.

Devlet ihale sistemi, uzun ve bıktırıcı formaliteleriyle yolsuzlukları engelleyemediği gibi, mal ve hizmet sağlanması a6ısından israfa yol a6maktadır. Bu sistem, k6kl6 bir bi6imde g6zden ge6irilmelidir. Devletin; m6teahhitlere, sanayiciye, ihracat6ıya, yatırımcıya ve iş adamlarına olan bor6ları en kısa zaman 6denmelidir.

Borçlanma konusunda da maliyeti düşürücü, uzun vadeli borçlanmaya ağırlık veren bir politika izlenmelidir.

Bütçe sistemimiz, çağdaş bir devletin ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaktır. Daha çok bir mirasyedinin harcama listesine benzemektedir. Bu nedenle gerçek bir program bütçe sisteminin uygulanmasına yönelik önlemlerin alınmasını zaruri görüyoruz.

Değerli Arkadaşlar, Saygıdeğer Konuklar,

Ülkelerin, ulusal pazarların sınırlarını aşarak, uluslararası para, sermaye ve mal piyasaları ile bütünleşmesi olarak ortaya çıkan 21. yüzyılın en önemli özelliği olan küreselleşme sürecinde ulusal ekonomimizin dış pazarlarda rekabet edebilmesi ve ayakta kalabilmesi için dünya ekonomisi ile entegrasyonu zorunludur. Bu açıdan bakıldığında, 1963 yılında Ankara Anlaşması'nın imzalanması ile başlayan Türkiye Avrupa Birliği'nin kurulması ile ilişkilerde yeni bir dönem başlayacak ve Türkiye kendisinden beklenen ekonomik düzenlemeleri ve uyumu gerçekleştirebilirse, birçok yararlar sağlayacaktır. Laik ve demokratik cumhuriyet yönetimi ve piyasa ekonomisi ilkelerini benimseyen Türkiye'nin Avrupa Birliği ile olan fikri ve iktisadi ilişkilerinin yerine koyabileceği başka modeller mevcut değildir. Avrupa Birliği ile bütünleşmeyi yüzyıldır benimseye geldiğimiz demokrasi ve rekabetçi ekonomi alanlarında eksikliklerimizi gidermek açısından olumlu görüyoruz.

Avrupa Birliği ile olan giderek tam üyeliğe dönüşmesini beklediğimiz bu ilişkimizin yanında, Türkiye'mizin bir bütün olarak dünya ile ekonomik ilişkilerini geliştirmek, ülkemizi daha fazla dışa açmak zorundayız. Bu bağlamda, ekonomimizin yapısından ve ülkemizin coğrafi konumundan kaynaklanan pek çok fırsata sahibiz. Bunların yanında, Türkiye'nin bugün sahip olduğu iş adamı ve müteşebbis potansiyeli pek çok ülkeyi kısıktırarak düzeydedir. Bu potansiyel ve fırsatlar hem üretim hem de ihracat alanında en büyük zenginliğimizdir. Yeter ki biz onlardan tutarlı ve akılcı biçimde yararlanmasını bilelim. AB ülkeleri dışında, tüm Doğu Ülkeleri Türkiye'nin doğal ihraç pazarları görünümündedir. Bu ülkelere işgücü

mal ve hizmet ihtiyacı çabalarımızı yoğunlaştırmalıyız. Bu bağlamda ECO, KEİB gibi bölgesel işbirliği modellerinden ve bunlara ekleyebileceğimiz yenilerinden yararlanmayı bilmeliyiz. Bu ülkeler dışında ABD, Japonya, Rusya ve Çin gibi çok büyük ülke pazarları kısa vadede çarpıcı sonuç alabileceğimiz yerlerdir. Özellikle ABD pazarı, çok büyük tüketici sayısı ve çok yüksek satın alma gücü ile bizim açımızdan önem taşımaktadır. Amerikan pazarı sayesinde zenginleştiği unutulmamalıdır. Biz de rekabet edebileceğimiz alanlarda aynı yolu izlemeliyiz.

İhracatımızı artırmada döviz kuru politikasının çok önemli bir rol oynadığını son 6 yıldır yaşadığımız gelişmeler bize öğretmiş olmalıdır. TL'nin bir daha aşırı değerlenmesinin önüne kesinlikle geçilmelidir. Bu, yurtdışı piyasaları, Türkiye piyasasından sürekli daha cazip tutabilmenin tek yoludur.

Türkiye, ucuz dış kredilerle finanse edilen tüketime dayalı büyümeden süratle yatırım ve ihracata dayalı bir büyüme eğilimine geçirilmelidir. Geleceğimiz buradadır. Dünya üzerinde 60 milyon nüfusuna karşılık sadece 15 milyar dolar ihracat yapan ülke hemen hemen kalmamıştır. İhracatımızı 2000 yılına kadar 45 milyar dolara çıkarmayı hedef almalıyız. Hem Avrupa Birliği ile kuracağımız Gümrük Birliği, hem de GATT Uruguay Round'u anlaşmaları çerçevesinde giderek liberalleşecek dünya ticaretinde meydana gelecek genişlemenin bize bu konuda yardımcı olacağına inanıyoruz.

Türkiye büyük devlettir. Türkiye eğer büyük devlet ise 60 milyonluk nüfusu ile değil, sanayi üretim, sanayi gücü ile büyük devlettir. Devletlere ekonomik ve siyasi güç kazandıran sanayi ve sanayi gücüdür.

Son yıllarda sanayinin ikinci hatta üçüncü plana itilmesi bir taraftan ekonomik büyümeyi olumsuz etkilerken diğer yandan sermayenin spekülasyon kar amacına yönelmesi başka bir deyişle para ve para kazanmanın ön plana çıkması, sanayi ve sanayiciliği bir tutku

olarak sürdürenleri ümitsizliğe sevk etmekte sanayici sanayiden uzaklaşarak kısa yoldan kazanç sağlamayı tercih etmektedir.

Bu konu, Türkiye'nin en güncel konusudur. Bir çılgınlık haline gelen bu üretmeden para kazanmak hırsı, ekonomimizin en büyük hastalığıdır.

Üreten istihdam yaratan ekonomik, büyümeyi hızlandıran halkın refah ve tüketim seviyesini yükselten yatırımlar yerine mevcut kaynaklar mali yatırımlara yönlendirilmektedir.

Bazı sermaye sahipleri uzun vadeli karlığı az zahmetli meşakkati sabır ve özveri isteyen sanayi yatırımları yerine mali yatırımlarla rizikolu fakat yüksek kazanç sağlamayı tercih eder hale gelmişlerdir.

Bu durum, borsa repo, faiz gibi para yatırımlarının sanayiden daha karlı, daha zahmetsiz olmasının sonucudur. Türkiye bu döngüyü kırmak zorundadır.

Değerli Arkadaşlar, Saygıdeğer Konuklar,

Dünya ekonomisi ile bütünleşme çerçevesinde ekonomimizi yeniden yapılandırırken, küçük ve orta boy işletmelerimize ilişkin ekonomi politikalarımızı gözden geçirip dünya ekonomisindeki gelişmelere uydurmak zorundayız.

Çünkü, küreselleşme süresince evrenselleşen piyasa ekonomisinin temelli olan rekabetin yerleşmesi ve sürdürülmesi, küçük ve orta ölçekli işletmelerin varlığına bağlıdır. Öte yandan, ekonomiye canlılık kazandıran, ekonomik değişime ve yeniliklere çabuk uyum sağlayan, geniş kitleler için istihdamın motoru olan ve tüm girişimcilerimizin %99'unu oluşturan küçük ve orta ölçekli işletmelerimizin, orta sınıf özellikleri ile toplumsal düzenimizin temeli ve sosyal istikrarın teminatıdır.

Bu nedenle, küçük ve orta ölçekli işletmelerimizin ekonomideki etkin işlevlerini yerine getirebilmeleri için bu işletmelerimize yönelik

yeni ekonomi politikaları devreye sokmak zorundayız. Bu konuda yetkili icra organlarını uyarma ve yönlendirme görevinin bilincinde olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, yetkili kamu kurumlarının katılımını sağlayarak düzenlediği konferans ve panellerle, yayınladığı raporlarla görüşlerini resmi makamlara ve kamuoyuna duyurmuştur. Görüşlerimiz doğrultusunda, çalışmalarımız hızlandırılması için ağırlığımızı ortaya koyacağız.

Küreselleşen ve bir bütün haline gelen dünya ekonomisi içinde Türkiye ekonomisinin rekabet gücüne sahip olması için büyükler yanında küçük ve orta boy işletmelerimizin geliştirilmesi amacıyla yeni bir teşvik sistemine ihtiyacımız vardır. Teşvikler sınırlı iyi hedeflenmiş ve etken olmalıdır. Hiçbir şekilde kaynağı olmayan ve kağıt üzerinde kalacak teşvikler verilmemelidir. 1995 yılı sonunda Avrupa Birliği ile gireceğimiz Gümrük Birliği, uygulanacak teşvik sistemimizin birlik ve uyumlu hale getirilmesi zorunluluğunu getirmektedir. Bu husustaki tedbirler vakit geçirilmeden alınıp uygulamaya konulmalıdır.

Teşvik politikamızın temel amacı, Avrupa Birliği'nde olduğu gibi, teknolojiyi geliştirmeye ve verimliliği, sanayi yatırımları ve ihracatı artırmaya yönelik olmalıdır. Diğer taraftan, az gelişmiş yörelerimizde cazibe merkezleri belirlenerek teşvik politikamız bölgelerarası dengesizliği giderecek şekilde düzenlenmelidir. Özellikle, bu yörelerde organize sanayi bölgelerinin kurularak üretim ve istihdam yaratılması ve bu yörelerin ekonomimize entegre edilmesi ulusal bütünlüğümüz açısından büyük bir önem arz etmektedir. GAP gibi daha birkaç bölgesel, hatta sektörsel kalkınma projelerine olan ihtiyacı vurgulamayı bir görev sayıyorum. Bu nedenle Doğu ve Güneydoğu ile kalkınmada öncelikli yörelerde yapılmakta olan devlet yatırımlarını hükümetimizin almış olduğu tasarruf tedbirleri dışında tutularak yatırımların devam etmesi gerekmektedir.

Değerli Arkadaşlar, Saygıdeğer Konuklar,

Bunalımlı bir dönemden geçiyoruz. İnsanlar hata yaparlar, toplum-

lar bunalıma girerler. Önemli olan hatalar ve bunalımlar karşısında paniğe kapılmamaktır. Onlardan ders almak akılcılığını göstermek, hataları, itici güç haline getirebilir. İşte biz şimdi bu kritik noktadayız. Şimdiye kadar yapılan hataları sürüncemede bırakılan çözümleri telafi edecek modern bir kurumlaşmanın mimarları olmak sorumluluğunu üstlenmeliyiz. Bunu kendimize, ulusumuza ve çocuklarımıza borçluyuz.

Türkiye'nin sağlam ilkelere, gerekçi ve nesnel kurallara dayanan bir iş idaresine ihtiyaç vardır. İş idaresi derken kastettiğim, sadece iktisadi işler değildir. Toplumun yaşamını ilgilendiren tüm işleri ya da faaliyet alanlarını kastediyorum. Başka deyişle, ülkemizi günün badirelerinden ve çağın darboğazlarından aşırarak sistemden söz ediyorum. Nedir Türkiye'nin geleceğini üzerine bina ettiği ekonomik ve siyasal ayrıntılı tanımı. Bu soruya hangi birimiz net ve kuşku götürmeyecek bir cevap verebiliriz ki? Dünyada endüstriyel bilgi toplumu aşmasına geçiş süreci başlamışken biz bir tarım toplumu olmaktan kurtuluşun projelerini üretmek konusunda hala nasıl tereddüt edebiliriz?

Sistemi tıkayan nedenlerden biri adamsendecilik ise, diğeri, "adamım sensin" ciliktir. Topluma karşı sorumlu mevkilere yapılan atamalarda uzmanlık ve liyakatten çok, atamayı yapanların yakını ve yandaşı olmak niteliği daha ağır basmıştır. Her dönemde maalesef KİT Yönetim Kurulu Üyelikleri arpalık haline getirilmiştir. Bu nedenle, görevliler, toplumdan, ve devletten çok kendilerini atayanlara veya hükümete hizmet etmişlerdir. Kamu hizmeti anlayışı ve toplumsal sorumluluk, ikinci planda kalmıştır. Verimlilik, görev ve sorumluluk, menfaat birliğine feda edilmiştir. Kurumlar etkisizleşmiş, ilkeler yozlaşmış, hizmet aksamıştır. Yöneten ile yönetilenin arası açılmıştır. Toplumda, yönetim biçimine, yani genel olarak sisteme güvensizlik doğmuştur.

Gelir grupları arasındaki denge çarpıcı bir biçimde açılmıştır. Toplumsal tabakalar, mesleki zümreler ve bölgelerarası eşitsizliklerin

makul boyutlara indirilmesi için ciddi önlemler alınmıştır. Üstelik, vergi vermekte ve sigorta primi ödemekte çok isteksiz davranan ama aşırı ve gösterişli tüketimi prestij gereği sanan yüksek gelir mensuplarıyla, vergisini ödeyen gelirli kesimler arasındaki yaşam standardı farkı, kamu vicdanını ve sisteme olan güveni sarsmaktadır.

Sefalette eşitliğin hiçbir derde deva olmadığını iyi biliyoruz. Bizim savunduğumuz, üretim seferberliği ve ulusal gelir artışının bireyle-re yansıtılmasıdır. Yani akıllı ve gerçekçi politikalarla "pastanın büyü-tülmesi"dir.

Sayın Konuklar, Değerli Delegeler,

İçinde bulunduğumuz kriz bir talihsizliktir. Ama bizim ihmallerimiz, eksikliklerimizin eseridir. Şimdi bu talihsizliği, isabetli teşhis, ehil kadro, gerçekçi uygulamalar ve ileriye dönük gerçekçi programlarla aşmak basiretini göstermeliyiz.

Değerli Konuklar, Değerli Delegeler,

Bugün değinmek istediğim bir başka konu son günlerde demokra-tikleşme paketi ile ortaya atılan yeni anayasa ve anayasal vatan-daşlık tartışmalarıdır.

Günümüzde milliyetçilik akımlarının giderek artması ve ırkçı akımların kuvvetlenmesi ülkelerin parçalanmasına kadar varmıştır. Çe-koslovakya'nın ikiye bölünmesi, Yugoslavya'nın ırk kökenine göre bölünmesi ve Bosna-Hersek dramı her gün izlediğimiz olaylardır. Aslında Yugoslavya anayasası her topluma özerkliğe yakın anaya-sal haklar vermiş iken, bu anayasanın sorunlara çare olmadığı or-taya çıkmıştır.

Bugünün dünyasında önemli olan "insan"dır, "birey" dir. Önemli olan bireyin yaşadığı ülkede din, dil, ırk ayırımı yapılmadan demokratik haklara sahip olabilmesi ve bunları özgürce kullanabilmesidir. 21. yüzyıldaki ölçek "birey"in haklarını kullanabilme ölçüsü olacaktır.

Bir dönemde ayrılıkçı akımları körükleyerek böl ve yönet ilkesini uygulayan batı dünyası, aynı akımların kendisine sıçraması karşısında tavrını değiştirmiştir. Bu ürkütücü tablo etnik kökenlere dayalı taleplerin 21. yüzyılda başarıya ulaşmasının mümkün olmadığını ortaya koymaktadır.

Bu nedenle TOBB olarak sivil toplum yapılaşmasını sağlayarak yeni anayasa yapılması yolundaki girişimlerin destekliyoruz. Ayrıca "anayasal vatandaşlık" kavramının Türk insanına sağlanacak demokratik haklarla toplumu esenliğe kavuşturacağı görüşünderiz.

300'ü aşkın odası ve 750.000'ni aşkın üyesi ile Türk Özel Sektörünün temsilcisi olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği adına Türkiye Özel Sektörünün mevcut ekonomik bunalımın aşılması için kendine düşen her türlü fedakarlığı yapmaya hazır olduğunu buradan açık bir şekilde ifade etmek istiyorum. Ancak dar siyasi görüşler hiçbir zaman ülkenin sosyal ve ekonomik gerçeklerinin ve gereklerinin önüne geçmemelidir. Alınan doğru kararlar etken bir şekilde uygulanmalı ve kaynak israfına son verilmelidir.

Türk ekonomisi çok dinamik bir yapıya sahiptir. Türk toplumu dünyanın her yerinde iş yapabilen, dünya piyasalarında rekabet edebilen binlerce yürekli, dinamik ve yaratıcı girişimci yetiştirmiştir. Bu genç ve dinamik girişimciler, ekonomik geleceğimizin teminatıdır. Bu nedenle geleceğe güven ve ümitle bakmaktayız.

Ülkemizin müreffeh ve mutlu yarınlarına kavuşması için herkesi el ele vermeye çağırıyor, hepimizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

50. GENEL KURUL - 27 MAYIS 1995

*Sayın Başbakanım, Sayın Bakanlarım,
Kamu ve Özel Sektörün Sayın Yöneticileri,
Türkiye Odalar ve Borsalar Camiasının Sayın Temsilcileri,
Sayın Konuklar, Basın-Yayın Organlarının Değerli Mensupları,*
Hür teşebbüs camiasının en üst yasal organı olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin 50. Genel Kuruluna hoşgeldiniz.

Sizleri şahsım, Yönetim Kurulumuz ve Birliğimiz mensupları adına sevgi ve saygı ile selamlıyorum.

Birliğimiz bugün 326 Oda ve Borsası, ekonomiye mal ve hizmet üreten 800.000 işyeri ile ülkemizde serbest rekabet sisteminin ve hür demokrasi rejiminin en önemli unsurunu oluşturmaktadır. Kuruluşundan bu yana geçen süreç içinde Birliğimize çok değerli hizmetler vermiş olan tüm arkadaşlarımıza huzurunuzda, camiamız adına samimi teşekkürlerimi sunuyorum. Aramızdan ebediyete intikal edenlere minnet ve şükran duyguları içinde Yüce Allah'tan rahmet diliyorum.

TOBB Genel Kurullarını Ekonomik platformlar olarak değerlendirmek gerekir. Çünkü; Genel kurullar, Türkiye'nin gündemindeki ekonomi ağırlıklı sorunların irdelendiği, iktidarın, muhalefetin, değişik grupların ve kesimlerin geleceğe dönük mesajlar verdikleri, sorunlara çözüm önerileri ürettikleri toplantılardır.

50. Genel Kurul'un da bu gelenekler içinde Türk Ekonomisinin sorunlarına ışık tutacağına samimiyetle inanıyorum.

Bizim hür teşebbüs camiası olarak hedeflerimiz,
Öncelikle;

- Ülke ve millet bütünlüğünü korumaya,
- Düşünce hürriyeti de dahil vatandaş hak ve özgürlüklerini güvence altına almaya,

- Siyasal ve sosyal barışı sağlamaya bütün gücümüzle çalışmak ve yardımcı olmaktır.

Camiamızın ekonomik bakımdan temel hedefleri, teşebbüs özgürlüğünün ve serbest rekabetin egemen olduğu piyasa ekonomisi sistemi içinde ekonomi politikalarımızın temel hedefleri doğrultusunda,

- Makul bir büyümeyi,
- İstihdamı,
- Adaletli bir gelir paylaşımını,
- Sağlıklı dış ekonomik ilişkileri ve
- Ekonomik istikrarı gerçekleştirmeye elinden gelen bütün gayreti göstermektir.

Sayın Konuklar, Sayın Delegeler,

Konuşmama Mayıs 1995 itibariyle ekonominin içinde bulunduğu durumu özetleyerek başlamak istiyorum. Alınması zaruri hale gelen 5 Nisan kararları sonucu Türk Ekonomisi 1994 yılında reel olarak % 6 oranında küçülmüştür. 1.8 oranındaki nüfus artışı dikkate alındığında ekonomimizdeki küçülmenin toplumda fakirleşmeye yol açtığı bir gerçektir. Nitekim kişi başına gelir % 7.8 oranında gerileyerek 2.194 dolara düşmüştür. Ancak bu sonucu sadece 5 Nisan kararlarına bağlamak doğru değildir.

Gerilemenin nedeni, yıllardır ekonominin reel kaynaklarıyla uyumlu olmayan, hedef-kaynak ilişkisini dikkate almayan, açıkçası politik nedenlerle ulaşılan büyüme hızları olmuştur.

Toplumca her birimin fedakarlığına yol açan 5 Nisan kararlarının külfeti eşit dağıttığını söylemek mümkün değildir. Fakat, gerçek şudur ki, ekonominin sorunlarına doğru teşhis konulduğunu, politikada doğruların yanlışlardan daha çok olduğunu ve şu günlerde ekonomide büyümeye olumlu yönde etki ederek gelişmelerin başladığını da görmemezlikten gelemeyiz.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği camiası olarak biz ne pembe gözle iyimserliği ne de siyah gözlelikle umutsuzluğa giden aşırı ka-

ramsarlığı değil, gerçeklerin ışığında sorunları, uygulanan politikaları irdelemeyi, sorunların çözümüne katkıda bulunacak etkin önlemler üretmeyi tercih ediyoruz. Türk ekonomisinin kendi gücüne ve dinamiklerine dayalı sürdürülebilir büyüme hızı hedefini ve bu hedefe ulaşmayı sağlayacak uygun bir yatırım ve üretim ikliminin sağlanmasını gerekli görüyoruz. Bunun içinde; bürokrasiden arındırılmış, etkin işleyen bir destek sistemini, piyasanın talep dinamiklerini harekete geçirebilecek, ekonomik istikrarı sağlayabilecek uygulamaları bekliyoruz.

Sayın Delegeler,

Ön görülen ekonomik büyüme hedeflerine ulaşmak için küçük ve orta ölçekli işletmelerle Anadolu'daki müteşebbisin üretim gücünden daha etkin bir şekilde yararlanması zorunludur. Uygulanacak ekonomik politikaların başarıya ulaşması, ancak ve ancak orta ve küçük boy işletmelere ve Anadolu'daki müteşebbise ivme verilerek sağlanabilir. Ayrıca bu güç, sadece ekonomik bakımdan değil, sosyal ve siyasal açıdan da önem taşımaktadır.

Toplam istihdamın % 95'ini sağlayan GSMH, % 46'sını üreten KOBİ'ler, 21. yüzyıl arifesinde makro ve mikro ekonomilerin bir risk yönetim aracıdır. Ne var ki bu kürsülerden yıllarca ve defalarca ifade etmemize rağmen, KOBİ'lerin toplam kredilerden aldıkları pay sadece % 5'ten % 10'a çıkabilmiştir. Türkiye'yi 2000'li yıllara hazırlayacak olanların küçük ve orta boy işletmelerin tanımından organizasyonuna, finansman sorununa kadar o sorunlara çözüm getirecek politikalara ağırlık vermelerinin bir zaruret olduğunu belirtmek istiyorum.

Sayın Konuklar, Sayın Delegeler,

Türk toplumu için büyüme ne derecede önemli bir hedef ise, büyüyen gayri safi milli hasılanın, dengeli dağılımı da o derece önemli bir husustur. Bu nedenle, gelir dağılımının iyileştirilmesi Türk ekonomi politikalarında gerçekleştirilmeye çalışılan hedeflerden birisidir. Zira gelir dağılımı dengesizliği milli bütünlüğü zedeleyerek ayrılıkçı akımlarında gelişmesine yol açmaktadır. Bu defa ortaya çıkan te-

rör sorununu önlemek için yapılan harcamalar GSMH içinde giderek artmakta, sonuçta ortaya çıkan kısır döngü, adaletli gelir dağılımı hedefine ulaşmayı zorlaştırmaktadır.

Bugün gelir dağılımında toplum kesitlerini, ekonomik kesimleri ve bölgeleri tatmin edecek sağlıklı bir iyileşmenin gerçekleştiğini ve devletimizin bu konuda Anayasa'da öngörülen ödev ve sorumluluklarını yerine getirebildiğini söylemek mümkün değildir.

Bunun temel nedenleri;

- Kayıt dışı ekonominin boyutu,
- Gelir artışları enflasyon artışının gerisinde kalan geniş bir nüfus diliminin varlığı,
- Nüfustaki ve emek arzındaki artış hızı,
- Gelişen teknolojinin istihdam imkanlarını daraltması,
- Etkin bir vergi reformunun yapılamamış olması,
- Nüfusun % 45'e varan kısmının tarım sektöründe yaşamasına karşın milli gelirden aldığı payın % 13'lere düşmesi ve giderek azalmasıdır.
- Herşeyden önce toplumun tüm kesimleri arasında adaletli bir gelir dağılımını siyasal rejimimizin, huzur ve refahın teminatı olarak kabul ediyoruz.
- Tarımsal nüfusun tarım dışı sektörlere çekilmesi ve sağlıklı, planlı bir şehirleşme içinde yerleşme imkanlarına kavuşturulması sağlanmadıkça gelir dağılımında sektörler arasındaki dengesizliği düzeltmenin mümkün olamayacağı görüşünü taşıyoruz.

Bölgeler arası gelir dağılımındaki dengesizlikler ise, ülke bütünlüğü, millet bütünlüğü bakımından istismar edilmeye uygun bir ortam hazırlamaktadır. Bu nedenle, devletimizin öncelikli bölgelerde yatırımları yoğunlaştırmasını ve özel teşebbüse yatırım için çok daha özendirici önlemlerden oluşan bir ortam hazırlanmasının faydalarına inanıyoruz.

Bugüne kadar kalkınmada öncelikli yöreler olarak sürdürülen politikalar ve uygulanan teşvik tedbirleri kayda değer elle tutulur bir sonuç vermemiştir.

Teşvik politikalarının, bölgeler arası gelişmişlik farklarını giderecek, gelir dağılımındaki adaletsizlikleri düzeltecek, asıl önemlisi, kalkınmada öncelikli yörelerde yaygın olan işsizliği ortadan kaldıracak bir anlayışla yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Geri kalmış yörelerin kalkındırılması için teşvik araçları ile birlikte teşvik politikasında da değişiklik yapılarak, proje esasına göre teşvik sistemine geçilmelidir. Projeye dayalı teşvik, araçları ve amacı belli olan teşviktir. Dolayısıyla hangi üretimi, hangi yatırımı teşvik edeceğimiz, hangi araçları kullanacağımız önceden bellidir.

Bölgesel kalkınma projeleri, yalnız bölgenin üretim alanları ve yatırım imkanlarını tesbit ile yetinmeyerek, spesifik alanlarda işletmelerin kurulmasını öngören yatırım projelerini kapsamalıdır. Bu yatırımların hangi araçlarla teşvik edileceği açık olarak gösterilmeli yatırımcılara sağlanan teşvikler zamanında verilmelidir. Bölge Kalkınma idarelerinin belli projeler hazırlayarak yatırımcılara öncülük etmesi özel sektör yatırımlarını bölgeye çekecek politikalar uygulanması gereklidir.

Biz bütün bu nedenlerle gelirlerin dengeli bölüşümünü ve sosyal barışı, tüm sosyal ve ekonomik hayatı, ülkeyi tümüyle ilgilendiren bir bütün olarak görüyoruz ve yine bu nedenlerle gelir dağılımını iyileştirici önlemler olarak 1995 yılı Geçiş programında öngörülen uygulamaların gerçekleştirilmesini bekliyoruz.

Bunun için,

- Vergi düzenlemeleri vakit geçirilmeden yapılmalıdır,
 - OECD ülkelerine göre 2.5 kat yüksek olan istihdam kesintileri azaltılmalıdır,
 - Sosyal güvenlik sistemlerinin bir şemsiye altında toplanmasını, böylece camiamız mensuplarının tek sosyal güvenlik kurumu olan BAĞ-KUR'un güçlendirilmesini bekliyoruz,
 - Ücret-verimlilik ilişkisi dikkatle değerlendirilmelidir,
- Bilindiği gibi, ekonomik kalkınmanın belirleyici unsurlarından birisi verimliliklerdir.

Verimliliği, sadece üretimde kullanılan kaynaklarla elde edilen üretim miktarları arasındaki teknik bir oran olarak değil, doğru olan işleri, doğru biçimde, ekonomik çalışma ile gerçekleştiren, sürekli gelişimi ve yeniliği hedefleyen bir yaşam felsefesi olarak kabul ediyoruz. Bu anlamda verimlilik bürokrasiye kadar bütün faaliyetleri kapsayan bir düşünce sistemidir.

Verimlilik temsil ettiğimiz kuruluşların, yüzbinlerce işletmenin ve dolayısıyla milli ekonominin performansının odak noktasıdır. Üretim, kalite, maliyet, uluslararası rekabet, gelişme, tüketici tatmini, refah gibi çağdaş performans anlayışını oluşturan ölçütler menşesini verimlilikle bulmaktadır. bu nedenle, birliğimiz, işletmeler bazında verimlilik anlayışının gelişmesi ve uygulanması yönündeki çalışmalara ve ilgili kurumlarla işbirliğine önem vermektedir.

Saygıdeğer Arkadaşlar,

Şimdi de istihdam ve işsizlik sorunlarıyla ilgili görüş ve önerilerimizi temel çizgileriyle ortaya koymak istiyorum.

Ülkemizin en önemli sorunlarından birisinin, hızla artan nüfusa yeni iş alanları açmak, böylece, büyük boyutlara ulaşan işsizlik oranını daha makul düzeye çekmek olduğu camiamız tarafından çok iyi bilinen bir gerçektir. Çünkü, ekonominin var olan şartları içinde çalışma yeteneği ve arzusu olduğu halde çalışma imkanı bulamayan insanların oluşturduğu işsizler grubu ekonomik, sosyal, siyasal, ailevi ve kişisel yönleriyle birçok sorunu da beraberinde getirmektedir.

İşsizlik;

- Ekonomik bakımdan bir kayıptır.
- Sosyal bakımdan, mutsuzluğun ve sosyal düzensizliğin kaynağıdır.
- Kişisel bakımdan, çalışma disiplini, alışkanlığını bozan; kişilerin kendilerine olan güveninin ve saygınlığının yitirilmesine, ahlaki çöküntüye yol açan sosyal bir risktir.
- Siyasal bakımdan, istismara uygun bir ortam hazırlamaktadır. Bu nedenlerle işsizliği önleme ve azaltma politikaları makro ekonomi politikalarının temel hedefleri arasında yer almıştır. Ancak dünya-

da işsizlik oranını makul düzeyde tutabilen ülke sayısı son derece azdır. Özellikle, gelişme yolunda olan diğer ülkeler gibi Türkiye’de de işsizlik oranının % 10.5 eksik istihdamla birlikte atıl işgücü oranının % 19.8 olması dikkat çekici bir husustur. Bu aşamada; olumlu bir senaryo çerçevesinde istihdam ve işsizlik sorunlarına çözüm getirecek daha köklü politika önlemlerine ihtiyaç olduğu kabul edilmelidir.

- Sorunun temelinde hızlı nüfus artışının yattığını, bu nedenle bugün 62 milyona yaklaşan nüfus sayısını belirli sermaye stoku, doğal kaynaklar ve teknik bilgi düzeyi ile uyumlu optimum düzeyde tutmanın gerekli olduğu bilincini benimsemenin zorunlu olduğu görüşündeyiz. Türkiye nüfus sorununun artık ekonomi dışı heyecan verici görüşlerle değerlendirme tutkusunu terk etmelidir.
- İşgücü talebinin arttırılması işsizlik sorununa köklü çözüm getirecek önlemlerden birisidir.

Bu nedenle;

- işgücü talebini arttırmak amacıyla özendirici yatırım politikalarının uygulanmasını,
- KOBİ’nin istihdam yaratıcı potansiyelinden yararlanmaya imkan verecek kolaylıkların sağlanmasını, bireysel iş kurma teşebbüslerinin daha etkin bir şekilde desteklenmesini,
- İstihdam maliyetini düşürmek amacıyla, istihdam kesintilerini azaltacak önlemlerinin alınmasını,
- Kırsal sanayilerin geliştirilmesini sağlayacak projelerin yürürlüğe konulmasını gerekli görüyoruz.
- Türk istihdam piyasasında bir paradoks vardır. İş alemi istediği nitelikte işgücü ihtiyacını karşılayamamış olmaktan şikayetçi iken, eğitim görmüş küçümsenmeyecek boyuttaki gençler grubu iş bulamamaktan rahatsızdır. Bu çelişkinin giderilmesi eğitim programlarında ve sisteminde yeniden yapılanmayı ve iş alemi-eğitim kurumları arasında daha sıkı bir işbirliğini gerektirmektedir.

Sayın Delegates,

Türkiye’nin istihdam sorununun çözümü köklü politikalarda aranmalıdır. Bu köklü politikalarda, iş alemi üzerine düşen görevi yerine getirmeye hazırdır. Esasen, ekonomi politikamızın hedefi devle-

ti ekonomiden çekmek, kamu iktisadi teşebbüslerini özelleştirmek ve devleti küçültmek olduğuna göre, yeni iş alanları açmak, istihdam imkanları yaratmak sorumluluğunu özel sektör taşıyacaktır. Özel sektörümüz bu büyük sorumluluğun bilinci içindedir. Çünkü ülkemizin en büyük sorunlarından birisinin işsizlere iş ve aş sağlamak olduğunu biliyoruz. Bütün mensuplarımız, bütün iş camiası bugünün işletmeciliğinde toplumsal fonksiyonların işletme hedeflerinin ilk sırasında yer aldığına idraki içindedir. Ancak, bu sorumluluğun özel sektöre devredilmiş olmasının sorunun çözümü için yeterli olmadığına da bilinmesini arzu ediyoruz. Her yıl istihdam piyasasına yeniden 1 milyon 200 bin kişinin kaldığı bir ülkede işverenin iyi niyeti, arzusu ve sorumluluk bilincinin yanısıra demokraside insan kaynaklarını organize eden sendikal kuruluşların da toplumsal bilinci, ülkemizin ekonomik ve politik şartlarına uyumlu davranışları aynı derecede önem taşımaktadır. Devlete düşen görev objektif ve gerçekçi davranmak, iş hayatını politik hedeflere kurban etmemektedir.

Türk çalışma hayatı ile ilgili yeni düzenlemeler, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemindedir.

Çalışma hayatı, sosyal güvenlik, iş güvencesi ile ilgili olarak yapılacak yasal düzenlemelerin toplumsal uzlaşmayı, taraflar arasındaki dengeleri bozacak nitelik taşımamasını, üretim kaynaklarının rasyonel kullanımını etkilememesini, işyeri güvencesini, verimliliği, iş kalitesini, rekabet potansiyelini zedelememesini arzu ediyoruz. Biz toplu pazarlık düzeninde toplumsal refah bilincine sahip işçi ve işveren zihniyetini sosyal huzurun temel şartlarından birisi olarak görüyoruz. Sosyal barışın, adil gelir bölüşümünün, camiamız mensuplarının en önemli bir hedefi olduğunu, burada içtenlikle ve inançla bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin 50. Genel Kurulu'nun Sayın Konukları, Sayın Delegeler,

Şimdi de enflasyon konusuna ve enflasyonla mücadele politikalarına değinmek istiyorum. Enflasyonun ekonomik, psikolojik, sosyal

ve siyasal bakımdan ortaya çıkardığı makro ve mikro boyuttaki sakinlerini ve tahribatını acı tecrübelerle yaşayan her ülke gibi Türkiye’de de enflasyonla mücadele ekonomi politikalarının ilk hedefi olarak kabul edilmiştir.

Ancak, Atatürk Dönemi’nin (1923-1938) başarılı istikrar politikaları ve bazı dönemlerde (1964-1970) sağlanan görece olumlu sonuçlar bir tarafa bırakıldığında; enflasyonu makul düzeylere çekme politikalarında başarılı olunamadığı açıkça görülmektedir. Bunun nedeni; enflasyonun sadece bir veya birkaç şarta bağlı bir mantık oyunu kabul edilmesi ve yeni bir mantık oyunu ile önlenebileceği varsayımından hareket edilmiş olmasıdır.

Son 12 yıllık dönemde yüksek enflasyon oranı, yarattığı tahribata rağmen siyasal iktidarların tam bir kararlılıkla ele aldıkları sorun olmamış, Türk toplumu enflasyonla birlikte yaşama kaderine bırakılmıştır.

Her halukarda enflasyon Türk toplumunun kötü bir alinyansı olarak kabul edilmemelidir. Ekonomik, mali, sosyal ve yönetsel reformlarla bu hastalığın tedavisine ısrarla devam edilmelidir.

Sayın Delegeler,

Enflasyonu önlemek için herşeyden önce güvensizlik bunalımı aşımalıdır.

Bu amaç doğrultusunda;

- Öncelikle siyasal iradede istikrar sağlanmalıdır. Kendi içinde istikrar sağlayamayan bir siyasal iradenin kamuoyunda ekonomik istikrar sağlayacağına dönük bir inanç ve güven yaratması mümkün değildir.
- Ekonomi bürokrasisi geleceği doğru ve isabetli bir şekilde tahminlemeli, sorunlara doğru çözüm önerileri üretmelidir.
- Toplum; kamu kesiminin enflasyonu kontrol altına almaya yönelik vaat, politika ve uygulamalarına güvenmeli, böylece; enflasyon

beklentisi kırılmalıdır. Enflasyon beklentisi kırılmayan, enflasyona karşı duyarlılığını kaybeden bir toplumda enflasyonla mücadele politikalarının başarılı olması düşünülemez.

- Siyasi iradenin istikrarlı ve güçlü bir şekilde ortaya konulmasıyla kamuoyundan yeterli destek sağlanması enflasyonla mücadelede olumlu sonuçlar alınmasına yardımcı olacaktır.

Enflasyon-güven ilişkisi konusunda; bugün alınacak en büyük ders, gerçekleştirilmesi uzun vadeye bağlı hedeflerin kısa vadede gerçekleştirilecek hedefler olarak sunulmasının kamuoyunda yarattığı beklenti sağlanamadığında; ortaya çıkan şok dalgalarının etkinliğidir.

Atatürk'ün ifadesiyle; **"BİZ YAPAMAYACAĞIMIZ İŞLERİ YAPAR GİBİ GÖSTEREN SAHTEKARLARDAN DEĞİLİZ"** vecizesinde anlamını bulan ilke, karar mercilerinin temel prensibi olmalıdır

Enflasyonla mücadele politikalarında başarıya ulaşmak için toplum kesitleri ve siyasal gruplar arasında ulusal bir uzlaşmayı zorunlu görüyoruz.

Bizim iş alemi olarak vergi politikalarından ve reformundan beklentilerimiz şunlardır.

- 1- Vergi politikalarında oy kaygısı olmamalıdır.
- 2- Vergi oranları makul bir düzeye indirilmelidir. Vergi oranları vergi veren için cehennem, vergi vermeyenler için bir cennet yolu olmamalıdır.
- 3- Öncelikle kayıtdışı ekonomik faaliyetler vergi kapsamına alınmalıdır.
- 4- Büyük rant gelirleri ciddi bir şekilde vergilendirilmelidir.
- 5- Vergi ödeme kolaylıkları sağlanmalıdır.
- 6- Karmaşık olan vergi mevzuatımız; anlaşılması kolay, yorum ve mukteza talebini gerektirmeyen bir özelliğe kavuşturulmalı, mali teşkilatın her düzeyinde çalışan elemanların niceliği, kalitesi ve bilgi düzeyi yükseltilmelidir.

Özetle, kamu gelirlerini artırıcı adil ve yaygın vergi politikalarının uygulanması büyük önem taşımaktadır. Vergi gelirlerinin artırılması için, esasen vergi veren kesim ve kişilerin vergi yükünü ağırlaştırarak, dürüst vergi vereni formel hatalar nedeniyle ürküten, tazyik altında tutan, yatırım, üretim ve iş şevkini kıran vergi politikaları yerine, vergiyi tabana yayan, herkese adil vergi verme sorumluluğu ve yükümlülüğü getirebilen vergi sistemleri uygulamak, vergi politikalarının esası olmalıdır. Bunun için öncelikle, kötünün üzerine yürüyerek topluma, dürüst iş adamına ödediği verginin adil olduğu inancını vermek ve vergi düzenini yayararak, vergi kaçırmanın haksız rekabet, haksız kazanç içinde yaşamalarına fırsat verilmemelidir. Vergi ferdin ve ekonominin bir cezası olmamalıdır. Sadece alınabilenden değil, alınamayandan da alınmalıdır.

Sayın Delegeler,

Türkiye’de enflasyonu besleyen en önemli kaynaklardan birisinin kamu kesiminin gelir-gider dengesizliği ve bunun doğal sonucu olarak aşırı borçlanma gereği olduğu dikkate alındığında,

- Bir yandan gelirleri artırıcı,
- Öte yandan cari harcamaları disiplin altına alıcı,
- Kamu kesiminin ekonomideki payını azaltıcı,
- Ve bu doğrultuda özelleştirmeye hız kazandırıcı politikalar çok büyük önem taşımaktadır.

Bu nedenle, özelleştirmenin hızlandırılmasını gerekli gördüğümüzü bir kere daha belirtmek istiyorum.

1970’li yıllardan bu yana özelleştirme; enflasyon içinde durgunluğa ve işsizliğe karşı takip edilmesi gereken bir politika türü olarak ileriye sürülmüş, devletin ekonomik alanda küçülmesi görüşleri özelleştirmenin yeniden gündeme gelişinin başlangıç noktasını oluşturmuştur.

Hukuki, sosyal, siyasal, ekonomik, yönetsel, finansal ve fonksiyonel yönleriyle özelleştirme, başarı sağlanması pek kolay olmayan bir politika uygulamasıdır. Çünkü; özelleştirme "sat ve kurtul" stra-

tejileri ile yürütülecek basit bir politika önlemi olmayıp, işletmelerin mülkiyetleri, mali yapıları, fonksiyonları, toplum desteği, istihdam durumu ile bağımlı çok farklı yöntemlerin uygulanabileceği bir olgudur.

Kamu iktisadi teşebbüslerini bugünkü duruma getiren siyasilerin özelleştirme ile eski günahlarını affettirmelerini beklemekten başka bir çaremiz de yoktur. Üzülerek belirteyim ki bugüne kadar çok konuşulmasına rağmen, özelleştirmede başarılı sonuçlara ulaşılamamıştır.

Herşeyden önce, uygulamada, özelleştirme ile ilgili kararlarda istikrar olmalıdır. Tarihte bir koalisyondan çıkan özelleştirme kararının koalisyon ortağı tarafından iptal ettirilmesi gibi siyaset garabetine bundan böyle asla düşülmemelidir.

Özelleştirmede ilke; kamu varlığının özel kesime intikalinde bir yarış yaratmak değil, kamu işletmelerinin gerçekten bilgi, deneyim, sermaye, yönetim ve vergi bakımından üstünlüğünü, gücünü ve dürüstlüğünü kanıtlamış yerel müteşebbis ve firmalara intikalini sağlamak olmalıdır. Bu ilke zedelendiğinde, özelleştirilen bu işletmeleri bir süre sonra kamu kaynakları ile desteklemek, hatta yeniden kamulaştırmak zorunluluğu doğabilir. Her iki ihtimal kamu için çok yüksek bir fatura demektir.

Uygulamada özelleştirme yasasının hemen her maddesinde ege men olan açıklık ve şeffaflık ilkesi titizlikle gözönünde tutulmalıdır. Bugüne kadar; Türkiye’de özelleştirme her ekonomik sorunun çözümünün endekslendiği ve bu nedenle, adeta tüm sorunların, ancak özelleştirilme ile çözümlenebileceğine dönük bir ortam oluşmuştur. Kamunun borçlanma gereğinin azaltılması, bütçe dengele rinin sağlanması, memur ve işçilere daha yüksek ücret ödenmesi, toplumun refah düzeyinin yükseltilmesi, ekonomik istikrarın sağlanması rasyonel kaynak dağılımı hep özelleştirmeye bağlanan sorunlar halinde takdim edilmiştir. Bu tutum ve davranış, özelleştir-

meden adeta sihirli bir değnek fonksiyonu beklemek demektir. Böyle bir beklenti ise, son derece tehlikelidir. Özelleştirme ekonomiyeye siyasal denetim yöntemi yerine, rasyonellik ilkesini esas almaya yönelik bir zihniyet değişikliği kaynakların daha etkin kullanımını, maliyet tasarrufu ve verim artışı sağlayacak yapısal bir değişme olarak kabul edilmelidir.

Biz, özelleştirmenin başarısının hızla uygulanmasına, kapsamının geniş olmasına, kamuoyu desteğine, özelleştirme üzerinde toplumsal bir uzlaşmaya bağlı olduğu görüşündeyiz.

Sadece reel gelirleri ve toplam talebi daraltıcı para politikalarının enflasyonu önlemekte yeterli olmadığı, bu nedenle, arz cephesinde üretimi arttıracak politika önlemlerinin de alınmasında gereklidir.

Bu nedenle teşvik edici yatırım ve üretim politikalarının takip edilmesi zorunludur. Teşvik edici politikalar ise, elverişli krediler ile elverişli girdi teminini hedef alan önlemlere dayanır. Bu arada piyasa kanalları açık tutulmalı, serbest rekabet piyasasının bütün kural ve kurumlarının daha etkin işlemesi sağlanmalıdır. Bu şekilde yatırımcının uzun vadede önünü görebilme imkanı sağlanmalıdır.

Gelişen bir ekonomide ve kredi hacminde, faiz, hem yatırımların, hem de tasarrufların yönlendirici bir faktördür. Bu nedenle, faiz oranlarını optimal bir düzeyde tutmak, böylece yatırım ve tasarruf hacmi arasında denge oluşturmak büyük önem arz etmektedir.

Özellikle ekonomide bazı belirsizliklerin etkisini kısmen, devam ettirmekte olduğu enflasyonda da hızlı bir gerilemenin sağlanamadığı dönemde devlet tasarruf sahiplerini endişeye götürecektir şekilde ekonomideki kilitlenmeden yararlanarak aşırı düşük faiz uygulaması ve tasarruf mevduatına verilen güvencenin kaldırılması gibi politikaların sonuçlarını iyi tespit etmelidir. Faiz ve döviz kurlarını uzun dönemde statik düzeyde tutarak Türkiye'yi yeniden 5 Nisan öncesine götürebilecek uygulamalara gidilmemelidir.

Sayın Konuklar, Değerli Delegeler,

62 yıl önce Atatürk, "Gözlerimizi kapayıp herkesten ayrı ve dünyadan uzak yaşadığımızı düşünemeyiz. Ülkemizi bir sınır içerisine alıp, dünyayla ilgisiz yaşayamayız" sözleri ile dışa açılmanın önemini vurgulamıştır. Ekonomi politikamızın temel hedeflerinden birisi dışa açılmak, dış ekonomik ilişkileri geliştirmek, ödemeler dengesini sağlıklı bir yapıya kavuşturmaktır. Bu temel hedefe ulaşmak için gerekli çabanın gösterildiğini samimiyetle belirtmek istiyorum. Türk özel sektörünün bu konudaki gayreti ve teşebbüs gücü, 1994'te döviz girdilerimizde ciddi gelişmeler sağlamıştır. Döviz stoklarımız görmeye alışmadığımız bir düzeydedir. Kamu sektöründen ve kamu bürokrasisinden beklentimiz bizlere gereken kolaylığın sağlanması, önümüze çıkarılmamasıdır.

İhracatı, hem Türkiye'yi dışa açan bir pencere, hem de kriz dönemlerinin tahribata uğramadan atlatılmasına imkan veren etkin bir araç olarak görüyoruz. Bu temel fonksiyonların yanısıra, ihracat, ekonomik büyümenin belirleyici bir faktördür. İthalatın en güvenilir finansman kaynağıdır. Dış borçları düzenli bir şekilde ödemeye imkan veren ve bize dış itibar sağlayan bir vasıtaadır.

İhracat uluslararası piyasaların teknik, bilgi ve pazarlama tecrübelerinden yararlanmaya imkan vermektedir. En önemlisi ihracatın Türk ekonomisinin globalleşen ekonomiye sağlıklı bir şekilde entegrasyonunu sağlayacak fırsat olmasıdır. Bütün bu nedenler, ihracatımızın teşvik ve desteğe layık bir sektör olduğunu vurgulamaktadır.

Son birkaç yıldır, statik bir düzeyden kurtulamayan ihracatın alınan önlemlerle 1994 yılında 3 milyar \$ artış göstererek 18 milyar doları aşan düzeye çıkmasını; ihracatın ithalatı karşılama oranını % 78'e ulaşmasını sevindirici bir husus olarak görüyoruz.

Şüphesiz ülkemizin ekonomik potansiyeline göre, ulaştığımız ihracat hacmini yeterli görmek mümkün değildir.

İhracatta daha büyük atılımları yapmak zorundayız. Bunu gerçekleştirmek için önerilerimizi şöylece tekrarlamak istiyorum.

- Teşviklerin kaynakları ile birlikte planlaması, yatırım ve üretim aşamasında ölçek ayrımı yapılmadan uygulanması daha yararlı olacaktır.
- Küçük ve orta ölçekli işletmelere, dış talep, ortak girişim, finansman bakımından önemli imkanlar sağlayacak yeni düzenlemeler yapılmalıdır.

- Eximbank'ın kredi ve sigorta mekanizması daha etkin işletilmelidir. Eximbank Kredi ve Sigorta Programlarının ihracatımız için hayati önem taşıdığını burada belirtmekte yarar görüyorum. Üretip satmak, mutlaka parayı ranta yatırmaktan daha cazip kılınmalıdır.

- İhracatımızın duyarlılığının artırılması arzusu, ihracatı geliştirme hedefi, diğer teşvik önlemlerinin kaldırılmış bulunması gerçekçi kur sisteminin önemini artırmış bulunmaktadır. Hiçbir ülke sadece siyasal prestij ya da başarılı görünmek için döviz kurunu ekonomik kural ve şartların dışında sabit tutma amacına dönük politikaların uygulanmasında ısrarlı olamaz. Türk Lirasının gerçek satın alma gücünü yansıtan, ihracatı cezalandırmayan bir ölçü içinde değerlendirilmesini, böylece, enflasyon oranına bağlı olarak fiz ve döviz kuru arasında da kurulmuş olan dengeleri koruyan politikalara devam edilmesini gerekli görüyoruz.

- İhracatçının bürokratik yükü kaldırılmalıdır. İhracatçıya bürokrasi ile uğraşmak yerine işle uğraşma imkanı ve zamanı sağlanmalıdır.

- Siyasal karar mercileri madde bazında uygulanacak orta ve uzun vadeli ihracat politikalarını zamanında açıklamalı, böylece, ihracatçıların gelecek için bir program yapma ve dış taahhütlere girme imkanı sağlanmalıdır.

- İhracatçı kesimle ilgili ve yetkili kurumlar arasında sürekli bir diyalog kurulmalı, böylece alınacak kararlara destek ve istikrar sağlanmalıdır.

- Dışa açık büyüme stratejilerinde, ekonomik bunalımları aşmada ihracatın büyük rolüne ve fonksiyonuna inanan, bu doğrultuda başarılı örnekler veren ülkemizde, ihracatın ayrı bir Bakanlık olarak organizasyonu zamanının geldiği görüşünü teyit etmek istiyorum.

Çok Muhterem Arkadaşlarımız,

Dış ekonomik ilişkilerimizin önemli bir kalemi olan turizmi Türk ekonomisinin gelir, döviz ve istihdam yaratan, uyarıcı ve sürükleyici bir sektörü olarak kabul ediyoruz.

1994 yılında 6.7 milyon yabancı turist girişı ve 4 milyar 350 milyon dolar dış turizm geliri ile Türkiye, dünyada uluslararası turizmin en yüksek oranda arttığı birinci ülke konumuna gelmiştir. Bu sonuç turizm endüstrisinde faaliyet gösteren seyahat, ulaşıma ve konaklama işletmelerinin büyük gayret ve çabalarının ortak ürünüdür.

Şüphesiz, doğal, kültürel ve tarihi zenginlikleri, konukseverlik özellikleri, turizm endüstrisinde 486 bin belgeli, 500 bin belgesiz yatak sayısına ulaşan konaklama potansiyeli, 1400 seyahat acentesi ile ülkemiz, turizmde çok daha yüksek performans göstermesi gereken bir ülkedir. 15 milyon yabancı turist sayısını ve 10 milyar dolar dış turizm gelirini önümüzdeki birkaç yılda ulaşılması mümkün hedefler olarak görüyoruz.

Ancak, şu hususu belirtelim ki; Türkiye bugün talep yetersizliğinin, var olan kapasitelerden düşük oranda yararlanabilmenin ve turizmi çeşitlendirmiş olmamanın sıkıntısını çekmektedir. Tesislerin bir bölümü yenileme zorunluluğu ile karşı karşıya bulunmakta, ancak işletmeler bunu gerçekleştirme imkanına sahip bulunmamaktadır. Bu konudaki önerilerimizi satırbaşlarıyla şöylece sıralamakla yetinmek istiyorum.

- Ekonomik, siyasal, kültürel ve turistik tanıtım bir bütünlük içinde yapılmalı, tüm ilgililer kişi ve kurumlar kendilerini dış tanıtımın birer sorumlusu kabul etmelidirler. Biz etkin bir tanıtımı; sadece turist sayısını artırmaya, harcama potansiyeli yüksek turisti ülkeye çekmeye dönük pazarlama ve promosyon faaliyetleri olarak değil, Türkiye lehine olumlu bir dış kamuoyu oluşturmaya dönük çalışmalar olarak değerlendiriyoruz.

- Gittikçe tekelleşen yabancı tur operatörlerinin Türk turizmini kendi istekleri ve menfaatleri doğrultusunda yönlendirmelerini önlemek amacıyla ulusal seyahat acenteleri güçlendirilmelidir.

- Sektör kredilerinin geri dönüşümündeki darboğazları giderebilmek için banka idari ve kanuni tatbikatları durdurulmalı, borçların uzun vadeye yayılmasını sağlayacak yeni önlemler alınmalı, sektöre özgü bir kredi kurumu ihdas edilmelidir.

Sayın Konuklar, Sayın Delegeler,

Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan bu yana, çağdaş uygarlığı Batı'da aramış, batılı olmaya, Avrupa içerisinde, batının siyasal, askeri ve sosyal organizasyonlarında yer almaya çalışmıştır. Avrupa Topluluğu'nun kuruluşundan sonra da topluluğa tam üye olarak katılmak hedefine yönelmiştir. 1963'te Ankara Anlaşması bu düşünce ile imzalanmıştır. 1987'de tam üyelik başvurusu bu amaçla yapılmıştır. Türkiye-AT 36. Ortaklık Konseyi toplantısında alınan Gümrük Birliği'ne katılma kararları hep aynı hedefe yönelik bir sürecin önemli merhalelerinden birisini oluşturmuştur. Bu nedenle, sayın üyeler, Odalar ve Borsalar Birliği Camiası; Gümrük Birliğini, ülkemiz için Avrupa Birliği'ne tam üye olarak katılma amacı doğrultusunda atılmış uygun bir adım olarak değerlendirmektedir.

Geçtiğimiz dönemin dış ekonomik ilişkiler açısından odak noktası, gelecek nesillerin şükranla anacakları 6 Mart 1995 tarihidir. Çünkü; bu tarih Türkiye ile Avrupa Topluluğu arasında Gümrük Birliğini kuran ortaklık konseyi kararlarının alındığı gündür.

Değerli konuklar,

Türkiye'nin Gümrük Birliği'nden önemli beklentileri vardır.

- Mallardaki serbest dolaşımın tüketim kalıpları gelişmiş, istikrarlı ve büyük bir pazara daha rahat girmenin sağlayacağı imkanlar dış ekonomik ilişkilerimizi geliştirecek, dışa açılma stratejilerimiz hız kazanacaktır.

- Siyasal iradenin ve bürokrasinin kararlarında, davranışlarında uzun vadeler bakımından bir tutarlılık sağlanacaktır.

- Demokratik laik rejimin, insan hakları, çağdaş hukuk sisteminin kuralları ve kurumları ile uluslararası normlara uyumu gerçekleşecektir.
- Türk ekonomi ve finans sistemini önce Avrupa Birliği'ne, bunu takiben dünya ekonomi ve finans sistemine entegre etme hedefi doğrultusunda önemli mesafeler katedilecektir.
- Siyasal bakımdan, Türkiye'nin dış siyasal sorunlarında destek bulma şansı artabilecektir.
- Türkiye, Avrupa Birliği'nin teknoloji ve Araştırma Geliştirme konusundaki yardımlarından ve Topluluğunun sermaye hareketlerinden daha geniş boyutta yararlanacaktır. Böylece, ülkemizde marjinal tasarruf eğiliminin düşük olmasından kaynaklanan kaynak yetersizliği giderilecektir.
- Ortak yatırımlar eskiyen teknolojilerin yenilenmesini sağlayacaktır.

Türkiye bu beklentileri gündeme getiren Gümrük Birliği merhalesine kolay ulaşmamıştır. Bu nedenle anlaşmayı, her dönemin katkı payı bulunan siyasal bir başarı olarak değerlendirmek, bizim objektif ve gerçekçi tutum ve davranışlarımızın bir gereğidir.

Şüphesiz uzun yıllar dışa kapalı kalmış bir ekonomide Gümrük Birliği'ne girmekle bazı endişelerin gündeme gelmiş olması da doğaldır. Yalnız, bunlar giderilebilir endişelerdir. Şu gerçekleri unutmamakta yarar görüyoruz.

- Türkiye'nin gelişmesini bundan böyle kapalı bir ekonomi ile sürdüremeyeceği bilinmelidir.
- Türkiye için Avrupa Topluluğu Gümrük Birliği dışında aynı ölçüde etkili bir alternatif yoktur. Şunu da belirtelim ki, Gümrük Birliği, ülkemizin Avrupa Serbest Ticaret Birliği, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı, Karadeniz Ekonomik İşbirliği gibi bölgesel entegrasyonlarla Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini geliştirmeye bir engel değildir. Çünkü, Türkiye bölgesel entegrasyonları uluslararası serbest ticaret ortamının oluşturulması için bir geçiş süreci olarak görmektedir ve bunların sağlayacağı imkanlardan azami ölçüde yararlanmaya çalışmaktadır.

- Türkiye aslında ihracat, ithalat, yabancı sermaye, turizm, işgücü bakımından Avrupa Birliği'ne entegre olmuş bir ülkedir. Bugün, Gümrük Birliği'ne katılmaktan endişe duyulacak bir gün değil, açılan kapıdan nasıl en yüksek düzeyde yararlanılabileceğinin ve neler yapılması gerektiğinin belirlenmesi ve hızla uygulamaya girilmesi döneminin başlangıç günüdür.
- Ekonomiyi ve siyaseti yönetenler, ekonomideki makro dengesizlikleri, sosyal ve siyasal istikrarı sağlamakta kararlı olmalıdır. Türkiye-AB Gümrük Birliği ilişkilerini yürütecek ekonomi ağırlıklı bir bürokrasi oluşturulmalıdır.
- Gümrük Birliği'nden ihracat yönündeki olumlu beklentilerimizin gelişmesi, gelir esnekliği yüksek olan, bir başka deyişle, gelirler arttıkça talebi de artan ileri teknoloji ürünü malların üretilip pazarlanmasına bağlıdır. Bu nedenle, gelir esnekliği düşük olan geleneksel ihraç ürünleri yanısıra, yüksek teknoloji ürünleri ihracatının artırılması için çaba harcanmalıdır.
- Teşvik sistemi kredilendirme ve vergi indirimlerine dayanmalı, yatırım aşamasında, proje bazında destek yardım, düşük faizli krediler verilmeli, küçük ve orta ölçekli işletmeler optimal boyuta ulaştırılmalı, rekabet güçleri artırılmalıdır.

Ulaşılan bu noktadan sonra, yapılması gereken iş, siyasi değil, ekonomi ağırlıklı uzmanlık işidir. Bu nedenle, kamu bürokrasisi ile özel sektör arasında daha sıkı bir ortak çalışma düzeninin sağlanmasını gerekli görüyoruz.

Çünkü amaç; uluslararası platformda yarışmaya hazırlanan ülkemizin, kesintilerle devam eden 32 yıllık bir koşudan sonra dinlenmeye çekilmesi değil, hedef olan tam üyeliğe ulaşmasıdır.

Sayın Konuklar, Değerli Delegeler,

Türkiye'nin, ekonomik sorunlarının çözümünün yapısal sorunların çözümüne bağlı olduğunu bilhassa belirtmek istiyorum. Yapısal sorunlar çözülmeden güncel sorunların çözümü mümkün değildir. Çünkü güncel sorunların kaynağı yapısal bozukluklardır. Bu açıdan

baktığımız zaman Türkiye'nin yapısal sorunlarının başında Doğu ve Güneydoğu'da yaşanan olaylar gelmektedir.

Türkiye'nin bölge ve özel şartlarından kaynaklanan Güneydoğu Anadolu sorunu vardır. Bu soruna mutlaka bir isim koymak gerekirse bu asla Kürt sorunu değildir. Sorun Güneydoğu Anadolu sorunudur. Türkiye'de yaşayan vatandaşlar arasında herhangi bir ayırım yoktur. Türkiye'de hangi kökenden gelirse gelsin bütün vatandaşlar eşittir. Herkes birinci sınıf vatandaşdır.

Devletimiz içerisinde ayrıcalıklı hiç bir kişi veya toplum yoktur. Kanun önünde eşitlik ilkesine dayalı tek bir halk vardır. Bu halk hangi kökenden, hangi dinden, hangi ırktan gelirse gelsin Türkiye Cumhuriyeti kimliğini taşıyan insanlardan oluşur.

Binlerce yıl çeşitli kavimlerin istilasına uğramış, çeşitli medeniyetler yaşamış, değişik dil, din ve kökenden gelen insanlarca yurt edinilmiş bir ülkede, insanlar arasında ayırım yapmak mümkün değildir.

Bu insanlar asırlardır birarada yaşamış ve birbirleri ile öyle kaynaşmışlardır ki, onları ayırmak olanak dışıdır. Türkiye'de Anayasamıza giren millet kavramı temelinde bu görüş bulunmaktadır.

Türkiye'de yaşayan 60 milyon Türk insanının inancı da Cumhuriyetimizin kuruluşundan bu yana geçen 70 yıl içerisinde bu görüş doğrultusunda oluşmuş, biçimlenmiştir.

Atatürk bu görüşten hareketle Cumhuriyetin kuruluş yıllarında Türk halkından söz ederken Ne Mutlu Türküm Diyene ifadesi ile bu toprakları yurt edinmiş bütün insanları kucaklayan, bir millet kavramını belirtmek istemiştir. Ne Mutlu Türk Olana diyerek millet kavramında ayrıcalık düşünmemiştir. Bugün Doğuda ve Güneydoğuda terörle mücadele eden Türk Silahlı Kuvvetlerine huzurlarınızda Türk iş aleminin şükranlarını sunuyorum.

Canlarını veren bu insanlarımıza Tanrı'dan rahmet diliyorum. Başta Başbakanımız olmak üzere bu hükümeti kutluyorum.

Terörün çözümünün ise bir ölçüde ekonomik fakirleşmenin sebep olduğu sefaletin önlenmesine ve bu bölgenin teröre rağmen, ekonomik gelişmesini sürdürmesine bağlı olduğuna inanıyorum.

Terörle mücadelenin bugüne kadar biraz ihmal edilen ekonomik ve toplumsal yönlerine de ağırlık vermek zamanının geldiğini bir defa daha belirtmek istiyorum.

Sayın Konuklar, Değerli Arkadaşlarım,

Türkiye'nin yapısal sorunlarından biri ve en önemlisi Kamu Yönetimidir. Öncelikle Türkiye'de idari yapıyı değiştirecek, modernleştirecek ve günün ihtiyaçlarına cevap verecek bir reforma ihtiyaç vardır. Türkiye gerek ekonomik, gerek demografik ve toplumsal gelişmesi sonucu bugün merkezden idare edilmeyecek, edilse dahi etkili ve verimli olmayacak bir büyüklüğe erişmiştir.

Nüfusun az, bölge ihtiyaçlarının sınırlı olup herkes tarafından bilindiği dönemlerde Türkiye'yi merkezden idare etmek mümkündü. Ancak bugün durum değişmiştir. Bölge ihtiyaçlarını, en ufak idari birime kadar merkezden tespit edip çözüm getirmeye uğraşmak çözümsüzlük ve yeni sorunlar yaratmaktan başka bir sonuç vermez.

Türkiye'nin tümüyle devlet düzeni hızla sanayileşen toplumun ihtiyaçlarına uymamaktadır.

Türkiye hala tarımsal az gelişmiş ve çok yoğun bürokratik devlet anlayışının hakim olduğu bir sistem içinde yaşamaktadır. Devlet yönetiminde merkezi yönetimin üstleneceği rol toplumsal değişim gereklerine uygun olmalı ve bu açıdan merkezi yönetimin görevleri yeniden tanımlanmalıdır. Mevcut bakanlıkların merkez örgütlerinin görevleri ve örgüt yapıları, iyi düzenlenmemiş bir merkezden yönetim esasına dayanmaktadır.

Bunun sonucu olarak, aslında yetki genişliği ilkesine göre taşra kuruluşları tarafından yerine getirilmesi gereken bir bölüm hizmetlerin bakanlık merkez örgütleri tarafından yapılmasına çalışılmakta, ya da bu hizmetlerin görülmesi bakanlık merkez örgütlerinin gereksiz ayrıntılara inen kontrolüne bağlı bulunmaktadır.

Bakanlıkların merkez örgütlerinin asıl görevleri olması gereken amaç ve politika tayini, planlama, kaynakları düzenleme ve sağlama denetimi ve idareyi geliştirme görevlerine yönelmelidir.

Bakanlıklar sadece prensiplerini saptama ve uygulamaları kontrol etmekle yetinmelidir. Ülkemizde kamu yönetiminin yeniden yapılması yaşamsal bir önem taşımaktadır. Bunun en önemli nedeni kamu yönetiminin ülkenin gereksinme duyduğu tüm öteki reformları gerçekleştirme aracı olmasıdır. Bu araç etkin hale getirilmedikçe öteki reformların gerçekleşme şansı ya pek azdır ya da hiç yoktur.

Odalar ve Borsalar Birliği 50. Genel Kurulunun Sayın Konukları, Sayın Delegates, Değerli Medya Mensupları,

Ülkemizin 2000’li yıllara hazırlandığı bu dönemde bazı köprüleri ve tünelleri geçmek, bazı iç ve dış dengeleri aşmak durumunda bulunduğunun idraki içindeyiz.

Biz siyasi bakımdan, bütün kurum ve kurallarıyla işlerlik kazanmış hür demokratik rejime, ekonomik bakımdan hür teşebbüs gücüne dayanan serbest piyasa ekonomisi sistemine olan bağlılığımızla sorunların üstesinden geleceğimize inanıyoruz.

Çünkü, vatandaş hak ve özgürlüklerinin güvencesi, en sağlam kalesi hür demokrasidir. Zira, hukuka bağlı devlet fikri ve siyasi iradelerin yansıdığı hükümet, sadece, demokrasi rejiminde gerçekleşecek bir ortam bulmaktadır. Ancak, bir ülkede vatandaş hak ve özgürlüklerinin gerçek güvencesinin hukuk kurumlarının, parlamentoların, hükümetlerin ve vatandaşın ruhundaki hak bilinci ve ahlaki özgürlük terbiyesine bağımlı olduğu unutulmamalıdır. Belirt-

mek istediğimiz şudur; Demokrasi sadece klasik siyasi bir rejimin adı değil, vatandaşların hak ve özgürlüklerle kardeşlik duygularıyla birbirine bağlandığı bir milletin rejimidir. Bu nedenle, Türkiye'nin ekonomik, siyasi ve sosyal platformunda herkes tehdit havasına girmeden, ülke ve millet bütünlüğünü bölme hedefine yönelmeden görüşlerini açıkça söylemeli, tartışmalıdır. Böyle bir tutum ve davranışın avantajlarından en yüksek düzeyde yararlanmaya fırsat vereceğine inanıyoruz.

Toplum, bugüne kadar siyasi ve sosyal hedeflere ulaşmak için yaptığı maddi ve manevi fedakarlıkların olumlu sonuçlarını sabırla beklemektedir. Herkes sabrın sonunun selamet olduğu, sabırla koruğun helva yaptığı inancını taşımaktadır. Ancak, sabrın da bir sınırı olduğunu, zamanın stratejik bir faktör niteliği taşıdığı da bilinmektedir.

Sayın Konuklar, Sayın Delegeler,

Genel Kurulumuzun 50. toplantısına katılan sizleri camiamız adına tekrar saygı ve sevgiyle selamlarken Yüce Allah'tan 51. Genel Kurul toplantısında daha mutlu bir Türkiye'nin şartları içinde yine hep beraber olma fırsatı vermesini diliyorum.

FUAT MİRAS

09.01.1996 - 08.06.2001

“

Halkımıza, Türkiye’de yapısal reformların yapılması gereğini anlatmalıyız. Unutulmamalıdır ki, çağın gereklerine ayak uyduramayanlar ayakta kalamaz.

”

51. GENEL KURUL - 25 MAYIS 1996

Sayın Başkan, Doğru Yol Partisinin Çok Değerli Başkanı, Siyasi Partilerimizin Çok Değerli Milletvekilleri, Kamunun Değerli Yöneticileri, Oda ve Borsalarımızın Değerli Başkanları, Genel Kurulumuzun Sayın Delegeleri, Sayın Misafirler, Görsel ve Yazılı Basının Değerli Temsilcileri,

Hepinizi, şahsım ve Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum; hoş geldiniz diyorum.

Değerli Arkadaşlarım,

Genel Kurullarımız, Türkiye'nin önemli siyasi, ekonomik ve sosyal meselelerin ele alınıp tartışıldığı, hür teşebbüs camiasının bu meselelerin çözümü ile ilgili görüşlerin dile getirildiği bir başka değişle, ülkemizin dört bir yanından gelen en küçüğünden en büyüğüne kadar iş adamlarımızın görüşlerinin ortaya konulduğu, çözüm önerilerinin ürettiği bir platform niteliğindedir.

Dünyada ve Türkiye'de hızla değişimlerin yaşandığı bir siyasi ve ekonomik bir ortam içinde bulunmamız, bu Genel Kurulumuzun önemini daha da artırmaktadır.

Bu nedenle ülkemizi kritik günlerin yaşandığı bir dönemde yapılan Genel Kurulumuzun geleceğe ışık tutacak ciddi mesajlar ve öneriler getireceğine inanıyorum.

Değerli Arkadaşlarım,

Bir ülkenin ekonomik, sosyal her türlü sağlıklı çözümlere kavuşturulmasının ilk şartı "siyasi istikrar"dır. Nitekim, dünyanın kalkınmada halle yapmış ülkelerine göz attığımızda bu gerçeği görürüz. Siyasi istikrarın olmadığı bir ortamda ekonomik bir istikrar sağlamak mümkün değildir. Özellikle Türkiye gibi ekonominin büyük bir bölümüne devletin sahip olduğu ülkede, siyasi istikrarsızlığın derhal piyasalara yansmakta, yatırım, tasarrufların yönlendirilmesi, döviz,faiz gibi ekonomik olgular Ankara'daki siyasi gidişten ciddi bir şekilde etkilenmektedir.

Nitekim, Genel Kurulumuzun yapıldığı bugün Ankara'da esen siyasi kriz ve Hükümetin sona erme sürecine girmesi ekonomiyi etkilemiş ve Anadolu'dan gelen işadami arkadaşlarımin tabiri ile "piyasalarda yaprak kımıldamaz" hale gelmiştir.

24 Aralık seçimleri sonrası oluşan siyasi tablo içerisinde ekonomik görüşleri birbirine yakın iki partimizin bir araya gelerek koalisyon yapmaları hem toplumu hem iş alemini rahatlatmış, bu hükümetin uzun süreli bir icraat hükümeti olacağı yolunda iş alemini haklı bir beklenti içerisinde girmiş idi.

DYP ve ANAP arasında imzalanan koalisyon protokolünden sonra istikrar beklerken; istikrar değil, icraat değil, maalesef dedikodu, soruşturma ve karalama kampanyasına başlanmıştır.

Hükümet kurulalı henüz 3 ay dolmadan koalisyon yapan iki parti liderleri arasında ipler kopmuş, Ankara'nın giderek siyasi atmosferi halkımızın umutlarını kırmıştır.

Burada toplanan 1.000'i aşkın işadami adına TBMM'ne ve özellikle tüm siyasi partilerimizin liderlerine sesleniyorum. Birbirinizle yaptığınız kısır tartışmalar, meçlisin hiçbir kanun çıkarmayacak şekilde kilitlenmesi, ardı arkası gelmeyen karamalar toplumu siyaset ve siyasetçilerden soğutmaktadır.

Demokrasiye olan inancın sarsıldığı toplumlarda insanların hangi rüzgarların peşine takıldığı 1940'lar dünyasında yaşanmış ve büyük acılara yol açan olaylar gerçekleşmiştir.

Şimdi, hiçbir ayırım ve parti farkı gözetmeden tüm siyasi parti liderlerine sesleniyorum. "Bu kısır tartışmaları bırakın, ya da biz sizleri bırakacağız."

Açıkça söylüyorum, bu çağrım, 700 bini aşkın üyesi olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği camiasının bana ulaştırdığı bir mesajdır.

Değerli Arkadaşlarım,

Ülkemiz, kuruluşundan bu yana her türlü sıkıntıları aşarak bugünlere gelmiştir. İnancımız, bu süre içinde yaşadığımız sorunları da aşacağımız yolundadır.

Bu perspektif içerisinde değişen dünya koşulları 2000’li yıllara 4 sene kala Türkiye’nin seçenekleri ve tercihlerini hata yapmadan uygulaması gereğini ortaya koymaktadır.

21’nci yüzyıl sonrası teknoloji ve bilgi üretiminde, yetişmiş eleman gücünde önemli değişiklikler yaşanacaktır. Bu ekonomilere uyum sağlanamadığı takdirde bir atılım yapmaları mümkün değildir.

Bu anlamda, ülkemiz, teknolojik yenilikleri yakalamış, dünya pazarlarında mal satabilen bir sanayi toplumu olmuş ve ürettiğini iç pazarlarda tüketen değil ihraç eden bir toplum olma yolunda önemli mesafeler kat etmiştir.

Ancak, ertelenen sorunların adeta bir kabus gibi sanayicimizin, iş adamlarımızın, başka bir deyişle, üreticimizin sırtına yüklenmesi yakaladığımız teknoloji ve bilgi toplumu olma şansını yok etme durumundadır.

Bugün ortaya çıkan bu oluşumun nedeni, şimdiye kadar Türk ekonomisinde sürekli olarak kamu ve özel sektörün kısa vadeli çözümlerle uğraşa gelmesi, temel sorunlar ve çözümlerin ertelenmesidir.

Değerli Delegeler,

Bu mevcut kurumsal yapı ve bürokratik engellerle çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak mümkün değildir. Bugünkü bürokrasi, verimliliğe ve idari alanda demokratikleşmeye bütün gücü ile direnmektedir.

Şu halde, Türkiye’de yapılacak işlerin en önemlilerinden biri bürokrasi reformudur. Bu reform, siyasi ve ekonomik reformun ön koşuludur. Girişimciyi yatırım yapmaktan, ihracatdan caydıran engeldir. Daha iyi kurallar daha iyi ellerde sonuç verebilir. Bu bakımdan dev-

let mekanizmasının emin. Yetenekli ve ehliyetli ellere teslim edilebilmesi için yepyeni önlemler alınmalıdır

Aksayan toplumun artan ihtiyaçlarını, modern dünyamızın taleplerini karşılamakta yetersiz kalan pek çok uygulamamız, kurumumuz ve görevlimiz vardır. Bu yapıda ısrar ederek, gerekli düzenlemeleri yapmazsak açıkca belirtiyim ki, istikrarımızı, bütünlüğümüzü, bölgemizde hatırı sayılır bir güç olma iddiamızı sürdüremeyiz.

Değerli Arkadaşlarım, Sayın Misafirler,

Yeniden yapılanmanın bir diğer vazgeçilmez bir şartı da, devleti asli görevine çekmek ve ekonomide payını küçültmektir. Bu hem siyasi, hem de ekonomik bir zorunluluktur.

Bu beyanlara rağmen, bu konuda fazla bir ilerleme sağlanmamıştır. Devleti her tarafa koşan ve sonuçta hiçbir yere varamayan konumdan kurtarmak gerekmektedir.

Bunun içinde her bölge toplantısında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği olarak dile getirdiğimiz ve Sayın Başbakanın 6 Mayıs 1999 günü yaptığı basın toplantısında da ifade ettiği gibi:

- Sosyal Güvenlik Kurumların yeniden sağlıklı bir yapıya kavuşturulmasını,
- Özelleştirmenin hukuki altyapısının Anayasamızın uygun gördüğü şekilde düzenlemek çok acil olarak yapılmasını,
- Yerel yönetimlerin yeniden yapılanmasını bu yönetimlerin merkezi idarenin yetkilerinden arındırılmasını,
- Verginin tabana yaygınlaştırarak vergi vermeyen kimselerin vergilendirilmesi ve vergi verenden daha çok vergi alan sistemin düzeltilmesi,
- Küçük ve orta boy işletmelerin yoğun bulunduğu Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun çıkarılması,
- Gümrük mevzuatının günün koşullarına uygun duruma getirilmesini,
- Çıplak yapılaşmayı önlemek için Toplu Konut İdaresi ve Emlak Bankası'nın asli görevlerine çekilmesini; pahalı konut ve villa üreteceğine, her türlü sosyal altyapısı hazırlanmış memur ve işçi kesiminin ikamet ede-

bileceği ucuz konutlara yöneltilmesi gereğini vurgulamak istiyorum.

Yine, bu toplantılarda altını çizerek ifade ettiğimiz; Devletimizin Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da, Karadeniz de İç Anadolu'nun ekonomik bakımdan gelişmemiş ve en fazla g veren illerine paralı teşvikler yerine, biraz evvel multivizyonda seyrettiğimiz gibi;

- Bedava arsa,
- 5 yıl her türlü vergi muafiyeti,
- İşçi zerindeki vergi yükünün kaldırılması,
- Ucuz enerji verilmesi suretiyle yatırımcılara cazibe merkezi oluşturulmasını istemekteyiz.

Değerli Arkadaşlarım,

Türkiye, çok sık sistem havasına girmektedir. Bu durumda, Türk ekonomisi, önünü göremez duruma gelmektedir. Siyasi amaçlı harcamalar, seçim ekonomisi uygulamaları,ekonomik istikrarı bozmakta gelecek için belirsizlikler yaratmaktadır. Ayrıca, siyasi istikrarsızlık ise bütün kesimlerde karamsarlığa neden olmaktadır.

Türk insanı artık huzur ve istikrar istemektedir. İnsanımız bu kadar fedakarlığa katlanırken, siyasilerimizin, ülkeyi kaosa sürüklenmesini kabullenmek mümkün değildir arkadaşlar.

Seçimlerin üzerinden 5 ay geçmesine rağmen, Büyük Millet Meclisinden hiçbir kararın çıkmaması, kurulan ANAYOL Hükümetinin dünyanın ekonomide en gelişmiş ülkelerle rekabete açtığı sanayimizin sorunlarına çözüm getirememesi, Küçük ve Orta Boy işletmelerimizin teknolojilerini yenileyememesi, bu işletmelerin Avrupa pazarlarına açılmalarını güçleştirecektir. Türkiye ekonomisi ağır bir nüfus artışının baskısı altındadır. Genç bir nüfus yapısına sahip lkemiz, Türkiye'nin gelecekteki en önemli potansiyelini oluşturmaktadır. Ancak; konut, sağlık, eğitim, altyapı ve istihdamı artıracak yatırımlara olan ihtiyacını artırmaktadır.

Ülkemizin en büyük sorunu enflasyondur. Genel makro hedefleri arasında enflasyon geri plana itilmiştir. Bu doğru bir yaklaşım de-

ğildir. Hedeflenen enflasyon oranları, genellikle ikiye katlanarak gerçekleşmektedir. Oysa, enflasyon, tüm ekonomik hastalıkların oluşumudur. Enflasyon devam ettiği müddetçe de ekonomik kararlarda tereddütler ve belirsizlikler devam edecektir. Ekonomide istikrarın sağlanması buna bağlıdır. Bu nedenle, enflasyonla mücadelede makro hedefler arasında birinci öncelik verilmelidir.

Değerli Misafirler, Sayın Delegeler,

Ülkemizde kaynak yaratılması ve kaynakların etkin ve yararlı bir biçimde kullanılması gerekmektedir. Oysa, ekonomilerinde mucizeler aradığımız ülkelerin kalkınmalarında tasarruf ve verimlilik artışının verilen önemin birinci derecede rol oynadığını görüyoruz

Şüphesiz ki, Türkiye'nin ekonomisi hızlı büyümek mecburiyetindedir. Büyüme hedefi tespit edilirken kaynak harcama dengesinin özellikle dikkate alınması gerekmektedir. Buna dikkat edilmediği takdirde ülkede ne gibi bunalımlar yarattığı geçmiş dönemlerde görülmüştür.

Türkiye, gelir-gider dengesini mutlaka sağlamak zorundadır.

Yatırımcılarımızın, öz kaynaklarına ağırlık verememeleri, bankacılık sistemlerine bağımlılıklarını sürdürmeleri önemli bir eksiktir. Bu bakımdan, tasarruf artışını gerçekleştirerek, üretimi mutlaka verimlilik temeline oturtmak zorundayız.

Ülkemizin çağdaş bir sanayi toplumuna dönüşmesi kaliteli eleman gücüne gereksinim göstermektedir. Madem ki Avrupa Birliği'ne tam üye olmaya karar verdik. O halde, Avrupa Birliği insanları ile rekabet edilebilecek insanları yetiştirmek zorundayız. Bu eğitim modelimiz bu vasıftaki insanları yetiştirmekten uzaktadır. Milli Eğitim sistemimizin Atatürkçü, laik bir görüşle düzenlenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda siyasi kadrolarımıza ve üniversitelerimize büyük görevler düşmektedir. Bilgili ve becerikli insan gücü yetiştiremezsek teknoloji üretemeyiz. Teknoloji üretemezsek gelişmiş ülkelerle rekabet edemeyiz. Yani hep geri kalırız.

Değerli Arkadaşlarım,

Makro iktisat politikalarında yapılan hatalardan ve ekonomi bürokrasinin yetersizliğinden kaynaklanan mali piyasalardaki bunalım, giderek düşmektedir. Faiz oranlarının artması ve astronomik seviyelere çıkması bugün iş aleminin en büyük sorunu olarak ortada bulunmaktadır.

Bugünkü faiz oranlarının ne Türk ekonomisi ne de siz sanayici ve işadamları arkadaşları kaldırabilir.

Hükümetimizin uygulamaya koyacağı tedbirlerin, gerçekçi, inandırıcı ve dikkatli olması gerektiğini özellikle vurgulamak istiyorum.

Türkiye, ithalat ve tüketime dayalı sanayi modelinden, dışa açık ve ihracata dönük bir sanayileşme ve büyüme modelini süratle geçmelidir. Bu modelin, orta dönemde etkili bir biçimde uygulanabilmesi için, gerçekçi kur politikasının esas alınması yanında, kamu açıklarının daraltılarak enflasyonun kontrol altına alınması şartına bağlıdır.

Değerli Delegeler,

Devlet, hala müteahhitlere, sanayiciye ihracatçıya, yatırımcıya ve işadamlarına olan borçlarını ödemektedir. TOBB olarak yaptığımız bütün müracaatlara rağmen, bu borçların bugünkü kurdan ödenmesine kimse sıcak bakmamakta, yazılı herhangi bir cevap dahi verilememektedir. Devletin sanayiciye, ihracatçıya, müteahhitlere borcu olmamalıdır. İş aleminin, devlete olan güveninin sağlanması için bu borçların ödenmesi lazımdır değerli arkadaşlarım.

Ulusal ekonomimizin dış pazarlarda rekabet edilmesi ve ayakta kalabilmesi için dünya ekonomisi ile entegrasyonu önemlidir. 1996 yılında imzalanan Türkiye-Avrupa Gümrük Birliği ilişkileri artık rayına oturmalı. Yunan ambargosundan kurtulmalıdır.

Türkiye, kendisinden beklenen düzenlemeleri ve uyum yasalarını derhal ve vakit kaybetmeden çıkarmalıdır.

Değerli Arkadaşlar,

Avrupa Birliği yanında Türkiye'nin ekonomik ilkelerini geliştirerek ÷lkemizi daha fazla dışa açmak zorundayız. Bu bağlamda ekonomimizin yapısından ve ÷lkemizin coğrafi konumundan kaynaklanan pek çok fırsata sahibiz.

İş adamlarımızın becerileri ve müteşebbis potansiyelleri pek çok ÷lkeyi kısıkandıracak düzeydedir. Bu potansiyel, gerek üretim alanında gerekse ihracat alanında en büyük zenginliğimizdir. Yeterki, devlet verdiği sözü tutsun; biz de, onlardan tutarlı ve akılcı bir biçimden yararlanmasını bilelim. AB ÷lkeleri dışında Balkanlar Kafkasya, Doğu Avrupa, Orta Asya ve Orta Doğu ÷lkeleri, Türk işadamları için gerek yatırımlarda gerekse de ihracat bakımından büyük pazarlar oluşturmaktadır. Bu ÷kelere mal ve hizmet ihracı çabalarımızı yoğunlaştırmalıyız.

Dünya üzerinde 60 milyon nüfusa karşılık 26 milyar dolarlık ihracat yapan ÷lke kalmamıştır. Siyasilerimiz bu rakamla övünmemelidir. Bu ihracatımızı iki misline katlayacak ekonomik tedbirlerin alınması sağlanmalıdır.

Türkiye, büyük bir devlettir. Nüfusu ile değil; sanayi üretimi, sanayi gücü ile büyük devlet olmalıdır.

Son alınan ekonomik kararlarla sanayinin ikinci planı itilmesi, bir taraftan ekonomik büyümeyi olumsuz etkilerken, diğer taraftan sermayenin spekülative kar amacına yönelmesi, para ile para kazanmanın cazip hale getirilmesi, sanayiciliği bir tutku olarak sürdürenleri ümitsizliğe sevk etmektedir. Bu rant ekonomisine rağmen, hala sanayi yatırımı yapan işadamları Odalar Birliği olarak kendilerini milli kahraman ilan etmektir; hepsine şükranlarımı sunuyorum.

Artık, işadamı, para ile para kazandırmak alışkanlığından kurtarmanın zamanı geldi ve de geçiyor. Türkiye, bu döngüyü kırmak zorundadır.

Değeli delegeler,

Dünya ekonomisi ile bütünleşme sürecinde ekonomimizi yeniden yapılandırırken, küçük ve orta boy işletmelerimize ilişkin politikalarımızı yeniden gözden geçirip dünya ekonomisindeki gelişmelere uydurmak zorundayız.

Bu nedenle orta ve küçük ölçekli işletmelerimizin ekonomideki etkin işlevlerini yerine getirebilmemiz için, bu işletmelere yönelik yeni ekonomik politikaları devreye sokmak zorundayız.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği olarak, ülkenin her yerinde düzenlediği konferans ve panellerle, yayınladığı raporlarla görüşlerini resmi makamlara ve kamuoyuna duyurmuştur.

Görüşlerimiz doğrultusunda, çalışmaların hızlandırılması için etkin bir biçimde ağırlığımızı ortaya koyacağız ve de büyükler yanında küçük ve orta boy işletmelerin geliştirilmesi amacıyla yeni teşvik sistemlerinin yürürlüğe konulmasını sağlamaya çalışacağız. Bu teşvikler, iyi hedeflenmiş ve etkin olmalıdır. Kaynağı olmayan ve kağıt üzerinde kalacak teşviklere ihtiyacımız yoktur.

Bu Teşvikler teknoloji gelişmeye, verimliliği artırmaya, sanayi yatırımlara ve ihracata yönelik olmalıdır.

Az gelişmiş yörelerimizde, konuşmamın başında da ifade ettiğim gibi, cazibe merkezleri oluşturarak teşvik politikalarımızı bölgelerarası dengesizliği giderecek şekilde oluşturmalıyız.

Özellikle bu yörelerde Organize Sanayi Bölgeleri oluşturmalı yine konuşmamızın başında söylediğim şekilde bu yörelerdeki yatırımcıya tekrar tekrar ifade etmekten kendimi alıkoyamadığım;

- Bedava arsa,
- 5 yıl vergi muafiyeti,
- İşçinin üzerindeki vergi yükü kaldırılmalı,
- Ucuz enerji teşviki sağlanmalıdır.

Değerli Arkadaşlarım,

Bunalımlı bir dönemden daha geçiyoruz. İnsanlar hata yaparlar, toplumlar bunalıma girerler. Önemli olan hatalar ve bunalımlar karşısında paniğe kapılmamaktadır. İşte şimdi bu kritik noktadayız. Şimdiye kadar yapılan hataları sürüncemede bırakılan çözümleri telafi edecek modern bir kurumlaşmanın mimarları olmak sorumluluğunu üstlenen siyasilere bu kürsüden sesleniyorum. Kavgayı bırakın, siyasi istikrarsızlığı bırakın; el ele gönül gönüle büyüğen Türkiye'nin önünü tıkamadan, yarının müreffeh, refah içinde yaşayan zengin Türkiye'sinin temellerini atalım, sosyal barışı sağlayalım. Ulusumuza ve çocuklarımıza sağlam ve sağlıklı bir Türkiye bırakalım.

Türk ekonomisi çok dinamik bir yapıya sahiptir. Türk toplumu, dünyanın her yerinde iş yapabilen, dünya piyasalarında rekabet edebilen binlerce yürekli, dinamik ve yaratıcı girişimci yetiştirmiştir. Bu genç dinamik girişimciler, ekonominin, geleceğimizin teminatıdır. Bu bakımdan, geleceğe güven ve ümitle bakmalıyız. Hiçbir zaman karamsar olmamalıyız.

Değerli Arkadaşlarım,

Konuşmamın bu kısmında Birliğimiz içindeki konulara değineceğim. On dört senedir görevde olan yönetimimiz, Birliği mali yönden çok kuvvetli bir duruma getirmiş bunu yaparken her türlü tasarrufa gereken önemi göstermiş; hiçbir şekilde fuzuli seyahatler tertip etmemiş, bunun yanında, geri kalmış yörelerimize her türlü mali desteği vermiş, okul yaptırmış; trafiğin yoğun kazanın çok olduğu yerlere 25 tane modern ambulans almış, 5590 sayılı kanunda belirtilen sosyal ve ekonomi ile ilgili her türlü araştırmayı yaparak ilgililerin dikkatine sunmuş; dışışlerimizin daha iyi işlemesi için Brüksel de Türkiye'ye yakışır bir bina almış; Her iki büro, önümüzdeki günlerde sizlere dönük hizmetler vermek üzere açılacaktır.

Ayrıca, Eskişehir yolu üzerinde 100 dönüm civarında Arsa Ofisinden yer temin etme çalışmaları son safhaya gelmiştir. Bu arsa üzerinde hepimizin iftihar edeceği bir kompleks yapacağımızı sizlere müjdelemek isterim.

Değerli Delegeler,

Bilindiği gibi yarın siz değerli delegeler konsey üyelerini seçeceksiniz. 28 Mayıs Salı günü Konsey Başkanları, 29 Mayıs Çarşamba günü TOBB Yönetim Kurulu Seçimi yapılacak 1 Haziran Cumartesi günü yeni seçilen TOBB Yönetim Kurulu Üyeleri kendi arasında görev bölümü yapacaklar.

Daha önce açıkladığım gibi, yapılacak seçimlerde TOBB Başkanlığına aday olduğumu siz değerli delegeler önünde bir defa daha açıklıyorum.

Şimdiye kadar görev alan TOBB başkanları, özel sektör camiasının haklarını korumak için canla başla çalıştılar. Her gelen yeni başkan bayrağı alıp daha ileriye götürdü.

Benim amacım da bayrağı daha da ileriye götürmek olacaktır.

Eğer uygun görür bu görevi bana verirseniz;

- TOBB olarak çalışmalarımızı toplumsal uzlaşmanın sağlanması ve siyasi iradenin oluşması doğrultusunda yoğunlaştıracağımızı vurgulamak istiyorum.

- Ekonomide istikrarsızlığın yaşandığı bir ortamda TOBB olarak; Oda ve Borsalarla, Hükümet ve bürokrasiyle, dış dünya ile, basın ve kamuoyunu oluşturan kurum ve kuruluşlarla çok yönlü ve sürekli bir diyalogdan yana olmaya özen göstereceğimizi ifade ediyorum.

- TOBB olarak, iş dünyasını ilgilendiren ekonomik ve sosyal konularla ilgili doğruları, her zaman olduğu gibi objektif olarak ve cesaretle gündeme getireceğimizi ve devamlı savunucusu olacağımızı sizlerin önünde bir defa daha vurguluyorum.

- Özel sektör camiasının haklarını savunurken, kesimlerle çatışma ve çekişme yerine uzlaşmacı bir yolu hedeflediğimizi ve ülkemizin menfaatlerini kişi ve sektör menfaatlerinin üzerinde tutacağımızı bilmenizi isterim.

- Görev yapacağımız süre içerisinde TOBB Yönetim Kurulu olarak TOBB'u siyasetin dışında tutacağız. Ancak bu tutumumuz doğru bulduklarımızı desteklemeyeceğimiz, yanlış bulduklarımızı eleştirmeyeceğimiz anlamını taşımaz.

Her zaman ve zeminde doğruları teşvik edeceğiz yanlışların peşinde olacağız. Başka bir eğişle, TOBB'un politika üstü kalması ve mecliste bulunan partilere danışmanlık görevi yapması inancındayız.

- TOBB'un politika üstü kalması noktasından hareketle, bütün partilere aynı mesafede olacağımızı belirtir, TOBB Başkanlığına aday olmamda en büyük güvencemin siz sayın delegeler olduğu vurgulamak isterim.

Değerli Arkadaşlarım,

1996 yılının,ekonomide "yapısal reform yılı" olması gereğini bir defa daha vurgulayarak sözlerime son verirken, TOBB seçimlerinden çıkacak yeni yönetim, özel sektör camiası el ele vermeye çağırıyor, hepinize teşriflerinizden dolayı teşekkürlerimi sunuyor, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

52. GENEL KURUL - 24 Mayıs 1997

Sayın Başbakan Yardımcım, Anavatan Partisinin Değerli Genel Başkanı, Değerli Bakanlarım, Değerli Milletvekilleri, Çok Değerli Bürokratlar, Değerli Misafirler, Benim Kader Arkadaşım Değerli Delegelerim, Değerli Başkanlarım; Görsel ve Yazılı Basının Değerli Temsilcileri, Hepinizi, TOBB Yönetim Kurulu adına saygıyla sevgiyle selamlıyorum, hoş geldiniz diyorum.

Değerli Arkadaşlarım,

Ülkemizde son dönemlerde yaşadığımız olaylar ve gelişmeler genel kurulumuzun önemini bir kat daha artırmıştır. Bugün, tüm Türkiye'nin gözü buraya, bizlere çevrilmiştir. Ekonomik ve siyasi sorunların ele alınıp tartışıldığı genel kurullarımızın, bugün geçen yılıkinden çok daha farklı olacağını düşünüyorum.

Değerli Konuklar,

Geçen yıl, yani 365 gün önce sizlere bu kürsüden seslenirken, o gün yaşadığımız Türkiye ile bugün yaşadığımız Türkiye'nin ne kadar değiştiğinin üzüntüsünü duyarak konuşmama başlıyorum. Oysa, geçen yıl, yeni başlayan bir dönemin heyecanını taşıyarak, daima ileri giden Türkiye için projeler üretme, ülke ekonomisine ve sosyal yapısına katkı sağlama, Avrupa Birliğine girmeyi hedefleyen bir cumhuriyetin insanları olma onurunu taşıyarak sizlere merhaba demiştik. Çağdaş bir ülkenin yaşayanları olarak merhaba demiştik.

Toplumun sosyal huzuru sağlanmış, ekonomisi sistem içerisinde belirli hedefleri yakalamaya çalışan yöneticilerle yönlendirilmiştir, bu doğrultuda programları yapılmış insanların yaşadığı o günlerden merhaba demiştik.

Atatürk'ün kurduğu cumhuriyet ilkelerinin değişmez olduğu, devrimlerinin ulus anayasası kabul edildiği o günlerden coşkuyla sizlere merhaba demiştik.

Başımız dik, içimiz umut doluydu. Sizler de bizlere, o günlerin Türkiye'sinden alkışlarınızı sunmuştunuz. Ve o gün, bizde, yeni dönemde, Kurumumuzun yöneticileri olarak, elimizdeki tüm imkanları, aklımızı,mantığımızı, ekonomik gücümüzü, insan gücümüzü ortaya koyarak,ülkeye,ülkeyi yönetecek hükümetlere, bürokratlara, vatandaşlara,ilkelerimiz çerçevesinde yardım edeceğimizin yemini vermiştik. Kutsallığına inandığımız ilke yeminlerimizi ederken de siyasete ve siyasilere asla taviz vermeyeceğimizi,şahsi çıkarlarımız için kendimizi ve kurumumuzu siyasete sokmayacağımızı söylemiştik. Bu kürsüden ve sizlerin huzurunda söylemiştik.

Değerli Arkadaşlarım,

Evet bu yemini verirken, laik, demokratik, çağdaş bir rejim içerisinde, kurallarına uyan daima ileri giden bir sistemi ana ilke edinmiş olan toplumun yaşadığı Türkiye'si için söylemiştik. Biz, bu yemini verirken Türkiye'de rejimi tartışılır hale getiren insanlar yoktu. Ya da vardı da su yüzüne çıkmamış, renklerini ortaya koymamışlardı. İnsanların din özgürlüğünü, Allah'la kul arasında olmaktan çıkarak fiziki görünümüne önem verdiren, tarikatlar, cübbeciler, takkeciler,tekkeler kendilerini bu denli yasal sayarak işlevlerini yürütmüyorlardı.

Toplum, o gün kamplara bölünmemişti. Şeriat özentilerini yaygınlaştıran insanlar böylesine ortada gövde gösterisi yapmıyorlardı. O gün, bugünden farklıydı ve o farkı günde işimiz siyaset değil, ekonomik konularda iş yapmaktı. O gün ulusça demokrasiyi savunuyorduk. O gün, dünya ulusu olmayı hedeflemiş o inançla yol almaya karar vermiştik. Ve o gün, kendi asli görevimizin ne olduğunu bilerek işimizi yapacağımızı söylemiş, asli görevimizi yürüteceğimizin sözünü vermiştik.

10 gün önce tüm konseylerimizin bir arada bulunduğu toplantıda "Ulusa Sesleniş" başlığı altında bir konuşma yaptım. Bu konuşmam öncesi Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği uzun bir süredir basında hep manşet oldu. Tüm manşetlerde ve ortak konsey toplantımızda "bu Hükümete dur diyoruz" dedik.

Aylardır, cumhuriyeti, laikliği Atatürk ilkelerini tartışılır hale getiren insanlara "dur diyoruz" dedik.

337 oda ve borsamızdan ve siz kıymetli delegelerimizden, bir milyon üyemizden güç alarak ölkemiz için, çocuklarımızın yarınları için, tarihimizden örnek alarak, insan hak ve hukukunun dürüst ilkelere dağıtıldığı, çağdaş ve sosyal huzura erişilmiş, yarınlar için, sizlerin gücünü, desteğini yanımızda bilerek, bu hükümet artık bitmelidir dedik.

Hükümet organlarıyla ısrarla görüşmeler yaparak, muhalefet parti başkanları ve kurmaylarıyla görüşerek, vatandaşımızın, özel sektörün, çalışan ve çalıştırılanların düşüncelerini aktararak ortak bir konsensüs sağlamaya çalıştık. Rejimin tehlikede olduğunu, Türkiye Cumhuriyetinin duraklayan demokrasilerle değil de kalıcı demokrasiyle yönetilmesi gerektiğini söyledik. Parlamenterlere, Büyük Millet Meçlisi çatısı altındaki asli görevlerini dilimiz döndüğünce anlatmaya çalıştık. Kaosa sürüklenen ulusun, sürüklendiği çukurdan çıkmasının, on yıllara yirmi yıllara mal olacağını, oysa Avrupa Birliği, dünya birliği yolundaki, ölkemizin bu kaosa sürüklenmesinin sebepsiz olduğunu anlattık.

Değerli Arkadaşlarım,

Dur demekle ne denli haklıymışız, ortadadır. Ülkenin her köşesinden gelen seslere kulak verirsek mücadelemizdeki doğrularımız ortadadır. Gelecekte duyduğumuz endişelerdeki haklılığımız ortadadır. Oysa, biz, haklı olmayı değeril, ülke içerisinde haklı olduğumuz konuların hiç olmamış olmasını yeğerlerdik. 2000 yıllarının Türkiye'sini, çığ gibi büyüyen ve gelişen özel sektörün ülke için yarattığı iş gücünü katma değerli tartışmak isterdik. Ülkenin yatırımlarını, ülkenin komşularımızla, yabancı uluslarla ilişkilerinin geliştirilmesini tartışmak isterdik. Ne hükümetin icraatları nedeniyle yeniden gündeme gelen ambargoları duymak, ne de ülkenin, aşırı İslami örgütlenme ve cihad çağrılarıyla sistemi yıpratma tahriklerinde bulunanlar nedeniyle Avrupa Birliği'ne girmemizin mümkünleştiğini duymak isterdik.

Bu nedenle, yabancı sermayenin akışının yavaşlamış olmasından duyduğumuz endişeyi görmemek isterdik. Hele ki, küreselleşen dünyada, dünya ülkelerinin birbirleriyle ya ortaklaşa işbirlikleriyle yaşamalarının doğru olduğu bu çağımızda, özel sektörün yatırımcıların, bu endişeleri altında yatırım şevklerinin kırılmamasını isterdik.

İşte değerli delege arkadaşlarım, bu düşüncelerimiz nedeniyle, bir kısım siyasetlerin yaptığı siyaseti biz yaptık. Tarih, dünya uluslarına göstermiştir ki ekonomi ile siyaseti birbirinden koparamazsınız. Birbirinden kopardığınız takdirde ya ekonomi, siyaseti hakimiyetine alacak ve ülkenin siyasi gelişmelerini boşluğu bırakacak ve zengin olma ihtirasıyla, yıpratıcı mihraklardan haberdar olmayacaksınız, ya da siyaseti ekonominin üstüne çıkardığınızda güncel politikalarla uğraşarak fikirleşen bir toplum olduğunuzu fark edemeyeceksiniz. O nedenle, her ikisini dengede tutarak takip edeceksiniz. Bu denge içerisinde ülkenin bizler gibi hür teşebbüsleri de anahtar rolü oynayacaklardır.

Burada Büyük Atamızın şu veciz sözünü hatırlamak isterim: "Millet hükümetin gözcüsü olmak durumundadır. Çünkü, hükümetin icraatı kötü olup da millet itiraz etmezse bütün kusur ve kabahate katılmış demektir."

Bizler, TOBB olarak bu kabahatlere katılmamak için itiraz ediyor ve görevimizi yerine getiriyoruz.

Bu nedenle, bu genel kurulda hepimizin sorumluluğu bir kat daha artmıştır. Bizler, bu görevimizin bilinci içerisindeyiz. Bugüne kadar hiçbir sorumluluktan kaçınmayacağız. Çünkü, bizi kimse ilkelerinden geri çeviremez arkadaşlarım.

Hukuk devletimizin ilkelerinin hiçbir zaman tartışılmamasını yeğlerdik ve bu ilkelerimiz doğrultusunda Anayasa Mahkememiz temel güvencemizdir. Bu yüce makamı, yalan beyanlarla, yanlı yayınlarla yıpratmak isteyenleri hiç duymak istemezdik. Yasal gerekçe-

lerini ve sürelerini beklemeden, bu davranışları sürdürmek kimseye yarar getirmeyecektir. Bu bağlamda hukuka saygısı olmayanın kimseye de saygısı olmayacaktır.

Demokrasiyi ve ülkemiz ilkelerini yaratan Yüce Atamıza bu yargı organımızın Değerli Başkanı Atamıza ithafen ne güzel söylemiş. "Nereden baksan güzel, nereden baksan güzel."

İşte biz de, bu güzelliği söyleyen Değerli Başkanı taktirle alkışlıyoruz.

Değerli Arkadaşlar,

Bir noktayı özellikle vurgulamak istiyorum. Türk özel sektörü, Türkiye'deki siyasi rejimin, hürriyetçi parlamenter, laik ve demokratik rejim olması gerektiği konusunda tam bir fikir birliği içindedir. Bu rejimin, bütün kurum ve kuralları ile işlenmesini sağlamak, toplumumuz içindeki bütün kesimlerin ilk ve temel görevi olmalıdır. Bu çerçevede, Parlamentomuzun bütün üyelerinden, cumhuriyetin temel ilkelerine ve bu ilkeleri teminat altına alan cumhuriyet yasalarına eksiksiz uygulanmasını sağlamalarını özellikle talep ediyoruz.

Hemen bitirmek isterim ki, ülkemizde bir rejim sorunu yaratmak isteyen bazı maksatlı çevrelerin hüsrana uğrayacaklarından ve Türkiye'nin, yaşadığı bu kritik dönemi aşacağından Türk özel sektörü olarak en küçük bir şüphemiz yoktur.

Değerli Arkadaşlarım,

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği olarak, Türkiye'nin ve dünyanın ekonomiye bakışı ve kurumumuzun bu konudaki düşünce ve önerilerini sizlere aktarmak için konuşmamın diğer bölümünü geçmek istiyorum.

Bu dünyada önemli ekonomik ve sosyal gelişmeler yaşanmaktadır. Dünya ekonomisi ile bütünleşmeyi hedef alan bir Türkiye, bu gelişmelerin dışında kalmaz. Türkiye'nin, dünyadaki değişimi çok iyi izlemesi, bu değişimi çok iyi ve doğru teşhis etmesi ve değişen şartlara uyum göstermesi gereklidir.

Dünya ekonomisi, bugün ekonomik sınırların giderek ortadan kalkması şeklinde tanımlanan küreselleşmenin etkisi altındadır. Küreselleşme olgusu kalkınma yarışında oyunun kurallarını değiştirmiştir. Ülkenin ekonomik gelişmesinde rekabet gücü ön plana çıkmış anahtar kavram haline gelmiştir.

Ekonomide üstün performans sergileyen en hazırlıklı ülkelere baktığımızda şu ortak özellikleri tespit ediyoruz:

Hür teşebbüs ve özel mülkiyeti esas alan bir ekonomik sistem,
Siyasi ve ekonomik istikrarın sağlanmış olması,
Eğitim, bilim ve teknolojiye önem verilmesi,
Yüksek bir tasarruf oranı ve imalat sanayiinde yüksek bir yatırım seviyesi,
Vasıflı bir iş gücünün mevcudiyeti,
Piyasa ve ihracata yönelik bir üretim yapısı.

Türkiye, bu ülkelerin deneyimlerini dikkatle incelemek zorundadır. Türkiye, iktisat politikalarını bu gerçekleri göz önüne alarak uygulamaya koymalı ve gerekli yapısal değişim tedbirlerini gerçekleştirmelidir.

Ülkemizde, çok hantal, yavaş işleyen yurt içinde yaratılan tasarrufları heba eden, yurtdışından gelebilecek üretken sermayeyi de caydıran, girişimciyi üretimden ve yatırımdan uzak tutan bir kamu maliyesi vardır.

Hiç şüphesiz, devletin ekonomiden çekilmesini isterken, bundan, devletin hiçbir şekilde ekonomide yer almadan sağlanması için gerekli ortamı oluşturduktan sonra, denetim ve gözetim fonksiyonlarını üstlenmesini istiyoruz. Nitekim, Hükümetin, denk bütçe iddialarını karşın, devlet bütçesindeki açıkların 1997 yılında da devam ettiğini görüyoruz. Bu yılın ilk üç ayında devlet bütçesindeki açık 415 trilyon lira olmuştur. Yıl sonunda bu açığın da 2 katrilyon lira ulaşacağı endişesini taşıyoruz. Netice itibari ile şu noktaya ge-

lıyoruz: Kamu açıkları faiz hadlerini yükselmekte yatırım eğilimini düşürmekte ve dış açığı artırmaktadır. Özel olarak, Türkiye ekonomisinde kamu açıkları ekonomide istikrarı bozan temel etkindir. Böyle bir maliye politikasının sürdürülemez olduğu da görülmektedir. Açığa neden olan en büyük kalemler ise sosyal güvenlik harcamaları ile diğer transfer harcamalarıdır.

Ülkemizde sosyal güvenlik açıkları, ekonomik dengesizliğin en önemli kaynağı olma yolundadır. Sosyal güvenlik kurumlarının yaptıkları ödemelerde elde etkileri gelirler arasındaki büyük uçurum her geçen gün kurumlar aleyhine artmaktadır. Kurumlara bağlı nüfus her yıl artarken, verilen hizmetler yetersiz kalmaktadır.

Ülkemizde emeklilik ikinci bir gelir kaynağına dönüşmüştür. Türkiye, şu anda dünyada bir başka eşi görülmeyen genç emekliler cenneti durumundadır.

Türkiye’de kamu maliyesinin bugün bulunduğu nokta, kamu kesiminde ciddi bir "yeniden yapılanma" uygulanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bunun ilk adımı, kamuda ciddi bir harcama disiplininin sağlanması olmalıdır. Mevcut siyasal yapı başta olmak üzere, ekonomi, kamu yönetimi, devlet yapısı yeniden yapılanmalı, Atatürkçülüğe, laikliğe, demokrasiye, parlamenter sisteme ve serbest piyasa ekonomisine bağlı dürüst insanlara tam ve kesintisiz bir rekabet ortamı sağlanmalıdır.

Oysa, Türkiye, hala 1960’lı yılların dünyasına göre kurulmuş bir ekonomi, siyaset ve devlet yapısını oluşturan kurumlarla ayakta durmaya çalışıyor. Bu yapı artık tıkanmıştır.

Türkiye, bu tıkanmayı mutlaka aşmalıdır. Burada siyasi partilere işadamlarına, işçi sendikalarına önemli görevler düşmektedir. Halkımıza, Türkiye’de yapısal reformların yapılması gereğini anlatmalıyız. Unutulmamalıdır ki, çağın gereklerine ayak uydurmayanlar ayakta duramaz. Bu konuda tereddütleri olanlar varsa, eski

Sovyetler Birliğine ve feodal sistemle yönetilen ülkelere baksınlar.

Kamu kesimdeki bu karamsar tabloya karşı, özel sektörde çarklar dönmektedir. Türk özel sektörü kendini yenilemiş ve değişen şartlara uyum sağlamıştır.

Tüm ekonomik sorunlara rağmen, bu sayede Türkiye ekonomisi ayakta kalmakta ve gelişmektedir. Bu dinamik güç sizlersiniz değerli arkadaşlarım. Milletimiz sizlerle ne kadar övünse azdır. Devletin gerekli yatırımları yapamaması sonucunda Türkiye, başta enerji olmak üzere bir altyapı darboğazına girmek üzeredir. 1980’li yılların altyapısı 2000’li yılların Türkiye’sini taşıyacak durumda değildir. Altyapı yatırımlarında en büyük sorun finansmandır. Bu yatırımları sadece devlet bütçesinden finanse etmek mümkün değildir. Bu çevrede yap-işlet-devret modeli bir finansman aracı olarak büyük önem taşımaktadır. Ne var ki, bu modelin hukuki alt yapısında mevcut sorunlar halen devam etmektedir. Nitekim, Anayasa Mahkemesi, yap-işlet-devret sözleşmelerinin kamu hizmeti imtiyaz sözleşmesi olduğu ve bu sözleşmelerin kamu hukukuna tabi olacağına hükme bağlamıştır.

Böylece, Türkiye, tam enerji darboğazına girerken yap-işlet-devret modeli ile yapılması düşünölen 19 baraj inşaatına başlanılması mümkün olmamıştır. Bu tür sorunları ortadan kaldıracak yasal düzenlemeler için toplumsal konsensüsün sağlanması gereklidir.

Diğer taraftan, Türkiye, OECD ölkeleri içinde sanayide elektriği en pahalı kullanan ikinci ölkedir. OECD ölkeleri içinde elektriğe vergi uygulanan dördüncü ölkedir. OECD ölkeleri arasında Türkiye sanayide kullanılan doğalgaza en yüksek fiyat ve en yüksek vergi uygulayan üçüncü ölkedir.

Bütün bunlar şüphesiz Türk sanayiinin rekabet gücünü azaltmaktadır. Bu nedenle Türk sanayiinin rekabet gücünü araştıra bilmek için ilk ve acil olarak, sanayi üretim maliyetini yükselterek rekabete

adeta köstek olan enerji birim maliyetlerini en azından OECD ülkelerinin seviyelerine çekilmesi gereklidir.

Değerli Arkadaşlarım,

Gerçekçi kur politikasının uygulanmasına büyük bir önem verilmiştir.

Teşvikler, kaynakları ile birlikte planlanmalı ve yatırım ve üretim aşamasında ölçek ağırlımı yapılmadan uygulamaya konulmalıdır.

Eximbank'ın kredi ve sigorta mekanizması daha yaygın hale getirilmeli ve daha etkin bir biçimde uygulanmalıdır. Eximbank kredi ve sigorta programlarının ihracatımız için hayati önem taşıdığını özellikle vurgulamak istiyorum.

İhracatımızda bürokratik engeller bütünüyle kaldırılmalıdır. İhracatçıya bürokrasi ile uğraşmak yerine iş ile uğraşmak imkanı ve zamanı verilmelidir.

Türkiye'nin dış ticaretinin geliştirilmesi yanında dış ödemeler bilançosunun sağlıklı bir yapıya kavuşturulması büyük bir önem taşımaktadır. Dış ödemeler bilançosuna en büyük katkıyı yapan sektörler arasında turizm ve denizcilik sektörü de katılmıştır. Bu sektörlerin geliştirilmesi için her türlü tedbirin alınması kaçınılmazdır.

Değerli arkadaşlarım, devletten, hükümetten sorumlu, bizimle diyalogu çok iyi olan çok değerli DYP Genel Başkanı Sayın Tansu Çiller, bu sektörlere verdiği önemi biliyoruz; ama, gelin görün ki Türk armatörleri, daha dün İS demir ihalesinde devre dışı bırakılmıştır, 70 milyon dolarlık ihale yabancı bayraklı gemilere gitmiştir.

Ülkemizin ekonomisinin önemli konularından birisi de küçük ve orta boy işletmelerdir. KOBİ'ler istihdam ettikleri iş gücünden gerçekleştirdikleri ihracata kadar pek çok yönleri ile her ekonominin temelini oluştururlar. Sizler de birer KOBİ'siniz arkadaşlar.

Günümüzde tüm ülkelerde KOBİ'ler, yalnızca ekonomide istihdam sağlamak için değil, ekonomiye dinamizm kazandırmak amacıyla destek ve yardım görmektedirler.

KOBİ'ler sağladıkları istihdam imkanı ile her toplumun aş ve iş kaynağıdır. Bu nedenle de toplumsal düzenin temeli ve istikrarın teminatıdır. KOBİ'ler, aynı zamanda, bölgesel istihdam yaratarak küçük illerden büyük il merkezlerine göçün durmasını sağlarlar. Böylece ekonomik kalkınma ve sanayileşme sürecinde bölgeler arasında denge sağlayıcı bir rol oynarlar.

Ancak, toplumsal düzenimizin teminatı ve ekonomimizin bel kemiğini oluşturan KOBİ'lerimiz, Birliğimiz tarafından yapılan araştırmaların da ortaya koyduğu gibi, pek çok önemli finansal sorunla karşı karşıya bulunmaktadır.

KOBİ'lerimizin, mevcut finansal sistem içerisinde sermaye piyasalarından fon temin etmeleri ise hiç mümkün olmamaktadır. Halbuki, sermaye piyasaları, en uygun fon kaynağıdır.

Birliğimiz, KOBİ'lerin sorunlarının çözülmesi için yoğun bir çalışma içine girmiştir. Bu çalışmalarımızın birincisi, 1996 sonunda çıkarılan KOBİ tevsik kararı olmuştur. 30 Nisan 1997 tarihi itibari ile KOBİ Teşvik Fonuna 10 trilyon lira aktarılmış ve 836 KOBİ'ye kredi verilmiştir hem de sizlerin denetiminden geçerek verilmiştir arkadaşlarım. Bu konuda bizlere çok büyük destek veren Sayın Tansu Çiller'e Sayın Ufuk Söylemez'e huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Biz, yapılan işler için teşekkür yaptığımız gibi, yapılmayanlar için tenkitimizi yapmaya devam ediyoruz. Bundan kimsenin alıntı duyması, alınganlık göstermemesi lazımdır.

Şüphesiz, bu rakamlar şimdilik yeterli değildir; ama ilk adım olarak son derece önemlidir. Dileğimiz, bu fonun miktarının artırılması ve teminat konusunda ortaya çıkan sorunların bir an önce giderilme-

sidir. Birliğimiz, bu konuda da çalışmalarını sürdürmektedir. Bu arada, memnuniyetle belirtmeliğim ki, KOBİ teşviklerinin verilmesinde odalarımız ilk kez onay mercii durumuna gelmişlerdir.

KOBİ'ler konusunda ikinci bir çalışmamız KOBİ yatırımlarına ortaklık projesidir. Bazı odalarımızla iş birliği içinde Türkiye Halk Bankası ile beraber kurmayı planladığımız bu şirket, Hükümetin, Halk Bankasına gereken izni vermemesi nedeni ile gerçekleşmemiştir. Doğrusu bu engellenenin nedenini anlamak mümkün olmamiştir. Bütün ısrarlarımıza rağmen hükümet bu konuda bir açıklama yapmamıştır, veya TOBB'un ve ortağının hazırladığı bu projeden rkmemektedir.

Bu durumda, Birliğimiz, Hkmeti beklemeden, ulusal ve uluslar arası finans kuruluşları ile ilişki kurarak KOBİ'lerin finansmanında çığır açacak bu modeli bu kez daha geniş bir çerçevede uygulamaya koymaya çalışmaktadır. Yakın zamanda bunun da müjdesini vermek bize kismet olacaktır.

Ancak, KOBİ'lerin, sermaye piyasalarından fon temin etmelerini sağlamak için en uygun çözümün bölgesel menkul kıymet piyasaları oluşturmak olduğuna inanıyoruz. Daha önceleri birliğimizce dile getirilen bu önerinin uygulama çerçevesini hazırlama çalışmalarımız bitmek üzeredir. Öte yandan KOBİ'lerin para piyasasına ilişkin finanssal sorunlarının çözümü için Birliğimiz tarafından önerilen "KOBİ finans şirketleri" projemizin de uygulama erevesi hükümete sunulmak üzere hazırlamaktadır. Birliğimiz tarafından önerilen bu modellerin uygulamaya konulması ile KOBİ'lerin para ve sermaye piyasalarına ilişkin finanssal sorunlarının piyasa ekonomisi mantığı içinde tamamen çözüleceğine inanıyorum.

Diğer taraftan, KOBİ'ler için bölge ve il düzeyinde de çalışmalarımız devam etmektedir. Bunların en önemlerinden birisi, Hazine Müsteşarlığı ile birlikte 19 ilimizde odalarımızın sorumluluğunda yürüttüğümüz "yerel ekonomik gelişme" projemizdir. Bu projenin amacı, özelleştirme yapılan illerin ekonomik potansiyelleri ortaya

çıkarmak ve iş kurmak için uygun yatırım alanları belirlemektir. 19 ildeki odalarımız tarafından başarı ile uygulanan bu projenin yürütülmesi için Dünya Bankasından odalarımıza destek sağlamaya çalışıyoruz.

KOBİ'lere ilişkin bölgesel düzeyde bir proje uygulamamızda GAP-GİDEM Projesidir. GAP idaresi ve Türkiye kalkınma bankası ile birlikte yürüttüğümüz bu proje ile GAP bölgesinin 9 ilinde girişim destekleme ve yönlendirme merkezleri kurmaktayız. Söz konusu illerdeki oda ve borsalarımız ile yakın işbirliği içinde çalışacak olan bu merkezler, yatırımcılar ve özellikle de KOBİ'lere, kuruluş ve yatırım aşamasında danışmanlık hizmeti vereceklerdir. Böylece, Güneydoğu Anadolu Bölgemizin ekonomik sorunların çözümüne katkıda bulunmayı amaçlamaktayız. Birleşmiş Milletler Teşkilatının da beğenisini kazanan bu projemize UNIDO tarafından Finansal destek verilecektir.

Diğer taraftan, kalkınmada öncelikli illerimizin kalkınma stratejilerini ve uygun yatırım alanlarını belirlemek üzere Birliğimiz tarafından gerekli araştırma çalışmaları yaptırılmaktadır. Diyarbakır, Şanlıurfa ve Adıyaman illerimiz için bu çalışmalar tamamlanmıştır. Sivas, Erzincan, Erzurum, Kars, Ağrı, Iğdır ve Van illeri için ise bu çalışmalar devam etmektedir. Bu çalışmalar, diğer illerimizi de kapsayacak şekilde devam edecektir.

Değerli Arkadaşlarım, Muhterem Misafirler,

Bir noktayı özellikle vurgulamak istiyorum. Türkiye'nin, egemen bir devlet olarak dış ekonomik ilişkilerini belirleme ve geliştirme hakkına hiç kimsenin bir itirazı olamaz. Fakat, bu girişimleri, Gümrük Birliğine ve müstakbel AB üğeliğine alternatif olarak görmek ve sunmak boşunadır. Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkileri, onun cumhuriyet dönemi boyunca siyasal,ekonomik ve sosyal tercihlerini yansıtmaktadır. Dolayısıyla, önemli olan bu ilişkilerin hedefler doğrultusunda geliştirilmesine çalışmaktır. Bu konuda yapılacak ilk iş, Türkiye-AB ilişkilerinde çok önemli bir adım olan Gümrük Birliğinin iyi işlemesi temin etmektir. Bunun için de, Parlamentodan

uyum yasalarının süratle çıkarılması lazımdır. Ancak, yasanın siyasi istikrarsızlık ve özellikle Hükümetin büyük ortağının sergilediği tutum ve davranışlar Avrupa Birliği ile olan ilişkilerimizi olumsuz yönde etkilemekte bu yasalar engellenmektedir.

Değerli Arkadaşlarım,

Türkiye'nin iktisadi gelişmesini olumsuz yönde etkileyen Güneydoğu Anadolu'da ki, dışarıdan destekli bölücü terör hareketi Kahraman Türk Silahlı Kuvvetlerinin başarılı operasyonları sonucunda büyük ölçüde ortadan kaldırılmıştır. Ancak, bu sorunun kökünden halledilmesi Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin iktisadi kalkınmasını sağlayacak köklü tedbirlerin uygulanmaya konmasına ve gerekli kaynakların tahsis edilmesine bağlıdır. Bu hususta kararlı adımların atılmasını beklemekteyiz. Bu vesile ile Türk Silahlı Kuvvetlerine kahramanca yaptığı bu mücadele için Türk özel sektörü adına şükranlarımı sunuyorum değerli arkadaşlarım.

Burada özellikle vurgulamak istediğim nokta, Türkiye'de yaşayan vatandaşlar arasında herhangi bir siyasi ve sosyal ayrımın söz konusu olmamıştır. Türkiye'de hani kökenden olursa olsun bütün vatandaşlar eşittir. Herkes birinci sınıf vatandaşdır. Bu hususta, Türkiye, dünyaya örnek olacak bir konumdadır.

Değerli Arkadaşlarım, Muhterem Misafirler,

TOBB olarak, bilhassa kalkınmada öncelikli yörelerimizdeki sosyal faaliyetlerimiz hızla devam etmektedir. Bu yörelerde, çıraklık meslek okulları, kilim atölyeleri, PKK dolayısıyla zorunlu göçe zorlanan ve çadırlarda yaşayan ailelere ev yapıyoruz.

Bilhassa turistik yörelerimiz başta olmak üzere, bütün vilayetlerimize tam teşekküllü ambulans verdik. Bazı oda borsalarımıza, sizlerin geçen genel kurulda aldığınız karar doğrultusunda aynı yardımlarda bulunduk. Önümüzdeki dönemde bu yardımlara devam edilecektir.

Birliğimizi modern ve çağdaş bir yapıya kavuşturmak için Eskişehir yolunda yeni Başbakanlık binasının arkasında Tekel Genel Müdür-

lüğünden 143 dönüm arsayı uygun bir bedelle satın aldık. Bu arsanın bize verilmesinde emeği geçen Sayın Bakanımız Nafiz Kurt'a ve Tekel Genel Müdürüne teşekkür ve şükranlarımı sunuyorum.

Değerli Arkadaşlarım, Muhterem Misafirler,

Türkiye'nin uzun dönemde siyasi ve iktisadi istikrar içinde hızlı bir iktisadi gelişmeyi gerçekleştirmesi eğitim sisteminin başarısına geniş ölçüde bağlıdır.

Bugün nüfusumuzun önemli bir bölümü ilk okul ve altında bir eğitim düzeyine sahip olması Türkiye'nin ayıbı teşkil etmektedir. Bu nedenle, Türkiye, bütün çocuklarını kapsayacak biçimde 8 yıllık kesintisiz temel eğitimi hızla uygulamaya koymalı ve bunun gerekli kaynakları mutlaka tahsis etmelidir. Ancak, böylece daha aydınlık bir geleceğin özlemi içinde olan nesiller yetiştirebiliriz.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği olarak, bütün kurum ve kuralları ile işlerlik kazanmış, hür demokratik rejime ve hür teşebbüs gücüne dayanan serbest piyasa ekonomisine her zaman sahip çıktık ve çıkmaya devam edeceğiz.

İnancımız odur ki, Türkiye, bugün içinde bulunduğu siyasi ve iktisadi sıkıntıları, hür demokratik rejimin kuralları içinde aşacaktır. Çünkü, Türkiye, genç ve dinamik nüfus yapısı ile dünyanın her tarafında başarılı olan müteşebbisleri ile karşılaştığı bütün sorunları çözecek güce sahiptir.

Değerli Arkadaşlarım, Sayın Misafirler;

Ülkemizin bugün içinde bulunduğu durum, Türk müteşebbislerini, işçisini, esnafını, emeklisini, çocuğunu, kadını, bütün sivil toplum örgütlerini fevkalade rahatsız etmekte ve üzmektedir. Konuşmanın başında da değinmiştik, biz, Türkiye aşkı için varız. Söylediğimiz her söz hangi hedefe varırsa varsın, çağdaş olabilmeyin ısrarıdır. Bu konuda her zorluğu katılabileceğimizi, bu uğurda her şeyimizi feda etmeye hazır olduğumuzu bir kez daha kürsüden söylemek istiyorum.

Delege Arkadaşlarım,

Yüzlerindeki ifadeyi buradan özellikle görüyorum. Bu ülke için, demokrasi için, Atatürk ilkeleri için yüzünüzden fıskıran Türkiye aşkını görüyorum ve sizi bir kez daha kutluyorum ve sizi alkışlıyorum. Coşkunuzu inancınızı,alkışlıyorum, Türkiyemiz için alkışlıyorum.

Eğer, Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisindeki parlamenterler, delege arkadaşlarımın yüzlerindeki şu anki heyecanı, inancı ve ifadeyi görerek aynı duyguları taşıyabilselerdi ve o doğrultuda hür iradeleri ile geleceğe damgalarını vurabilselerdi, bu salondan, onları da ellerimiz patlarcasına alkışlardık. Alkışlamanın ötesinde başımız da taşır milletin vekilliğini tam yapmış olmaları nedeniyle önlerinde ceketimizi ilikler ve saygıyla dururduk.

O milletvekillerine buradan sizler adına seslenmek istiyorum. Ülkenin tüm kurum ve kuruluşları, Türk demokrasisini Atatürk'ün çağdaş ülkelerini savunuyorsa, rejimdeki karanlık gidişi görüp tüm kesimleri uyarma görevini üstleniyorsa, siz milletvekilleri, bu denli oluşumların dışında nasıl kalabilirsiniz?

Hür bir devlet olmanın bedeli, demokrasi ile yaşamının bedeli, laik olabilmenin bedeli için bu ülke bir Mustafa Kemal çıkarmadı mı?

Madem hepimiz ulus olarak kendimiz Onu Ulu Önder seçtik, madem cumhuriyetimizin en üst noktası Türkiye Bükük Millet Meclisi O'nu kendine tartışılmaz lider seçti, madem ülke onun devrimleri ile yönetiliyor ve yaşatılıyorsa, o zaman, sizler milletvekili olarak onun ilkelerinin karşısına geçebilir misiniz? Hayır geçemezsiniz.

Tarihimizi, tarihimizdeki örnek ulus olma vasfımızı, barışçıl yaşayan toplum olma vasfımızı, sokaktaki milyonlarca vatandaş unutmadı. İlkelerine bağlı hür teşebbüsün tüm katmanları unutmadı.

Değerli basın mensupları, çağdaş olma özelliğini taşıyan medya çalışanları unutmadı. Onlar, ellerinden gelen her şeyi ülke için savunuyorlar ve katkı sağlıyorlar. Kalemleriyle sağlıyorlar, haberleriy-

le sağlıyorlar, gazete manşetleriyle sağlıyorlar. Susturulmak isten-seler de sağlıyorlar. İşte, biz de bu uğurda onlarla ortak safları pay-laştığımızın onurunu taşıyoruz ve bu uğurda tüm kurum olarak on-ların destekçisiyiz.

İnsanlar, sokaklarda "Türkiye laik kalacak" diyorlar. Hür teşebbüs-ler tüm kuruluşlarını bu yolda, bu ilke uğruna sokaklara döküyor, mitingler düzenleniyor, şarkılar söyleniyor, sloganlar atılıyor. Temiz dürüst toplum olmanın bedeli için ne vermeleri gerekiyorsa hazır olduklarını söylüyorlar.

Değerli Arkadaşlarım,

Hepimizin anaları, babaları dinini ibadetini yaptı ve yapıyor. Hepi-mizin ataları Müslüman olmakla övündü. Bizlere Müslüman olma-nın gereklerini anlattılar ve bu gereklilikleri çocuklarımıza öğret-memizi emrettiler. İçimizdeki iman kuvveti bizi huzurla yaşattı; ama huzurlu yaşamın ardından kimse bize çağdaş olunmaması ge-rektiğini söylemedi.

Laik olmanın bedeli dinsiz olmaktır gibi yakıştırmaları atalarımız, analarımız, babalarımız, şiddetle kınadı. Kimse, bize, demokrasiyi yozlaştıranların peşine takılın da demedi. İbadetinizi vicdan duygu-larınız içerisinde Allah'la kul arasında olarak kurallarının gereklerini yerine getirerek yapmamızı salık verdiler. Ve biz de, o kurallara uya-rak 74 yıllık cumhuriyet içerisinde ibadetimizi kimsenin baskısı altın-da kalmadan yaptık. 74 yıllık gelenekleri kimse bozmadı. Daha iyi bir anlatımla, kimse bozmak için bir sebep aramadı. Ama Hüküme-tin bir kanadı iktidar olunca her şey farklılaşmaya başladı. Sanki, bugüne kadar dinsiz ve kuralsız yaşayan bir toplumsuzcasına ye-ni kurallar getirilmek istendi. Düzenli yaşamak mı; onlara zor geldi; yoksa, düzenlilik içerisinde, düzensizliklerine ortak mı aradılar, anla-şamadı. Ama anlaşılan en önemli şey rejimin karşısındaydılar.

Değerli arkadaşlarım,

Üzerimizde dumanlı ve sisli günler var. Güneşi yeniden doğurmak için elbette ufkumuz açık. Bugün yanlışlık yapılmıştır; ama, bu yan-

lişlıkları yapanlar yarın yanlışlıkları düzeltme imkanına sahiptirler. Ülkenin demokrasisine karşı yanlışlıklar yapılıyorsa bunun karşısına hepimiz olmalıyız, halkımız olmalıdır, siz milletvekillerimiz olmalıdır. Ülke aşkınızı ön plana alarak Büyük Millet Meclisi içerisinde bu gidişe dur demelisiniz; bizler, onurlu yaşamayı kutsallık olarak kabul ediyorsak, onurlu yaşamak için bu uğurda herkes kendine düşen fedakarlığı yapıyorsa, o zaman, siz değerli milletvekillerimiz, halkın sesine kulak verin.

Değerli Misafirler,

Hükümetin bir kanadının ekonomiden sorumlu bir Devlet Bakanı, toplantıda, katılımcılara kendi mantığına göre bir mesaj vermiş. Siz değerli delege arkadaşlarım basından konuyu takip etmişsinizdir. Bu Sayın Bakanımız iş adamlarının tümüyle ideolojik davranışlar içinde olduğunu beyan ediyor. Yani, iş aleminin girişimlerinin doğruluğunu kabul etmiyor. Ve hatta daha da ileri giderek ortak olduğumuz bu mücadelede tabanımız tarafından kabul görmediğini savunuyor. Yani, bir başka deyişle, bu girişimlerimizde baştan beri anlattıklarımıza siz değerli delege ve üye arkadaşlarımız destek vermiyormuşsunuz! Bizler, sizin desteğinize ve onayınızı almadan yola çıkıyor ve icraata bulunmuşuz. Öyle midir arkadaşlarım? Bu ithamları sizlerin alkışları sizlerle nasıl yek bir vücut olduğumuzu, kenetlenen ellerimizi koparmaya kimsenin gücünün yetmeyeceğini onlara ispatlayacaktır. Değerli arkadaşlarım şimdi söz sizindir, sizin alkışlarıdır.

Sevgili Konuklar, Değerli Delegeler,

Sözlerime, tüm konseylerin bir arada ortak olarak yaptığımız toplantıdaki konuşmamdan bazı alıntılarla bitirmek istiyorum. Sistemi bozmaya çalışanlar, demokratik ve laik Türkiye'nin ana ilkelerini yıpratmaya çalışıyorlar rejimi hedef alanlar, sessiz ve uzun bir yolda "gizli örgütsel çalışmalarını" sürdürdükten ülkenin kaosa sürüklenmesini nasıl sabırla beklediklerini gördük. Komünizmde bu tehlikeyi yasadık. PKK terörünün bu ülkeyi ne hala getirdiğini, şeriata dayalı düzeni isteyenlerin bugünler de nasıl baş kaldırıldığını hep birlikte izledik.

Bu ülkenin yeni bir Atatürk bulmasının mümkün olmadığını, zaten görevimiz yeni bir Atatürk bulmak değil onun ilke ve inkılaplarını yaşatmak olduğunun bilincinde ülkeyi ortaçağ zihniyetine, hatta feodal toplum yaşamına döndürecek düşünceye geçit vermemek için sesimizi yükseltiyor ve bu düşünceye dur diyoruz dedik.

Özel sektörü ve basını topluma hedef gösteren, anca bu ülkede tüm fedakarlıkları göstererek üretim,yatırım ve ihracat yapan, istihdam sağlayan müteşebbislerin bu denli karalanmalarını kınıyor ve bunun içinde bu düşüncelere dur diyoruz dedik.

Evet, biz, kokuşmuşluğa, çürümüşlüğe, takkiye ye karşı çıkan ve temiz toplum isteyen her kesimi, her kurumu siyaset yapmakla suçlayan düşünceye dur diyoruz dedik.

Demokrasiye bağlı sivil toplum kuruluşlarına ve ülkesini seven her vatandaşa, şerefle temsil ettiği bu kurumun 1 milyon üyesinden yetki alarak bu kürsüden bu düşünceye dur diyoruz dedik.

Biz bu ülkede yaşıyoruz. Ülkeyi kör kuyuya itenlerle hiçbir yere gitmeyeceğiz. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasındaki demokrasi ve özgür devlet ve cumhuriyet ilkelerini bırakıp hiçbir yere gitmeyeceğiz. Çocuklarımıza karanlık gelecek bırakıp gitmeyeceğiz. Hangi siyasi görüşte olursa olsun siyasi görüşlerini rejimi yıkmaya yönelik kullanıyorlarsa, o siyasilerin yanına hiç gitmeyeceğiz.

2000'li yılların Türkiye'sini bırakıp hiçbir yere gitmeyeceğiz. Atatürk ilkeleriyle yaşatacağımız Türkiye'yi bırakıp hiçbir yere gitmeyeceğiz.

Bu duygu ve düşüncelerle, hepinize kucak dolusu saygılar, sevgiler sunuyorum değerli arkadaşlarım. Sağ olun, var olun.

53. GENEL KURUL - 30 MAYIS 1998

Sayın Başkanım,

Sayın Bakanlarım,

Sayın Milletvekilleri, Değerli Bürokratlar, Oda ve Borsalarımızın Değerli Yöneticileri ve Basınımızın Seçkin Temsilcileri,

Türk Özel Sektörü'nün temsil etmenin erişilmez onuruna sahip, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin 53'ncü Genel Kurulu'na hoş geldiniz. Bu mutlu günümüzde aramızda bulunarak bizleri onurlandıran konuklara şahsım ve yönetim kurulumuz adına teşekkür ediyor, hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Değerli Arkadaşlarım, Muhterem Konuklar,

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Kurulları Türkiye gündeminde bulunan sorunların dile getirildiği iktidarın, muhalefetin ve değişik kesimlerin görüşlerin özgürce tartışıldığı geleceğe yönelik çözümler üretilen toplantılardır. Bugüne kadar yapılan genel kurul toplantı tutanakları incelendiğinde, hem ülkemizin ekonomik ve sosyal gelişmesini izlemek, hem de hangi yanlışların yapıldığını görmek mümkündür.

Çok değil daha bir yıl önce 24 Mayıs 1997 günü 52'nci Genel Kurulda yaptığım konuşmada o gün mevcut ve ülkeyi tehlikeli bir maceraya sürükleyen hükümete "dur" derken çağrımızın ne kadar haklı olduğu ortaya çıkmış ve birkaç ay sonra meclis iradesini ortaya koyarak Türkiye'yi gerginlikten kurtaran yeni bir hükümeti iş başına getirmiştir.

Ancak büyük umutlar ve arkasında belki de Cumhuriyet tarihinde rastlanmamış büyük toplumsal desteğe rağmen 1998'in bu Mayıs ayında maalesef "siyasi sistemin" çalışmaz bir görünüm arzemesi daha da tehlikeli bir süreci başlatmış görünmektedir. Bu süreç, toplumun giderek siyasetten ve siyasetçiden soğuması, yapılacak bir seçimde toplumun neredeyse yarısının kararsız olmasıdır.

Türk Özel Sektörü, demokrasinin vazgeçilmezliğine ve serbest piyasa ekonomisinin ancak "demokratik düzen içerisinde" sağlıklı işleyeceğine yürekten inanarak ortaya çıkan bu gelişmelerden "demokrasi" adına üzüntü duymaktadır.

Yıl boyunca yaptığımız öneri ve uyarılar sistemin sağlıklı çalışmasına, demokrasinin vazgeçilmez unsuru olan siyasi partilerimizin bu sese kulak vererek kendilerine çekidüzen vermelerine yöneliktir

Uyarı ve önerilerimiz, demokrasinin bir kesintiye uğramadan siz siyasetçilerin başarılı olmasına, parlamentonun çalışmasına ve belki de bizlere ağır yükler getirecek yasalara destek vermek yönündedir.

Değerli Konuklar,

Bugün yapacağımız bu toplantı, bu anlamda tarihi bir nitelik taşımaktadır. Yarınlarda Türk Tarihi'ni inceleyecek olanların, bu Genel Kurul'da gerek iktidar, gerekse muhalefet partileri ile değerli delegelerimizin yapacakları açıklamalardan gelecekteki "değişim" ile ilgili ipuçlarını yakalayabileceklerdir.Saniyorum siyasi parti temsilcilerimizin de bu bilinç içerisinde kısır tartışmaların ötesinde, geleceğe yönelik, sistemi çalıştırmak için açıklamalarla bulunacaklardır.

Bu toplantıdan çıkacak sonuçlar, Türkiye'nin dört bir yanından gelen ve eli taşın altında bulunan delegelerimiz ile bu ülkenin dört bir yanında yankılayacak, benimsenecek ve dalga dalga yerel ve merkezi yönetimler üzerinde etkili olacaktır.

Değerli Konuklar, Muhterem Delegeler,

Bugün bu salonda toplanan 1.000'e yakın delegenin kafalarında yanıt aradıkları soru, Türkiye'nin içinde bulunduğu siyasi istikrarsızlıktan nasıl çıkılacağıdır? Çalışamaz hale gelen Meclis'in yasalaşması vazgeçilmez ve reform niteliğindeki kanunları nasıl yasalaştıracağıdır? Bir başka değişle rejimin kalbi olan Meclis'in çalışıp çalışamayacağıdır. Ne zaman siyasetin ekonomik gelişmeyi engelleyeceği değer, yol açıcı nitelikte olacaktır. Başka bir değişle bugün bu salonda bulunan hemen herkesin hayalindeki düşünce, "değer-

şim" nasıl, ne zaman ve ne şekilde yapılacağına açık ve net ortaya konulmasıdır.

Sayın Başkanım, Değerli Siyasi Parti Temsilcileri,

Amacımız siyasetçinin ve siyasilerin, giderek ülkenin önünü kapattığı yolundaki düşüncenin doğru olmadığını bizzat sizlerin bu toplantıda ifade etmenizdir.

Umarım ve arzu ederim ki bu toplantıdan yeniden umutsuzluk içinde ayrılmayız. Şunu kesinlikle bilmenizi isterim ki, demokrasiye vazgeçilmez bir şekilde bağlı topluluğumuzun yegane amacı, demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile sağlıklı işlemesi ve sizlerin başarılı olmasıdır.

Bu nedenle bu yılki Genel Kurul açış konuşmama geçen yıllardan farklı olarak Yönetim Kurulumuz'un bir yıllık Faaliyetlerini anlatarak değil, bu konuyu sonraya bırakarak öncelikle yukarıda belirttiğim sorunlara değinerek başlayacağım.

Değerli Arkadaşlarım, Değerli Konuklar,

Tarihten ders almayan ve çağı değişimlerine ayak uydurmayan kurumların ve toplumların ayakta kalması mümkün değildir. Tarih bu konuda acı derslerle doludur. Çağlar kapanır, yeni çağlar açılır, sistemler çöker, yeni sistemler kurulur. Bu bitmek tükenmek bilmeyen değişim süreci, hoşumuza gitse de gitmese de dünya düzeninin bir gerçeğidir. Bu değişim sürecinin bilincinde olan toplumlar daha da güçlenerek ve gelişerek ayakta kalır. Uyum sağlayamayanlar ise ne yazık ki yok olur.

Dünyadaki değişim rüzgarlarına göz atmadan evvel sanırım ülkemizin ekonomik fotoğrafını çekmekte fayda vardır.

Son aylardaki olumlu gelişmeye rağmen enflasyonun kronikleşerek % 100'lerde seyrettiği, son 2 yılda 5 hükümetin kurulduğu, seçim biter bitmez erken seçimin gündemde olduğu bir siyasi ortamda:

Ekonomi % 8'ler civarında büyüyorsa,

Üretim % 10'lar civarında artıyor ve kapasite kullanım oranı % 83'lere ulaşıyorsa,

Yakın zamana kadar pamuk.fındık, tütün gibi tarım ürünlerinin % 70'ini oluşturduğu ihracatın, bugün % 85'ini sanayi ürünleri oluşturuyorsa,

Gümrük Birliği sürecinde bir ithalat patlaması olmamış ve öncelikli KOBİ'ler dimdik ayakta kalmışsa, bunların temel nedeni dünyaya açılan atılgan Türk işadami, cefakar sanayicimiz ve dinamik KOBİ'lerimizdir. Enflasyon konusu açılmışken bir konuya değinmek istiyorum.

Sayın Başbakanım,

Gerek Zat-ı aliniz, gerekse ekonomiden sorumlu bakanlarımız kamunun zam yapmamasına rağmen aylık enflasyon oranları beklediği gibi çıkmayınca özel sektörü suçlamakta, "özel sektör zamları yüzünden enflasyon düşmüyor" şeklinde olayı kamuoyuna sunmaktasınız. Burada bir büyük yanlış ve bir büyük haksızlık vardır. Şunu kesinlikle ifade ederim ki, enflasyon sebebi özel sektör değildir ve olamaz. Enflasyonun sebebi devlettir. Gayet tabiidir ki, zam yapmayan kamu kurumlarının zararı devlet bütçesinden görev zararı diye karşılanır, ancak zarar eden bir şirketin sonu ya iflas, ya da konkordatodur.

Kaldı ki, kaynakları kıt ülkemizde özel sektör işlerini, ancak borç olarak sürdürmektedir. Şimdi Sayın Başbakanım, kredi faizleri düştü de mi biz fiatlarımızı aşağıya çekmedik?

Yüzde 50'ye yaklaşan kurumlar vergisi vergi reformu ile aşağıya düştü de mi biz fiatları aşağıya çekmedik? Döviz kurlarında artış yıllık % 80-90'lardan yatta bazen 1994'te olduğu gibi gecede % 300'lerden gerilere geldi de, ithalat maliyetlerimiz ucuzladı da, biz mi fiatlarımızı aşağıya çekmedik?

Devletin yıllık % 120 ile borçlandığı bir ortamda devlet ortada kaynak mı bıraktı da, özel sektör bu kaynakları alıp kullanabildi?

Sanıyorum ekonomiden sorumlu devlet bakanlarımız, özel sektörün işleğini gözardı ederek size yanlış bilgi veriyorlar. Umarım bu toplantı sonrası, bu görüş sona erer. Ben bu kez daha ve altını çizerek söylüyorum, enflasyonun sebebi, kesinlikle özel sektör değildir. Enflasyona yol açan, devletin, bugünkü hantal yapısı ve içine düştüğü borç batağından çıkamamasıdır.

Değerli Delegeler, Muhterem Konuklar,

Kim ne derse desin tüm sorunlara ve sıkıntılara rağmen, Türk Özel Sektörü çok zor da olsa; "Başını almış gidiyor ve dünya ekonomisi ile bütünleşiyor". Ancak arkada kalan siyasetçiler ve siyasetle ekonominin iç içe girdiği devletçi ekonomik sistem, arkasından yapışana yapışarcasına, daha ileri gitmesini engelliyor. Nasıl engellemesin ki? Son 15 yılda gelen giden hükümetlerin birbirinin kucağına atarak, ya da kucaklarında bulduklarını söyledikleri şu ekonomik ve siyasi manzaraya bakın:

Düşme eğilimine rağmen, enflasyon oranı % 93'lerden seyrediyor.

Bütçe açıklarının, yıl sonunda 4 katrilyon olacağı öngörülüyor.

14,8 katrilyonluk bütçenin % 63,7'si personel ve faiz ödemelerine gidiyor.

Vergi gelirlerindeki atışa rağmen, vergi gelirleri faiz ve maaş ödemelerini karşılayamıyor.

Bütçe harcamalarının gayri safi milli hasılaya oranı artarak devam ediyor ve bu yıl % 30,1 olacağı ön görülüyor.

Sosyal güvenlik kurumlarına yapılan harcamalar, bütçede % 9,5'la üçüncü sıraya yükseliyor ve açıkları % 1,4 katrilyona ulaşıyor.

İç borçlar 8 katrilyona dayanmıştır.

Hükümetin bir fedakarlıkla gerçekleştirdiği 8 yıllık eğitim hariç, adalet ve sağlık gibi temel altyapı harcamalarının payı, bütçede azalmaktadır.

Görüldüğü gibi, kamu sektörü, özel sektörün dinamizmini arkadan izlemek bir yana, önünde büyük bir engel oluşturmaktadır.

Siyasi istikrar açısından da durum hiç umut verici değildir. Nasıl umut versin ki:

Tıkanma noktasına gelen ekonominin önünü açacak yapısal değişimleri gerçekleştirme yerine, hükümet ile hükümeti destekleyen muhalefet partisi birbirlerini sürekli erken seçimle tehdit etmektedir.

Sermaye piyasaları, seçim tehditlerine kilitlenmiş duruma gelmiştir.

Ekonomide acilen ihtiyaç duyduğumuz yapısal düzenlemeler için, başta vergi reformu ve sosyal güvenlik tasarıları olmak üzere, gerekli yasalar Meclis'ten çıkarılamamaktadır.

Milletvekilleri Meclis'e gelmemekte ve Sayın Başbakanımız bundan şikayet etmektedir.

Seçmenlerin büyük çoğunluğu, siyasi partilerden umudu kesmiş ve siyasi parti enflasyonunun yaşadığı bir ülkede, oy verecek parti bulamamaktadır.

Değerli Arkadaşlarım,

Tüm bunları mevcut hükümeti ve milletvekillerimizi suçlamak için söylemiyorum. Bütün bu ekonomik ve siyasal sorunlar, gelmiş geçmiş hükümetlerin birbirinin kucağına attığı ve kar topu gibi büyümüş sorunlardır. Aslında bu sorunları hükümetimizin kucağına kimin attığı çok açıktır. Bunun faili, kendi işleyişindeki aksakları düzeltmeyen, hep geleceği erteleyen ve 10 yılda bir tıkanan siyasal

sistemimiz ile, bu sistemi besleyen devletçi ekonomi sistemimizdir. Bu sistemi, 21 yüzyılın gelişmeleri doğrultusunda değiştirmek zorundayız; bu kısır döngüyü kırarak, çağdaş demokrasiyi ve rekabetçi piyasa ekonomisini tüm kurul ve kuralları ile tesis etmek mecburiyetindeyiz.

Dünya Bankası hesaplarına göre, dünyanın en büyük 17'nci ekonomisine sahip olan bu ülke, gelişmiş bir dünya devleti olmayı hak edecek bir potansiyele sahiptir. Ama sistem, bir türlü yakasını bırakmıyor. Sürekli aynı sorunları ve engelleri karşımıza çıkarıyor. Ve dışarıya karşı kullanacağımız enerjimizi tüketiyor. Çünkü sistem tıkanmıştır.

Bunu sadece ben söylemiyorum. Siyasetçilerin kendileri de söylüyor. En yetkili başbakanlar, siyasi parti liderleri "bu devlet çökmüştür"; "bu sistem tıkanmıştır" diye meydanlarda bağırıyorlar mı? Bunu diyenler, bunun gereğini yapmak zorundadırlar. Bizde diyoruz ki: "evet bu sistem tıkanmıştır". Ama tüm sorunlara rağmen, "devletimiz dimdik ayaktadır".

Geliniz; devletimizin bekası için, daha da yücelmesi için, el ele verelim, iş birliği yapalım, birleşelim ve bu ülkeyi ulu önder Atatürk'ün vasiyetleri doğrultusunda "muasır medeniyetler" seviyesine çıkartalım. Ama siyasetçilerimiz siyasi ikballerini ve ihtiraslarını aşamıyorlar.

Muhterem Konuklar ve İş Alemimizin Değerli Temsilcileri,

Türkiye bu kısır döngüyü kırmak zorundadır. Dünyada yeni bir çağın açıldığı 21. yüzyılın eşliğinde;

Tüm ülkeler yeni kalkınma stratejileri geliştirirken,

Avrupa Birliği Ülkeleri, tek para birimine geçme hazırlığı yaparken, Dünyanın dev firmaları, şirket evlilikleri yaparak, global rekabet güçlerini artırırken,

Bilgi otoyolları ve elektronik ticaret hızlı yaygınlaşırken,

Bizim bu değişmelere duyarsız kalmamız ve aynı sorunları tekrar tekrar yaşamamız kaderimiz olamaz.

Siyasi ikbal ve ihtiras uğruna, hiç kimsenin;

Bu milletin önünü tıkamaya,

Halkımızın çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşma yolundaki umudunu kırmaya,

Toplumumuzu kısır bir döngü içinde tutarak, bir biri ile zıtlaşmasına ve toplumsal gerginliği tırmandırmaya,

Dar gelirli gurupları çağdaşı sistemler peşinde koşturmaya ve yıkıcı bölücü faaliyetlerin kucağına itmeye, hakkı yoktur.

Bunları politika yapmak için söylemiyorum. Bizim siyasi partilerle ve siyasetçilerle uğraşmak gibi bir derdimiz de yoktur. Bizim derdimiz, Türkiye'nin içine girdiği kısır döngüyü kırması ve işalemimizin önünün açılmasıdır. Bu; tüm olumsuzluklara rağmen, ekonomimizi ayakta tutan Türk İşalemini, temsil etmenin ağır sorunluluğu nun bir gereğidir.

Bu sorunları dile getirmek ve çözüm önerilerini sunmak bizim asli görevimizdir. Hangi hükümet gelirse gelsin, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, yapılan yanlışlıkları eleştirmekten ve yasalar çerçevesinde karşı çıkmaktan çekinmez.

1997 başlarında 54'üncü hükümete yönelik eleştirilerimizi hatırlamanızı isterim. Ülkemizde bir yandan gittikçe artan kamu açıkları, enflasyon, faiz ve iç borçlanmalarla ekonomik dengeler yerine oturmazken; diğer yandan da laik hukuk devletimizin niteliğini zedeleyici girişimlerle, siyasi dengeler de sarsılmak istenmemiştir.

Böylece ekonomik istikrarsızlığa ek olarak, bazı haddini bilmezleri rejim tartışmalarına kadar varan söylem ve davranışları ile, ülke gündemine siyasi belirsizlik taşınmak istenmiştir. Böyle bir ortamda Birliğimiz sessiz kalabilirdi. O zaman ne olurdu, bilmem. Ancak içine sürüklenmeye başlatılmak istenildiğimiz o gidişi durdurmak için Birliğimiz, Oda ve Borsa Başkanlarımızın, genel kurulumuzun ve konseylerimizin saygı değer delegelerinin öneri ve telkinleri ile, 5 sivil toplum örgütünün çok değerli başkanlarıyla bir araya gelerek tehlikeli gidişe karşı çıkmıştır. Huzurlarınızda, bu değerli başkanlarıma sizler adına teşekkür ve şükranlarımı sunuyorum ve kendilerini alkışlıyorum. Ülkemizin her tarafına yayılmış, en güçlü örgütsel kuruluşlar olarak, tepkilerini ve düşüncelerini Meclis'e ve kamuoyuna en etkin şekilde yansıtmışlardır.

Böylece, Yüce Meclisimizin siyasi ve bir dar boğazı demokratik bir biçimde aşmasına ve 55'nci Hükümet'in kurulmasına en büyük desteği vermişlerdir. Bugün de, siyasetçileri vergi ve sosyal güvenlik gibi acil yapısal reformları gerçekleştirerek yasal düzenlemele-ri çıkarmada gecikmesi, siyasi partiler ve seçim kanunlarını değiştirmeden erken seçimi gündeme getirmeleri nedeniyle şiddetli eleştirmekteyiz.

Ancak, 8 yıllık eğitim gibi büyük bir olayı uygulamaya koyma, disiplini sağlama ve özelleştirmeye canlı bir şekilde başlama nedeniyle de taktir ediyoruz. Dolayısıyla biz her zaman yanlılıkların karşısında ve doğrultuların da destekçisi olacağız. Bu ilkemizden hiçbir zaman vazgeçmeyeceğiz.

Eğer bu yaptıklarımız bazıları tarafından "siyaset yapmak" olarak tanımlanıyor ise; "evet: biz yapıyoruz". İster 54'üncü, ister 55'inci, isterse 56'nci olsun; hangi hükümet gelirse gelsin, TOBB doğru bildiklerini söylemeye devam edecektir.

Biz, tüm ülkeye yayılmış 340 Oda ve Borsası ile, Türk Özel Sektörü'nü temsil eden, Türkiye'nin en güçlü sivil toplum örgütüyüz. Si-

vil toplum örgütlerinin demokrasilerdeki rolünü bilmeyen bazıları-
nın, söylediklerimizi siyasi olarak yorumlaması doğaldır.

Çünkü Türkiye’de siyaset ve ekonomi iç içe girmiştir. Biz de bun-
dan şikayet ediyoruz.

Eğer, devlet elini ekonomiden çekmiş ve asli fonksiyonlarına dön-
müş olsaydı, bizim konuşmalarımız siyasi olarak yorumlanamazdı.
Çünkü, ekonomi kendi kuralları çerçevesinde işleyecekti. Her ge-
len hükümet de, kendi kafasına göre müdahale etmeyecek, dola-
yısıyla, bizde şikayetçi olmayacaktık.

Eğer, devlet daha etkin olmak için küçültülmüş olsaydı ve bütçe
açıkları olmasaydı, biz enflasyondan yakınmayacaktık. Çünkü,
böyle büyük bir sorun olmayacaktı.

Eğer devlet bankaları özelleştirilmiş olsaydı, biz KOBİ’lerimiz için
"kredi" diye bağırmayacaktık. Çünkü finansal sistem kendi uygun
mekanizmasını kuracaktı. Halbuki şimdi ne yapıyor? Tüm KOBİ’ler
ile esnaf ve sanatkarla, bir kamu bankasının üstüne yığılıyor ve
onun görev zararlarını dahi ödeyemiyoruz.

Eğer vergi reformu tasarı çıkarılmış olsaydı, biz de kayıtsız ekono-
mi haksız kazanç sağlıyor ve rekabeti bozuyor diye siyasetçilerimi-
ze şikayette bulunmayacaktık. Çünkü herkes kazandığı ölçüde ver-
gisini verecekti ve kimse rekabette avantajlı olmayacaktı.

Eğer siyasi partiler ve seçim kanunları değiştirilmiş olsaydı, biz de
kısır siyasi çekişmeleri bırakınız ve yapısal düzenlemeleri meclis-
ten geçiriniz diye bağırmayacaktık. Çünkü millet ve milletin vekili
kendi oyları ile gerekeni yapacaklardı.

Dolayısıyla, biz de sistemden şikayet etmek yerine, dünya piyasa-
larındaki fırsatları kollama, yeni pazarlar bulma, ve pazar payları-
mızı genişletmek için yeni vizyon ve stratejiler geliştirmeye çalışı-

rız. Ama mevcut sistemde bunu yapmak mümkün değildir. Çünkü önümüzü görmek ve uzun vadeli düşünmek oldukça zordur.

Değerli Arkadaşlarım,

Huzurlarınızda siyasetçilerimize bir kez daha seslenmek istiyorum: Geliniz; dünün muhasebesini bugünkü defterler üzerinden yapmayalım. Olan ne ise geçmişte kalsın. Kısır siyasi çekişmelerin ne size, ne de bu ülkeye faydası vardır. Bu sistem hepimizi anlamsız bir zıtlaşma ve çekişme içine koymaktadır.

Geliniz, birlik olalım, beraber olalım, birleşelim ve Türkiye'mizin çağdaş bir dünya devleti olması için; finansal sistemden vergi sistemine, sosyal güvenlik sisteminden adalet sistemine, siyasi partiler ve seçim sisteminden merkezi yönetim sistemine kadar gerekli yapısal değişiklikleri gerçekleştirelim.

Geliniz; bu güzel ülkemizi 2000'li yılların çağdaş dünya devleti yapmak için, çoğulcu demokrasiyi ve rekabetçi piyasa ekonomisini tüm kurul ve kuralları ile tesis edelim.

Geliniz; modern ve gelişmiş bir Türkiye yaratmak için, "fikri hür, vicdanı hür" nesiller yetiştirelim.

Geliniz; bozulan gelir dağılımı düzeltelim, insanlarımızın hayali ve çağdışı sistemler peşinde koşmasını ve yıkıcı-bölücü faaliyetlerin kucağına itilmesini önleyelim.

Artık Türkiye'nin, çağın gereği olan değişimleri gerçekleştirmesi ve kendisinden beklenen atılım yapmanın zamanı gelmiştir. Türk insanını her zaman olduğu gibi, çağdaş dünyanın saygın bir üyesi olarak kalmak istemektedir.

Tüm dileğimiz, ülkemizin 21. yüzyılın gelişme ve değişimleri doğrultusunda, kendi sistemindeki aksaklıkları gidererek, dünya siyaseti ve ekonomisi ile bütünleşmesi ve insanlarımızın müreffeh bir hayat yaşamasıdır.

Değerli Konuklar, Değerli Delegeler,

1996 yılı genel kurulumuzda heyetimize sunduğumuz yüce emaneti yönetim kurulu teşkil eden arkadaşlarımla birlikte 2 yıl boyunca gayret içerisinde yılmadan, usanmadan, ülkenin dört bir yanını karış karış gezerek, gece-gündüz demeden çalıştık. Aradan geçen iki sene sonunda ulaştığımız başarı sizlerin katkısı ve desteği ile olmuştur. Görev süremiz boyunca;

Sizlere güvendik,
Sizlere dayandık,
Sizlere danıştık ve görüş aldık.

Bu desteğiniz için hepimize gönül dolusu şükran borçluyum. Sağ olun, var olun. Çalışan herkesin olduğu gibi bizlerin de bazı hataları olmuş olabilir. Ancak bunu da sizlerin engin ve yüce hoşgörünüzle sığınarak, hata yapmanın icraat da yapamayacağını bilmenizi isterim. Şimdi sizler bu kürsüden şunu söylemek istiyorum;

Güç ve kuvvetimizi, birlik ve beraberliğimizi bölmeye çalışan zihniyete dur diyelim.

Konseylерimizin etkin bir şekilde çalışması Birliğimizin Meclis görevini yapması için yetki ile donatın. Her üç ayda muhtelif bölgelerde siz delegelerle ve Oda ve Borsalarımızın, Değerli Meclis ve Yönetim Kurulu Başkanları ile bölge toplantıları yapalım. Görev verdiğimiz yönetim kurulu icraatlarını denetleyelim ve ona yol gösterelim.

Ama asla ve asla bölünmeyelim.

Siyasi partilerimiz bölündü de ne oldu? Biz, birbirimize kenetlenerek güçlendik. Kimse bizden korkmasın. Biz, dürüst ve namuslu görev yapanların daima yanında olduk ve yanında olmaya devam edeceğiz. Biz, kurumlarını iyi idare etmeyen, ülkeyi temel ilkelerinden saptırmaya çalışan zihniyetin karşısında olduk ve karşısında olmaya devam edeceğiz.

Parti ve siyasi çıkarları bir kenara bırakarak, ülkeyi 2000’li yılların çağdaş bir ülkesi yapalım. Gençlerimizi modern ve gelişmiş bir Türkiye yaratmak üzere eğitelim.

Gelir dağılımdaki çarpıklıkları önleyelim.

İşçi ile, işvereni ile, esnafı ile, memuru ile, asker ve polisi ile, dul ve emeklisi ile, talebesi ile birlik ve beraberlik için mutluluğu yakalamış bir Türkiye yaratalım.

Biz, bu hedefi gerçekleştirmek için yola çıkmış bulunuyoruz. Ulu Önder Atatürk’ün dediği gibi: "Dinlenmemek üzere yürümeye karar verenler, asla ve asla yorulmaz". Biz de bu yolda, asla yorulmayacağız. 2000’li yıllarda daha çağdaş bir Türkiye dileği ile hepinize saygılarımı sunuyorum.

54. GENEL KURUL - 29 MAYIS 1999

**Sayın Cumhurbaşkanım,
Sayın Meclis Başkanım,
Çok değerli Misafirler,
Türkiye'nin Her Tarafından Gelmiş Benim Meşakkatli Delegelerim,**
Hepinizi TOBB Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Sayın Cumhurbaşkanım,
Bu genel kurul toplantısı, sanıyorum, TOBB'nin 47 yıl boyunca yapılan genel kurullarımız içinde en önemlilerinden biridir. Kurulduğu günden beri genel kurulumuz, sadece delegelerin sorunlarının tartışıldığı forumlar olmaktan çok, ülkemizin sorunlarının tartışıldığı, çözüm önerilerinin üretildiği toplantılar haline gelmiştir. Bu anlamda, TOBB Genel Kurul tutanaklarına ve konuşmalara bir göz atılırsa, Türkiye'nin ekonomik gelişim sürecini yakından gözleyebilirsiniz.

Türkiye'nin dört bir yanından seçilerek gelen delegelerimizin bugünkü düşünce ve hissiyatlarına değinmeden diğer konulara geçmeyeceğim; geçemeyeceğim, zira, bu salonda bulunan tüm delegeleri ve dolayısıyla Türkiye'yi saran ekonomik sıkıntılar anlaşılmaz ise diğer konuların da tartışılması anlamsız olur.

Genel kurulumuz hem ekonomik hem de toplumsal sorunların önem arz ettiği ve seçimlerden hemen sonra yapılmış olması bu genel kurulumuzu daha anlamlı kılmaktadır. Bu vesileyle bazı düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Zannederim ki, seçim sonuçları ve seçmenin verdiği mesajlar ülke gündemini uzun süre meşgul edecektir. Siyasete katılma hakkı, kendisine seçimden seçime verilen vatandaşlar, kendilerinin takdir ettikleri kişileri değil, Seçim Kanunu ve Partiler Kanunu gereği liderlerinin seçtiği kişilere oy verme durumuyla karşı karşıya bırakılmıştır. Buna rağmen, Yüce Türk Milleti, seçime yüksek oranda katılımıyla demokrasiye tam anlamıyla sahip çıkmıştır.

Seçim sonuçları göstermiştir ki, halkımız, irticaya, blclge, dinin siyasete alet edilmesine, yolsuzluklara ve kısır çekişmelere dur demiş, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, dürüst, temiz ve şeffaf bir yönetim istediğini net bir şekilde ortaya koymuştur.

Seçimlerden çıkan bu tablonun, siyasi partiler ve bu partilerin yöneticileri tarafından iyi bir şekilde irdelenmesi ve gerekli derslerin çıkarılması düşüncesindeyim.

Özellikle icraatı ibra edilmeyenlerin, mutlak surette söylemlerini ve programlarını ciddi şekilde analiz etmeleri gerektiği kanaatindeyim. Böylece, Türkiye’de demokratik geleneklerin yerleşmesi ve kökleşmesi mümkün olacaktır.

Yüce Atatürk’ün gösterdiği yönde cumhuriyete, laikliğe ve hür demokratik sisteme sahip çıkan Türk Milleti, milli birlik ve beraberlik içinde ülke sorunlarının çözülmesini ve güzel ülkemizin ekonomik ve sosyal yönden gelişmesini her zamankinden daha fazla arzu etmektedir. Bu noktada açıkça ifade etmek isterim ki, Türkiye, geçmişin kötü anılarıyla değil, geleceğin cesaret ve hoşgörüsüyle yönlendirilmelidir. Ortak bir kültürü yaşayan, ortak bir geçmişi düşünen bir toplum olarak birbirimize kenetlenmemiz ve hür parlamenter sisteme, demokrasiye, cumhuriyet ilkelerine sahip çıkmalıyız. Türkiye’nin ekonomik ve sosyal sorunları bu sistem içinde çözüme kavuşur. Bizce, sandıktan bu mesaj çıkmıştır Sayın Cumhurbaşkanı.

Değerli Delegeler,

Geçen yıl gündeme gelen konulardan biri de adalet reformudur. Yıllardan beri bu konu gündeme getirilmesine rağmen, ne yazık ki, siyasi iktidarlar ve partiler bu konuda hiçbir ciddi adım atamamışlardır. Oysa hepimiz biliyoruz ki, adalet mülkün temelidir; yine biliyoruz ki, geç kalan adalet adaletsizliktir. Geçmiş siyasi iktidarların neredeyse tamamı, yürütme ve yargıyı baskı altında tutmuşlardır. Altyapı ve ekonomik imkansızlıkların yanı sıra, değişimi yakalayacak yasalar hazırlanamamakta, iş hayatının görüşü alınmadan ı-

karılan yasalar da boşlukta kalmakta, uygulanmamaktadır. Yargının içinde bulunduğu bu durum, çetelerin, mafyanın, illegal örgütlerin filizlenmesine yol açmakta ve hepimizi üzen tablolar ortaya çıkmaktadır. Yargıda hakkını alamayan ya da geç alanların başvurduğu bu yasalara aykırı durumu ortadan kaldırmanın yolu toplumsal ihtiyaçlara uygun yasaların acilen çıkarılmasıdır. Hala Bankalar Yasası, Sermaye Piyasası Kanunu gibi kanunlar çıkarılmamışsa, hala örgütlü suçlar ile mücadeleye olanak sağlayacak yasalar çıkarılmamışsa, bugün burada bulunan siyasi parti temsilcilerinin bu soruya nasıl cevap vereceklerini doğrusu merak ediyoruz.

Bir ülkede ekonomik ve sosyal her türlü sorunun sağlıklı bir şekilde çözümü siyasi istikrara bağlıdır. Kalkınmış ülkelere göz attığımızda, bu gerçeği görürüz. Bu nedenle, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde çoğunluğu olan, uyum ve istikrar içinde uzun vadeli çalışacak ve ülkenin acil sorunlarına bütünüyle sahip çıkacak bir koalisyon hükümetinin kurulmasını takdirle karşılıyoruz, hükümetimize başarılar diliyoruz.

Siyasi partilerimizi, kısır çekişmeleri bir kenara bırakarak ülke sorunlarına sahip çıkmaya davet ediyorum. Bu şekilde kurulmuş hükümette, sizler adına her türlü desteği vereceğimizi altını çizerek ifade etmek istiyorum.

Siyasi ikbal ve çağdığı ideolojileri istismar edenlerin; bu milletin önünü tıkamaya, toplumsal zıtlaşma ve gerginlik yaratmaya, yıkıcı ve bölücü akımları teşvik etmeye, milletimizin çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşma yolundaki umutlarını kurmaya hakları yoktur.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Eflatun, Milattan 400 yıl önce Cumhuriyet adlı kitabında bakın ne diyor: “Demokrasinin esas prensibi millet egemenliğidir. Millet, kendisini yönetecekleri iyi seçebilmesi için, yetişkin ve iyi eğitim görmüş olması gerekir. Eğer, ulusal eğitim gereği gibi sağlanamazsa demokrasi, otokrasiye dönüşür. O zaman da uzman doktor araşılarına gireriz.”

Sayın Cumhurbaşkanım,

Bugün laik cumhuriyetimizin, demokrasimizin, sanayileşerek büyümemizin ön şartı yetişmiş insan gücümüzün yeterli düzeye gelmesine bağlıdır. Sekiz yıllık kesintisiz eğitime en büyük desteği TOBB ve ona bağlı oda ve borsalarımız vermiştir ve büyük bir özveriyle de vermeye devam ediyorlar. Böylesine önemli bir yarışta başarılı çalışmalarından ötürü tüm oda ve borsalarımızı huzurlarınızda candan kutluyorum.

Ancak, mevcut eğitim sistemimizin sorunlarımızı çözecek düzeyde olmadığı da açıktır. Kaliteli, araştırma ve geliştirmeye yönelik, sanayileşmeye ve kalkınmaya güç katacak bilgi ve teknolojiyi yakalayacak insanlar yetiştirmek için eğitim sistemimizi gözden geçirmekte yarar olduğuna inanıyorum. Ancak bu şekilde, Eflatun'un dediği gibi, demokrasiye ulaşabiliriz.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Seçmen, bu seçimde, ekonomik sorunların bütün sektörleri etkisi altına almasına rağmen, ekonomiyi çok iyi bildiğini iddia edenlere fazla itibar etmemiş, onları adeta cezalandırmıştır. Bu, bir değişimin habercisidir. Yıllardır bu kürsüden “Türkiye yeniden yapılanmalıdır” dedik. “Değişimi hızlandırmak için Seçim Yasasını ve Siyasi Partiler Yasasını mutlaka günün koşullarına uygun hale getirmeliyiz” dedik. Seçim sonuçları bunu ortaya koymuştur.

Bizi yönetmeye talip olanlarla, üreten, istihdam yaratan, üretimini satıp devletin bütçesini oluşturan bizlerin, bizi yönetenlerle ortak bir yanı olmalıdır; ama, maalesef, olamıyor.

Ülkemizde iç borç faizinin 10 katrilyon, sosyal güvenlik kurumlarının 5-6 katrilyon, devletçe şişirilmiş kadrolara ödenen maaşların 5 katrilyon ve sadece 2 kamu bankasının yıllık görev zararlarının 5 katrilyon olduğu bir ortamda yatırıma harcanacak kaynağı nereden bulacağız sorusuna cevap bulmakta güçlük çekiyorum.

Reel sektörü etkisi altına alan, ekonomik krize “sadece dış etkenlerden kaynaklanıyor” demenin ne kadar yanlış olduğunu teşhis et-

memiz gerekir. Ekonomik kriz devam ederken, vergi yasasındaki üç aylık peşin verginin ekonomiyi kilitlediğini, mevduat faizlerini vergi beyanına tabi tutan zihniyetin, enflasyondaki iniş çıkışlar nedeniyle her geçen gün sermayesi eriyen tüccarımızın iflas eşiğine geldiğini siyasilerimiz ne zaman göreceklerdir?

Kayıtdışı ekonomimizin kayıt altına alınması için en büyük özveriyi biz gösterdik. Vergi reformunun hazırlanışında yaptığımız çalışmalarla destek verdik. Ancak, gerek Plan ve Bütçe Komisyonu'nda gerekse çıkarılan tebliğlerle bu yasa, ekonomimizin kriz nedenlerinden birisi haline geldi. Kazanılmayan kazançlardan vergi alma unsurunu oluşturdu. Kevgire dönen gümrüklerimizden hala kaçak binlerce ton mal giriyor ve faturasız muamele devam ediyor. Ne oldu bizim özverimize? O zaman üreten, istihdam yaratan, vergi veren kesim olarak bizlerin, bizi yönetmeye talip olanlara hesap sorma hakkımız yok mu?

Sayın Cumhurbaşkanım,

Son 25 yılda Türkiye'de sanayiın, Türk ekonomisinin ve toplumun nereden nereye geldiğini iyi irdelememiz lazım. Seçimlerde siyasi parti programlarına baktığımızda, programların hep "cek cak"larla dolu olduğunu görürüz. Dünya 2000'li yıllara girerken bilgi ve teknoloji çağını yakalama mücadelesi veriyor, biz ise otuz yıl öncesinin izlerini ve söylemlerini taşıyan siyasilerimizi dinlemek zorunda kalıyoruz. Bundan dolayıdır ki, süratle yapılması gereken, ekonominin, sanayiın önünü açacak çalışmaları bir türlü yapamıyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanım,

reel sektörün lokomotifleri, tekstil, demir-çelik, turizm, denizcilik, otomotiv, deri sektörleri kapasite kullanım oranlarını % 64'lere düşürdü. Piyasalarda talep daralırken diğer yandan yüksek faizlerle hangi müteşebbis yatırım yapacaktır? Türk ekonomisi bu baskıya daha ne kadar dayanacaktır?

Özelleştirmeyi bütün ülkeler bitirdi; biz hala altyapısını oluşturamadık. Altyapısı oluşturulmamış bir özelleştirmenin yanlışlıklarını ya-

şıyoruz. Altyapısı oluşmuş, şeffaf, yeni teknoloji projelerini hayata geçirecek, çalışanı mağdur etmeyecek özelleştirmenin özlemini yaşıyoruz.

İmalat sanayii bitme noktasına gelmiştir.

Tekstilde çok büyük sıkıntılar yaşanıyor. Türkiye'nin muhtelif bölgelerinde en son teknoloji ile kurulan fabrikalar, bankaların kısıcında kapanmaktadır.

Dayanıklı tüketim malları ve otomotiv sektörlerinde büyük darboğazlar oluşuyor.

Demir-çelikte üretileni satamıyoruz.

Kağıt ve kağıt ürünleri, karton, ambalaj sanayii bir içindedir.

Gıda sektörü mücadele etmektedir.

İthalattaki düşüş 1999 Ocak ve şubat aylarında en yüksek noktaya gelmiştir.

İhracatta acımasız bir rekabetle karşı karşıyayız. Maliyetler her geçen gün artarken rekabet koşulları ortadan kalkmaktadır.

Vergi gelirlerimizin artması beklenirken reel olarak artmıyor, azalıyor. Buna paralel olarak istihdam geriliyor, bütçe açıkları gittikçe büyüyor, işini kaybeden, fabrika kapatan, kaydını sildiren müteşebbislerin sayısı her geçen gün artıyor.

Bütçe açıkları, reel faiz oranlarının yüksek olması, güvensizlik, belirsizlik ve siyasi istikrarsızlık nedeniyle enflasyon tehlikesi yeniden hortlama eğilimi gösteriyor. Öyleyse, Türkiye'de gerilim yaratarak istikrarsızlığa neden olanlar faizlerin düşmesini istememektedirler. Bugün piyasada günü gelmiş çekler karşılıksız çıkmaktadır. Bir işa-

damı olarak bizlere ödenen çeklere, ertelenen borçlara, vadeli satışlara faiz uygulayamıyoruz; ama, bankalar öyle mi? Hayır; bankalar, yasayla korundukları için bir gün bile gecikseniz faizini ödemek zorunda kalıyorsunuz. Buna inanmak için bankaların takipteki borçlarına bakmak yeterlidir diye düşünüyorum. Bu borçları ödemek için fabrikalarımızın anahtarlarını bile teslim etsek yetmeyecek. Aldığı kredilerin faizlerini ödeyemeyen ve temerrüde düşen işadamlarımızın dertlerine çare bulmalıyız.

KOBİ'lerin durumu ise gittikçe kötüleşiyor. Kar yok, tasarruf yok. KOBİ'lere mutlaka kaynak bulmamız gerekir. Halk Bankası'nın verdiği krediler yetersiz kalmaktadır.

Turizm sektöründe ise beklenenin çok gerisinde bir durum gözlenmektedir. Özellikle terör olaylarından en çok etkilenen bu sektörün sorunlarını aşmak için TOBB olarak Türkiye'nin dışarıdaki kötü imajını silmek için 5 trilyon Türk liralık bütçe oluşturduk. Hükümetimizin de bu konuda yeni bütçeye kaynak koyması zorunlu hale gelmiştir.

Türkiye'nin geleceğini ipotek altına alan, sanayiini tahrip eden sonuçlar hepimizin sorumluluğundadır.

Ne sıkıntımız olursa olsun üreteceğiz, insanlara aş ve iş vereceğiz, onları aşsız ve işsiz bırakmayacağız. Türkiye'nin gelir bütçesini oluşturacağız, ama ekonomide devlet harcamalarında söz sahibi olamayacağız. İşte sıkıntı burada değerleri arkadaşlarım.

Bilinen bir gerçek var ki, Türkiye kaynak arıyor. IMF ile yapılan görüşmeler gösterdi ki, dış kaynağın çözümü Bankalar Yasası ve Sosyal Güvenlik Yasasının çıkmasını bekliyor. Bu konudaki program ve hedefleri belirlemeli ve oturup konuşmalıyız. Yapısal reform gerektiren bu konuları bir bütün içerisinde ele almalı ve bütünlüğü bozmadan yapmalıyız. Hükümet, açık bütçe anlayışıyla yoluna devam edemez. Devlet, harcamalarını disiplin altına almalı ve kaynak yaratacak yeni düzenlemeleri uygulamaya koymalıyız; ama, bunu ya-

parken KDV oranlarının yükseltilmesi suretiyle değil, KDV oranlarını daha da aşağı çekerek, tabana yayarak, vergi mükelleflerini artırarak yapmalıyız. Bu konuda hükümetin alacağı kararı şiddetle protesto ediyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Türkiye, etkin ve başarılı olmak zorundadır ve dünyayı gerçek yönüyle tanımalıdır.

Partilerimiz ve liderlerimiz, arzu ve düşüncelerini ihtirasa dönüştürmemelidirler. Kamplaşmalara neden olacak tutum ve davranışlardan kaçınılmalıdır. Zamana karşı başarılı olmamız isteniyorsa, özel sektörün sesine kulak verilsin. Bizler Türk özel sektörü olarak huzurlu bir Türkiye istiyoruz. Çalışmak, üretmek, istihdam yaratmak, ihracatımızı geliştirmek istiyoruz. Bu nedenle, Atatürk ilke ve inkılaplarına inanıyor, güveniyor ve sahip çıkıyoruz.

Sandıkta yetki verdiğimiz siz değerli siyasilerimiz, lütfen saydığımız bu önümüzdeki engelleri kaldırınız, Mecliste bekleyen acil yasa tasarılarını tatil vermeden bir an önce çıkarınız. Ülkemizin kalkınması, gelişmesi ve zenginleşmesi için el ele verelim ve yarının modern Türkiye'sini birlikte yaratalım. Vatandaşlarımız bunun özlemini taşıyor.

Unutmayalım ki, toplumlar var olduğu sürece ekonomik ve sosyal sorunlar olacaktır. Önemli olan, bu sorunları doğru teşhis edip zamanında uygulanacak doğru politikalarla çözümlerini üretmektir. Bir milyonu aşkın üyesi, 341 oda ve borsasıyla Türkiye'nin en güçlü sivil toplum örgütü olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, mevcut sorunların aşılması için kendine düşen her türlü gayret ve fedakarlığı yapmaya hazırdır

Sayın Cumhurbaşkanım,

Türkiye, içinde yaşadığı bunalımı aşabilecek gizli bir potansiyele sahiptir. Yetişmiş insanlarımızla, genç nüfusumuzla olumsuzlukları kadar olumlu yanlarıyla dinamik ve zeki bir toplumdur. Bugün ülke-

mizin öğrenci sayısı, komşumuz Yunanistan'ın nüfusundan fazladır. Bu genç dinamik nüfus aydınlık geleceğimizdir. Bu genç nüfusu, şeriatçılık ideolojisi politikasına alet eden irticain eline teslim etmek çağımızın en büyük yanlışidir.

Türkiye, 1923'te karanlığı nasıl yendiye bugün de hortlatılmaya çalışılan irticai bir kez daha yenmek zorundadır. Çağdaşlaşmanın en doğru ölçüsü budur. Ulu Önder Atatürk "Bir ulus sımsıkı birbirine bağlı olmayı bildikçe, onu dağıtabilecek bir güç düşünülemez" demiştir.

Demokrasi için hiçbir mücadeleden yılmayan, ülke sorunlarını ve çözüm önerilerini her platformda açık ve net bir şekilde dile getiren Sayın Cumhurbaşkanımızı, Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımızı ve değerli misafirlerimizi, değerli başkanlarıma huzurlarınızda şükran ve teşekkürlerimi sunuyor, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Sağlıcakla kalın değerli arkadaşlarım.

55. GENEL KURUL - 27 MAYIS 2000

*Sayın Misafirler,
Sevgili Delege Arkadaşlarım,
Değerli Başkanlar,*

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin 55'inci, 21. yüzyılın birinci genel kurul toplantısına hoş geldiniz.

Bu toplantımız, yeni bin yılın olduğu kadar yenilenmesi gereken Türkiye'nin ve yüzünü geleceğe çeviren Birliğimizin de ilk genel kurulu.

Hepimiz çok iyi biliyoruz ki; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin genel kurulları, sadece delegelerimizin sorunlarının tartışıldığı forumlar değildir. Türkiye'nin sorunlarının ve çözüm önerilerinin tartışıldığı, projelerin üretildiği platformlardır.

İşte bu yüzden, 21.yüzyılın ilk genel kurul toplantısı da, yeni bin yılda yeni projelerin, yeni çözüm önerilerin konuşulacağı bir ortam olacaktır.

Bu toplantı, ülkemizin koşullarından kaynaklanan sıkıntılara rağmen, çalışmalarıyla, hizmetleriyle, yüzünü geleceğe dönen milenyumun kurumsal yapılanmasına hızla uyum gösteren Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin, ülkenin geleceğine damgasını vuracağı toplantı olacaktır.

Bu toplantı, Birliğimiz için önemli bir toplantıdır. Çünkü, kurumların yenilenmesinin işaretleri, şekilsel değişikliklerde değil, hizmetlerinde, faaliyetlerinde ortaya çıkar.

Türkiye'de, kurumların hatta kuralına göre yaşayamamanın, kurumsallaşamamanın tartışıldığı bir ortamda çalışmalarını ancak 257 sayfalık bir kitaba sığdırabilen, hem de Türkiye'nin kaderini etkileyen, geleceğini şekillendiren projeleri ve faaliyetleri gerçekle-

tiren bir kurumun, sorunların ve çözüm önerilerini ortaya koymasđ en büyük hakkıdır.

İşte bu yüzden, bu kitap çok önemlidir. Hepimizin bu kitabı yani Faaliyet Raporumuzu çok iyi incelemesini istiyorum. Çünkü bu kitapta Türkiye var. Türkiye'nin geleceği var. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, bir milyonu aşkın üyesiyle, Türkiye'dir.

Değerli Konuklar, Saygıdeğer Delegeler,

Türkiye, her alanda, her konuda çok zaman kaybetti. Ve bu kaybedilen zamanın faturasını, hem de çok ağır biçimde, hep birlikte ödedik. Geriye dönüp “neden” diye sorduğumuzda, karşımıza çıkan cevap: istikrarsızlıktır.

Az önceki multivizyon gösterisinde, siyasi istikrarsızlıkların, kısır çekişmelerin, menfaat peşinde koşmaların, uygulanan popülist politikaların, nelere malolduğunu somut olarak gördük. Aslında bütün bunları yaşadığımız sorunları ve nedenlerini çok uzun uzadıya tartışmamıza da gerek yok. Çünkü, sıkıntıların en büyüğünü yaşayanlar sizlersiniz. Size küçük bir örnek vereyim. Merkez Bankası verilerine göre, kamunun harcanabilir geliri 1997'de 100 kabul edilirse, 1999'da 31'e düşmüş. Yani devlet, 3 yılda harcanabilir gelirinin üçte birini bile sağlayamaz hale gelmiş. “Gelir düşünce, tüketimin de düşmesi demektir” dersiniz yanılırsınız. Çünkü; kamu kesimi tüketimi, 1997'de 100 kabul edildiğinde, 1999'da 115'e çıkmış. Peki gelir 31'e düşerken, harcama 115'e nasıl çıkmış? Bu kadar gider nasıl finanse edilmiş” diye sormaya gerek yok. Çünkü yanıtı açık: 2-3 yılda bir gündeme gelen erken seçimler, sık sık değişen Hükümetler, Hazineden geçinen Bankalar.

Yanıt, bugün bize “deniz bitti, karaya oturmak üzereyiz” dedirten borçlanmadır. Kamu kesiminin tasarruf açığı, 3 yıl içinde 3 katından fazla artmış, İşler borçlanarak yürütölmeye çalışılmış. Sonuç ise tam bir felaket. Borçlanma, yeni borçlanma gereğini doğurmuş, borç borç üstüne, faiz faiz üstüne binmiş. Ve sonunda gelinen nokta Eli taşın altında olan, üreten, ürettiği ile tasarruf etmeye bunu

da yatırıma dönüştürmeye, istihdam yaratmaya, ürettiğini ihraç etmeye çaba gösteren siz değerli işadamlarımızım önündeki kaynaklar borç faizi adı altında bir avuç insana transfer edilmiştir. İşte bu; iş bilmemezliktir, istikrarsızlıktır, çekişmelerin ve siyasi menfaatlerin yüzümüze çarptığı tablodur.

Saygıdeğer Delegeler,

Ancak bugün, geçmişe saplanıp, suçlu şu ya da bu kavgasına girmek niyetinde değilim. Bu sorunun cevabını da herkes biliyor. Bizim derdimiz; Geleceği kurtarmaktır, Türkiye'yi, Atatürk'ün çizdiği "muasır medeniyet" çizgisine, zaman kaybedilmeden bir an önce ulaştırmanın çarelerini aramaktır.

İşte bu yüzden, 21.yüzyılın ilk genel kurulu, Türkiye için de, Birliğimiz için de bir başlangıçtır diyorum.

Bu Genel Kurulu; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin, yeni bin yıllarla birlikte, bilimi, teknolojiyi temel alan, Türkiye'yi geleceğe taşımaya dönük yeni vizyonunun ve yeni misyonunun başlangıcı olarak gördüğümü vurgulamak istiyorum.

Sevgili Arkadaşlarım,

Ne çektikse, siyasi istikrarsızlıktan çektik. Bunun faturasını çok ağır ödedik. Ancak, son dönemde; sadece bizlerin değil, bütün dünyanın kabul ettiği bir uzlaşma ortamını yakaladık. Bir araya gelmez denilen partiler, bir araya geldiler ve ülkenin sorunlarını çözmek için bir uzlaşma ve diyalog ortamını başlattılar. 57. hükümet, hem icraatları, hem uyumu hem de demokrasi anlayışıyla, hepimizin geleceğe dönük umutlarının güçlenmesine neden oldu.

Ve böylesi bir uzlaşma ortamının zeminini oluşturan, Türkiye Büyük Millet Meclisi, koalisyon hükümetini sarsacak denilen Cumhurbaşkanlığı seçimini, bütün dünyaya örnek olacak bir uzlaşma anlayışıyla çözdü. Uzun yıllar Türkiye'ye hizmet eden, ülkeye yön veren, kalkınmasına, gelişmesine katkı sağlayan 9. Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel, en büyük hizmet bayrağını yeni

Cumhurbaşkanımız Sayın Ahmet Necdet Sezer'e devretti.

Hatırlarsınız. Türkiye bu olgunlukları pek yaşamadı. Bu ülkede Cumhurbaşkanı seçilemediği için demokrasinin kesintiye uğradığı dönemleri gördük.

Dikkatinize sunmak istiyorum; İşte bu yüzden, bugün ortaya çıkan siyasi istikrar, hepimizin üzerinde durması ve koruması gereken tablodur.

Ve inanın, bugün yaşadığımız sorunları aşmamızın, geleceğın büyük Türkiye'sini yaratmamızın anahtarı istikrar dediğimiz sihirli sözcükte gizlidir. İstikrara giden yol da, diyalog, uzlaşma ve işbirliğinden geçer.

Bu nasıl olacak diye soran olursa, Sivil İnisyatifin oluşumuna bakın derim.

TİM ile enflasyon konusunda yaptığımız işbirliğine bakın derim...

Sivil İnisyatifi oluşturan kuruluşlara bakın derim...

İşçileri temsil eden TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK.

İşverenleri temsil eden TİSK.

Çiftçileri temsil eden TZOB.

Esnaf ve sanatkarları temsil eden TESK.

Türkiye'nin hür teşebbüs camiasını temsil eden TOBB. Şimdi, çıplak gözle bakacak olursanız, aslında çıkarları en çok çatışacak kesimler, bu Sivil İnisyatifin tarafları. Ancak bu grup, tartışıyor, çözüm önerileri getiriyor, uzlaşıyor.

Laik ve Demokratik Cumhuriyetin umdelerinin savunucusu oluyor. Ülkenin menfaatlerini, kurumlarının menfaatlerinin önünde tutuyor ve Türkiye sevdasıyla ülkeyi geleceğe taşımak için çalışıyor. Şimdi bu grup, yasal bir Ekonomik Sosyal Konsey yapılanması için uğraşılıyor. İşte size diyalog, uzlaşma ve işbirliği neticesinde istikrar.

Sevgili Delege Arkadaşlarım, Saygıdeğer Başkanlar,

Şöyle bir düşünün. Önce Uzak Doğu sonra Rusya ve en sonunda da global kriz. Ardından zorunlu bir seçim ve kaybedilen aylar. Sonunda da, yüzyılın en büyük felaketlerinden biri olan deprem.

1999'un özeti bu. Kayıp bir yıl. Peki sonuç? Yüzde 70'e ulaşan enflasyon. Gerileyen üretim ve istihdam. Tarihi rekor kıran ekonomik küçülme. Bu tablonun daha kötüsü ne olabilir ki. Kabul etmeliyiz ki, Türkiye ekonomisi 1999 yılında dibe vurdu. Ama yılmadık, yükümüzü geleceğe çevirerek, 21.yüzyıla girdik. Acılan ve sıkıntıları geride bırakarak.

Bütün kesimleriyle refaha ulaşmış, mutlu bir Türkiye yaratmak için çaba gösteriyoruz. Bunun işaretleri de yok değil. Siyasi istikrar. Türkiye'nin G-20'ye üye olması. Avrupa Birliği üyelik adaylığı. IMF ve Dünya Bankası'yla anlaşma. İhtiyacımız olan, diyalog, uzlaşma ve işbirliği.

Türkiye, kabuğunu kırıyor, yenileniyor. Bunun için de yapılması gerekenler belli. Avrupa Birliği üyeliği için değil, kendimiz için, insanlarımız için, ülkemiz için, çağdaş ülkelerin standartlarını artık yakalamalıyız. Kopenhag Kriterleri, sadece bizim değil, tüm Avrupa Birliği üyelerinin ve adayların uyması gereken koşullar içeriyor.

Nedir bunlar?

İnsan hakları ve demokratik standartların yükselmesi. Biz, etnik kökeni ne olursa olsun, tüm vatandaşlarımızın, her türlü hak ve özgürlüklerden yararlanan, birinci sınıf vatandaş olduğuna inanıyoruz.

Bu alanda yapılması gerekenlerin, vakit geçirilmeden, behemehal yapılması gerektiğini savunuyoruz.

Ekonomik alanda ise, sağlıklı işleyen bir piyasa ekonomisi uluslararası standartlarda rekabet gücü. Aslında Türkiye, ekonomik olarak bu kriterlere çok uzak değil. Sorun Ülkemizin yıllardır karşı kar-

şya bulunduğu ve Hükümetlerin, birbirinin kucağına attığı ekonomik sorunlar, kar topu gibi gittikçe büyümüştür.

Artık hükümetlerin, resmi kişilerin ve kuruluşların tepeden “Kalkınma stratejisi” belirlemesi yanlıştır. Zaten kaynaklar kısıt olan ülkelerde, yanlış kararlar sonucu, bu kısıt kaynaklanan gereksizce kullanıldığına hep birlikte şahit olduk. Kalkınma, yalnızca strateji tespitiyle olamaz. Hızlı nüfus artışının, eğitim ve kültür düzeyinin, hukuk düzeninin, siyasal rejimin daha birçok benzer hususun kalkınmaya etkileri veya katkıları, böyle bir stratejiye nasıl sığdırılacaktır?

Bir ulusun kaderini, ne kadar önemli olursa olsunlar, küçük bir azınlığın belirlemeye hakkı, yetkisi ve en önemlisi becerisi olabilir mi? Böyle bir yetki, çoğulcu demokrasi ve ancak belli bir süre iktidarda kalabilen politikaların, sorumluluğu ile nasıl bağdaştırılabilir? En iyi kalkınma stratejisi, bizim gibi kısıt kaynaklara sahip ülkelerin kaynaklarını küçük bir seçkinler grubu değil. Bizlerin, yani üreten, istihdam yaratan, ürettiğini dış pazarlara satıp döviz getiren sizlerin vermesidir.

Demokrasi, ulusların kendi kaderlerini belirleme şansı ise, bu şans onlara kalkınma konusunda neden verilmesin. Dünyanın sanayileşmiş ülkeleri bugünkü konumlarına çoğulcu demokrasinin kuralları içinde gelmiş değil midir? Türkiye, tam anlamıyla, demokratik bir hukuk devleti olma yolunda yapmak gerekenleri yapmalı.

Başta Anayasa olmak üzere, seçim ve siyasal partiler yasa değişikliklerini gerçekleştirmeli, fikir ve girişim özgürlüklerini. kısıtlayan kurallar düzeltilmeli.

Ekonomik alanda da, özelleştirmeden, tarıma, sosyal güvenlik, vergiye, yapısal reformları gerçekleştirmeli. En önemlisi de, kamu kesimi ve kamu harcama reformu yapılarak israf önlenmeli. Devlet, menfaat kapısı olmaktan çıkarılmalı. Bu konuda ilk adım, Aralık ayında açıklanan istikrar programıyla atıldı. Bu program, öncelikle enflasyonun aşağıya çekilmesini, kamu kesiminin disipline

edilerek, borçlanma ihtiyacının azaltılmasını öngörüyor. Enflasyonun düşürülmesinin maliyetini, bütün kesimlere yüklüyor. Ek vergilerle firmalar faiz geliri elde edenler, kira artışı sınırlamasıyla mülk sahipleri, kur çitasının kullanılmasıyla ihracatçılar, maaş ve ücret artışının sınırlanmasıyla çalışanlar, büyük bir yük altına girdiler.

Burada çok açık ve net ifade etmek istiyorum ki, biz hür teşebbüs camiası olarak, enflasyondan kurtulmanın maliyetine katlanmaya hazırız. Ancak bizimle ve halkımızla birlikte, kamu da gereğini yapmalı.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, kurumsal yapılanmayla birlikte Türkiye'yi geleceğe taşımaya dönük yeni vizyonu çerçevesinde sorumluluğunu yerine getirerek elini taşın altına sokmuştur. Herkese örnek olması gereken bir tavırla Türkiye İhracatçılar Meclisi ile beraber, en büyük ekonomik sorunumuz Türkiye Enflasyonu Yeniyor” kampanyasını başlatmıştır. Bu kampanya siz değerli delegelerimizin, üyelerimizin ve halkımızın sivil toplum örgütlerinin büyük desteğiyle çığ gibi büyüyor. İşte bu, toplumsal diyalog, toplumsal uzlaşma ve toplumsal işbirliğidir. Sadece bu kampanya bile, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin, ülkesini geleceğe taşımayı hedefleyen yeni vizyonun ve yeni misyonun bir göstergesidir.

Değerli Arkadaşlarım,

Ülkesini seven, sorumluluğunun bilincinde olan ve gereğini yerine getiren kurumların yapabileceği tek şey, bir kıvılcım yakmaktır. Türk hür teşebbüs camiasının önder kuruluşu Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin de yaptığı budur. Türkiye ve Türk ekonomisi, sadece İstanbul ya da Ankara demek değildir. Türkiye'nin sorunları, sadece İstanbul'da, Ankara'da ahkam kesmekle çözülemez.

Bizler, sizlerden aldığımız güçle, onur duyduğumuz desteğinizle, Türkiye'yi geleceğe taşımaya kararlıyız. Bunu gördüğümüz içindir ki, Kars'tan Edirne'ye kadar ülkenin her yöresinde siz değerli arkadaşlarımızla beraber dolaşiyor, sorunlar mahallinde tespit edip, çözümler üretmeye çalışıyoruz. Kalkınmada Öncelikli Yörelere başta olmak üzere, 8 yıllık eğitim okulları, meslek liseleri, sağlık hizmet-

leri, üretime dönük kilim atölyeleri, odalarımızın modernizasyonu ve bilgisayar ağı ile bütünleşme projelerine destek veriyoruz. Bunun için, önce kendimizden başlayarak, ülkemizi yeni bin yılın olanaklarına taşımak istiyoruz.

Bu yolda sıkıntılarımız olacak. Ancak yılmayacağız. Ülke ve insan sevgisiyle sorumluluklarımızı yerine getireceğiz. Bunu hep birlikte başaracağız. Türkiye'nin en büyük ve en güçlü sivil toplum kuruluşu olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, bir milyonu aşan üyesiyle Türkiye'yi geleceğe taşıyacaktır. Artık görev sizin. Görev hepimizin. Herkesin, her konunun takipçisi olacağız.

Demokratikleşmenin, hukuk devleti normlarının yerine getirilmesinin, kurumsallaşmanın, kurallar içinde yaşamının takipçisi olacağız. Yapısal reformların gerçekleştirilmesinin, anti enflasyonist politikaların, programdan sapılmadan uygulanmasının takipçisi olacağız. Tarımın, kaynakları, israf edilen değil, ihracata dönük kaynak yaratan bir sektör haline getirilmesinin takipçisi olacağız.

İhracatın artırılması yolunda alınması gereken önlemlerin takipçisi olacağız. Bankaların sanayi ve hizmet sektöründe yeni KİT'ler yaratmasının önlenmesi konusunun takipçisi olacağız. Dürüst işadamlarının cezalandırılmamasının, yatırıma ve istihdam yaratmaya teşvik edilmesinin sanayinin gelişmesinin takipçisi olacağız.

Turizmde hak ettiğimiz gelir rakamlarına ulaşılması konusunda yapılması gerekenlerin, her kentin, her ilçenin, her kasabanın birer turizm merkezi olmasının takipçisi olacağız.

Denizcilikte, dünya limanlarında Türk Bayrağını gururla dalgalandıran dünyanın ilk on ülkesi arasına girmeyi hedefleyen yatırımların takipçisi olacağız.

Türkiye'nin, bilim ve teknolojiyi temel alan gelişme perspektifine girmesine dönük projelerin takipçisi olacağız.

Ve inanıyorum ki; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin siz sayın delege ve üyelerinin desteğiyle, bunları mutlaka başaracağız.

Değerli Arkadaşlarım,

Türkiye bizim, Türkiye hepimizin. Ya bu sorunları çözecek, ölkemizi aydınlık bir geleceğe kavuşturacağız ya da sonuçlarına hep birlikte katlanacağız. Biliyoruz, sorunlarımız ağır. Ancak unutulmamalıdır ki, ağır sorunların üzerine gitmek cesaret gerektirir. Vizyon gerektirir. Biz, Türkiye'nin en önemli ekonomik sorunu enflasyonun aşağı çekilmesini sağlayabilmek için öncölük yaptık. Her türlü eleştiriyi, tepkiyi göze aldık. Çünkü görüyoruz ki; bu tabloda deniz bitti.

Siz Değerli Delegeler,

Aktif katılıma dayalı bir anlayışla TOBB'deki değişime tartışma ortamları yaratmak amacı ile geliniz, odalarımız da olduğu gibi yönetimi denetleyen ve ona yön verecek kararları üreten bütün konseylerimizi, sayısal adetini artırarak meclisimizi oluşturalım. Ve bu meclis her iki ayda bir ölkenin doğusunda, Güney Doğusunda, Trakya'da, Marmara Bölgesinde, Ege'de, Orta Anadolu'da, Akdeniz'de ve Karadeniz Bölgesinde toplanarak öлке sorunlarını mahallinde tespit ederek çözümler üretsin. Seçeceğiniz Yönetim Kurulu bu dönemde konseylerimizin yedek üyelerinin de, asli üye gibi bu toplantılara katılımını sağlamayı düşünürse, ilk adımı atmış olur diye düşünüyorum. Bu toplantılar; "Aktif katılımlı ve eğitim sürecinde ekonomik politikalar üretme" prensibine dayalı olacaktır.

Somut beklentilerden yola çıkıldığı içindir ki, katılımcıların da yaşayacağı, gözleyeceği somut sonuçlara ulaşılacaktır.

Ekonomi, hatta güncel siyaset konuları, TOBB Felsefesi, bölgesel sorunlar, halkla ilişkiler, iletişim teknikleri, bu değişim kapsamında yer alacaktır. Teşkilatımızı farklı ve üstün kılacak özel bilgi, beceri ve projelerle donatmak, TOBB'nin geleceğine en iyi hazırlanma konumuna getirmek hepimizin görevidir. Bunu yaptığımız zaman 21.inci yüzyıla yön veren ve yeni yüzyılda üzerinde durulacak kav-

ramları belirlemek, buna bağlı olarak da; insan hakları kavramını, küreselleşme ve yerelleşme kavramlarını ve sivil toplum kavramını daha yakından tanıma ve tartışma ortamını bulacağız.

İşte bütün bunlar hiç kuşkusuz ki, ekonomiden siyasete ve sosyal yapıya kadar çok geniş bir perspektifte, toplumun değişim dinamiklerini harekete geçirecektir. Buna duyarsız kalan toplum geri kalmaya mahkum olacaktır.

Sonuç olarak geldiğimiz noktada, Türk toplumunun AB normlarına uygun, sistemin temeline bireyi ve bireyin haklarını oturtan, yeni bir “Hukuk Reformu” yapması kaçınılmazdır.

Ancak nedense siyasi iktidarlar ve Parlamento, hukuk reformuna yönelik çalışmalarında isteksiz davranmaktadır.

Oysa Atatürk, Cumhuriyet’in ilanından itibaren Türk toplumunun yeniden şekilleneceği düzeni, hukuki kalıplar içerisine oturtmak için 10 yıl boyunca, art arda yasalar çıkartmıştır. Türk Medeni Kanunu, Türk Ceza Kanunu, Türk Ticaret Kanunu gibi temel yasalar yanında, laik rejimi koruyacak yasalar, titiz bir çalışma içerisinde hazırlanmış, Parlamento da tartışılarak yasalaşmıştır.

Ancak, aradan geçen 77 yıllık süre içerisinde, Dünya ve Türk toplumu büyük bir değişim geçirmiştir. Cumhuriyet’in kurulduğu yıllarda dünyada hakim olan ulus devleti felsefesi içerisinde hazırlanan yasalar, “devleti, bireye karşı koruyan” bir anlayışa sahipti. O günün kurallar içerisinde, toplumun ve sanayiinin gelişmesi devlete bağlı olduğu için yapılanlar doğru idi.

Ancak günümüzde, sistemin temeline “birey” oturmuştur. Ekonomide ise devlet küçülmekte ve özel sektörün girşimcilik ruhu, toplumları refaha taşımaktadır. Dünya ticaretine; ulusların, devletlerin koyduğu engeller kaldırılmaktadır. Bu süreçte, ekonomik açıdan sınırlar anlamını yitirmekte, bilgi toplumu aşamasında insanlar

dünyanın her yerine ulaşabilmektedirler. Düşünceler, artık bir “tuş” a dokunarak ekranlarda belirmektedir.

Değişen bu dünya koşullarında, Türkiye’nin hukuk düzeni artık yetersiz kalmaktadır. Birçok girişim, bu nedenle duvara çarpmakta, yaşadığımız birçok sıkıntının temelinde, işin kurallarının koyulmamış olması sıkıntı yaratmaktadır. Özelleştirme, uluslararası tahkim gibi, uluslararası düzene entegrasyonu sağlayacak birçok yasal değişiklik, onlarca yıl sonra yapılabilmektedir. Mevcut hukuk düzeni, Türk toplumuna dar gelmektedir.

TOBB olarak yapılacak Hukuk Reformu’nda üstümüze düşeni yapmaya çalıştık. İşte bu nedenle, biraz evvel bahsettiğim başta Anayasa ve Siyasi Partiler ve Seçim Kanunu olmak üzere hayati konularda uzmanlarla çalışarak ve Türk Özel Sektörü’nün bakış açısını da katarak, hazırladığımız taslakları kamuoyunun önüne koyduk.

Özellikle, “Anayasa” hazırlığımızı, siyasi partilerimizin ele alarak önümüzdeki yasama döneminde bu anlayışa uygun, “Anayasa değişikliğinin” ve siyasi sistemin işleyişini, toplumun siyasal katılımını sağlayacak şekilde, “Siyasi Partiler ve Seçim Kanunlarımızın” değişiklik zamanının gelip geçtiğini ısrarla belirtirken, bu yasaları toplumun bütün kesimlerin tartışmasına açıyoruz. Hukuk reformu; temelinde dini, dili, rengi, ırkı, düşüncesi ne olursa olsun, yasalar önünde herkesin eşit olduğu ve “bireyin” devlete karşı korunduğu bir felsefeye sahip olmalı, düşünce önündeki engeller kaldırılmalıdır. Devlet, düşünen ve düşündüklerini açıklayan insana kuşku ile bakmamalıdır.

Bu bağlamda yani demokratik katılımın sağlanması açısından bir örnek olarak, Oda ve Borsalarımızda yapılan seçimleri dikkatinize sunarım. Mevcut sistemimiz içinde, meslek komitesinden başlayarak yedi seçim geçirerek ancak belli konumlara gelinebilmektedir. Kısaca özetleyeyim; Oda ve Borsalarda, hiç kimse hiçbir makama “tayin” ile gelemez!.

Değerli Arkadaşlarım,

Bu konuya açıklık getirmek için, son zamanlarda TOBB seçimlerini anti-demokratik bulan bazı başkan adaylarımıza şunu sormak gerekiyor. Kendi odalarında yönetime nasıl seçiliyorlar? Bir örnek vermek icap ederse, binlerce, onbinlerce, yüzbinlerce odaya kayıtlı üyesi olan üyeleri mi seçiyor?

Hayır arkadaşlar, üyeler odalar önce Meslek Komitelerini seçiyor. Yani bazı Odalarda 50-60 üye bir Meslek Komitesi oluşturuyor. Kendi arasından 5-7-11 üyeli Meslek Komitelerini seçiyor. Meslek Komiteleri 2 meclis üyesini seçiyor. Meclis Meslek Komitelerinin sayısal adedine göre. Oda meclisini oluşturuyor. Onlar da kendi aralarından yönetim kurulunu ve yönetim kurulu da Başkanını seçiyor.

İşin özeti tüm kayıtlı delegeler yönetim kurulunu seçmiyor. Bu sistem demokratik de TOBB seçimleri mi anti-demokratik? Tüm Oda ve Borsalardan seçile seçile bugün, bu salona gelen (1000) delege demokratik sistemin çalışması sonucu gelmişlerdir.

İşte bu bin delege, kendi özgür iradesi ile kendi içinden önce, konsey üyelerini seçerek, iki dereceli seçim sistemi ile oluşan konseylerde TOBB yönetimini seçmektedir. Bu sistem içerisinde, ben dahil hiç kimse hiçbir mevkiye “tayin” ile gelemmez. Bu seçim sistemi yanlışsa, bunlar kendi aramızda tartışılır, konuşulur doğru olan yapılır. Bu vesile ile şu noktanın altını çizmek istiyorum:

Siyasi partiler, zaman zaman Türk Özel Sektörü'nün en büyük kuruluşu olan TOBB'nin seçimlerine müdahale etmek ve bu büyük gücü yanlarına almak istemektedirler. Geçmişte de örneklerini gördüğümüz bu yaklaşım başarıya ulaşamamıştır ve bugün de ulaşamayacaktır.

Bana, oylarınızla verdiğiniz Başkanlık görev sürem içerisinde, yönetimi oluşturan arkadaşlarımla birlikte, Odalar Birliği'ne siyaset sokmadık ve sokmayacağız. Bu girişimlerde bulunanlar da başarılı

olamayacaktır. Burada bulunan her delege arkadaşımın, mutlaka bir siyasi görüşü olacaktır. Dahası aktif siyaset içerisinde bir siyasi partinin üyesi, hatta yönetim organlarında görevleri bile bulunabilir. Ancak, delegeler buraya geldiğinde, siyasi düşüncelerini bir kenara koyar, kendi vicdanı ile ve bir milyon üyesinin sağduyusuna uygun olarak oyunu kullanır. TOBB delegesini, kendi partilerindeki “delegeler” gibi görenler bu nedenle yanılırlar. Bu salonda bulunan her bir delegenin, delege seçilmek için hiç kimseye diyet borcu yoktur. Kendi hür iradesi ile seçimini yapmıştır.

Sevgili Meslektaşlarım,

Sizden aldığımız güçle, herkese, her kesime seslenmek istiyorum. İster siyasetçi, ister bürokrat, ister işadamı, ister sendikacı. Her ne kesimden olursa olsun. Kendisinin ya da kendi kesiminin menfaatlerini ülkenin önünde gören, Türkiye'nin önünü tıkayan, ya da sorumluluğunu yerine getirmeyenler. Bilin ki, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, bir milyonu aşkın üyesiyle takipçiniz olacaktır. Bilin ki, iki elimiz yakanızda olacaktır.

Çünkü Türkiye hepimizin.

Saygılar sunuyorum.

56. GENEL KURUL - 26 MAYIS 2001

*Sayın Misafirler,
Sevgili Delege Arkadaşlarım,
Değerli Başkanlar,*

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin 56'ncı genel kurul toplantısına hoş geldiniz. Sanırım, Odalar Birliğin'in tarihinde hiç bu kadar sık aralıklarla biraraya gelmemiştik. Neredeyse yılın tamamında, adeta bir genel kurul ortamında hep beraber olduk. Gerek konsey toplantıları ve gerekse kriz öncesi ve sonrasında, sık sık biraraya geldik, karşılıklı görüş alışverişinde bulunduk. Bir başka deyişle; bu yıl genel kurulumuz adeta devamlı toplantı halinde oldu.

Bu nedenle konuşmama başlamadan evvel, her çağrıda işini gücünü bırakarak, bu toplantılara ve Ankara'ya koşan, toplantılarda, hem bulunduğunuz yöre ve sektörlerinizin, ve de halkımızın, sorunlarını bire bir aktaran sizlere, bu konuda meclislerinizde, sadece şikayet değil, çözüm önerileri üreten odalarımıza, çok değerli oda başkanlarına ve tüm yıl, yılmadan, bıkmadan, çalışan yönetim kurulu üyesi arkadaşlarıma, teşekkür ediyorum. Demokratik bir ortam içinde herkesin, serbestçe görüşlerini belirtmesi sonucu, oluşan görüşler, anında hükümete, bizi yönetenlere iletildi ve kamuoyu da, TOBB'nin bu duyarlı çalışmasından etkilendi. Farklı görüşleri, toplantılarda bir potada eriterek, tek ses, tek nefes olarak, ülkenin gündemine taşıdık ve ilgililere aktardık.

Yaşadığımız olaylar, bir gerçeği ortaya çıkarmış bulunmaktadır. Sizlerle birlikte oluşturduğumuz görüşlere, eğer siyasi iktidarlar, kulak verip, dediklerimizi, ikazlarımızı ciddiye alıp, gerekli tedbirleri gününde alsalardı, ülkemiz ne bu art arda gelen ekonomik krizleri yaşar, ne de bu hak etmediği ekonomik ve sosyal tabloyu yaşamak zorunda kalırdı.

şimdi burada geçmişe dönüp, günbegün, önerilerimizi sıralayıp, hükümetin bunları nasıl gözdardı ettiğini anlatsam, sanırım konuşmam saatler boyu sürer.

Cumhuriyet tarihinde, benzeri az görülen ve krizlerle dolu olan 2001 yılı, bir gerçeği, çok açık ve net bir şekilde ortaya koymuştur. Çok acı bir şekilde ve bir defa daha anlaşılmıştır ki, maalesef siyaset kurumu, ülkeyi yönetememiştir ve yönetememektedir. Bu tespitime, sadece son olayları nazarı dikkate alarak ulaşmadım. Geriye doğru 15-20 yıla bakıldığında bu gerçek daha da iyi anlaşılmaktadır. Kendi içinde demokrasi tohumları ekilmemiş, lider partilerinin siyasi kıskançlık içerisinde, etraflarında, yetenekli insanlara yer vermeyerek, yol açtıkları zararları ölçmek mümkün değildir. Her ne kadar daha düne kadar bazı siyasetçilerimiz; "canım kırk sene evvel toplu iğne yapamıyorduk, şimdiki halimize bakın" diyerek, bizi yıllarca uyutma başarısını gösterecekler de, küreselleşen dünyada, konumumuzun, her türlü kriterle değerlendirilmesi halinde, pek de öyle olmadığı ortaya çıkmaktadır.

1960'lı yıllarda, dünya konjoktürünün de verdiği fırsatlarla, Türkiye önemli bir ülke konumunda idi. O tarihlerde, Japonya ile neredeyse başabaş, Yunanistan'ın, İspanya'nın, Portekiz'in çok önünde olan Türkiye, bugün maalesef, kişi başına iki bin dolar civarında geliri ile dünya sıralamasında, sonlarda yer alan bir ülke konumuna gelmiştir.

Daha 1970'li yıllarda, adı sanı pek duyulmamış İrlanda, İskoçya, Güney Kore, Malezya gibi ülkeler, atak üstüne atak yaparak, ekonomi ve refah yarışında bize tur bindirmişlerdir. Bırakınız bu saydığım ülkeleri, daha dünün komünist rejim altında, inleyen ve yeni özgürlüğüne kavuşan Polonya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti gibi ülkeler önümüze geçme aşamasındadırlar. Daha 1960'lı yıllarda roma anlaşması ile Avrupa Birliği'ne, tam üyelik sözleşmesine imza atan ülkemiz, aradan geçen 40 yıl sonunda bugün o ülkelerin arında ve pek de açık olmayan bir tam üye aday konumundadır.

Oysa, bizden çok sonra başvuran, Portekiz, İspanya hem gümrük birliği, hem de tam üyelik sürecinden geçerek, bu fırsatı kullanmışlardır.

1970’li yıllarda Yunanistan’daki askeri darbe sonrası ayağımıza kadar gelen tam üyelik fırsatını kaçıran ölkemiz, Şimdi Türk insanını derinden yaralayan, müzakere Şartları altında, kapıda bekletildiği gibi, siyasi hırs ve seçim kaygısıyla aceleye getirilen gümrük birliği anlaşmasının tek yanlı koşulları nedeniyle sıkıntı çekmekte ve Avrupa, ölkemize her yıl en az 15 milyar dolar daha fazla mal satarak, anlaşmanın avantajlarını, sonuna kadar kullanmaktadır. Tam üyelik için Avrupa birliği önümüze engeller koyuyorsa, Türkiye ABD ko-zunu kullanarak ABD ile serbest ticaret anlaşmasını neden imzalamamaktadır.

Dış siyaset açısından bakıldığında, son günlerde, Kıbrıs dahil, birçok hayati konuda, ölkemiz üzerinde oyunlar oynandığı ve baskıların artırıldığı, bir döneme gelinmiştir. Nitekim yanlı, hukuka aykırı, Kıbrıs’taki barış hareketini bir iç karıŐıklık gibi yorumlayıp, Türkiye aleyhine daha önce karar vermekten çekinen, Avrupa insan hakları mahkemesi, kabul edilemez son kararı ile bu düşünceyi açıkça hukuki metinlere, taşıma cesaretini göstermiştir.

Ayrıca bahsettiğim bu 40 yıllık süre içinde, dışarıdan borç olarak alınan onlarca milyar dolar ve içerde onlarca katrilyona ulaşan paralar çarçur edilmiş, koskoca Türkiye Cumhuriyeti 10-15 milyar dolar, yardım adı altında borç para bulabilmek için, hepimizi derinden yaralayan, tavizleri peŐ peŐe vermek zorunda kalmıştır.

Bu kürsülerden yüzlerce defa söylediklerimize kulak tıkayan, hazırladığımız yasa tekliflerini, raporları bir yana itenler, Şimdi dış baskıyla, kendilerine dikte edilen, kanunları gece gündüz demeden, ard arda çıkarı verdiler.

Şimdi Değerli Arkadaşlarım,

Burada durup, düşünmek gerek! Türkiye’yi böyle bir sonuca kimler taşıdı? Acaba bu sonuca gelinmesindeki, kusur, bu salonda oturanların mı? Yani, sizler mi? Bu sonuçtan sorumlusunuz? İsterseniz olayı genel kurul salonundan alıp öлкеye taşıyalım. Acaba Türk insanında bir eksiklik mi var? Acaba Türk özel sektörü, işçisinde,

köylüsünde, memurunda bir kusur mu var? Başka topraklarda yaşayan, ekonomik yarışa çok sonradan başlayan, üstelik kaynakları çok kısıtlı ülke insanları, bizden daha mı çalışkan, daha mı akıllı? Cevap belli değerli arkadaşlarım, suç; sizin, benim, türk insanının değil, suç bu ülkeyi yanlış yönetenlerindir.

Burada hiçbir ayırım yapmadan ve hiçbir siyasi partiyi hedef almadan açıkça söylüyorum ki suç, "siyasi sistemde" dir. Öyle bir siyasi sistem ki, bir padişahın, bir kralın yetkilerine sahip kişiler arasında oynanan bir oyuna dayalı olsun! Öyle bir sistem ki, başarısızlıkların, ülkeye ödetilen faturaların, yolsuzlukların, hesabının sorulmadığı bir sistem olsun.

Dolayısıyla, bu yıl çok acı bir şekilde anlaşılmıştır ki, mevcut sistem, bu yapısı ile ülkeyi kötü yönetmiştir, bugün ise yönetememektedir.

Sadece ben mi, sadece TOBB camiası mı bu görüşte? Hayır değerli arkadaşlarım, kamuoyu araştırmaları da göstermektedir ki toplumun % 75 i bu durum devam edemez demektedir. Başka bir deyişle toplum mevcut siyasal sistemin, ülkeyi daha iyi günlere taşıyacağına inanmamaktadır.

Bugün, bir seçim yapılırsa, barajı aşacak parti sayısı bir veya ikidir. Üstelik bu partiler de % 10'lar civarında oy alabilecek durumdadır, demek ki, mevcut siyasi iktidarla birlikte, muhalefet partilerinin de içinde bulunduğu sisteme güven kalmamıştır. Gelecek ile ilgili "umut ortamı" maalesef yoktur.

Bu durumda değerli arkadaşlarım, bu genel kurul, geçmiş genel kurullardan farklı bir tartışma platformu yaratmalıdır, yaratmak zorundadır.

Biz sadece bu tesbiti yapmakla yetinemeyiz. Vatanına, milletine canını ve malını seve seve feda eden, ülkenin herhangi bir yerinde meydana gelen afetlerde zarara uğrayan halkımızın acılarını hafif-

letmek için bir anda, kenetlenerek hükümetlerden önce çözüm üreten, maddi kaynak yaratan bu "camia" bugün bir büyük sorumlulukla karşı karşıyadır. Kaldı ki, bu toplumsal sorumluluğumuzun yanısıra, ülkenin iyi yönetilmemesinin faturası her kriz sonrası bizim sırtımıza binmektedir.

Bir gecede fabrikalarının, işyerlerinin, ürünlerinin, stoklarının değerinin yabancı para birimi olarak, yarısını kaybeden işalemi, bugün kelepirci mal arayan yabancıların kucağına düşmemek için kıvrılmaktadır.

Bankacılık sisteminin faturası bizim ensemizde patlamış olup, bugün karlı bilançosu olan, şirket sayısı giderek azalmaktadır. Daha basit bir şekilde ifade etmek gerekirse, bugün camiamız, Türk özel sektörü, bir "varolma", "yokolma" mücadelesinin içine düşmüştür. Eğer, bu ülke aynı şekilde yönetilecekse, birkaç kriz sonrası zaten yok olup gideceğiz.

Burada duruyorum ve yüksek sesle düşünerek soruyorum: acaba, bu fasit daireyi, bu kısır döngüyü nasıl kıracağız? Bu sistemi nasıl değiştireceğiz? Bence ana soru bu, değişim ama nasıl? Değişim, ancak ne şekilde?

Bugünlerde herkes bir değişim talebi ve arzusu içerisinde. Pekala nedir bu değişimden beklenenler? Bu genel kurulda toplumun gelecek yıllarda şekilleneceği değişim şablonunu üretip Türk halkının önüne koymak, üretimden ve ticaretten gelen gücümüzü kullanarak "değişimi" zorlamamız gerekiyor.

Ayrıca şu hususun altını çizerek belirtmek istiyorum. Değişimle birlikte varlık sebepleri ortadan kalkacak kesimler, başta siyasiler bu talebe şiddetle karşı çıkacaklardır.

Bugünkü sistemin, yarattığı bu kısır döngüyü kırmak için görev başında olan hükümete, birçok defalar şu öneride bulunmuştum.

21'inci yüzyılın belirginleşen eğilimleri doğrultusunda, dünya siyaseti ve ekonomisi ile bütünleşmek için çağdaş demokrasinin ve rekabetçi piyasa ekonomisinin tüm kurum ve kuralları ile yerleştiği, laik bir hukuk devletini toplumun tüm katmanları büyük bir özlemlerle arzulamaktadır.

Bunun için; geliniz, geniş tabanlı bir uzlaşa sağlayarak; hazırladığımız "sivil anayasa" önerisini dikkate alarak, başka hazırlıkları da yanyana getirerek yeni bir "anayasa"nın meclisten geçirilmesini sağlayın.

Siyasi partiler ve seçim kanunlarımızı, siyaseti dar bir siyasetçi grubun tekelinden çıkartıp, meclisimizi ve milletvekillerimizi, güçlendirelim. Onların düşüncelerine parti başkanları, ipotek koymasınlar. Artık siyasi parti enflasyonunun yaşandığı seçim ortamlarında, oy verecek, parti bulamayan kararsız geniş seçmen kitleleri olsun istemiyoruz. Bu yasaları çıkartın dedik. Merkezîyetçi, hantal devlet çarkını etkinleştirmeliyiz. Artık siyasetçilerin kullandığı, devlet bankaları istemiyoruz adama göre devlet bakanlıkları ve makam oluşturulmasını istemiyoruz dedik.

Siyasetle ekonominin içice girdiği bir oluşuma toplumun gösterdiği tepki ve hükümete verdiği mesaj çok açıktır. Bunları altını çizerek söyledik.

İşte bizim çağın değişimini algılamamız ve sistemde değişiklik talebimizin altında yatan düşünce budur. Bu düşüncemizi hem geçmiş hükümetlere hem de bu günkü hükümete, hiç çekinmeden ifade ettik. Değişim düşüncede çağı yakalamaktır ve bunu sistematik biçimde, uygulamaya koymaktır. Siyasi çıkarla, koltuk sevdasıyla ve yuvarlak laflarla geçirilecek, bir olay değildir. Değişim koltukta değil, mantıkta olur. Bir parti grubunda veya bir genel kurulda bir milletvekili düşüncelerini ifade edemiyorsa, bunun adına demokrasi denemez.

Gerek Odalar Birliğinde, gerekse oda ve borsalarımızda, hep değişimin öncüsü olduk. Çünkü biz değişimin, bir süreç olduğuna inanırız ve onunla birlikte yaşarız. Bekleyip, sonra değişelim diye ortaya çıkmayız, yuvarlak sözlerle, rastgele, siyasi çıkışlarla ve medyatik demeçlerle, değişim havariliği yapmayız. Yapamayacağımız vaatlerde bulunup insanları ve üyelerimizi kandırmayız. Verdiğimiz sözleri ve vaatleri muhakkak ama muhakkak yaparız.

Demek ki, mevcut siyasi yapı, elinde bulundurduğu yasama ve yürütme gücüyle, müthiş bir direniş içerisinde olacak, yine eskiden olduğu gibi "al gülüm, ver gülüm" mantığı içerisinde, "dar alanda kısa paslaşmalarla" işi geçiştirmeye çalışacaktır.

Ancak hemen belirteyim ki, gücümüzün bilincinde ve farkındayız. Bu genel kuruldan doğacak, somut değişim taleplerine, kimse kolay kolay karşı çıkamayacaktır.

Merkeziyetçi, hantal, devlet çarkını, değiştirecek yapısal reformlar, bir an evvel gerçekleştirilmelidir. Dünya bankası, IMF gibi kurumların baskısı ile, kamu kaynaklarını, borç alarak, alınan kaynaklara, artık siyasetçinin el atamaması için, yapılan 15 yasal değişiklik yeterli değildir. Bütünsel bir yapı içerisinde, kaynakların doğrudan ihtiyaç sahipleri ve özel sektöre aktarıldığı, kendi içinde otonom kuruluşlar kurulmalıdır.

Türk toplumuna, dar gelen yasalar, aynen cumhuriyetin kuruluşunda yüce önder Atatürk'ün yaptığı gibi, yeniden ele alınmalı, hukuken üstünlüğu ilkesini, hayata geçirecek, yargının gerçekten bağımsız çalışmasını sağlayacak, reformalar yapılmalıdır.

Bütün söylediklerin güzel sayın başkan, güzel de bunları hep söyleyegeldin. Ancak kulak veren yok. Bu genel kurulda, yine bu dilekelerimizi, tekrarlayıp gideceğiz. Ancak bu değişimi yapıp yapmamak, meclisin ve dolayısıyla siyasetçinin elinde, onların da, böyle bir arzusu olmadığına göre, ne yapacağız, onu söyle diye düşün-

yorsunuz biliyorum. Yukarıda bahsettiğimiz değişimle ilgili tüm olumsuz düşüncelerimize rağmen, mecliste kanun ve anayasa değişikliğini yapacak olanlar bugünkü parlamenterlerimizdir. Onların sağduyusuna güveniyor ve bu değişimi sağlamanın onlar için bir mecburiyet, bir yükümlülük olduğuna inanıyoruz.

Bu yıl yaşanan olaylar "değişim" sağlanmadan, hazırlanacak görüş, öneri ve şikayetlerin, giderilmesi mümkün değildir.

Geliniz, hep birlikte, bu değişimin öncüleri olalım. Odalarımızla birlikte, sadece hazırladığımız anayasa, siyasi partiler kanunu ve diğer yasalarla yetinmeyip, ülkenin önünü açacak ekonomik teklifleri hazırlayalım, zorlayalım ve gerçekleştirelim.

Değerli Başkanlarım,

Aslında ekonomiyi konuşmak, tartışmak istememiştim. Program açıklandığı için bazı konulara kısa da olsa değinmekte yarar var. Coğrafi konumunun özelliği sebebiyle bölgede, kendi kendine yeterli, başkalarına muhtaç olmaktan kurtulmuş ve dünya üzerinde kurulacak her masaya eşit ağırlıkta oturmasını başarmış, güçlü, Müreffeh bir Türkiye yaratmak için çaba gösteren türk özel sektörü maalesef sayın Derviş'in açıkladığı programda umduğunu bulamamanın üzüntüsünü yaşıyor.

Ekonomik zorluklara geçerli çözümler bulmak ve ülkenin ekonomisini düzeltmek için ekonomik sektörlerin içinde bulunduğu kurumlarla krizin hasar tesbitini yapıp, çözümleri de beraberinde getirmek doğru olurdu diye düşünüyoruz.

İşlerinin yoğun olması belki bir mazeret olarak kabul edilebilir. Ancak kanuni bir hüviyet kazanan ekonomik ve sosyal konseyi toplayarak düşünce ve görüşlerimizi bu programa yansıtabilirdi.

Kapalı kapılar ardında çözüm aramak şeffaf devlet anlayışı ile bağdaşmamaktadır. Halkın ve toplumun tüm katmanlarının gelirini yarı yarıya hasara uğratan bu krizin faturasını, bu krizlerde hiçbir ku-

suru olmayan bu kesimler ödemek durumunda bırakılmıştır. Bunun telafisi programı hazırlayan taraflara düşerdi.

Kayıt dışı faaliyetleri artıracak, vergi ayarlamaları, bu ülkeye en büyük ihanettir. İşçinin, esnafın, memurun küçük ve orta boy işletmelerin hayat mücadelesi verdiği bir ortamda, bu kesimlerin, çözümlerinin, uzun vadeye yayılması, üretiminin % 88'lerden % 60'lara düşmesini, hükümetimizin, çok iyi değerlendirmesi lazımdı diye düşünüyoruz.

TOBB olarak, çok samimi ve inançlı bir şekilde çöken programa, siz değerli Başkanlarımızın, büyük özverisi ile destek olduk. Şimdi ise çok temkinliyiz. Yalnız mali sektörü kuvvetlendirmekle, ekonomiyi düzlüğe çıkaramazsınız. Çünkü ülkemizde 10 milyondan fazla işsiz vardır. Bu yoksul kesim aş ve iş istemektedir. İşletmeleri küçülterek, veya bankaların, acımasız ve insafsızca bu işletmelerin üzerine gelmesi ile durum düzelmez. Daha vahim ve daha ciddi sorunlar yaşarız. Kurulu işletmelerimiz makinalarını sökerek başka ülkelere göç ediyorsa ve yetkililer susup hiçbir önlem almıyorsa programın başarısından bahsetmek ne kadar doğru olur. Takdirlerinize bırakıyorum. Bu arada; şehir içine giren hipermarketler yüzünden küçük esnafımız ortadan kalkmış durumdadır. Bu büyük mağazaların esnafımıza zarar vermeyecek şekilde mücavir alan dışına çıkartılması için gerekli yasa değişikliği bir an önce yapılmalıdır.

Ayrıca bugün meclisin gündeminde olan RTÜK yasası şeffaflaşma açısından doğrudur. Fakat medya sahiplerinin, konusu dışındaki kamu ihalelerine ve özelleştirme ihalelerine girmesi sakıncalıdır. Durumun düzeltilmesi gereklidir.

Değerli başkanlar, Ekonomi ile ilgili sizlerin görüşlerinin tamamını içeren çözüm önerilerini ihtiva eden raporlarımızı sayın Başbakan ve yardımcılara ilgili bakanlara müteaddid defalar vermemize rağmen geldiğimiz nokta bugün içinde yaşadığımız tablodur.

Bu konuda daha fazla konuşarak sizlerin zamanını almak istemiyorum. Sözlerimi Hürriyet gazetesinin 17 Mayıs 2001 tarihli nüshasında güçlü ekonomiye geçiş programında kime ne getiriyor kritiği ile bitirmek istiyorum.

Bankacıya

Sermayeleri güçlendirilecek
Kaynak bulamıyorsa ortak bulunacak
Gerekliyorsa küçülmeye gidilecek
Gerçek krediler verilecek
Bankalar bankacılık yapacak
Batanı kurtarmak yok, sonuçlarına katlanılacak
Demirbank, Bankekspres, İktisat Bankalarının satışı denenecek
Fon bankaları birleştirilecek
Satılamayan fon bankası tasfiye edilecek
Kamu bankalarında talep edilse de para dağıtmak yok
Kamu bankaları hızla küçülecek
Ziraat ve Halk Bankası 3 yıl içinde özelleştirilecek

Esnafa

Destek bütçedeki kadar olacak
Vergi sıkı takip edilecek

Çiftçiye

Destekleme alımları bitti
Destek afet halinde verilecek
Bütçede ayrıldıktan fazla para verilmeyecek

Sanayiciye

Planlı yatırım yapılacak
Yatırım teşvik edilecek
Bütçeden destek alacak sektörler azalacak
Rekabet gücünün artırılması için gayret gösterilecek

İşçiye

Zor durumda oldukları göz önünde bulundurulacak

Bütçe imkanları yettiği ölçüde yardımcı olacak
Sosyal haklar için yeni düzenlemeler yapılacak

Memura

Zor koşullar altında; ancak kayıpları hemen giderilemeyecek
Bütçe rahatladıkça refahları artırılacak

Dula-yetime-emekliye

İmkanlar zorlanacak
Şimdilik bundan fazlası yapılmayacak

Kamuoyuna

Şeffaf olunacak, yapılan her işi bilecek
Destegi olmayan projelere girilmeyecek
Devlet herkese eşit davranacak, adil olunacak

Politikacıya

Fazla şansları yok.

Sayın Delegeler,

Gördüğünüz gibi iş alemine gelen veya getirilen bir şey yok. Sadece esnafa, "desteğin bütçedeki kadar olacağı" ve "vergisinin sıkı takip edileceği" tesbiti var.

Çöken reel sektörün ayağa kaldırılması için basın bile bir tedbir tesbit edememiş.

Açıklanan programın yorumunu sizlerin takdirlerine bırakıyorum.

Değerli başkanlar, Bu arada şunu da söylemek istiyorum. Bugüne kadar ülkemizde yaşanan tüm krizleri "iş aleminin dinamizmi" çözmüştür. Bugün ise reel sektör çöktüğü, çökertildiği için dinamizm beklense de iş aleminden gelemeyecektir.

Sıkıntıların hangi dinamiklerce çözülmeye çalışıldığı tüm Türkiye'nin malumudur.

Değerli Başkanlar,

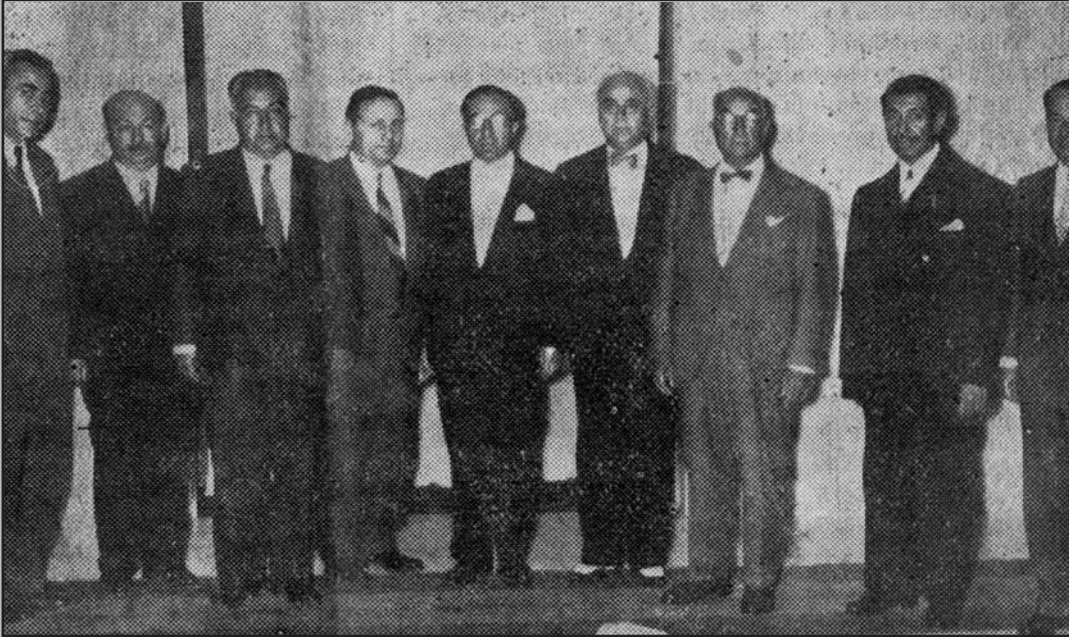
TOBB sizlerle var oldu. Geleceğini de sizlerin vereceği destekle planlama gayretinde olacak. Önümüzde ki günlerde çok önemli projeleri hayata geçirme çalışmalarına hız verilecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle yarınları parlak bir Türkiye diyememenin üzüntüsü içinde şahsım ve yönetim kurulu arkadaşlarıma gösterdiğiniz güvene ve desteğe sonsuz teşekkürler ediyorum, hepinize saygılarımı sunuyorum.

NOSTALJİ

5. Genel Kurul Azaları Atatürk'ün Manevi Huzurlarına Girerlerken

Türkiye Odalar Birliği Hey'eti Çankaya'da Reiscumhur Celal Bayar'la

Reisicumhurumuz Celal Bayar Birliğin Genel Kurul Münasebetiyle Tertiplediği Yemeğe Gelirken

B. M. M. Başkanımız Koraltan ve Başvekilimiz Menderes Birlik İdare Heyeti ile

*Genel Kurul Toplantı Salonu'nun Toplu Manzarası
Sağ Tarafda Delegeler, Sol Tarafda Davetliler Yer Almış Bulunuyor*

Birlik Mümessilleri ile Odalar Temsilcileri Toplantı Halinde

Ankara'da Yapılmış Olan Toplantıdan Başka Bir Görünüş

Tüccar ve Sanayicilerimiz Birlik İdare Heyeti ile İktisat ve Ticaret Vekilini Ziyaretlerinden Birinde

Oda ve Borsaların Ümumi Katipleri Birlik Merkezinde

Türkiye Odalar Birliği Merkezinde İktisat ve Ticaret Vekili'nin İştirakiyle Yapılan Toplantıdan Bir Görünüş

İktisat Ve Ticaret Vekili Genel Kurul'a Girerken

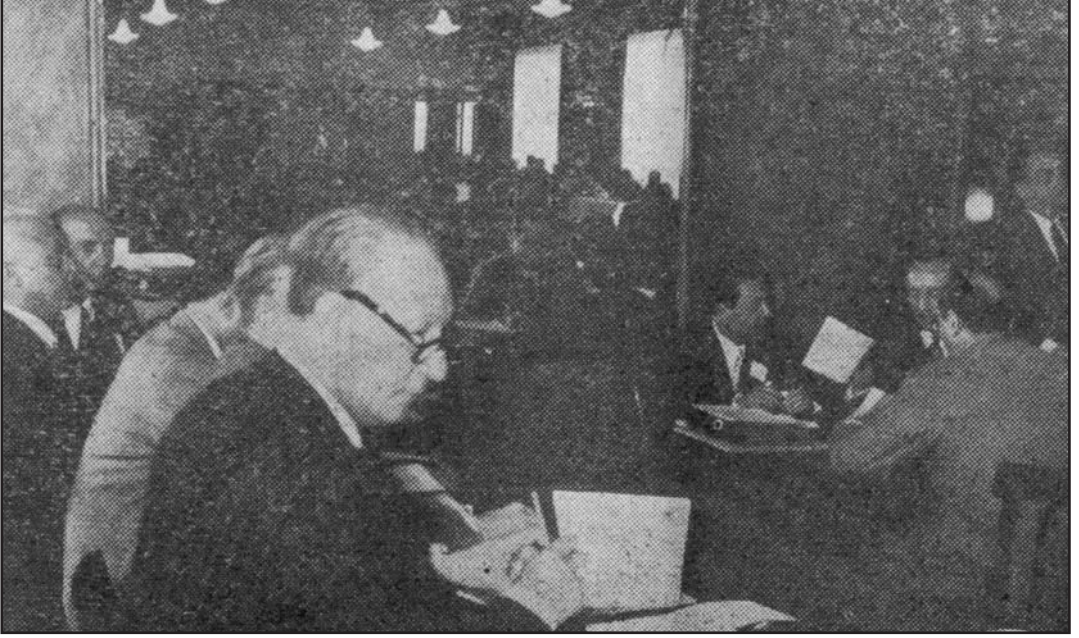
Bundan Evvelki Birlik Genel Kurullarından Birinin Açılışı

Cumartesi Günü Yapılan Genel Kurul'dan Bir Görünüş

5. Genel Kurul'a İştirak Eden Delegeterden Bir Kısmı Müzakereleri Takip Ederken

İdare Hey'etinin Bulunduğu Köşe ve Duvardaki Aynadan Salonun Umumi Görünüğu

Genel Kurul Toplantısına Davetlilerin Buldukları Köşeden Toplu Bir Bakış

Toplantıdan Bir Görünüş

*5. Genel Kurul'a İştirak Eden Delegelerden
Bir Kısmı Müzakereleri Takip Ederken*

İktisat ve Ticaret Vekili Sıtkı Yırcalı Konuşurken

Birlik Yönetim Kurulu Başkanı Üzeyir Avunduk

İktisat ve Ticaret Vekili Sıtkı Yırcalı Konuşurken

Birlik Yönetim Kurulu Başkanı Üzeyir Avunduk

Umumi Hey'ete Hitap Eden Bir Delege

İki Genel Kurul Azası Söz İstiyor

